

seyir defteri

» Herkes Kendi Ölümünü Ölür

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

**“ Hiçbir şey topluca
yaşanmaz, herşey
kişiseldir.
Kurbanların
çektiği acılar da... ”**

Amerika'dan sürekli olarak gelen felaket görüntüleri basit bir gerçeğin üstünü örtüyor: Hiçbir şey topluca yaşanmaz, herşey kişiseldir. Kurbanların çektiği acılar da...

İkiz kulelere çarpıp duran kamikaze yolcu uçaklarının belleklere kazınan ve sürekli tekrarlanan görüntüleri artık tahammül sınırlarını zorluyor. Enkazlar kaldırılıp içinden insanlar ve onlarla birlikte dramlar çıktıkça olayın insani boyutu da daha iyi anlaşılabilir. Uçaktaki yolcular öleceklerini anlayan neler hissettiler, son bir defa yakınlarını aradıklarında onlara neler söylediler? Uçakları kaçırılan pilotlara neler yaptı, eylemcilerin niyetlerini anlayan ve onlara karşı koymaya karar veren yolcular kendi hayatları pahasına, uçağın muhtemel hedefi olacak binlerce insanın hayatını kurtarmaya karar verdiklerinde uçaakta neler yaşandı? Enkazın altında kalan ve kurtarılmak için hiçbir şansları olmayan, yanıp kül olmamak için yüzlerce metreden aşağıya atlayan o insanların son düşünceleri, umutları ve yaşadıkları acılar nelerdi?

Bunları belki bazıları hiçbir zaman bilmeyecek veya bilmek istemeyecek, ancak yaşanan acıları paylaşmak ve ortak bir tavır sergilemek, kendini medeni olarak gören her bireyin ilk görevi olmalıdır.

Din, terör, globalizm, kapitalizm gibi tartışmalardan önce olayın insani boyutları üzerinde düşünmek, anlamak ve nihayet bu ve benzeri olayların nedenlerini çok iyi anlamak gerekiyor. Zenginliğe ve süper güce karşı fakirler ve ezilenler cephesinin oluşması ve açılan yaraları deşecek intikam ve savaş çığırtkanlıklarının giderek artması dünya barışı için çok büyük tehlikeler. Umarım 11 Eylül 2001 insanlık tarihine dünya barışının ve insanlar arasındaki koşulsuz eşitliğin tohumlarının atıldığı bir milat olarak geçer. Savaşlardan ve sömürölmekten yorgun düşmüş dünyamızın yeni savaşlara ve düşmanlıklara değil, barışa, özgürlüğe, paylaşmaya ve en önemlisi eşitliğe ihtiyacı var. En azından 11 Eylül'den sonra bile gelecek kaygısı taşımayan Amerikalılar kadar, dünyanın geri kalmış, sömürölmüş ve açlıkla mücadele eden üçüncü sınıf ülkelerindeki insanlar da ertesi güne özgür, sağlıklı, mutlu ve geçim sıkıntısı olmayan bir birey olarak uyanacak olmanın huzurunu içlerinde yaşamalıdır. Gerçek anlamda barış ve globalizm ancak böyle sağlanabilir.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

read.me

» Elektronik İş

Gökhan Sungurtekin,
Yayın Koordinatörü

**“ Yeni dijital
dergimiz suxxess ile
her ay sizlere
Elektronik İş hakkında
temel bilgileri ve
konuyla ilgili
yenilikleri
sunmaya
çalışacağız. ”**

Elektronik İş kavramı ilk olarak 1997 yılında IBM tarafından kullanıldı. İnternet çözümlerinin tanıtım kampanyasını bu kavram çevresinde yürütmüştü. O zamana kadar tercih edilen “sihirli kelime” Elektronik Ticaret’ti. Bu yeni kavram İnternet’in algılanışındaki farklılıkların ifade edilebilmesini sağladı. O ana kadar Web’i iş dünyasıyla buluşturan tek şey, yine son kullanıcıya sunulan bir servis olarak da değerlendirilebilecek olan online satıştı. Farklı iş çeşitlerinin de Web’e taşınma imkanının doğması, Elektronik İş kavramını gündeme getirdi. Bu durumda Elektronik Ticaret sadece Elektronik İş’in alt kollarından birisi durumuna geldi; tıpkı e-Bankacılık ya da e-Eğitim gibi.

Elektronik İş, tüm dünyayı kapsayan bir iletişim ağı olan İnternet’in sunduğu imkanlardan faydalanarak, varolan iş süreçlerinin iyileştirilmelerini, geliştirilmelerini ya da yeni iş alanları yaratılmasını ifade ediyor. IBM Elektronik İş’i şöyle tanımlıyor: İşletmenin farklı birimleri çevresinde alt sistemlerin kombinasyonu sayesinde kurulan güvenli, uyarlanabilir ve entegre bir sistemle birlikte, işletmenin temel iş süreçlerini İnternet teknolojisinin sunduğu imkanlar sayesinde iyileştirmek.

BT altyapısının Web ile entegrasyonu

Bu tanım geleneksel BT altyapısının sunduğu kaynakların Web’in sunduğu erişebilirlik imkanı ile kombine edilmesi ve uygun sistemlerin Intranet, Extranet ve Web üzerinden, işletmenin ilişkide olduğu iş alanları, müşteriler, temsilciler ve tedarikçiler ile bağlanması sonucunda elde edilecek artı değeri ifade ediyor. Geleneksel BT sisteminin Web’e bağlanması sonucunda elde edilen artı değer Elektronik İş olacaktır. Birçok işletme varolan iş süreçlerini optimize edebilmek için Elektronik İş çözümlerinden faydalanmakta.

* * *

Bu yazının devamını CHIP CD’de yeralan yeni dijital dergimiz Suxxess’de bulabilirsiniz. Suxxess’in içeriği CHIP’in geleneksel içeriğinden oldukça uzak olacak. Amacımız Elektronik İş hakkında temel bilgileri ve gelişmeleri sizlere sunmak. Önümüzdeki sayıdan itibaren sizlerin istek, düşünce ve katkılarınız doğrultusunda içeriği oluşturmayı planlıyoruz.

Eğer Elektronik İş konusuna ilgi duyuyorsanız, Suxxess’de bulmak istediklerinizi lütfen suxxess@chip.com.tr adresine yazın.

sogkhun@chip.com.tr

okuyorum

yorum@chip.com.tr

Süper Hızlı Internet

„ADSL: Internet'te Hız“
CHIP 9/2001

Merhaba CHIP çalışanları, Eylül sayınızdaki ADSL yazısı kafamdaki birçok soru işaretini ortadan kaldırdı. Konuyu tüm yönleriyle pratik bir şekilde ele almanız ve karşılaşılabileceğimiz sorunları tecrübelerinize dayanarak yazmanız oldukça güzel. Yazı, ADSL kurulumunu bir de resimlerle anlatsaydı biz son kullanıcılar için daha faydalı olabilirdi.

Özgür Karabulut

Dergi kapakları

Derginizi her ay kaçırmadan, hatta bazen bu güzel dergi için bisikletle ya da yürüyerek kilometrelerce yol kateden ve eninde sonunda bulup alan ve zevkle okuyan bir okurunuzum. Derginizin her sayfasını teker teker okuyorum ve her ay yeni yeni şeyler öğreniyorum. Hele bu ayki sayınızı daha da çok beğendim. Çünkü yaklaşık 8-9 aydır dergi kapağı ya bordo/kırmızı, ya da mavi/lacivert oluyordu. Beyaz rengini çok beğendim ayrıca içi de değişmiş ve böyle daha da güzel olmuş. Eklenen bölümlerle derginin içeriği daha da zenginleşmiş.

Windows 98/2000 ipuçları

Derginizi altı aydır beğenerek takip ediyorum. Bu süre içinde derginiz yardımıyla bilgisayar bilgim bir hayli genişledi. Fakat sizden istediğim bir şey var. Eğer derginizde yer verebilirseniz Windows 98 ve 2000 kullanıcıları için pratik bilgiler sunmanızı istiyorum. Ayrıca derginizde teknolojik

haberlerden de bahsetmeniz çok iyi olmuş. Başarılarınızın devamı dilediğiyle!

Faruk Keskin

Windows 98 ve 2000 için pratik bilgilere derginizde her ay en azından eski adıyla CHIPucu katalogu, yeni adıyla (Pratik bölümündeki) "Tips & Tricks" bölümünde yer veriyoruz.

CD formatında dergi

Sayın Chip Editörleri, derginizi yaklaşık 2 senedir okuyorum. Sözü uzatmadan, dergileriniz çok kaliteli ve işe yarayan bir içeriğe sahip olduğu için dergileri çöpe atmıyoruz ama çok yer kaplıyorlar. Bu nedenle dergileri (mesela Ocak-Eylül 2001) pdf veya doc dosya uzantıları ile bir CD'ye yazıp okurlara satmanız mümkün mü acaba? Çalışmalarınızda başarılar.

A.Can Eryorulmaz

Şimdilik bu şekilde bir satış düşünmüyoruz.

Yazıları CD'ye aktarın

Merhaba, derginizi uzun zamandır takip ediyorum. Gerçekten kaliteli bir dergi ama eksikleri de var. Bunları yazmama gerek yok sanırım. Eminim ki bir çok kişi bunları dile getiriyordur. Bazı sebeplerden dolayı ise bu isteklerin çoğuna cevap veremiyorsunuz. Sizden bir şey isteyeceğim. Derginizde yayınlamadığınız yazıları html sayfası olarak CD'nizde verseniz. Böylece fazla masraf yapmamış olursunuz. Hatta derginizdeki bazı sayfaları CD'ye alarak dergide reklam sayfalarına da biraz daha

fazla yer verebilirsiniz. Sizden bir şey daha isteyeceğim. Programlama ile ilgili konulara özellikle sistem programlamasına ağırlık vermenizi isteyeceğim. Hepinize iyi çalışmalar

Hakan Çetin

Dergide yer veremediğimiz yazılara CHIP CD'lerinde zaten yer veriyoruz. CD'deki Computer Easy, Success ve PC Online bölümlerini her ay incelemenizi öneriyoruz.

Müzik programları tanıtımı

Merhaba, derginizi sürekli takip ediyorum ve çok beğeniyorum. Siteniz de çok güzel olmuş, mouse ve klavyelerinize sağlık. Sizden ricam bu ayki sayınızda Dance E Jay, Rave E Jay, Hip Hop E Jay ve diğer E Jay sürümlerini tanıtırak CD'nizde demolarını vermeniz. Şimdiden teşekkür eder yayının hayatınızdaki başarılarınızın devamını dilerim.

Ufuk Sönmez

Testin Cevapları

Merhaba CHIP,

(1) CHIP'in yeni hali gayet güzel olmuş fakat CD'den Basic Kit'i kaldırmamız kötü oldu.

(2) CHIP CD'sine bir cookie koysanız ve bu cookie'yi bilgisayarına kuranlar CHIP'in o ayki sayısını ve daha fazlasını internette interaktif olarak bulabilsin ve okuyabilsin.

(3) Testin cevaplarını nerede bulabiliriz? İlginize şimdiden teşekkürler.

Burak Yiğit Kaya

CHIP CD'LERİ: Dergide yayınlamadığımız bazı yazıları CHIP CD'lerinde bulabilirsiniz.

YORUM VE YARDIM

- Dergideki yazılarla ve genel olarak dergiyle ilgili görüşlerinizi yorum@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.
- Lütfen bilgisayarla ilgili sorularınızı yordim@chip.com.tr adresine iletin.
- Ayrıca yorum@chip.com.tr adresine göndereceğiniz e-mail'lerde isminizi yazmayı unutmayın.

Eylül CD'sinde Basic Kit olmamasının nedeni CD'de yer kalmamış olması. Bu ayki CD'de Basic Kit bölümünü yine bulabilirsiniz. Eylül sayısındaki CHIP testi sorularının cevaplarını ise yine Ekim CD'sinde CHIP Test CD-Code'u altında bulabilirsiniz.

CHIP Borsa

Sayın CHIP Editörleri, derginiz Türkiye'deki en güzel Bilgisayar&İletişim Kültürü dergisi.

1) Eskiiden ikinci el bilgisayar ve bilgisayar donanımı sayfanız vardı. Artık o sayfayı

Giriş resimleri ve mizanpaj

Derginizi 1.5 yıl önce arkadaşımın tavsiyesi üzerine aldığım ilk günden beri hiç arvermeden takip ediyorum. İlk aldığım da dikkatimi çeken yazılarda kullandığınız resimlerin konuyla oldukça alakalı ve özenle seçilmiş olmasıydı. Eylül sayısının henüz ilk piyasaya çıktığı günlerde ilk alan arkadaşlarımdan derginin tasarımının değiştiğini söyleyince biraz korktum doğrusu. Ama aldığım da daha da bir geliştiğini, yeni bölümlerin eklendiğini (özellikle pratik bölümü) gördüm. Doğrusu çok hoş bir dergi olmuş sizi kutluyorum. Hepinizin el-

sinde tanıştığım sistem uzmanlığına kendimi hazırlıyorum. Kısacası bilgisayar dünyasında başarıdan daha ötesini istiyorum, bunu da CHIP dergisiyle başaracağım. Diğer bilgisayar sevdalılarına, bilgisayar kullanmaktan ötesini isteyenlere, oyunun başarıdan sonra verilen bir ödül olduğuna inanıp da CHIP'le tanışmayanlara şunları söylemek istiyorum: Bilişim takip edilmez, CHIP'le yaşanır. Her sayfasını, her kelimesini okuduğum CHIP dergisi hep böyle kal! Bilişime sahip çık. Biz BT sevdalılarına önderlik et.

M.Akif Ayanoglu

derginizde göremiyoruz. Acaba kalktı mı? 2) Denemek için internet paketi bir daha verecek misiniz?

Cem CANKIRAN

CHIP Borsa sayfalarını dergiden çıkardık. Bir internet servis sağlayıcı şirketten teklif geldiğinde tabi ki denemek için internet bağlantı paketi verebiliriz.

Daha fazla program tanıtımı

Sayın CHIP Editörleri, derginizi her ay sabırsızlıkla alıyorum ve 3 yıldır da durmadan almaktayım. İlk dergi almaya başladığımda birçok dergi içinden seçimimi CHIP'ten yana yaptım, gördüm ki anlatımlar olsun, kullanıcının ihtiyaçları için olsun, hemen hemen her kullanıcı için destek yardımlar ve konularla donatılmış derginizi beğenmişim ama derginizde program anlatımı için yani yazılım bölümünü biraz daha geliştirebilirseniz, yani biraz daha program anlatabilirseniz sevinirim.

Murat Dikmetaş

lerine sağlık. Ben de bir grafiker olarak tasarımı yapan arkadaşı tekrar kutluyorum. Kolay gelsin, başarılarınızın ve yeniliklerinizin devamı dileğiyle.

A. Senem Samsa

CHIP'ten öğrendiklerim

Hepinize saygı ve sevgiler CHIP ailesi. CHIP dergisini 3 yıla yakın bir zamandır alıyorum. Gerçekten mükemmel bir bilişim dergisi. Ben daha bilgisayarla tanıştığım 3 yıl öncesi nasıl öğreneceğim bilgisayarı diye düşünürken karşıma siz çıktınız. Chip dergisinin benim hayatımda çok büyük önemi var. Temel bilgisayar kullanımını CHIP'le aştım. Şimdi 5 işletim sistemini uzmanca kullanabiliyorum. Ayrıca 1000'e yakın programı verdiğiniz cd ler sayesinde adım gibi ezberledim. Donanım dersleriniz sayesinde bilgisayarın parçalarını söküp takabiliyorum. Ayrıca teknik sorunlara çözüm bulmakta hiç zorlanmıyorum. Yani bir bilgisayar uzmanı ile yarışacak bilgi kapasitesinden daha fazlasına sahip olduğuma inanıyorum. Şimdi derginiz saye-

CHIP'in yeni yüzü

Derginizi düzenli olarak takip etmekteyim. Bu ay bayide CHIP'i yeni yüzü ile görünce şaşkırdım, hatta logo değişikliğinden dolayı da daha derginin gelmediğini sandım. Fakat bu karışıklığı çabuk yendim. Doğal olarak düzen değişikliğinden dolayı konuların içeriğini anlamakta başta zorluk çektim ama buna da alıştık. CHIP'in yeni yüzü çok güzel olmuş.

Daha dinamik

Merhaba CHIP dergisi, derginize abone olmadığım halde her ay alıyorum ve şimdiye kadar hiç geç gelmedi, hatta Eylül sayısını 28 Ağustos'ta aldım. Dergimiz bu ay daha dinamik görünüyor. Sizlere yayın hayatınızda başarılar diliyorum.

Fatma Nur

"Daha Stabil Bir Windows"

Uzun yıllardır takip ettiğim CHIP'ten çok şey öğrendim. Eylül ayındaki "Nihayet Stabil Bir Windows" adlı kapak konusunda faydalı bilgiler vardı. Ancak Windows sistem güvenliğini artırıcı bazı programlar da yazıda tanıtılsaydı ve CD'de verilseydi işimize daha çok yarardı. Gelecek sayılarda Windows'ta güvenlikle ilgili konulara daha fazla yer vermeniz dileğiyle.

Tuncay Aydın

CHIP TEST CEVAPLARI

Eylül 2001 sayısında yayınlanan 26. sayfadaki "Gerçek Bir PC Uzmanı mısınız?" başlıklı CHIP Testi sorularının cevaplarını Ekim CHIP CD'sinde bulabilirsiniz (© CD-Code CHIP TEST).

İÇİNDEKİLER

- 16 **Bir Konu İki Görüş:**
"Napster" yararlı mıdır?
- 16 **Etna Patlaması:**
Hesaplanan felaket
- 17 **Optik Veri Akımı:**
'Last Miles' için lazer
- 18 **Windows XP Kızgınlığı:**
Herkes Microsoft'a karşı
- 18 **Parmak İzi:**
Algılayıcı cep telefonu
- 18 **Radeon 7500/8500:**
ATI'den GeForce3 katili

Teknoloji Düşman Olabilir mi?

Teknoloji ve Terör

New York'taki terör saldırılarının gerçekleştiği saatlerde tüm dünya ileri teknoloji teorileri ortaya attı. Teknoloji, teröristlerin kullanabileceği bir silah olabilir mi?

■ Teknoloji geliştikçe insanları öldürmek kolaylaşır mı yoksa teknolojinin gelişimi insanların başka insanları öldüremeyeceği, öldürmek istemeyeceği mantık düzeyine ulaşabilmenin tek yolu mu?

Teknoloji ile birlikte bir insanı öldürmenin kolaylaştığı savı artık karşı konulamayacak bir gerçektir. Kılıçla, bıçakla bir cana kıymanın hem vicdani hem de fiziksel eforunun, saniyede 30 mermi sıkabilen, lazer nişangahlı, otomatik tüfeklerle, tabancalarla insan öldürmekten daha ağır olduğu aşikardır. Dolayısı ile düz mantıkla düşünüldüğünde gelişen teknoloji ile paralel gelişen silahların, tankların, uçakların, bombaların, güdümlü füzelerin

sağladığı yüksek menzil ve ateş gücü ile insan öldürmek için tek yapılması gereken minik, yumuşak bir tetiğe dokunmak iken bu gelişmiş silahlarla yapılan saldırılarda kurbanın gözlerine bakmak zorunda kalınmadığı için potansiyel bir vicdan azabının etkisinin azaldığı da kabul edilebilir.

Teknolojik açıdan gelişmiş bir uygarlık insanlığın kurtuluşuna giden tek yol

Bir başka açıdan bakıldığında ise gelişen teknoloji, savaşların ve kitlesel insan ölümlerinin önüne geçilmesinin yolunu açmaktadır. Gelişmiş silahların gölgesinde gerçekleşecek savaşlarda verilecek insan zayıflığının yüksek dü-

zeyi, milletleri savaşa girmekten caydıran bir unsur olarak durmaktadır. İkinci dünya savaşına yüksek üretim gücüne güvenerek giren dönemin sanayi devi devletler, her gün onlarca yüzlerce uçak, tank üretebileceklerini ama her gün yüzlerce uçak veya tank pilotu eğitebileceklerini anladıklarında savaşı bitirmek için acil önlemler almaları gerektiğini fark etmişlerdir.

Benzer bir mantık, 2001 Uzay Efsanesi'nin ünlü bilimkurgu yazarı Arthur C. Clarke'ın görüşlerinde saklıdır. Günün birinde dünya dışından bir canlı türü ile karşılaşacak olan insanoğlunun, muhtemelen milyonlarca ışık yılı uzaktan gelmiş olan yabancılardan teknolojik açıdan binlerce yıl geride olacağı düşünülürse bu ileri teknolojiye sahip yabancılardan insanlığı hiç zorlanmadan çok kısa sürede yok edebileceğinden korkanlara Arthur Clarke'ın verdiği cevap, ileri teknolojiye ve bu teknolojiye sahip başka canlılardan korkulmaması için önemli bir sav oluşturmaktadır. Arthur Clarke'e

göre, milyonlarca ışık yılı uzağa seyahat edebilecek kadar yüksek bir teknolojiye sahip olan bir canlı türü zorunlu olarak benliklerindeki şiddet ve öldürme içgüdü-sünü silmiş olmalıdırlar zira bu kadar büyük bir teknolojiye ve şiddet içgüdü-süne aynı anda sahip olmak mümkün değildir aksi halde bu zehirli karışım başkalarını yok etmeden önce kendilerini yok etmeye neden olacaktır.

Ya Hitler'in elinde nükleer bomba olsaydı?

Dünya savaşlarını ve bir nükleer savaş ihtimalini düşündükçe Arthur Clarke'a hak vermemek elde değil. İnsanoğlu'nun bu günkü nükleer gücüne birinci dünya savaşı veya öncesindeki dönemlerde sahip olduğunu sadece hayal etmek bile, bu gün dünyanın nükleer bir kış yaşadığını ve insanlığın yok olmakla yüz yüze kalacağını tasavvur etmek için yeterlidir. Dolayısı ile teknoloji gelişti-çe, huzur ve refah ortamı bulan insanlığın da zaman geçtikçe şiddet ve öldürme iç güdüsünü kaybedeceğini düşünmek yanlış olmaz.

Sadece insanlığın bu bilinç düzeyine ulaşması için ne kadar zaman geçeceği önemlidir. Çünkü o aşamaya gelene ka-

HACKER'LAR: Bundan sonra savaşlar siber dünyada bilgisayarlar ve Hacker'lar arasında geçecek.

UÇAN ÖLÜM: Ölüm insanların üzerine, insanların yarattığı teknoloji harikası bombalarla iniyor.

dar dünyadaki tüm insanların arasından art niyetli birkaç kişinin ileri teknoloji ürünü kitlesel ölüm makineleri ile büyük insan topluluklarını öldürebileceği tahminini yapmak yanlış olmaz ve bu saptama Newyork eylemi ile dünya düzeninin tamamen değiştiği yorumlarını da haklı çıkarmaktadır. Bundan böyle insanlık, ölümü ve öldürmeyi unutacağı o huzur dolu günlere ulaşana kadar, keşfettiği her yeniliğin, teknolojiye her gelişmenin bir deli tarafından insanlığın zararına kullanılabileceğinden korkarak yaşayacaktır.

Masum yolcu uçaklarının bir gezegenin ve onun üzerinde yaşayan insanların tüm kaderini bir günde değiştiren dev bombalara dönüştürülmesi gibi, örneğin minyatürizasyon alanında her gün gelişen yeni teknolojilerin yarın kimlerin ölümüne yol açacağını da kestirmek mümkün değildir.

Ama şurası çok açık ki toplumsal nefret ve öfke ile beslenen savaşların ve terörizmin önüne geçmek için uygarlığımızı sınırların kalkacağı ve insanların din, dil, ırk gözetmeksizin dayanışma içine gireceği, herkesin eşit ve adil bir yaşam standardına ulaşacağı günlere taşımının tek yolu yine teknolojik gelişmeden geçmektedir ve alternatifi yoktur. Bu yol pusuya yatmış bekleyen çok zeki ve çok yaratıcı tuzaklar kurmuş tehlikeli düşmanlarla dolu olsa bile...

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

KISA... KISA...

- **Sohbet Arakadaşı PC**
Tüm bilgisayar kullanıcılarının yaklaşık yüzde yirmi beşi sıkça yarısı ise seyrek olarak PC'leriyle konuşuyor. Bu araştırmanın diğer bir sonucu ise kullanıcıların sadece dörtte biri bilgisayarları konuşmaya değer bulmuyor.
Bilgi için: www.amstat.com
- **Köpek Bilgisayar Dostluğu**
Japon firması Takara Toys köpek konuşmalarını açıklaması için bir tercüme bilgisayarı geliştirdi. Böylece köpeklerinin 200 duygu belirtisi tanımlanabilecek.
Bilgi için: www.takara.com
- **Kendini İmha Eden E-Kitap**
Okumak için geri sayım: RosettaBooks içerisindeki 275 sayfayı 20 saat içerisinde imha eden elektronik kitapları 1 Dolar'dan satışa sundu.
Bilgi için: www.rosetta.com
- **Detonator XP**
Nvidia GeForce grafik chipi için en yeni Detonator XP sürücülerini download'a sundu. Üreticinin açıklamasına göre sürücülerle Windows XP'nin tüm performansı kullanılabilir. Windows 2000, 98 ve ME'de ise önemli ölçüde performans artışı olacak.
Bilgi için: www.nvidia.com
- **Sigortalı Haşere İlacı**
McAfee ve Digital Protection Plus piyasaya yeni bir paket sunuyor. Paket Virüs ve hacker saldırılarına karşı da sigortalıyor. Pakette McAfee ürünleri "Clinic" ve "Personal Firewall" yer alıyor. Digital Plus ürünü olarak "Virus Damage Protection Service" bulunmakta. Eğer yine de virüs ve hack saldırıları yüzünden finansal zararlar meydana gelirse Digital Plus 25.000 Dolar kadar zararı karşılıyor.
Bilgi için: www.digital-protectionplus.com

BİR KONU-İKİ GÖRÜŞ

Napster ve benzerleri müzik endüstrisine zarar veriyorlar mı?

EVET

İnternet üzerinde paylaşım yoluyla elde edilen CD'lerden telif hakkı çoğu zaman bizlere ödenmiyor ve tüm albümler için harcanan emek başkaları tarafından haksız kazanç haline geliyor. İnternet üzerinden yayın yapan müzik siteleri ve dijital radyolar ise kendilerini televizyon ve radyo istasyonlarına benzetiyor. Ama hiçbir müzik dinleyicisinin radyonun ya da televizyonun başında bekleyip bir parçayı kaydetmesi olağan değildir. Aksine satışlarımızı arttırıcı bir pazarlama stratejisi sağladığı söylenilebilir... İnternet üzerinden yapılan yayın ve kayıtlara ilişkin ayrıntılı yasal düzenleme olmaması, sanatçı ve müzik şirketlerinin dava açtığı müzik sitelerinin yargılanmasını zorlaştırıyor. Korsan satışlar ve bu tarz paylaşımlar piyasamızı kötü yönde etkiliyor.

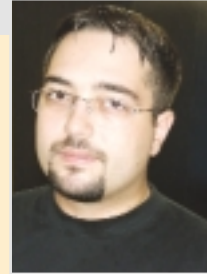

BEYZA KARAOĞLU,
Marketing&Strategy
Director
Doğan M. Company

HAYIR

Bence müzik endüstrisinin önündeki en büyük engel Napster benzeri programlardan çok korsan CD endüstrisi. Napster benzeri programları belli bir azınlık kullanırken, korsan CD'lere herkes kolayca ulaşabiliyor. Ayrıca Napster kullanıcıları müzikleri paylaşırken herhangi bir kar amacı gütmüyorlar. Bu tarz programlar bir bakıma müziğin yaygınlaşmasına da imkan tanıyor. Hiç bilmediğiniz, tanışmadığınız bir müzik grubuyla Napster sayesinde tanışabiliyorsunuz. Eğer müziği beğenirseniz, gidip CD'sini satın alıyorsunuz. Çünkü hiç bir MP3 formatı CD kalitesiyle birebir olmuyor. Müzik endüstrisi Napster benzeri araçları kapatmak için savaşmak yerine, fiyatlarını makul seviyelere çekip, elektronik dağıtım kanallarına yönelirse daha başarılı olacaktır.

EYLEM CÜLCÜOĞLU,
IT Business Weekly
Dergisi
Yazı İşleri Müdürü

Samsung Electronics'in Vizyonu

Samsung'dan Teknoloji Gezisi

66.000 personele sahip olan ve 46 ülkede faaliyet gösteren Samsung Electronics, 21-25 Ağustos 2001 tarihleri arasında Türkiye distribütörlerini, toptancı firmaları ve basın mensuplarını Kore'de ağırladı. Gezi süresince Samsung'un Suwon'da bulunan monitör ve optik-disk fabrikalarıyla, Gumi'deki sabit disk fabrikasını ziyaret etme ve ilginç ürünleri tanıma fırsatı bulduk.

Samsung Electronics ürünlerini, sahip oldukları ürünlerle kendi içlerinde doğal bir sinerji yaratan farklı düzlemlerde sunuyor tüketicilerine. Bunlardan ilki son günlerde oldukça popüler olan 'Dijital Ev Ağı' vizyonuyla örtüşüyor: Home Networks. Üzerindeki TFT-LCD ekranı ile İnternet bağlantısı, görüntülü telefon, fotoğraf albümü, TV izleme

me imkanı ve daha birçok özellik sunan "dijital buzdolabı" bu kategoride yer alıyor. Diğer ürünler ise WebPhone, WebPad, Plasma TV, mikrodalga fırın ve DVD Player.

İkinci grup Mobile Networks. Cep telefonları, Notebook'lar, PDA'lar, dijital kameralar ve kablosuz telefonlar bu grupta yer alıyorlar. Buradaki en ilginç ürünler ise telefonlu saat ve TV izleme imkanı sunan cep telefonu. Office Networks isimli üçüncü grupta TFT-LCD monitör, all-in-one masaüstü PC, yazıcı, sabit disk ve DVD/CD-RW Combo gibi ürünler yer alıyor.

Samsung Electronics TFT ve CRT monitör, hafıza yongaları ve CDMA cep telefonları alanlarında dünya lideri konumunda.

AKILLI MUTFAK:
"Akıllı Buzdolabı"
Dijital Ev Ağı'nın
en önemli
ve en ilginç
aygıtlarından biri.

Optik Veri Akımı

‘Last Miles’ için Lazer

Son kullanıcıların “Last Miles” olarak adlandırılan veri yoluna bağlanırken yaşadıkları sorunlar yeni yarı iletken bir lazer tarafından çözüme kavuşturulabilir. Veri paketleri uzun mesafelerde

likle eski bakır kablolar üzerinden aktarılıyor ve bu nedenle optik impulsları elektrik sinyallerine çeviren dönüştürücülere ihtiyaç duyuluyor. Yüksek maliyetleri nedeniyle optik veri yoluna

direkt bağlanmak şu ana kadar mümkün değildi. Ancak Walter Schottky enstitüsünde geliştirilen yarı iletken lazer bu durumu değiştirebilir. Bu, ışığı chip’in kenarlarından değil üretim maliyetlerinin oldukça düşmesine neden olan bir yöntemle tabancının yüzeyinden dikey olarak çıkarıyor. Tabii ki enerji ihtiyacı da daha düşük. Ayrıca cam

çubuklar içerisindeki optik düzelticilere de ihtiyaç kalmıyor.

YARI İLETKEN LAZER: Ek kuvvetlendirici olmadan 100 Kilometre.

cam çubuk bağlantıları ile yol alırlar. Ancak kullanıcıların bağlantı noktalarında veriler genel-

Kuantum Mantık Kapısı Liseli Türk’ten PC’lere doping

İzmir’de Mehmet Özdemir isimli bir liseli genç, işlemcilerin hızını artıran ‘kuantum mantık kapısı’ adlı bir tasarım geliştirerek TÜBİTAK tarafından ‘Yılın Genç Araştırmacısı’ seçildi. İzmirli Mehmet Engin Özdemir’in hazırladığı tasarım ile bilgisayarların hızını artırmak mümkün olabiliyor. Lise son sınıf öğrencisi Özdemir’in tasarımı sayesinde bilgisayar aynı anda birden fazla komutu yerine getirecek, işlem hacmini artırıyor. Engin Özdemir, hazırladığı tasarım ile TÜBİTAK Genç Araştırmacı Ödülü’nün yanı sıra fizik dalında da Türkiye birinciliği kazandı. Tasarım, bilgisayar işlemcilerinin hızını artırarak, verilen tüm komutların aynı anda yerine getirilmesini sağlıyor.

Normal bilgisayar işlemcilerinde bir işlem yapıldıktan sonra bir diğerine geçilebiliyor. Özdemir’in buluşu sayesinde ise aynı anda yapılabilecek işlem sayısı sınırsız kabul ediliyor.

Sokaklar İneklerin Ama! Hindistan Siber Karakol Kurdu

Yazılım sektöründe dünya liderliğine oynayan Hindistan’ın Karnataka Eyaleti’nde siber suçları önlemek üzere bir siber karakol kuruldu. Karakol hacker’ları ve internet üzerinden sahtekarlık yapanları takip edecek. Bilişim

teknolojisiyle ilgili suçlarla yerel polis karakolları mücadele ediyordu. Yerel karakollar, siber suçlularla ilgili araştırmaları yapmaya devam edecek. Hindistan’da geçen yıl kabul edilen bilişim teknolojisi yasası, elektronik ticaretten Internet’in çok fazla politize olmasıyla mücadele gibi unsurları kapsıyor. Karnataka Eyaleti’ndeki siber karakol, ülkenin önde gelen yazılım firmalarının yardımıyla hazırlandı.

Windows XP Kızgınlığı

Herkes Microsoft'a Karşı

ABD Adaleti, Kodak ve AOL Windows XP hakkında sert eleştirilerde bulunuyorlar. Yeni işletim sistemi bunlara rağmen piyasaya beklenenden önce sürülebilir.

Microsoft ise tempoyu yük-

seliyor: Windows XP'nin kısa bir süre sonra yeni bilgisayar ile sunulması bekleniyor. İşletim sisteminin piyasaya çıkış tarihi olarak aslında 25 Ekim planlanıyor. Ancak PC üreticileri Ekim başından itibaren Windows kurulu sistemleri piyasaya çıkartabilirler.

Microsoft bir çok taraftan baskı altında olduğu için bu acele anlaşılabilir. Amerikan adaleti işletim sistemine entegre özel internet uygulamalarının rekabet kanunlarına aykırı olduğu kararına varırsa dağıtım durdurulabilir. Kodak, her şeyden önce dijital fotoğraf alanındaki kendi

hizmetlerini destekleyen ve yabancı servislere daha zor bir yol sunan Microsoft'u topa tutuyor. Microsoft bu arada Kodak yazılımlarını da destekleyeceği açıklamasını yaptı. Ancak henüz bir anlaşmaya varılamadı. AOL da Microsoft'a karşı cephe alanlar arasında. Bu sefer konu Microsoft'un kendi internet portalı MSN'i tercih ettiği ve MSN Messenger'ın AOL ile değiştirilmesindeki zorluk.

XP'nin mümkün olan en kısa sürede kullanıcılara sunulmasını sadece Microsoft istemiyor. Şu an bir kriz içerisinde olan PC pazarında yeni işletim sistemi ile beraber satışların (sadece Windows XP'nin yeni bilgisayarlar ile sunulmasının değil, aynı veya güncelleme olarak satılmasının da) hareketleneceği ümit ediliyor. Windows XP'ye geçmek isteyen bir çok kullanıcı eski bilgisayarlarından kurtulmak isteyecek. Bugün Windows 95 altında sorunsuz olarak çalışan bilgisayarların Windows XP ile çalışması zor görünüyor.

Parmak İzi

Sahibini Tanıyan Cep Telefonu

Japon firma Fujitsu cep telefonları ve akıllı kartları daha güvenli kılacak sensörler geliştirdi. Üreticinin yaptığı açıklamaya göre bir silisyum chipe dayanan sensörler cep telefonu sahibini tanımlayacak ve ticari mobil uygulamaları serbest bırakacak. Bu algılayıcıların özel yüzeyi ise Smartcard veya cep telefonunun istenen herhangi bir yerinde kullanılabilirler. Bilgi için: <http://pr.fujitsu.com>

Cebinize Mektup

Hotmail Artık Cep'te

20 milyon Avrupalı Hotmail kullanıcısı e-posta hesaplarına cep telefonları aracılığıyla ulaşma imkanına kavuşacak. Microsoft, Danimarkalı cep telefonu operatörü TDC Mobile International ve İngiliz-Hollanda ortaklığı CMG kablosuz veri çözümleri şirketiyle yaptığı ortaklıklar sonucunda bu kararı aldı. Operatörlerin zaten popüler olan kısa mesaj servisleri aracılığıyla verilecek bu hizmetin, mobil bilgisayar sektörüne bir hareketlilik getirmesi bekleniyor. Bu hizmeti, zaman içinde daha fazla cep telefonu operatörü kullanabilecek. Bilgi için: www.hotmail.com

Instant Messaging

Cepten Mobil Chat

İsviçre'li firma Swisscom, FirendZone ile arkadaş ve tanıdıklarınızın yerini mobil ağ üzerinden bulmanızı ve Chat'e çağırmanızı sağlayan bir sistem hizmete sundu. İkamet bilgilerinin yayınlanmasına izin verenler ise GSM aracılığıyla farklı chat odalarındaki başka cep telefonu kullanıcılarıyla oyun oynayabilir veya sohbet edebilirler. Bunun için gerekli olan tek şey WAP veya GMS uyumlu bir cep telefonu. İsviçreli bu yeni sistemin

uzun vadede SMS ve WAP için bir alternatif oluşturacağını ümit ediyorlar. Instant Messaging ile internet aracı ICQ arasındaki bir benzerlik ise kullanıcıların ağa takma isimler ile bağlanabilmeleri ve böylece tanınmadan sohbet edebilmeleri.

Bilgi için: www.swisscom.com

Aşk Mevsimi Geldi, Evlilikler Peş Peşe...

Cep'te Dev Birleşme

Teknoloji dünyası, dev teknoloji firmalarının ardı ardına birleşmelerine tanık oluyor. HP ve Compaq gibi geçtiğimiz aylarda cep telefonu alanında işbirliği ve birleşme kararı alan Sony ve Ericsson'dan sonra, şimdi de Japonya'nın en büyük iki cep telefonu üreticisi, Panasonic ve Nec birleşme kararı aldı. Şirketler, pazarda rekabet edebilmek için birleştiklerini ve 3. nesil cep telefonlarında kullanılan ortak işle-

tim sistemlerini geliştireceklerini açıkladılar. Cep telefonu pazarının yüzde 10'unu elinde bulunduran iki şirketin yeni ürünlerinde kaliteyi artırmaları bekleniyor. Bu yıl ürettikleri telefonların bazıları iade edilince iki şirket zor anlar yaşamıştı. Şirketlerin, Avrupa pazarlarında rekabet edecek cep telefonlarının yüksek maliyetli olması nedeniyle bir araya geldiği de söyleniyor.

Bilgi için: www.panasonic.com

Radeon 7500/8500

ATI'den GeForce3 Katili

ATI iddialı konuşuyor. Kanada'lı üretici "dünyadaki en hızlı ve teknik olarak en ileride" olan yeni grafik kartı ile geliyor. Tüketiciler için Radeon 7500 ve 8500.

ATI RADEON: Kanada'da çok şey vaat eden ekran kartı.

İlk kartın fiyatı 200\$ ancak GeForce3'ü egale etmeyi planlayan ikinci kartın fiyatı yaklaşık olarak 500\$ civarında olacak. 8500'ün R200 grafik motoru verilerini görebilirsiniz: Chip, GeForce 3'de olduğu gibi 0,15 Micron ve 4 nanosaniyelik belleklerden oluşan bir sistem hazırladı. 250 MHz'lik (GeForce 3: 200 MHz) GPU frekansı sayesinde ATI'nin Charisma II olarak adlandırdığı T&L Engine saniyede 75 Milyon (GF3: 60 Milyon) üçgen hesaplayabiliyor. Smartshader oyun grafiklerini daha gerçekçi ve karmaşık yapıyor ve MPEG2 haricinde HDTV aygıtları da donanımsal olarak destekleniyor.

Bilişim '01

A CeBIT Event

BilişimHaber +++ BilişimHaber +++ BilişimHaber +++ BilişimHaber +++ BilişimHaber +++ BilişimH

Bir Bilişim Hikayesi

Bilişim Fuarı ülkemizdeki bilişim sektörünün en çok önem verdiği, en büyük etkinlik. Yayınevlerinin planlarını Kitap Fuarına göre düzenlemeleri ve en fazla satışı, siparişi Kitap Fuarında almaları gibi bilişim firmaları planlarını Bilişim üzerine inşa ediyorlar.

■ Fuarlar elbette ekonomik değer taşıyor ve ticari bağlantıların kurulduğu önemli platformlar olarak kabul edilir ancak dünyadaki fuarlar gelen ziyaretçilere perakende satış yapmak amacından çok katılımcı firmaların teknolojik yeniliklerini, üstünlüklerini sergilemelerine imkan vererek dünya çapında iş bağlantıları yapmalarını sağlamak hedefini güderler. Ülkemizdeki fuarların ise firmaların yaptıkları büyük indirimlerle şehir halkının ucuz mal satın alabilecekleri semt

pazarı mantığından kurtulamamaları eleştiri konusu olmuştur. Bu sene yapılan bilişim fuarında ise bu handikapı aşabilmek için hafta içinde ziyaretçi bilet ücretlerinin yüksek tutulması iş adamlarının ve teknik insanların rahat bilişmesine olanak verdi. Ancak bu uygulama, fuara “perakende” satış yapabileme umuduyla katılan firmaların hafta içindeki düşük ziyaretçi sayısı nedeniyle umdukları satışları yapamamalarına neden olduğu için de eleştirildi. Bilişim'01 pek çok yeni ürünün de ilk sunumlarına ev sahipliği yaptı. Panasonic'in IRIS güvenlik siste-

MINOLTA:
Dijital kameralar fuarın en çok ilgi çeken ürünlerinden oldular. Minolta'nın modeli de üstün özellikleri ile ilgiyi üzerine topladı
www.minolta.com

MULTITAINER:
Multitainer CD-ROM/DVD oynatıcı, MP3 çalar, bilgisayar, oyun konsolu ve internet erişimini tek bir sistemde toplamış. Ayrıca, televizyona ve müzik setine bağlanabilir.
www.fujitsu.com.tr

ber + + + BilişimHaber + + + BilişimHaber + + + BilişimHaber + + + BilişimHaber + + + BilişimHaber

minin dünyadaki ikinci lansmanı için seçilen yer Bilişim fuarıydı. Pek çok yabancı katılımcı da Türkiye'deki ortaklarını desteklemek için Amerika ve Avrupa ve Uzak Doğu'dan kalkıp bir haftalığına İstanbul'a taşındılar. Bu yabancı ziyaretçilere fuar alanında kolaylık sağlamak için özel bir "yabancılar kapısı" bile kurulmuş olması dikkat çekiyordu.

Yollar: Gide gide bitmeyen, döne döne son bulmayan yollar

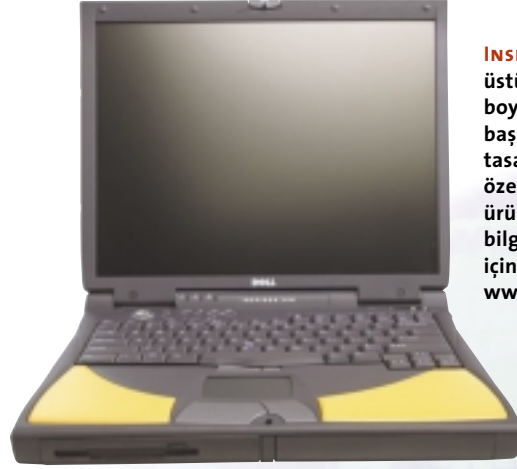
Bilişim Fuarı için yapılan eleştirilerin başında fuarın şehir merkezine uzaklığı geliyordu. Beylikdüzü'ndeki Fuar merkezine gitmek kadar Fuar merkezinden "şehre" dönmek de katılımcılar için işkenceye dönüştü. Organizasyonuna "şehir"den hareket eden otobüsler eklenmişti ancak ya çoğu insanın bu otobüslerden haberi olmadı ya da otobüsleri kullanmak yerine kendi imkanları ile ulaşmaya çalıştılar. Sonuçta özel otomobillerin park edecek yer bulamadığı Bilişim Fuarı "bilişim" adına puan toplayan bir organizasyon oldu belki ama "ulaşım" konusunda sınıfta kaldığı yorumları da sık sık yapıldı.

Fuarda gözler, her zaman şovları ile organizasyonlara renk katan GSM operatörlerini, cep telefonu üreticilerini ve renkli organizasyonları ile ilgi çekmeye çalışan İnternet Servis Sağlayıcıları aradıysa da bu firmaların çoğu, krizin de etkisi ile olacak, ya fuara katılmadı ya da büyük şovlar yapmaktan kaçındılar. Ancak yine de pek çok firma fuardaki etkinlikleri ile ziyaretçilerin ilgisini çekmek için birbiri ile yarıştı.

Tiyatro gösterileri, müzik dinletileri, seminerler, bakanlar, politikacılar

Bilişim Fuarının sadece Beylikdüzü'ndeki fuar alanındaki sergilerden ve şovlardan ibaret olmadığını da eklemek gerekir. Bilişim etkinlikleri çerçevesinde "İstanbul'da seminerler, kongreler, gösteriler ve dinletiler düzenlendi. İstanbul Lütfi Kırdar Kongre sarayının onca salonu organizasyon süresi boyunca neredeyse hiç boş kalmadı. Bu etkinlikler o kadar yoğun ki insanların hangi etkinliği izleyeceği konusunda yaşayabilecekleri karmaşayı önlemek için bir bilgisayar programı bile yazıldı. Mobilizim isimli bu program aynı zamanda cep bilgisayarlarına da yüklenebiliyordu. Böylece PDA'sı ile kongre sarayına giden bir ziyaretçi kapıda PDA'sına etkinlik programını kolayca yükleyebiliyordu. Bilişim ismine, organizasyonun misyonuna yaraşır bir uygulamaydı ve benzer etkinliklere öncülük edebileceği umudunu doğurdu.

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

INSPIRON: Dell'in yeni dizüstü modeli Inspiron'da fuar boyunca ilgi çeken ürünlerin başında geliyordu. Şık tasarımı kadar teknik özellikleri de dikkat çeken ürün indirimlerle dizüstü bilgisayar almak isteyenler için de cazip hale geldi. www.dell.com

CASIO TELEVİZYON: En sevdiğiniz televizyon programları genellikle sizin televizyon başında olmadığınız saatlerde yayınlanır. Ancak Casio izleyicilerin bu makus talihini yenmeleri için bir fırsat sunuyor. Casio el televizyonları hem küçük hem kullanışlı olmalarıyla dikkat çekiyorlar. www.casio.com

HİZMET SEKTÖRÜ İŞ BAŞINDA: Servis ve hizmetin ayrı tutulamayacağı sektörde Siemens de hizmetlerini tanıttı. Sadece ev kullanıcılarına değil endüstriyel kurumsal kullanıcılara da hitap eden Siemens Web Tabanlı Veritabanı Uygulamaları, Network Güvenliği ve Değerlendirilmesi ve Tesis Bilgi Sistemi ve Üretim Yönetim Sistemleri (Manufacturing Execution Systems – MES) gibi konularda ürettiği çözümlerle ilgi çekti. www.siemens.com.tr

Ericsson Web Screen

Oturduğunuz Yerden İnternet

Dokunmatik bir ekranı bulunan iki el büyüklüğündeki Web Screen, Bluetooth teknolojisi sayesinde bilgisayara kablosuz bağlanabiliyor ve ev içinde rahatça dolaştırılabilir. Bu sayede evin her yerinden bilgisayara ve internete erişmek mümkün olurken, ekranda beliren yazılımsal bir klavye ile veri girişi yapmak mümkün oluyor. Mouse mu? Parmaklarınızı ekranda istediğiniz yere değdirmeniz yeterli oluyor.

Bilgi için: www.ericsson.com

Fiyatı: Belli değil.

Ericsson T68

Dünyamız Renklendi

Ericsson'un antensiz yeni mobil telefonu T68 antensiz olmasının yanında renkli ekranı ile de dikkatleri üzerine topluyor. Ericsson'un klasik çizgilerini taşıyan küçük telefon kullanıcı dostu olarak dizayn edilmeye çalışılmış. 3G telefonlar piyasaya çıkmadan önce renkli ekran tecrübesini tattıracak olan telefon şimdiden gençlerin tercihi olacak gibi görünüyor.

Bilgi için: www.ericsson.com

Fiyatı: Belli değil.

Tuzlu Ayrın İçme Vakti!

Casio Tansiyon Ölçer Saat

Casio'nun yeni modelinde saatin yanına takılan bir modül, 35 saniye içinde kullanıcının tansiyonunu ölçebiliyor. Saat 30 ölçüme kadar değerleri hafızasında saklayabiliyor. Böylece tansiyondaki değişimleri izlemek de mümkün oluyor. Sağlıkları konusunda endişelenenler için ideal bir çözüm.

Bilgi için: www.ersa.com.tr

Fiyatı: 270 Dolar

Hi-Tech

Panasonic Toughbook CF-07**Giyilebilir Bilgisayar**

Panasonic'ın kablosuz ekranlı kompakt bilgisayarı CF-07, giyilebilir özelliği ile çok geniş bir kullanım alanına hitap ediyor. Teknisyenlerden, güvenlik elemanlarına, sağlık personeline kadar herkesin ihtiyacına cevap verecek şekilde dizayn edilmiş cihazın bilgisayarı kalınca bir kitap boyutunda ve Nato standartlarında sağlamlıkla üretilen LCD ekranla arasında 50 metreye kadar kablosuz iletişim kurabiliyor.

Bilgi için: www.tekofaks.com.tr

Fiyatı: Belli değil

Epson Stylus Photo 895**Dijital Kamera'dan Direkt Baskı**

Yeni EPSON PRINT Image Matching™ Teknolojisi ile üretilen EPSON Stylus Photo 895 PC' den bağımsız olarak bile dijital kameralardan gelen resimleri basabilem özelliğine sahip. EPSON Stylus Photo ürün yelpazesinin en son yazıcısı ve PC' ye ihtiyaç duymadan yazdırabilen ilk EPSON modeli olan Stylus Photo 895, özel EPSON PRINT Image Matching™ Teknolojisi'ni kullanarak dijital fotoğraf makinesiyle çekilen görüntüleri hiç bozulmadan basabiliyor. Fotoğrafçılıkla uğraşan ama dijital makineden çıktı alabilmek için PC'ye ihtiyaç duyulması şartından hoşnut olmayanlar için ideal bir seçenek.

Bilgi için: www.epson.com.tr

Fiyatı: 283 Dolar

Casio QV-2900**2.11 Milyon Pixel
Dijital Kamera**

Casio'nun QV-2900 modeli 2.11 milyon piksel görüntü kapasitesi ile dikkat çeken bir dijital fotoğraf makinesi. 32 kere büyütebilen lensleri ile net yakın çekimler yapmak mümkün. Kompakt dizaynı ve dönebilen objektifi ile dijital kamera kullanıcılarına rahat bir kullanım vaad ediyor.

Bilgi için: www.casio.com

Fiyatı: 500 dolar

DVD Player Kampanyası**Vestel DVD'lendiriyor**

Vestel'in DVD 906 ve DVD 902 modelleri, üstün özellikleri ve kolay kullanımı ile teknik detaylara boğulmadan film seyretmek isteyen için cazip fırsatlar sunuyor. 2000 yılında bir milyon DVD player üretim ihraç ederek rekor kıran Vestel aynı zamanda bu üretim miktarı sayesinde fiyatların yarıya inmesini de sağladı. Firma uygun ödeme seçenekleri ile DVD player müşterilerini bekliyor.

Bilgi için: www.vestel.com.tr

Fiyat: 291-336 milyon TL

İÇİNDEKİLER

- 27 **Fonksiyonlar**
Windows XP'deki yenilikler
- 30 **Uyumluluk:**
Çalışan donanımlar ve yazılımlar
- 32 **Kurulum:**
XP kurulumundaki sorunlar
- 36 **Özetle:**
XP'ye terfi etmeli mi?

Yeni Windows

PC'niz XP'ye Hazır mı?

Windows 2000'in takipçisi start almaya hazır. Yeni işletim sisteminden faydalanmayı düşünenler, önce bilgisayarlarının XP için yeterince güçlü olup olmadığını kontrol etmelidir. XP'yi enine boyuna inceleyen CHIP, XP'ye terfi etmeden önce nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklıyor.

XP, Experience'in kısaltılmasından geliyor. Türkçe deneyim demek. Yeni Windows'la edineceğiniz ilk deneyim ise PC'nizin performansı ve Windows XP uyumluluğu olacak. XP'nin sadece hızlı bilgisayarlarda akıcı bir şekilde çalıştığını hemen belirtelim. Kısacası öncelikle PC'nizin, Windows XP ile artacak olan sistem ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığını kontrol etmelisiniz. XP'de kullanılan yeni bir NT çekirdeği (kernel) işletim sisteminin stabilitesini oldukça artırıyor. XP'de "Luna" adlı yeni bir kullanıcı arayüzü ve yeniden düzenlenmiş

menüler hemen dikkati çeken en önemli yeniliklerden. Bu yeni görsel güzellikler gerçi XP'ye taze bir hava katıyor ama, sisteminizin performansını da zorlayabiliyor. Komplike ikonlar, hareketli menüler ve yüklü pencereler Windows'a yeni görünüm ve kullanım kolaylığı sağlıyor. Windows 9x sürümlerinden bildiğimiz, kullanıcıların korkulu rüyası bluescreen (mavi ekran), XP'de ortadan kalkıyor. Windows 2000'in piyasaya çıktığı zamanlardaki yaşanan sürücü kaosu da aynı şekilde XP'de karşımıza çıkmayacak gibi görünüyor, zira Windows 2000 sürücülerinin neredey-

se tamamı XP altında da sorunsuzca çalışabiliyor. Aynı şey yazılımlar için de geçerli. Ancak yine de yeni bir sisteme terfi etmek hiçbir zaman problemsiz olmamıştır. CHIP, terfide dikkat edilmesi gerekenleri, çıkabilecek sorunları ve bunlara karşı neler yapabileceğinizi açıklıyor.

Donanım

Microsoft tarafından belirtilen minimum sistem ihtiyaçları tecrübelerimize göre akıcı bir çalışmayı sağlayamıyor. 233

FONKSİYONLAR

» Windows XP'deki yenilikler

CD yazma: Windows XP'de verilerinizi ek CD yazma programı olmadan çabucak CD'lere yazabilirsiniz.

Video montaj: Basit film montaj işleri için XP, Movie Maker gibi programlar sunuyor.

MP3 oluşturma: XP de, MP3 furyasından etkileniyor. MP3 dosyaları oluşturmak artık işletim sisteminin sabit bir parçası.

Kolay iletişim: Chat ve sesli konuşma için programlar XP ile birlikte geliyor. Video konferanslar bile artık problemsiz gerçekleşiyor.

Sistem tamiri: Sisteminiz çöktükten sonra yardımsız kalmamanız için, Windows XP'de (Windows Me'de olduğu gibi) güvenilir bir sistem geri yükleme fonksiyonu mevcut.

Online yardım: Sadece eski Windows yardımı internette çözüm aramakla kalmıyor, dünyanın diğer ucundaki yardımcılar da PC'nizi uzaktan yönetip tamir edebiliyor.

Fiyatlar: Home Edition upgrade sürümü 99 dolar, Home Edition tam sürüm 185 ve Professional sürüm de 299 dolar (upgrade 199\$).

Çıkış tarihi: En geç 25 Ekim

MHz'lik bir işlemci, 64 MB RAM, 1.5 GB sabitdisk, Super VGA ekran kartı, CD-ROM sürücü, klavye ve fare ile Windows XP'yi kurabilmeniz mümkün ama hepsi bu kadar. XP yüklü böyle bir sistem açılır açılmasına ama sadece açılmakla kalır... Daha ileriye gidebilmeniz asla mümkün değil.

CPU frekansı: En azından 450-500 MHz saat frekansındaki bir işlemciye ihtiyacınız var. Daha düşük hızlardaki işlemciler de zaten artık ikinci el pazarı dışında satılmıyor. XP'yi hızlı bir şekilde çalıştırabilecek ve piyasada kolayca bulabileceğiniz en düşük işlemci Intel Celeron 667 MHz. Bunun fiyatı ise 50 dolar civarında. XP ile

çalışmak ancak 850 MHz ve üstü hızlardaki işlemcilerle keyifli bir hal alıyor.

Anabellek: Ne kadar çok bellek, o kadar iyi. Biraz daha pahalı olan markalı ve ömür boyu garantili RAM modüllerinde ısrarcı değilseniz yaklaşık 30 dolarlık fiyatlarıyla 256 MB SD-RAM'leri tercih edebilirsiniz. Yeni DDR bellek modülleri için 10-20 dolar daha fazla ödemek durumundasınız ve bunları bulmanız biraz zor.

Anakartınızın kitapçığında kartınızın hangi tip bellek modüllerini desteklediğini okuyabilirsiniz. Aynı anda birçok programla veya büyük dijital resimlerle çalışanlar yanlış yerde tasarruf etmemeli ve RAM konusunda cömert olmalı, 512 MB RAM'i böyle sistemlere çok görmemeli.

Sabitdiskler: İyi IDE sabitdiskleri 80 dolardan başlayan fiyatlarla satın alabilirsiniz. SCSI aygıtlar ise 150 dolar civarında (10 GB) başlıyor. XP ayrıca tüm disk modellerini destekliyor. XP'nin standart kurulumu yaklaşık 700 MB yer istiyor. Tipik Office kullanıcıları için genelde 10 GB'lık bir sabitdisk yeterli olacaktır. Grafiklerle uğraşanlar veya arada bir oyun kurup oynamak isteyenler 40 GB'lık bir modeli tercih etmelidir. Her MP3 koleksiyoncusu yer darlığının ne demek olduğunu iyi bilir.

Ekran kartı: 800 x 600 piksel ekran çözünürlüğünü desteklemeyen ekran kartına sahip bir bilgisayar herhalde yoktur. Windows XP her yeni ekran kartıyla sorunsuzca çalışabiliyor. Ancak oyun düşkünlüğünün modern 3D işlevselliklerine sahip olmaları gerektiğini belirtmeye sanırım gerek yoktur. Ekran kartınız ne kadar yeni ve hızlıysa, oyunlarda elde edeceğiniz sonuç da o kadar iyi. GeForce 3 chipsetli ekran kartları günümüzün kralları. Bu tip üst uç kartlar çoğunlukla 64 MB üzerinde çok hızlı grafik belleğine sahipler ve fanatik oyuncuların ihtiyaç duydukları gücü çok yüksek bir fiyata da olsa sağlayabiliyorlar.

DVD sürücüler: 30-40 dolar civarındaki bir fiyata iyi bir CD-ROM'a sahip olabilirsiniz. Ancak üzerine 20-30 dolar daha verip iyi bir DVD-Player alma şansınız da artık var. Bu sayede XP'nin Media Player'ının da tadını çıkarabilirsiniz. DVD'ye yapacağınız yatırıma mutlaka değecektir, zira giderek daha fazla üretici programlarını ve oyunlarını DVD üzerinde dağıtmaya başlıyor.

✓ XP Sürümleri

Windows XP'nin son kullanıcılar için iki sürümü mevcut: Home ve Professional. Home sürümü Windows 9x/ME sürümlerinin yerini alırken Professional sürüm ise Windows 2000 Professional'ın devamı niteliğinde. Bu iki sürüm arasındaki en önemli farklar Home Edition'da 64 bit ve çift işlemci desteğinin, dosya şifrelemenin ve uzaktan bakım fonksiyonlarının eksikliği. Ayrıca Home sürümünde başka kullanıcıların belirli dizinlere erişmelerini engellemek de mümkün değil.

Her iki sürüm de Microsoft'un standart programlarının en yeni sürümlerini içeriyor: Internet Explorer 6, Media Player 8, Outlook Express 6 ve Windows Me'den tanıdığımız Movie Maker. Yeni programlardan biri CD yazma programı. Bu yazılımla CD yazıcınızı disket sürücüsü gibi kullanabiliyor ve istediğiniz gibi CD-R'a kayıt yapabiliyorsunuz. Ancak profesyonel CD kayıt programlarında olduğu gibi özel CD formatları, boot edebilen CD, RAW modunda yazma veya kopya korumalı CD'lerin kopyalanması gibi özellikler desteklenmiyor. XP'de ayrıca Netmeeting'in yerini Windows Messenger alıyor.

✓ Sürücüler

Windows 2000 sürücülere: Başlangıçta Windows 2000'de birçok donanım bileşeni desteklenmiyordu, ancak XP'de bunlar sisteme kolayca tanıtılıyor. Bunun nedeni Windows 2000 sürücülerinin XP ile tam uyumlu olmaları. Değişik sistemlerde →

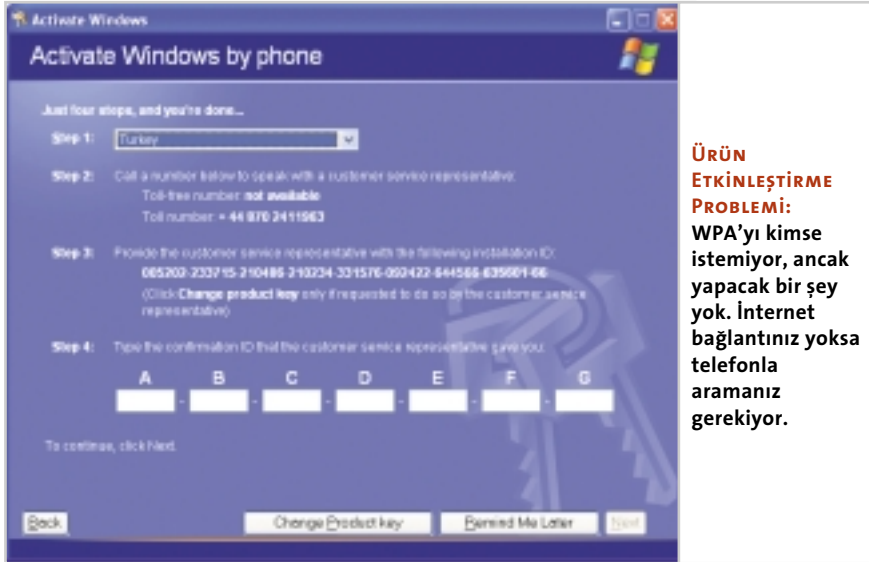
SİSTEMİN TEMEL BİLEŞENLERİ: Microsoft, Windows XP'de aygıt sürücülerine özel bir önem veriyor.

Test: Windows XP

yaptığımız testlerde hiçbir zorlukla karşılaşmadık. Böylece XP çıktığında hazır çalışan birçok sürücü mevcut olacak.

Online güncellemeler: Microsoft, kullanıcıların işletim sistemi güncellemesini mümkün olduğunca kolay bir şekilde gerçekleştirebilmelerini düşünmüş. Microsoft'a güveni tam olan ve risk almak istemeyen kullanıcılar bu hizmetten çekin-

karşın Microsoft'un kendi sürücüleri iyi-
ce test edilmiş ve Windows XP için tama-
men hazır. Alternatif olarak elbette ki bu
sisteme kendiniz de elle müdahale edebi-
lir ve risk alıp üreticinin kendi geliştirdi-
ği, sertifikasız bir sürücüyü de kurabilir-
siniz. Ancak edindiğimiz tecrübelerle göre
bazı durumlarda yüklenen bu sürücüler
sistemde kurulu olan başka sürücüler ve-

meden faydalanabilirler. Bu güncelleme-
lerde sadece Microsoft tarafından onay-
lanmış (sertifikalı) sürücüler sunuluyor.
Bu sayede sisteme kurulacak sürücülerin
tüm bir sistemi bozma ihtimali ortadan
kaldırılıyor.

Ancak yeni bir sürücünün sunduğu
özelliklerden vazgeçmek istemiyorsanız
veya bunları kullanmak zorundaysanız,
bu durumda uzun süre beklemeniz gere-
kebilir. Zira Microsoft sürücüyü onayla-
yuncaya kadar haftalar geçebilir. Buna

ya programlarla sorunlar çıkarabiliyor-
lar.

Problemli donanımlar: TV kartları, ISDN
kartları ve onboard ses çipleri gibi do-
nanımlar en çok problem çıkarmaya aday
bileşenler. Sorunlarla karşılaşırsanız kart
veya anakart üreticisinin internet sayfa-
sından yeni sürücüleri arayıp (sertifikalı
olmasa da) bunları kendiniz kurabilirsiniz.
Henüz Windows XP uyumlu bir sü-
rücü yoksa en iyisi en güncel Windows
2000 sürücüsünü bir deneyin.

XP Donatıları

Instant Messaging: Windows XP ile bir-
likte yeni bir iletişim aracı, Microsoft Ins-
tant Messenger, ortaya çıkıyor. Bu pratik
programla internette dilediğiniz gibi chat
yapabilirsiniz. İnternet bağlantısı dışında
bu aracı kullanabilmek için başka prog-
ramlara gerek yok.

İnternet Telefonu: 33.6 kilobit modem ve
full duplex özellikli bir ses kartıyla inter-
net üzerinden canlı telefon görüşmeleri
yapabilirsiniz.

Video Konferans: Burada biraz daha fazla
ihtiyaç var. ADSL veya Kablonet bağlan-
tısına sahip olanlar avantajlı. Webcam,
ses kartı ve mikrofona da ihtiyaç var tabii
ki.

Remote Desktop: Bu programla PC'nizi
uzaktan, ağ üzerinden yönetebilirsiniz.
Bunun için de her iki bilgisayarda Win-
dows XP'nin kurulu olması gerekiyor.
Ancak hızlı bir internet erişimi olmadan
PC'ye internet üzerinden bu şekilde hük-
medebilmek hayalden öteye gidemiyor.

Movie Maker: XP altında kendi filmlerini-
zi monte edebilirsiniz, ancak en azından
400 MHz işlemci ve 256 MB RAM'e ihti-
yacınız olacak.

İnternet

Her bilgisayar internete veya bir ağa ba-
ğlı değildir. Offline olarak çalışanlar ma-
alesef XP'nin çoğu yeni özelliğinden fay-
dalanamayacaklar. Otomatik internet
güncelleştirmesi veya ağ üzerinden uzak-
tan yönetim gibi fonksiyonlardan bu du-
rumda vazgeçmek gerekiyor. →

UYUMLULUK

» Desteklenen donanımlar

Windows XP satın almadan önce bilgisay-
yarının Microsoft'un yeni işletim siste-
miyle uyumlu olup olmadığını öğrenmek
isteyenler önceden bir kontrol yapabilir-
ler.

Daha önceki Windows sürümlerinin
aksine bunun için artık ayrı bir program
mevcut değil, sadece www.microsoft.com/hcl, <ftp://ftp.microsoft.com/services/whql/hcl/winxp/hclx86.txt> ve
www.microsoft.com/windowsxp/ready
adreslerinde oldukça geniş listeler mev-

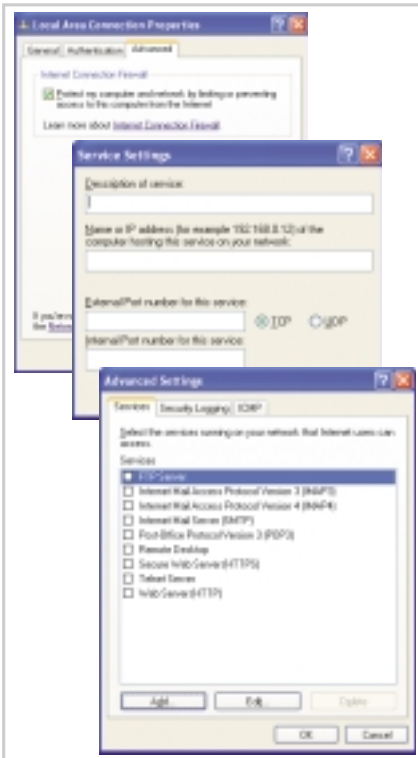
cut. Burada Microsoft'un
Windows XP ile test ettiği
tüm donanımları bulabi-
lirsiniz.

UYUMLULUK:
Windows XP'nin
donanımınızla çalışıp
çalışmadığını
Microsoft'un sitesinde
öğrenebilirsiniz.

Zorunlu kayıt: Offline çalışmanın bir diğer dezavantajı da ürün güncelleştirmesi. Donanım her değiştirildiğinde XP'yi yeniden etkinleştirmeniz gerekiyor. İnternet erişimi olmayınca ürünü kaydettirmek için yapabileceğiniz tek şey telefona sarılmak olacak.

Dahili Firewall: Daha önceki Windows sürümlerinde sistemi dışarıdan gelecek saldırılara ve tehlikelere karşı koruyacak bir firewall yazılımının eksikliği fazlasıyla hissediliyordu. Microsoft, XP ile basit de olsa bir firewall işlevselliğini sisteme en-

ATEŞTEN DUVAR: XP'nin Firewall'u sadece temel bir korunma sağlıyor... ayarlanması da pek kolay değil.

tegre ediyor. Bu sayede çevirmeli ağ bağlantılarını güvence altına alabiliyorsunuz. Ancak firewall fonksiyonunun esnek olmayan konfigürasyonu başınızı ağrıtabilir. Konfigürasyon seçenekleri sadece standart internet portlarının paylaşımına olanak tanıyor, mesela http için 80 no'lu port. Bunun dışındaki tüm bağlantılar öncelikle bloke ediliyor, ek bağlantıları (mesela IRC ve ICQ kullanımı için) konfigüre etmek için derin network bilgilerine ihtiyaç var ki, son kullanıcıların bu işin altından kalkması pek de mümkün değil. Ayrıca bu firewall fonksiyonu yerel ağınızı da etkisi altına alıyor ve işlevselliği kısıtlanıyor. Bu durumda korunan bil-

gisayarın paylaşımlarına erişmek mümkün olmayabiliyor. Bu etki alanını iptal etmek maalesef mümkün değil. Dışarıdan sisteme biri girdiğinde kullanıcının bundan haberi olmuyor.

Yazılım

Windows XP'nin bir diğer avantajı da Windows 2000'le yazılım uyumluluğu. Windows 2000'de çalışan programlar, Windows XP altında da sorunsuz bir şekilde çalışıyorlar. DOS programları için de Microsoft'un, NT'nin daha ilk sürümünden itibaren üzerinde çalışma imkanı bulduğu DOS emülasyonu mevcut. Ve XP ile karşımıza çıkan sonuç oldukça etkileyici, DOS ortamı, Windows 2000'e göre XP'de daha iyi emüle ediliyor. Daha önceki Windows sürümlerinde DOS penceresinde çalışan tüm programlar XP altında da çalışıyor. EMS, XMS ve DPMI belleğe ihtiyaç duyan 3D action oyunları bile XP'de bu sayede çalıştırılabilir. Kısaca NT ailesi içinde XP, bugüne kadarki yazılım uyumluluğu en yüksek olan işletim sistemi.

Standart uygulamalar: Microsoft'un Office paketi veya PaintShop Pro ve Winamp gibi tipik günlük programlar Windows XP altında sorunsuz bir şekilde çalışıyorlar. Sorunsuz çalışan uygulamaların listesi uzayıp gidiyor, elbette Nero, PowerDVD ve CuteFTP gibi programların da XP altında tadını çıkarabilirsiniz.

Oyunlar: Oyunlarda da taviz vermeniz gerekmiyor. Hatta edindiğimiz tecrübelerle göre yeterince bellek varsa çoğu program ve oyunun XP altında, Windows 2000'e göre daha hızlı ve sağlam çalıştığını söyleyebiliriz. Diablo II veya Counterstrike gibi oyunlar testlerimizde gayet güzel çalıştılar.

Sistem araçları: Doğrudan sisteme erişmek ve donanım kaynaklarını kullanmak isteyen uygulamalara XP’de izin verilmiyor. Çeşitli defrag programları ve antivirüs yazılımları bu bağlamda çalışmıyor. Ancak bu tip programların XP uyumlu yeni sürümleri çıkmaya başladı, mesela Norton Antivirus’un 2002 sürümü.

Uyumluluk modu: Bahsedilen ve problemli olduğu düşünülen istisnalar için XP’de uyumluluk modu (compatibility mode) mevcut. Bu sayede bu tip yazılımlara başka bir işletim sisteminde çalışıyorlarmış gibi bir ortam hazırlanıyor. Bu özellik sa-

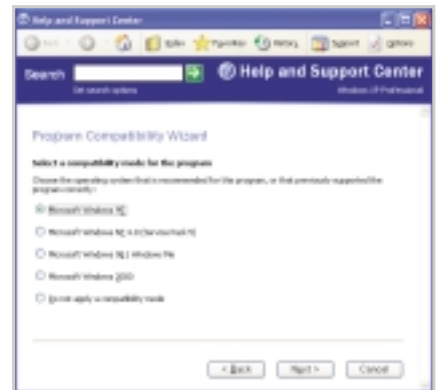
yesinde de kullanıcılar programlarını yine de kullanabilme fırsatı bulabiliyorlar. Yazılım geliştiriciler de bundan faydalanabilirler, zira programlarını XP için hemen adapte etmek zorunda değiller. Windows NT 4.0 SP5, Windows 95/98/ME ve Windows 2000, XP altında simüle edilebiliyor. Ancak XP çekirdeğinin yeni özelliklerini bu modda kullanmak doğal olarak mümkün olmuyor.

Şansı olmayanlar: CD'yi belli yöntemlerle kontrol eden CD kopyalama korumasına sahip oyunları bu şekilde simülasyonla çalıştırmamız mümkün değil. Bu gibi durumlarda ilgili oyun üreticisinin web sayfasına bakmanızda fayda var. Ender de olsa bazı durumlarda bu tip problemler için patch'ler (yamalar) ve güncellemeler bulabilirsiniz.

Eski programlar: Windows XP altında eski programların da çalıştırılmasını sağlayan yeni teknolojinin adı Application Database Files. XP'nin çekirdeği ile birlikte çalışmayan özel bir altyapı sayesinde bu programları halen kullanmaya devam etme şansınız artıyor. Özel bir toolkit, büyük ağların sistem yöneticilerinin (administrator), hazır çalışan uyumluluk ayarlarını başka bilgisayarlara kolayca aktarabilmelerini sağlıyor. Böylece zamandan ve paradan tasarruf edilmiş oluyor. Bu paketin her Windows XP CD'sinde mevcut olup olmadığı ise bu yazı hazırlandığı sırada henüz belli değildi.

DOS programları: Eski 16 bitlik uygulamaları Windows XP altında da çalıştırabiliyorsunuz. Birazcık ince bir çalışmayla hatta eski soundblaster sürücülerini de kullanabilirsiniz, böylece eski DOS oyunlarını da sesli ve müzikli olarak oynama şansınız var.

XP'ye yazılım desteği için verilen emekle- →

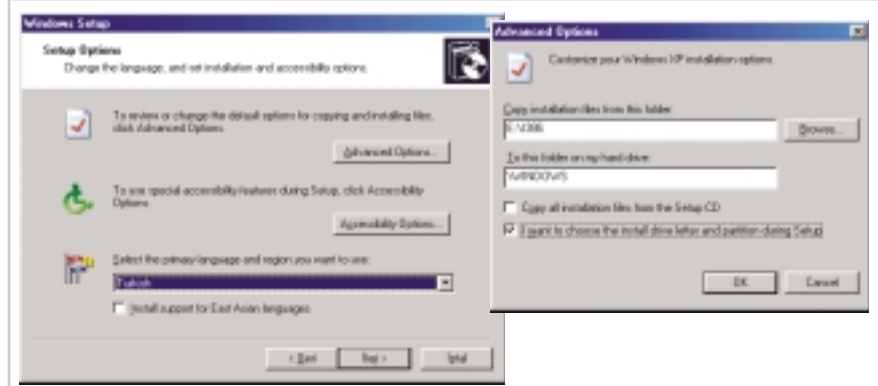
EMÜLATÖR: Artık eski yazılımlar da uyumluluk modu sayesinde, sorunsuz bir şekilde çalışabiliyor.

Test: Windows XP

re rağmen, bazı fonksiyonların eksikliği yine de hissediliyor. Bunlar arasında en önemlileri USB 2.0 ve Bluetooth Wireless Networking desteği. Ancak Microsoft, Windows XP çıktıktan sonra bu destekleri download edilecek yamalarla vermeyi düşünüyor. XP'de ses ve video fonksiyonları için kullanılan Windows Media Player 8 de henüz MP3 dosyalarını kodlayamıyor, bunun için başka bir sunucunun paralı plug-in'ini yüklemek gerekiyor. Ayrıca sistemle gelen Internet Explorer'da Java Virtual Machine eksik, bunu ücretsiz olarak internetten yüklemeniz mümkün.

Kurulum

Windows XP'nin kurulumu, Windows 9x'ten ziyade Windows NT veya 2000 kurulumunu hatırlatıyor. En kolay kurulum ise varolan bir işletim sistemi üzerine güncelleme yapmakla gerçekleşiyor. Windows 95'ten terfinin mümkün olmadığını hatırlatalım, bu durumda upgrade sürümü yerine full sürümü satın almak gerekiyor. Terfide önceki sistemin tüm hazır ayarları sorunsuz bir şekilde yeni sisteme aktarılıyor, uyumlu olmayan aygıt sürücüler varsa, işletim sistemi bunu tespit ve iptal ediyor. Uyumluluk konusunda tereddütleriniz varsa, bir arkadaşınızdan Windows XP CD'sini ödünç alabilir ve sistemi kurup sonuçları görebilirsiniz. Kurulum işlemini mümkün olduğunca basit bir şekilde gerçekleştirmek adına bazı çok önemli seçenekler gizlenmiş. Bu durum profesyonel kullanıcıların canını sıkabilir. En azından paralel bir kurulum gerçekleştirebilmek için XP'nin

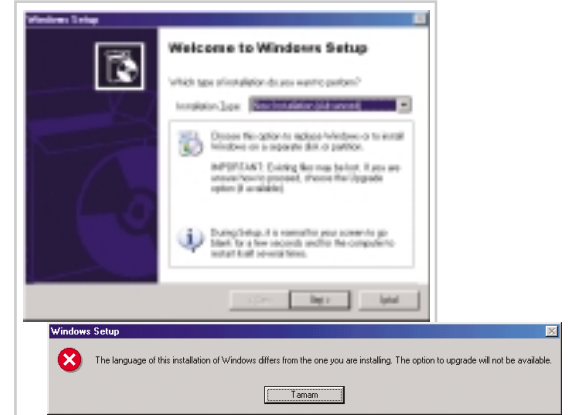

KURULUM AYARLARI: Problemsiz bir kurulum için "Advanced Options" altındaki seçenekleri istediğinize göre ayarlamakta fayda var.

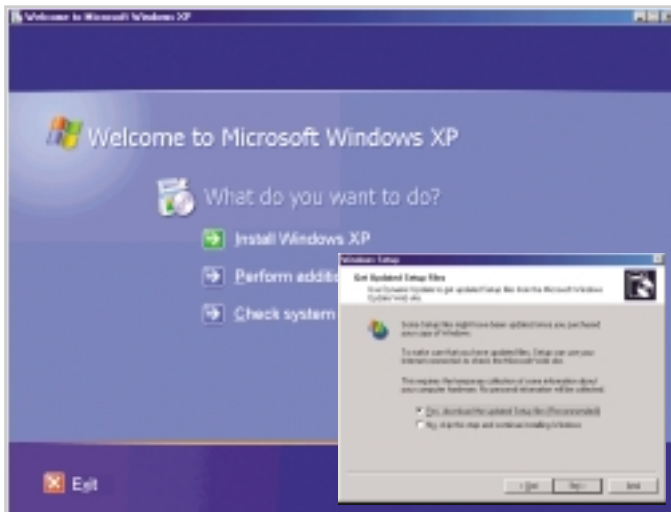
kurulacağı hedef dizin kolayca seçilebilmeliydi. Dikkatli davranmazsanız Windows XP, eski Windows'unuzla aynı sürücüyü ve FAT32 dosya formatında kurulabilir. Bu yüzden kurulum sırasında Advanced Options ile XP'nin kurulacağı hedef dizini kendinizin seçmesinde fayda var. Bu sürücüyü mutlaka yeni NTFS dosya sistemi ile formatlayın, aksi halde XP'nin, kişisel dizinler tanımlama gibi bazı yeni özelliklerinden faydalanamazsınız. Kurulum sihirbazı maalesef FAT32 dosya sistemi kullanımının neden olabileceği bu tip problemlerden hiç bahsetmiyor. Kurulum programının bir diğer eksisi ise olası hatalarda (tanınmayan aygıtlar, bozuk donanımlar gibi) problemin çözümü için neredeyse hiçbir yardım sunmaması. Yeni satın aldığınız bilgisayarda Windows XP kurulu geliyorsa bir problem yok, ancak kendiniz kuracaksanız çıkabilecek sorunlara da hazırlıklı olmalısınız.

Kurulum Windows altında başlatılmışsa (mesela upgrade için) dinamik güncelleme sayesinde en yeni sürücüler

ve yamalar Microsoft'un web sitesinden anında yükleniyor ve bunlar kurulumu ekleniyor. Sistemin kurulumu yaklaşık bir saat sürüyor. Büyük tartışmalara neden olan zorunlu Windows Ürün Etkinleştirilmesi (Windows Product Activation, WPA) hakkında akıllarda soru işaretleri

XP TERFİSİ: Türkçe bir Windows sürümü İngilizce XP'ye güncellemek mümkün değil. Bu durumda yeni bir kurulum gerekiyor.

ONLINE KURULUM: XP kurulumu, hazır yüklü bir Windows altında başlatıldığında, güncellenmiş kurulum dosyalarını internetten yükleyebilmek gibi avantajınız var. Böylece daha problemsiz bir kurulum gerçekleştiriliyor.

bırakmamak için birkaç açıklama yapmakta fayda var. XP'yi mutlaka etkinleştirmeniz gerekemeyebilir, önemli olan XP'yi nasıl edindiğiniz. Bilgisayarcıdan satın aldığınız bir upgrade sürümü veya satın aldığınız bilgisayarla birlikte verilen XP'yi etkinleştirmeniz gerekiyor. Bazı bilgisayar üreticileri, müşterilerini uğraştırmıyorlar ve bu kayıt işini kendileri yapıyorlar. Ayrıca Microsoft Volume Licensing programı kapsamında alınan beş veya daha fazla kopyada da etkinleştirme gerekmiyor. XP çalıştırıldıktan sonra 30 gün içinde internetten veya telefonla etkinleştirmenin yapılması gerekiyor. XP etkinleştirildikten sonra donanım konfigürasyonunda en fazla beş büyük deği-

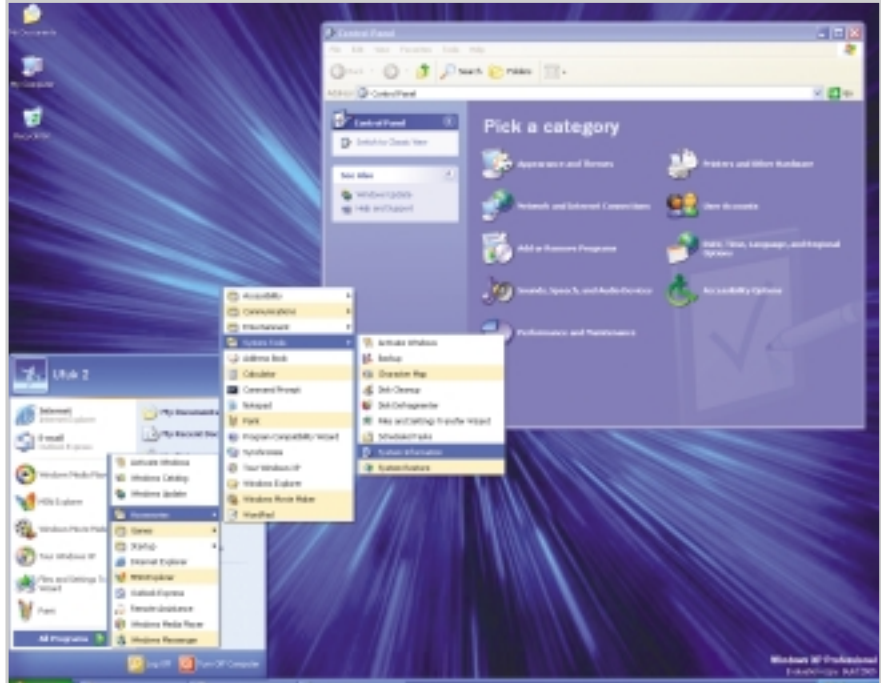
Test: Windows XP

şiklik yapılabilir, daha sonra XP'yi yeniden etkinleştirmek gerekiyor. Aktivasyon için tam 50 basamaklı bir kurulum kodu oluşturuluyor. Ayrıca her 120 günde bir sayaç sıfırlanıyor, böylece beş donanım değişikliğini yeniden yapma şansınız oluyor. Sabitdiski değiştirdikten veya formatladıktan sonra da yeni bir etkinleştirme gerekiyor. WPA'yı oldukça zahmetli bir işlem ve kişisel bilgilerin gizliliğine yönelik bir müdahale olarak gören kullanıcıların o kadar endişelenmelerine gerek yok. Zira ürün etkinleştirmesinde kişisel bilgiler kaydedilmiyor. Ayrıca kurulum kodunu oluşturan donanım kontrol sayı kodu da bir algoritma tarafından oluşturuluyor ve Microsoft'un belirttiğine göre bu sayı kodundan donanım bilgilerinin elde edilmesi mümkün değil. Ayrıca yeniden etkinleştirmeyi gerektirmeyecek şekilde Microsoft'un izin

UZMANLAR İÇİN

» Windows XP 64-Bit

Microsoft'un 64 bit'lik ilk işletim sistemi olan Windows XP 64-Bit, elektronik ticaret, data mining, özel film efektleri, 3D animasyon, mühendislik ve bilimsel uygulamalar gibi profesyonel kullanım amaçları ve sadece Intel'in 64 bit'lik Itanium işlemcisi için geliştirilmiş bir işletim sistemi. 64 bit'lik Windows XP bu bağlamda tek başına satılmayacak ve sadece Itanium işlemcili bir Workstation ile birlikte verilecek. Çok fazla bellek ve işlem gücü gerektiren otomobil, oyun veya uçak tasarımı gibi alanlarda ortaya çıkan açığı kapatmayı amaçlayan Windows XP 64-Bit'in, 32 bitlik Windows XP'den en önemli farkı geniş sistem belleği desteği. Windows XP 64-Bit, 16 Gigabyte RAM ve 16 Terabyte'a kadar sanal bellek desteğine sahip. Bu sayede programlar ve dosyalar sistem belleğinden çok daha hızlı bir şekilde çalıştırılabilir ve işlenebilir, XP ayrıca yeni Itanium işlemcisinin kayan nokta performansından en iyi şekilde faydalanabiliyor. 64 bitlik XP ayrıca 64 bitlik teknik ve 32 bitlik iş uygulamalarını, Windows on Windows 64 (WOW64) x86 emulation layer'ı kullanarak, birbirine entegre etmek için zengin bir platform sunuyor. Windows XP 64-Bit'in sistem ihtiyaçları ise doğal olarak çok daha yüksek: En az 733 MHz Itanium işlemci ve 1 GB RAM.

SÜSLÜ ARAYÜZ: XP'nin yeni arayüzü gösterişli olduğu kadar pratik özelliklerle donatılmış. Böylece daha kolay bir kullanım sağlıyor.

verdiği konfigürasyon değişiklikleri de çoğu kullanıcı için yeterli olacaktır.

✓ Arayüz

XP, Windows 2000'i temel alıyor gibi görünse de, yepyeni bir işletim sistemi söz konusu olduğu açık. Sistemi ilk açtığınızda karşınıza çıkan süslü "Hoş geldin" pencereleri bunun ilk işaretini veriyor. Buradan birçok kullanıcı yönetilebilir. Yeni masaüstü (Desktop) de alışılmıştan oldukça farklı bir izlenim veriyor, artalan resimlerinden başlayarak, renkler, simgeler yeni Theme Manager ile değiştirilebilir.

Start menüsü de komple elden geçirilmiş ve büyük simgelerle iki sütuna yayılmış. Soldaki sütunda sık kullandığınız programlar, sağdaki ise daha önce Desktop'ta bulunan simgeler (Bilgisayarım, Ağ Komşuları gibi) bulunuyor. İsteyenler sağ tuşla tıklayarak bunları masaüstüne geri gönderebilirler. Microsoft görev çubuğunu da toparlamış. Etkin olmayan programlar artık sistem çubuğunda gizleniyorlar ve açık dosyalar uygulamalarına göre (açık Internet Explorer pencereleri gibi) biraraya toplanıyor. Windows Explorer'daki yeni dizin görünümü en dikkat çekici değişikliklerden biri. Dosyaların önizleme resimleri gösterilebiliyor. Tıklanan bir dizin, mesela

bir dijital kameranın resimlerini içeriyorsa, dia show ve resimleri yazdırmak gibi seçenekler çıkıyor.

Arayüz görünümündeki bir diğer değişiklikse ClearType. Microsoft'un bu yeni rendering yöntemiyle yazıtları LCD ekranlarda daha yüksek bir netlikte gösteriliyor. Bu teknoloji halen elektronik kitaplar için Microsoft Reader'da kullanılıyor. Gerçi ClearType her ekranda çalışmıyor (tüplü monitörlerde yazılar silik görünür), ancak Notebook ve TFT monitörlerde 24 veya 32 bit renk derinliğinde görüntü çok iyi. Yeni arayüz oldukça iyi tasarlanmış ve kullanımı biraz alışkanlık gerektiriyor. Buna alışamayanlar ise istedikleri zaman klasik Windows arayüzüne geri dönebilirler.

✓ Network

Çoklu kullanıcı fonksiyonları daha önceki bazı Windows sürümlerinde de vardı. Ancak bunlar sisteme o kadar kötü entegre edilmişti ki, sadece çok az kullanıcı bunların farkındaydı veya nasıl kullanılacaklarını biliyordu. Windows XP'de ise her kullanıcı için kendisine ait bir masaüstü ve belgelerim dizini, kişisel ayarları ve güvenlik özellikleri veriliyor. Kullanıcılar bu bağlamda aynı anda kayıtlı hesaplar arasında çok hızlı geçiş yapabilirler, böylece mesela kısa bir iş çabucak or-

taklaşa kullanılan bilgisayarda halledilebilir.

XP ağı, Windows 2000'i temel alıyor, sistemdeki her fiziksel bağlantı bağımsız bir network stack kullanıyor ve yeniden başlatmayı gerektirmeden yeniden oluşturulabiliyor veya düzenlenebiliyor. XP ayrıca yere bağlı olarak da çalışıyor. Mesela bir Laptop ofiste ve evde kullanılıyorsa, XP otomatik olarak IP adresini ve diğer ayarları buna uygun olarak ayarlıyor. XP'deki ağ sihirbazı sayesinde bir ağın kurulumu neredeyse çocuk oyuncağı, bu sihirbaz adım adım tipik ağların nasıl yapılandırıldığını açıklıyor.

İnternet bağlantı paylaşımı (ICS) XP'de de karşımıza çıkıyor, böylece ağa bağlı tüm bilgisayarlar tek bir internet bağlantısını ortaklaşa kullanabiliyorlar. Burada her PC'ye dahili bir IP adresi ve

riliyor. XP'deki ICS ayrıca Universal Plug and Play (UPnP) destekliyor. Bu sayede yeni bir UPnP aygıtı ağa bağlandığında otomatik olarak tanınabiliyor.

XP Home ve Professional sürümleri Laptop'larla çok iyi çalışıyorlar. Suspend to disk veya "Hibernate" XP'de, Windows 2000'dekinden çok daha hızlı çalışıyor ve uyku modu daha problemsiz. Suspend ve resume işlemlerinde artık kilitlenmeler veya takılmalar ortaya çıkmıyor.

Özetle

Windows 2000'le çalışanlar ve sisteminde memnun olanlar için XP terfisi pek de anlamlı değil. PC'yi uzaktan yönetmek gibi fonksiyonlar başka ve ücretsiz yazılımlarla Windows 2000 için de sağla-

nabilir. Buna karşın Windows Me veya Windows 98'le çalışıyorsanız, XP'ye terfi etmenizi öneriyoruz. Özellikle XP'nin stabilitesi büyük bir avantaj ve tek başına terfi için yeterli. PC'niz üç yıldan daha eskiyse, XP terfisinin gerektirdiği upgrade sonucu ortaya çıkacak maliyetlere dikkat etmelisiniz. Yeni bilgisayarlar ise zaten XP'nin gereksinimlerini büyük ölçüde karşılıyorlar. Yeni bir bilgisayar satın alanların da, eğer birlikte verilmeyorsa, yanında Windows XP istemeleri daha doğru olacak. XP ile ilgili geriye kalan tek olumsuz düşünce ise zorunlu ürün etkinleştirmesi (WPA). Microsoft her ne kadar ısrarla bunun lisans haklarının korunmasına yönelik bir önlem olduğunu söylese de, WPA çoğu kullanıcının huzurunu şimdiden kaçırıyor.

VP / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

CHIP OKURLARINA

500 Windows XP Deneme Sürümü

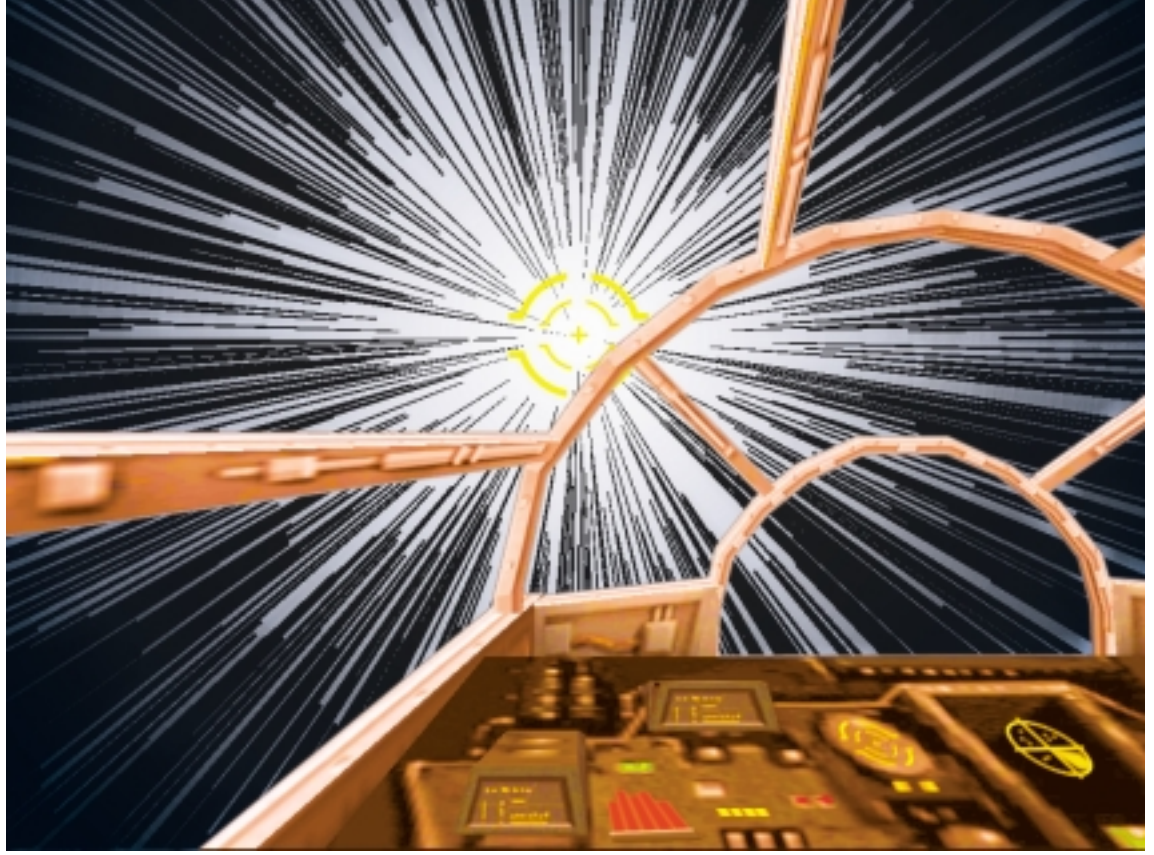
Microsoft Türkiye ve CHIP işbirliği ile 500 CHIP Okuru'na hediye edilecek olan, 180 günlük **Windows XP Professional Deneme Sürümü** CD'lerinden birini siz kazanabilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey CHIP CD'sinde yer alan **Okur Anketi**'ni internete bağlıyken doldurmak ve yine internet üzerinden **05.11.2001** tarihine kadar bize göndermek.

Anket ile ilgili bilgileri CHIP CD tanıtım sayfalarında bulabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

- 44 **Yeni Donanımlar Testte:**
Ürün incelemeleri ve testleri
- 62 **Monitör Testi:**
17 inçler karşılaştırmalı testte
- 76 **IDF 2001 Fuarı:**
CHIP Silikon vadisinde
- 82 **Eski PC'ye Yeni Görevler:**
Emektar PC'nizi değerlendirin
- 88 **Intel-AMD Rekabeti:**
Geleceğin süper işlemcileri
- 94 **Ağ Güvenliği Serisi:**
Network'lerde güvenlik
- 102 **PDA Özel Dosya:**
Avcu PC'ler hakkında herşey
- 130 **CHIP TOP 10:**
Ekim ayının en iyileri

PC'deki Hız Savaşları

Need for Speed

İşlemcilerin devamlı olarak hızlanmalarına karşın eskiyen PC mimarisi sistem performansını olumsuz yönde etkiliyor. AMD ve Intel yeni yollar arıyorlar.

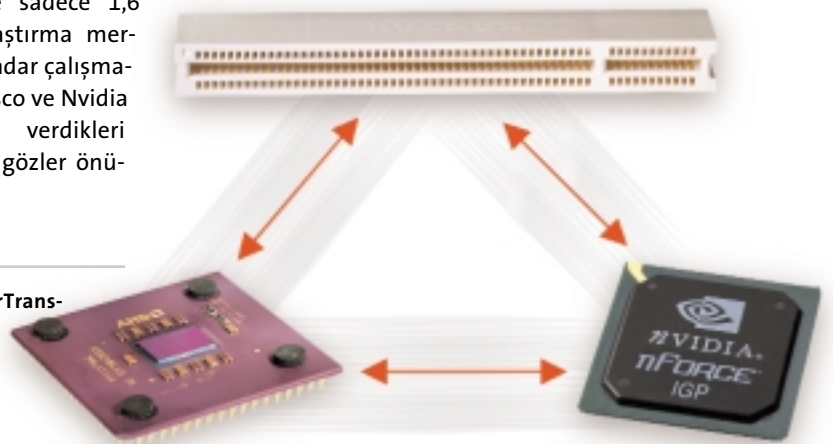
■ Yetmişli yılların tekerleklerini kullanarak pist üzerinde gitmeye çalışan bir Formula 1 aracı hayal edin. Mümkün olan 380 km/s'lik hız pratikte 280'in üzerine çıkamayacaktır. PC'deki veri aktarım mimarisindeki gelişmeler de işlemci hızını ümitsiz bir şekilde engellediği için son zamanlarda bilgisayarınızda da benzer bir senaryo yaşanmaya başladı.

Intel, Compaq, Microsoft ve IBM'in de üyesi oldukları PCI Special Interest Group (PCI-SIG) geleceğin veri transferi için yeni yollar arıyor. "Arapahoe" (3GIO olarak da tanınıyor) veri alış veriş hızını saniyede 2,5 Gbit'e kadar çıkartabilecek. AMD ise aceleci değil. Takipçisi standart HyperTransport ise "sadece" 1,6 Gbit/s hızında. PCI-SIG araştırma merkezlerinde gece yarısına kadar çalışmalar sürerken, AMD Apple, Cisco ve Nvidia ünlü kararlarını çoktan verdikleri HyperTransport mimarisini gözler önü-

ne serebilir.

Tamamlanmış olan ilk uygulama ise entegre grafik işlemci (IGP) ile "Media and Communications" işlemcisi arasındaki veri alışverişinin HyperTransport üzerinden sağlandığı Nvidia'nın nForce chipsetinde görünüyor. Nvidia'nın açıklamalarına göre bu sayede yaklaşık yüzde otuzluk bir performans artışı kaydedilmiş. Intel ve AMD arasındaki çekişme sonucunda son kullanıcıların birbiriyle uyumlu olmayan farklı standartlar ile karşı karşıya kalması ise kafalarda ayrı bir soru işareti oluşmasına neden oluyor.

ANAKART'A WARP GÜCÜ: HyperTransport chipten chipe hızlı veri transferi sağlıyor.

HP ve Compaq'ın Bu Mutlu Günlerinde İki Dev Evlendi

Eylül başında gelen bir haberle HP ve Compaq'ın birleşeceklerini açıklaması Amerikadaki terör eyleminden önce dünyanın en ilgi çeken haberlerinden birini oluşturdu. İki firmanın güçlerini birleştireceği ve HP'nin Compaq'ın 25 milyar dolar değerindeki hisselerini satın alacağını açıklaması ile teknoloji piyasala-

rı da bir anda karıştı. HP'nin Compaq'ı satın alması, bilgisayar sektörünün tarihinde ki en büyük birleşme olarak dikkat çekiyordu. Ancak bu birleşme yatırımcıların büyük tepkisine yol açtı. HP hisse-leri New York Borsası

nda değer kaybetti ardından Compaq hisseleri daha hızlı bir düşüşe girdi. Böylece hisse senetlerinin değerleri üzerinden hesaplanan birleşmenin büyüklüğü 25 milyar dolardan 19 milyar dolara düştü.

En Nihayet 3Gİ

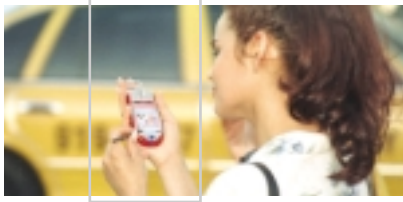
Japonlar Bir Adım Önde

Tüm dünyanın şüphe ile yaklaştığı 3G teknolojisini hayata geçirmeye çok yaklaşan Japonlar 3G telefonlarla tanışmak üzere. Japonya'nın en büyük cep telefonu operatörlerinden NTT DoCoMo, dünyanın ilk üçüncü kuşak (3G) cep telefonlarını 1

testleri başlatarak, benzer adımlara cesaret edemeyen Avrupa'nın ilgi ile izlediği bir sürece girmişti. İlk olarak Tokyo, Osaka ve Nagoya'da hizmete girmesi beklenen yeni servise gelecek bahar aylarına kadar dünyanın diğer büyük kentlerinden de ulaşılabileceği bildirildi.

DoCoMo daha önce karşılaşılan ve servisin ertelenmesine neden olan konuşmanın ortasında bağlantının kesilmesi, görüntünün donması gibi birçok teknik sorunun çözüldüğünü de açıkladı. DoCoMo'nun şu anda Japonya'da hizmet veren I-Mode isimli servisi, WAP'a alternatif olarak geliştirilmişti. 3G servisinin ise I-Mode'dan 40 kat daha hızlı olacağı söyleniyor. Şirket 3G servislerinden üç sene hiç kar etmeyi beklemiyor.

Bilgi için: www.docomo.com

Ekim'de piyasaya süreceğini açıklayarak dünyadaki rakiplerini şaşırttı. 3G servisi sayesinde cep telefonları görüntü açısından gelişmiş bir teknolojiyle donatılacak ve bilgi eskisinden 40 kat daha hızlı gönderilebilecek. Kimi sorunlar nedeniyle Mayıs ayında 3G servislerinin hizmete girmesi ertelendiğini açıklayan DoCoMo deneme

Sony VPL-PX10

Sony Projektörler Görücüye Çıktı

SONY VPL-PX10 ve SONY VPL-PX15, son derece kolay kullanım, esnek kurulum ve taşınabilirlik özelliklerine sahip. 2000 ANSI Lümen ışıık gücüyle, XGA (1024x768) ve SXGA (1280x1024) çözünürlük yeni SONY'lerden sunum izleyenleri bekliyor. Çift USB, 1 bilgisayar, 1 S-VIDEO, 1 COMPOSITE VIDEO girişine sahip olan SONY VPL-PX10 ve SONY VPL-PX15'in diğer özellikleri arasında; Advanced Apa, Digital Keystone Teknolojisi ile +%15 görün-

tü açısını ayarlayabilme özelliği, digital zoom, laser pointer, freeze ve USB HUB fonksiyonları, 200W UHP ampul teknolojisi ile sürekli parlaklık, yıllarca ilk günkü gibi kusursuz görüntü performansı bulunuyor. SONY VPL-PX15, 750 TV Lines, PCMCIA memory card teknolojisi ile bilgisayara ihtiyaç duymaksızın sunum imkanı ve Network üzerinde kontrol imkanı da sağlıyor. SONY projektörlerde bir ilk olan Peer to Peer özelliği, LAN PC Card kullanılarak Network üzerinde kontrol imkanı sağlıyor.

Bilgi için: www.empatibilisim.com.tr

KISA... KISA...

Fujitsu ve Itanium

Fujitsu Siemens Computers, Intel'in yeni Itanium işlemcisine sahip ileri teknoloji ürünü ilk iş istasyonu olan CELSIUS 880'i duyurdu. CELSIUS 880, şimdilik 800 Mhz saat hızına varan iki Intel Itanium işlemciye ve SDRAM teknolojisine sahip. 16 GB RAM'e varan ana belleğe ve maksimum beş SCSI (her biri maksimum 72 GB) sabit disk sürücüsüne sahip. Bilgi için: www.fujitsu-siemens.com.tr

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Cem Şancı,
CHIP Haber Merkezi
Editör

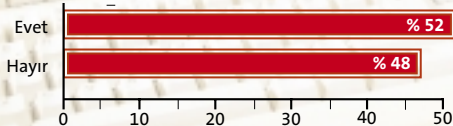
Enfraruj Karmaşası

Her elektronik eşyaya enfraruj kontrol cihazları takmaya başladığımızda, enfraruj kirliliğine yol açabileceğimizi düşünmüyorduk. Monitörünüzü kapamak istediğinizde, aynı odadaki üç beş monitörün de birlikte kapanması büyük bir sorun gibi görünmüyor ama çok çalıştığında eriyebilen binlerce dolarlık TFT monitörünüzü kapattığınızı sanıp tatile çıktığınızda, arkadaşınızın monitörünü kapatmak veya açmak için kumandasına dokunması ile açılacak ve siz tatilden dönene kadar fazla ısınıp eriyebilecek monitörünüz, sizi bir hayli üzebilir. Donanım firmaları bu sorunu dikkate alır umarız.

OPTIMAL KULLANIM

Klavyenizde Windows ve Multimedya kısa yol tuşlarını kullanıyormusunuz?

Kaynak: www.chip.com.tr

BİLİNİYOR MU?: Kullanıcıların yarısı klavyelerinin üzerindeki tek tuşla kısayol özelliğinden haberdar değil gibi görünüyor veya eski tip klavyeler kullanıyorlar.

IN & OUT

Mobilişim

Taşınabilir bilgisayarlar ve üstün yetenekli iletişim cihazları her geçen gün daha fazla yıldızlıyor.

Dev Monitörler

İnce ve sık LCD, TFT monitörler hem yerden tasarruf sağlıyor hem de radyasyon yaymıyor.

KISA... KISA...

► Casio PV-S660

Casio'nun Pocketviewer serisine ait en son ürünü İngilizce, İspanyolca, Fransızca, İtalyanca ve Japonca dillerinde yaklaşık 1.300 konuşma kalıbını içeren bir gezi sözlüğü sunuyor. Modern bir Organizer'da bulunması gereken tüm fonksiyonlar şık PV-S660 modeline entegre edilmiş. Gri tonlu ekranı 160x160 çözünürlüğe ulaşabiliyor ve güneş ışığında çok daha rahat okunabiliyor. 6 Mbyte ROM'a sahip olan Casio 30.000 öge saklayabiliyor.

Bilgi için: www.casio.com

► Seagate Barracuda 60GB ve 80 GB

Seagate Technologies 60 ve 80 Gigabyte kapasitesine sahip olan 7200RPM dönüş hızlı sabit disklerini, Türkiye'deki tek distribütörü olan Datagate A.Ş. ile piyasaya sunuyor. Seagate'e göre ATA IV sürücüsü 7200 RPM ile sessiz veya insanoğlunun duyma, işitme duyarlılığının altında bir sesle çalışıyor.

Bilgi için:

www.datagate.com.tr

► IBM'den Dünyanın En Güçlü Bilgisayarı

En güçlü ve hızlı süper bilgisayar yarışında gelişme: Amerika araştırma laboratuvarlarının oluşturduğu bir konsorsiyum, bilimsel çalışmalarda kullanılacak dünyanın en güçlü sistemini oluşturmak üzere IBM ile anlaştı. Saniyede 13.5 trilyon hesaplama yapabilecek sistem sayesinde bilim adamları, ortak bir bilgi havuzundan yararlanarak, farklı yerlerde de bulunsalar aynı anda ortak işlem yapabilecekler. Sistem Dünya Satranç Şampiyonu Kasparov'u yenen Deep Blue'dan bin kat daha hızlı olacak.

Bilgi için: www.ibm.com

Motorola'nın Yeni Çipi Silikona Ekle Ekle Bitmiyor!

Teknoloji firmalarının son aylarda daha hızlı mikroçipler üretmek için silikonu değişik maddelele birleştirme furyasına Motorola da katıldı. Silikona gal-

yum arsenit ekleyen firma ekonomik ve daha hızlı bir çip üretti. Yeni teknolojiyle, alternatif bir madde olan galyum arsenit ile birleştirilerek dayanıklı, ekonomik ve daha hızlı bir optik mikroçip üretilebiliyor.

DVD'lerde ve lazerde kullanılan galyum arsenit çiplerinin silikon çiplerden 40 kat daha hızlı oldukları biliniyordu. Şimdi bu madde silikona birleşerek bilgisayarların daha hızlı çalışmasının önü açılmış oldu.

Bilgi için: www.motorola.com

Fujitsu Siemens

Sunucu Rekoru Kırdılar

Evde işyerinde bilgisayarlarının başında oturup İnternet'ten ve bilgisayarların nimetlerinden yararlanılan insanların büyük çoğunluğu, bu teknolojik hizmetlerin arkasında çok büyük ve kompleks teknolojik altyapı ağının bulunduğu farkında değildir. İnternet'e bağlanmak için sadece telefon hattına bağlanan bir ev bilgisayarı yeterli değil, İnternet'i oluşturan büyük ana bilgisayarlar, sunucular, iletişimi sağlayan uydu, hatlar ve belki de dünya çapındaki milyonlarca kişilik iş gücü de gerekmektedir. İnternet'in "hızlı" veya "yavaş" olması, bağlantının kaliteli olması ise kullanıcının imkanları kadar, servis sağlayan sunucuların kalitesine de bağlıdır. Fujitsu Siemens Computers bu alanda teknik detaylardan habersiz, doğal olarak sadece ne aldığı ile ilgilenen kullanıcıların mutluluğunu garantileyecek bir rekora imza attığını duyurdu. Dünyanın en yüksek ölçeklenebilirlik özelliğine sahip olan Solaris/Sparc

esaslı PRIMEPOWER 2000 sunucusu, SymfoWARE Server veritabanı ile birlikte kullanılarak yeni bir TPC-C rekoru kırdı. Bu rekor,

PRIMEPOWER 2000'in, günümüz geniş bantlı İnternet ağlarında ihtiyaç duyulan en yüksek performans ve ölçeklenebilirlik özelliklerini karşılayabilen, dünyanın en güçlü işlem kapasitesine sahip sistemi olduğunu ortaya koydu.

Bilgi için:

www.fujitsu-siemens.com.tr

Konuşan Ev Eşyaları Konuşmayı Zamanla Öğrenmiyor!

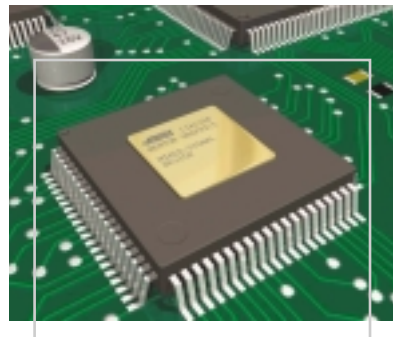
Akıllı Evlerin Ardındaki Teknoloji

Bilgisayar sisteminin belli bir kullanım amacı doğrultusunda geliştirilmiş donanım üzerinde aynı amacı gerçekleştirmek üzere tasarlanan özel yazılımlar, gömülü yazılım olarak tanımlanıyor. Belirli bir amaç doğrultusunda geliştirilen bu yazılımların daha yoğun, düşük seviyeli ve hatasız çalışabilecek bir yapıya sahip olması gerekiyor. Bu sebeple,

kullanılacak programlama dilinin seçimi, kütüphane ve fonksiyon kullanımı, derleme ve hafıza elemanlarının yönetimi gibi konular büyük önem taşıyor.

Gelecek, gömülü yazılım çözümleriyle şekillenecek!

Gömülü yazılım teknolojisinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla yakın gelecekte elektrikli ev aletlerinin İnternet üzerinden yetkili servise bağlanarak uzaktan bakım sağlanmaları mümkün olacak. Hatta, buzdolaplarının içine yerleştirilen gömülü yazılımlar sayesinde, tükenen yiyeceklerin İnternet üzerinden otomatik olarak sipariş edilmesi de hayal olmaktan çıkacak.

Akıllı cihazlar, gömülü yazılımlar ile yaratılıyor!

Çamaşır ve bulaşık makinesi gibi elektronik ev aletlerinin çalışmaları sırasında gerçekleşen tüm süreçlerin kontrolü, bu cihazların içinde bulunan teknik cihazlar ve gömülü yazılımlar tarafından sağlanıyor.

Günlük hayatta belki de en fazla kullanılan cihaz olan cep telefonları da içlerinde yer alan gömülü yazılımlar ve teknik sistemler ile, kullanıcılarının çeşitli işlemler yapmalarına olanak tanıyor. Örneğin, telefonun hafızasından bir isim ve ilgili telefon numarası bu gömülü yazılımlar sayesinde ekrana getiriliyor ve bir tuşa basılmasıyla telefon aramaya geçebiliyor.

Bilgi için: www.cadet.com.tr

Optimizasyonda Son Nokta

Tek Chip, Çift Performans

Intel 'Hyperthreading' adını verdiği yeni teknoloji ile atıl devreleri kullanarak, işlemcinin performansını iki katına çıkarabildiğini açıkladı. Tanıtımda kullanılan 2 GHz'lik yeni Pentium 4 işlemcisi, 3.5 GHz'lik bir hız yakalamayı başardı. Hyperthreading adlı yeni teknoloji ile işlemcinin atıl kalan devrelerini kullanması ve görev dağılımı yapması sağlanıyor. Aynı anda birden fazla işlemi yapabilen çip, sanki bilgisayarda iki çip varmış gibi davranıyor. Bu yöntem mevcut Pentium 4'lerle birlikte gelen, ancak kullanılmı-

yan ek 'register'lerden (çipin içindeki verilerin yönetilmesini sağlayan devreler) yararlanıyor. Bu register'lar sayesinde bir çip kendi kaynaklarını kullanarak, aynı anda birden fazla görevi yerine getirebiliyor. Bu yöntemin kullanıldığı bir çip, tam olarak iki Pentium 4'ün gücüne eşit olmuyor, ancak Intel yetkilileri performans artışının çok fazla olduğuna dikkat çekiyor. Bu yöntemin etkili olabilmesi için yazılım üreticilerinin bu yöntemle üretilen çiplere uygun kod yazması önemli.

Bilgi için: www.intel.com

Moberişim

PDA ile Internet ve Network

Symbol, geliştirdiği bir cihaz ile Avuçiçi PC'lerin internet ve yerel ağlara kablosuz erişimini sağlıyor. Symbol tarafından geliştiril-

yanlarla da çalışabiliyor. Özellikle internet ya da ağ erişimiyle işlemleri gerçek zamanlı yapmak isteyen kullanıcılar için çözüm sunan cihaz, satış servis otomasyonu, müşteri ilişkileri yönetimi gibi alanlar için ideal. Symbol'ın kablosuz adaptörü, CompactFlash™ CF type I/II yapısında sunuluyor. Pocket PC platformunu destekleyen cihaz, Wi-Fi sertifikasına sahip tüm IEEE 802.11b uyumlu cihazlar ile kullanılabilir. Çalışma frekansı 2.4 GHz ve bu frekansta 11Mb/s hızına ulaşıyor. Kablosuz uzaklığı 90 m. civarında ve 40 ve 128 bit şifreleme ile veri güvenliği sağlanabiliyor. Kablosuz Ağ Adaptörü, Türkiye de temsilcisi Exim A.Ş. tarafından kullanıcılara sunuldu.

Bilgi için: www.symbol.com

Airbord

Sony'nin Yeni İcadı

Sony, Airbord adını verdiği televizyon ve interneti bir araya getiren dokunmatik ekranlı bir aygıt geliştirdiğini açıkladı. Walkman, video gibi geçen yüzyıla damgasını vuran icatların mucidi olan Sony bu ürünü geliştirmek için

kablosuz ağ teknolojisi olan Wi-Fi sistemini kullanarak kişisel bilgisayar, müzik setini ve televizyonu bir araya getirdi. Airbord'un eğlence ve film sektörünü canlandıracağı tahmin ediliyor.

Bilgi için: www.sony.com

Müşterilerin İşi Kolaylaştırıyor
Müşteri Terminali

Mağazalara yerleştirilen bir cihaz, müşterilerin istediği ürün hakkında hızla bilgi almasını sağlıyor. Self servis müşteri terminali mağazanın her hangi bir yerine yerleştirilebiliyor ve üzerindeki optik okuyucu sayesinde önüne tutulan ürünün barkodunu oku-

yan terminal müşterilere sağlıklı alışveriş yapma imkanı tanıyor. Terminal aynı zamanda sahip olduğu geniş ekran sayesinde mağaza içinde elektronik billboard ve reklam mecrası olarak kullanılabilir.

Bilgi için: www.teknoloji.com

Intel Hıza Doymuyor

2 GHz Pentium Geldi

Birkaç ay önce dünya 1GHz'in büyüğü ile sarhoş olmuşken 2 GHz'lik yeni Pentium 4 işlemcileri de piyasaya sürüldü. Intel eski modellerde de fiyat indirmine başladı. Yeni Pentium 4, 2 GHz barajına ulaşan ilk mikro işlemci olma özelliğini taşıyor. Binlik partiler halinde alındığında fiyatı 562 doları bulan yeni

işlemcilerin kullanıldığı sistemler de 1500 dolardan başlıyor. Firma, 1.3, GHz, 1.4 GHz ve 1.5 GHz'lik Pentium 4 modellerinde de yüzde 49'a varan fiyat indirimini açıkladı. Pek çok bilgisayar üreticisi de yeni mikro işlemcili bilgisayarlarını duyurmaya başladı.

Bilgi için: www.intel.com

Motorola 360 Derece Oynatıyor

Panoramik Görüntü Sistemi

Motorola Laboratuvarları'nda çalışan araştırmacılar, üç boyutlu video ve panoramik görüntüyü

de hareket edebilen ve mikrofonu ile sesi de kaydederek üç boyutlu video çekimi gerçekleştiriyor.

Yeni sistemin verileri Motorola Laboratuvarları tarafından geliştirilen özel bilgisayar programları ile sonradan işlenerek üç boyutlu, 360 derecelik panorama görüntüsü yaratıyor. Virtual Video Reality, Moto-

rola Laboratuvarları'nda birleştirerek, üç boyutlu video seyretme deneyimi sunan bir çözüm ürettiler. Motorola tarafından yapılan bu keşfe "Virtual Video Reality" adı verildi. Virtual Video Reality, izleyicilerin kendilerini aksiyonun tam ortasına yerleştirip 360 derecelik bir alanda üç boyutlu görüntü seyretmelerini sağlıyor. Motorola Laboratuvarları tarafından geliştirilen ve sınıfının tek örneği olan 32 kameralı sistem, 360 derece-

la Laboratuvarları'nda tüketicilerin yeni multimedya tecrübeleri edinmeleri için geliştirilen teknolojik araştırmalardan sadece biri. Zengin bir multimedya, özellikle endüstri yeni nesil kablosuz iletişime doğru giderken, gelecekteki elektronik ürünler açısından büyük önem taşıyor. Motorola tarafından geliştirilen bu sistem, ileride cep telefonlarına videoyu taşıyacak.

Bilgi için: www.motorola.com

İÇİNDEKİLER

Cep Telefonu
Ericsson PC T39m
ADSL Modem
D-Link DSL-100
Ses Kartı
Zoltrix Nightingale Pro 6

PC
Siemens Jetson PC
CD-RW
Seagate Cheetah 36XL
Mouse
Microsoft Trackball Exp.

CD-RW
Plextor Plexwriter
ADSL Modem
ZYXEL PRESTIGE 630
Anakart
Aopen AX4T

LCD Monitör
Samsung SyncMaster 240T
DVD
Sony DDU1621
IDE Sabitdisk
Western Digital WD

IDE Sabitdisk
Seagate Baracuda ATA IV
RW Combo
Samsung SM-308
Anakart
AOPEN AX3S

Harici Sabitdisk Kutusu
EasyCom MAP-63C
Bellek Kart Okuyucusu
San Disk Flash Path
Anakart
Gigabyte GA-6VMM-P

Ses Kartı
Winfast 6X Sound
Hoparlör
Zoltrix Pentagon 5.1
Klavye
Microsoft Office Keyboard

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak size bu ürünlerin bazılarını tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ EKİM ayında İstanbul'da Bilişim 2001 rüzgarı esti. Senelelerdir yeni teknolojiler sergileyen Bilişim Fuarı bu sene de yine birbirinden ilginç ürünleriyle misafirlerini memnun etmesini bildi. Son teknoloji ile üretilen bu yeni ürünlerin yer aldığı fuar, yurt dışındaki fuarları aratmadı. Örneğin

tanıtıldı. Microsoft standında yer alan yeni ürünler ise görülmeye değerdi.

Yeni geliştirilen Trackball Mouse ve Office Klavye modelleri kullanıcılarının hayatlarını önemli ölçüde kolaylaştıran ürünlerin başında geliyordu. İlginçliği çekmeyi başaran yeni ürünlerden biri de Si-

emens'in yeni PC sistemiydi. Jetson olarak adlandırılan bu yeni PC sistemi alışılmadık tasarımı ve ergonomisi ile oldukça ilgi çekti. Biz de elimizden geldiği kadar bu fuarda yer alan ve oldukça ilgi gören ürünleri bu ay sizin için incelemeye çalıştık. Sonuç olarak fuarda sergilenen bazı ürünler piyasaya giren çok yeni ürünlerdi. Görünen o ki Türkiye artık gelişmiş ülkelerin teknoloji çöplüğü olmaktan yavaş yavaş kurtuluyor gibi.

emens'in yeni PC sistemiydi. Jetson olarak adlandırılan bu yeni PC sistemi alışılmadık tasarımı ve ergonomisi ile oldukça ilgi çekti. Biz de elimizden geldiği kadar bu fuarda yer alan ve oldukça ilgi gören ürünleri bu ay sizin için incelemeye çalıştık. Sonuç olarak fuarda sergilenen bazı ürünler piyasaya giren çok yeni ürünlerdi. Görünen o ki Türkiye artık gelişmiş ülkelerin teknoloji çöplüğü olmaktan yavaş yavaş kurtuluyor gibi.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak

için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
2001

Cep Telefonu

ERICSSON
PC T39MCHIP PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☒FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☒

FİRMA Ericsson Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 473 77 77
FİYAT 800DM + KDV

TEKNİK VERİLER

İnternet Erişimi Bluetooth, HSCSD, Wap
Konuşma Süresi 11-25 saat (pile bağlı)
Şebekeler GSM 900-1800-1900
Boyutu (mm) 96x50x18
Ağırlık (gr) 86-117 (pile göre değişiyor)
Diğer Titreşim, kızılötesi, sesli kontrol

Ericsson'dan üç bant özelliği: Ericsson piyasaya sürdüğü yeni T39m modeli ile bir çok kullanıcının isteklerine rahatlıkla cevap verebiliyor. Örneğin T39m desteklediği GSM900, GSM 1800 ve GSM 1900 şebekeleri ile dünyanın neresinde olursanız olun konuşmalarınızı rahatlıkla gerçekleştirmenizi sağlıyor. Buna ek olarak GPRS ve HSCSD teknolojilerini desteklemesi ile mobil internet erişimini de sağlayan bu ürün Bluetooth teknolojisi ile de kablosuzluğun konforunu ayağınıza kadar getirebiliyor. WTLS özelliğindeki WAP 1.2.1 tarayıcısını kullanarak etkin ve güvenilir bir şekilde internete ulaşabilirsiniz. WAP özelliğinden faydalanmak istemeyen kullanıcılar ise dahili bir modem yardımı ile diz üstü veya avuç içi bilgisayarları ile internete bağlanabilirler. Ürünün önemli bir özelliği PIM uygulamaları için geliştirilmiş bir ajanda ve telefon defterini içermesi. Ayrıca Long SMS service ve telefon numaralarını dahili numaraları ile kayıt edip arayabilmesi de beğendiğimiz özelliklerinden.

SONUÇ: Ericsson T39m kullanıcıya sunduğu geniş özellikler çeşidi ve estetik tasarımı ile sürekli değişen teknolojik dünyaya ideal bir şekilde uyum sağlayabiliyor.

- + Üç bant özelliğine sahip
- + 12 günlük stand by süresine çıkabiliyor
- Menüler arası geçiş yavaş

ADSL Modem

D-LINK
DSL-100DCHIP PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☐FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☐

FİRMA Empa
BİLGİ İÇİN www.empa.com.tr
FİYAT 149\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

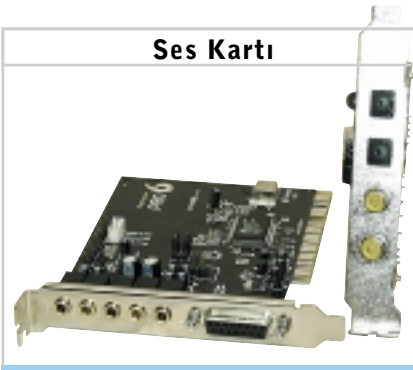
Standart ANSI T1.413, G.dmt, G.lite
Download Hızı Maksimum 8 Mbit/sn
Upload Hızı Maksimum 640 Kbit/sn
İşletim Sistemi Windows 95, 98 / 98SE, ME, NT 4.0, 2000

ADSL'de PCI standardı: ADSL hatlar yaklaşık altı aydır Türkiye'de de kullanılıyor. Önceleri pilot bölgelerde kullanılan bu hatlar zamanla çok daha fazla alana yayılacaklar. Durum böyle olunca üreticiler de ADSL modemlerini piyasaya sürmeye başladı. Bu modemlerden biri de D-Link firmasının DSL-100D modeli. Bu modem diğer ADSL modemlere göre en önemli farkı PCI arabirimini kullanması. Mecburiyetten harici modemler kullanmak zorunda kalan ADSL kullanıcıları bu yeni ürünü çok sevecekler. Çünkü ergonomiden yoksun Alcatel ADSL modemler yerine herhangi bir yer kaplamayan ve bilgisayarın içine monte edilen D-Link aradıkları ürün. Üstelik fiyatının da Telekom'un verdiği modemlerden daha düşük olması ürüne çok büyük bir avantaj sağlıyor. Buna ek olarak harici modemlerin istediği network kartı olmadan da çalışabilen bu ürün Windows işletim sistemlerinde de sorunsuzca kurulup çalışabiliyor.

SONUÇ: Cihazın sahip olduğu Rate Adaptive teknolojisi sayesinde servis sağlayıcısı ile kullanıcı arasındaki hızın maksimum olması sağlanıyor.

- + PCI arabirimini kullanıyor
- + Uygun fiyat
- Yazılım desteği yetersiz

Ses Kartı

ZOLTRIX
NIGHTINGALE PRO 6CHIP PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☐FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☐

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 26\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ses Chipi CMI8738-6CH
Arabirim PCI
Ses Çıkışları 2x Stereo Line Out, Subwoofer
Ses Girişleri Line In, Mikrofon, CD, Aux
Konnektörler MPU-401, MIDI/Gameport, Optik SPDIF

Her ortama uygun: Zoltrix'in Nightingale ses kartlarını daha önce inceleme fırsatını bulmuştuk. Bu ay ise size yine Nightingale adını taşıyan Zoltrix'in yeni ürünü olan Pro6 modelini tanıtacağız. Nightingale Pro6 iki parçadan oluşan bir ürün. İlk parça üzerinde CMI8738 chipset bulunan 32 bit'lik stereo ve PCI yuvasını kullanan bir ses kartı. İkinci parça ise ses kartına bağlanan ve Optik giriş çıkış ile SPDIF giriş çıkışlarını üzerinde barındıran ek bir parça. Bu ses kartı ile birçok işlem gerçekleştirebilirsiniz. Örneğin DVD videoları 5.1 kanallı olarak izleyebilirsiniz. Buna ek olarak MP3'leri Optik dijital formatta çalabilir veya kayıt edebilirsiniz. Zoltrix Nightingale Pro6'nın HRTF 3D motoru sayesinde kaynaktan çıkan sesleri gerçeğe yakın bir şekilde duyabilmeniz yanı sıra bilgisayarınızı bir Karaoke cihazına dönüştürmeniz de mümkün. Ayrıca Direct Music destekli bir DLS Wave Table Music Synthesizer'a sahip olan bu ses kartı Windows işletim sistemlerinde de sorunsuzca çalışabiliyor.

SONUÇ: Zoltrix Nightingale Pro 6'nın en büyük özelliği birden çok ses standardını desteklemesi.

- + Birden fazla ses standardını destekliyor
- + Uygun fiyat
- Yazılım desteği zayıf

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 6.Sıra

PC

**SIEMENS
JETSON PC**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR. **BELLİ DEĞİL**

BİLGİ Fujitsu Siemens Türkiye

TELEFON (212) 335 67 67

FİYAT **FİRMAYI ARAYINIZ**

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Celeron 700
Bellek	128 MB
Sabit Disk	20 GB Fujitsu
VGA/Ses	Onboard
Boyut	99x368x268 mm
Ağırlık	5 Kg

CD-RW

**SONY
CRX-168B**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Empa, Emeaa, Pampa

BİLGİ İÇİN www.empa.com.tr,

(212) 210 08 58, (212) 256 65 90

FİYAT **139\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
CD-R	16X
CD-RW	10X
CD-ROM	40X
Bellek	8 MB

Mouse

**MICROSOFT
TRACKBALL EXPLORER**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Microsoft Türkiye

BİLGİ İÇİN (212) 258 59 98

FİYAT **54\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PS/2, USB
İşletim Sistemi	Win95/98/2000, Mac Os
Tuş sayısı	5 Tuş
Diğer	Scroll ve Trackball var
Teknolojisi	Optik
Kontrol Hızı	1500 resim/saniye

Siemens'den yenilikçi tasarım: Jetson adını taşıyan Siemens'in yeni PC'si değişik tasarımı ve donanım özellikleri ile kullanıcıların ilgisini çekmeyi hedefliyor. Jetson, hem kişiye özel hem de profesyonel alanda kullanmak üzere yüklü istekleri olan müşteriler için üst sınıf bir Easy PC. Öyle ki gümüş renkli alüminyum kalıptan yapılmış çekici tasarım, kullanıcı dostu konfigürasyonlar ve Onboard donanım bileşenleri bu PC'nin başlıca özellikleri. Değişik tasarımına entegre touchpad ile birlikte kablosuz bir klavye sağlayan Siemens monitör seçimini kullanıcıya bırakıyor.

Öyle ki istegınıza bağlı olarak 15 inçlik LCD ya da 17 inçlik düz ekran monitörlere sahip olabiliyorsunuz. Seçme işlemi bu alanda sınırlı kalmıyor tabii ki. Kullanıcılar daha sonra sistemi tamamlamak için de kendi tercihleri olan bileşenleri ekleyebilirler. Örneğin sistemle uyumlu bir görüntü bütünlüğü sağlamak için hoparlörler, USB ofis klavye veya bir USB tasarım faresi ekleyebilirsiniz.

SONUÇ: Siemens'in bu yeni ürünü, alüminyum kasalı alışagelmış yapısı ve ergonomik boyutu ile Easy PC kavramına yeni bir boyut getiriyor.

⊕ Ergonomik yapısı

⊖ Onboard donanım bileşenlerine sahip

CD yazıcılar CD-Romların yerini almaya kararlı: CD yazma hızlarının artması ve fiyatlarının da sürekli düşmesi CD yazıcıların bilgisayar sistemlerinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi an meselesi. Bahsi geçen bu CD yazıcılardan biri IDE arabirimini kullanan ve 16x yazma 10x tekrardan yazma ve 40x CD okuma hızlarını destekleyen Sony'nin CRX168B modeli. Ortalama 5 dakika gibi bir sürede CD-R medyalarını yazan bu cihaz yüksek CD-RW yazma hızı ile de ilgi çekmeyi başarıyor. Genel performansından memnun kaldığımız bu cihaz geniş yazılım desteği ile beğenimizi kazanmayı başardı. Ayrıca değişik ergonomik yapısı da gayet hoş duruyor. Buna ek olarak cihaz ile birlikte vidalar, IDE kablosu ve CD yazma kalemi gibi ürünlerin yer alması Sony'ye artı puan kazandırıyor. Maksimum transfer hızı beklenenden iyi olan bu cihazda ne yazık ki erişim süresi için aynısını söyleyemiyoruz. Hata düzeltme performansının da istenilen düzeyde olmaması cihazın pozitif yönlerini olumsuz etkiliyor.

SONUÇ: Hoş görünümü, genel performansı ve geniş yazılım desteği ile bu ürünün iyi iş yapacağını düşünüyoruz.

⊕ 8 MB belleğe sahip

⊕ Yazılım desteği

⊖ Düşük hata düzeltme performansı

Dar alanların yardımcısı: IntelliEye optik teknolojisinin geldiği son nokta sayesinde, kir, toz ya da parmak izleri fare topunu artık etkilemiyorlar. Bahsi geçen ürün, Microsoft'un yeni ürünü olan ve üzerinde 5 tuş bir tekerlek ve bir top bulunduran Microsoft Trackball Explorer. Bu yeni mouse ile sağ ve sol yan kısımlarda bulunan tuşlar sayesinde internette dolaşmak daha kolay bir hale geliyor. Çünkü bu tuşlar ile internet tarayıcınızda ileri ve geri işlemleri yapabiliyorsunuz yani önceki ve sonraki sayfaya geçebiliyorsunuz. Buna ek olarak bulunan Trackball yardımı ile web sayfalarında, dokümanlarda hatta oyunlarda yukarı aşağı hareket edebiliyorsunuz veya grafik programlarında büyütme/küçültme işlemini gerçekleştirebiliyorsunuz. Fare, büyük olmasına rağmen ele kolaylıkla oturabilecek ergonomiye sahip. Trackball (fare topu) da işaret parmağın hizasına gelecek şekilde tasarlanmış. Bu ürünün dezavantajı ise oyun oynamakta zorluklar yaşatabilmesi.

SONUÇ: Kirlenme ile fare çözünürlüğünün değişmemesi en büyük avantajlardan biri iken, ele avuca sığmayan farenin boyutu ilk bakışta insanı ürkütüyor.

⊕ Optik sensör teknolojisini kullanıyor

⊕ Parmak hareketleri ile de kullanılabilir

⊖ Parmaklarda kramplara yol açabiliyor

Donanım Testi

CHIP TOP 10 1.Sıra

CD-RW

PLEXTOR
PLEXWRITER 24/10/40A

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA SKY, Microbeta
 BİLGİ İÇİN (212) 225 68 08,
 (312) 467 06 35
 FİYAT **265\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ara birim	ATAPI
CD-R	24X
CD-RW	10X
CD-ROM	40X
Bellek	4 MB

ADSL Modem

ZYXEL
PRESTIGE 630

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datateknik
 BİLGİ İÇİN (212) 288 17 65
 FİYAT **185\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB
Port	RJ-11
Standart	ANSI T1.413, G.dmt, G.lite
Download Hızı	Maksimum 8 Mbit/sn
Upload Hızı	Maksimum 1024 Kbit/sn
İşletim Sistemi	Win98/98SE, ME, 2000

Anakart

AOPEN
AX4T

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA İhlas/Acer
 BİLGİ İÇİN (216) 317 96 50
 FİYAT **172\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	ATX
Chipseti	Intel i850
İşlemci Frekans Ayarı	BIOS'tan
FSB Hızı	400 MHz
Bellek Yuvası	4xRIMM
Slot Sayısı	5 PCI, 1 CNR, 1 AGP

Daha hızlısı yok: Sürekli bir yarış içinde olan Optik cihaz üreticileri ürünlerinde sürekli teknolojik değişimler entegre ediyorlar. Bu değişimi çok iyi sürdüren üreticilerden biri Test'lerimizde her zaman iyi sonuçlar elde eden Plextor firması. Yeni bir model ile piyasaya hızlı giren Plextor yüksek kayıt hızı, tekrar yazma hızı ve Burnproof teknolojisi ile kullanıcılara kendisini beğendireceğine iddialı. 24X bir hızda kayıt yapabilen bu cihaz 2 MB'lık ön belleği ile tanıdığımız diğer Plextor ürünlere yeni 4 MB'lık belleği ile fark atmasını biliyor. Audio ve Data CD kayıt testinde bu cihazdan yüksek bir performans elde etmeyi başardık. Ama bu performansın 16X CD yazıcılarla kıyaslandığında çok da abartı olmadığını söylemeliyiz. Buna ek olarak CD performansı Plextor'un bir önceki modele göre daha düşük değerlerde seyretmesi bir dezavantaj olarak nitelendirilebilir. Neticede Plextor yüksek yazma hızı sayesinde TOP 10 tablomuzda 1. sıraya yerleşti.

SONUÇ: Plextor'un bu yeni ürünü 16X CD yazıcılara göre, yaklaşık bir dakika daha az bir sürede CD'leri kopyalayabiliyor.

- + 24 X hızında CD-R medyalarını yazıyor
- + Burnproof teknolojisini destekliyor
- Veri erişim süresi düşük

ADSL modem tekeline son: XDSL, bağlantı çeşidi ADSL ve SDSL diye iki gruba ayrılır. ADSL asenkron bağlantı teknolojisini kullanır. Yani Download hızı Upload hızından farklı. SDSL'de ise her iki hız aynıdır. Alt yapının yetersiz olması nedeniyle ADSL'in yeterince yaygınlaşamaması onun en büyük eksikliği. Buna ek olarak bağlantı hızının servis sağlayıcı merkezine olan uzaklığı ile orantılı olarak değişmesi bir dezavantaj. ADSL hatlarının ülkemize gelmesi ile birlikte onunla birlikte çalışan modemler de ithal edilmeye başlandı. Bu modemlerden biri bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz ZyXel'in Prestige 630 modeli. ZyXel Prestige 630'u diğer modemlerden ayıran bir özellik var. Bu modem bağlantıyı USB portundan gerçekleştiriyor. Dahili bir yapıya sahip olan bu modem 13.2 x 8.75 x 2.7 cm boyutu ve 150 gram ağırlığı ile çok fazla yer kaplamıyor. Üzerinde iki adet Led bulunan bu ürün USB bağlantısının ve ADSL bağlantısının gerçekleşip gerçekleşmediğini gösterebiliyor.

SONUÇ: ADSL hattına bağladığımız ZyXel, kurulumda pek bir sorun yaşatmamasına karşın bağlantıda istediğimiz performansı ne yazık ki veremedi.

- + USB arabirimini kullanıyor
- + Ergonomik yapı
- Düşük performansı

Her an ağa hazır: 423 pinlik yeni nesil Pentium 4 işlemcileri destekleyen Aopen, onboard ses chip'i ve ethernet kontrolleri ile bir çok ihtiyaca aynı anda cevap verabiliyor. 4 adet RIMM yuvasına sahip olan AX4T, 2 GB'a kadar bir bellek desteği ile çalışabiliyor. Buna ek olarak işlemci yuvasının etrafında yer alan mandallar da beğenimizi kazandı. İyi bir yazılım desteği sunan Aopen AX4T bir kullanım kılavuzundan noksan bir şekilde kullanıcıya sunuluyor. Ama buna rağmen dokümantasyon için gerekli bilgileri birlikte verilen CD'de ayrıntılı bir şekilde bulabilirsiniz. Pentium 4 işlemci satın alırken anakart seçimine çok dikkat etmeniz gerekiyor. 2 GHz ve üstü işlemcilerde pin sayısı çok önemli bir rol oynuyor. Çünkü bu işlemcilerin bazıları 423 bazıları da 478 pin'li olarak piyasaya sürülecektir. Sonuç olarak Aopen AX4T'nin uygun fiyatı ve yüksek performansı ile kullanıcıların ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilen bir anakart olduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ: Aopen AX4T'yi diğer anakartlardan ayıran en önemli özellik, Intel anakartlardan bildiğimiz onboard ethernet kontrollerine sahip olması.

- + Yazılım desteği
- + Ethernet kontrolleri var
- Zayıf dokümantasyon

Donanım Testi

LCD Monitör

SAMSUNG
SYNCMaster 240T

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR. **BELLİ DEĞİL**

FİRMA Kont, Koyuncu
 BİLGİ İÇİN (212) 499 62 99,
 (216) 522 99 00

FİYAT **FİRMAYI ARAYINIZ**

TEKNİK VERİLER

Ekran	TFT LCD
Görüntü alanı	24"
Maksimum Çözünürlük	1920x1200 piksel
Güç tüketimi	76 Watt
Boyut	620x483x228 mm

Dünyanın ilk 24 inç TFT monitörü: SyncMaster 240T adı altında üretilen bu yeni ürünün ulaşabildiği yüksek çözünürlük ve profesyonel fonksiyonları ile kendisinden çok söz ettirecek. Dijital ve analog girişlere sahip olan Samsung 240T, 16,7 milyon renkte 1920x1200 çözünürlüğünde çalışıyor. 0,27 mm nokta aralığı ve 520x325 mm'lik görülebilir alanı ile 200 Mhz'lik bir görüntü frekansına ulaşabilen Samsung 240T, bu sayede profesyonel kullanıcıların ihtiyaçlarını da rahatlıkla karşılayabiliyor. Aynı anda iki sistem destekleyen bu monitör istendiğinde Picture in Picture özelliği sayesinde görüntüleri ekrana yansıtıyor. Hatta istenildiğinde her iki görüntüyü 920 x 1200 çözünürlüğünde kullanıcıya gösterebiliyor. Multimedya özellikleri ile donatılmış olan bu monitör 160 derecelik bakış açısı ile prezantasyon ve video gösterimlerini daha zevkli kılıyor. Buna ek olarak cihaz ile birlikte bir uzaktan kumanda verilmesi beğenimizi kazandı.

SONUÇ: 16:10 formatında çalışan bu monitör bir DIN A3 sayfasını gerçek büyüklüğünde rahatlıkla gösteriyor.

- + Analog, dijital, S-VHS ve composite video girişleri var
- + Yüksek çözünürlüklere ulaşabiliyor
- + İki sistemden aynı anda görüntü verebiliyor

DVD

SONY
DDU1621

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Empa, Pampa
 BİLGİ İÇİN www.empa.com.tr
 (212) 256 65 90

FİYAT **69\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	IDE
DVD	16X
CD-ROM	40X
DVD Erişim Süresi	100 ms
CD Erişim Süresi	85 ms

DVD TOP 10'a yeni bir katılımcı: Sony DDU1621 saniyede 6000 Kbyte'lık bir hızla CD ve saniyede 21632 Kbyte'lık bir hızla DVD medyaları okuyabilen bir cihaz. DVD-Rom testinde Sony ortalamasının üstünde sonuçları ile göz doldurabildi. Örneğin test sırasında ulaşabildiği 11945 Kbyte/saniyelik değeri ve 103 ms'lik erişim süresi ile bir çok DVD sürücüsünü geçebildi. Ama 16X DVD sürücülerle bu cihazı karşılaştırdığımızda ise bu kategoride onun alt sıralarda yer aldığını söylemeliyiz. CD-Rom testinde Sony DDU1621 ne yazık ki istenilen performans değerlerini bize sunmayı başaramadı. Özellikle transfer hızlarında bu cihazdan daha iyi değerler bekliyorduk. Audio Ripping işleminde ise Sony bizi şaşırtmayı başardı. Öyle ki diğer ürünlerden çok daha iyi bir performans sergileyen bu ürün 21X değeri ile en üst sıralarda yer aldı. Son olarak hata düzeltme testine tabi tutulan bu ürün ortalama değerlerinin altında elde ettiği sonucu ile bizi pek tatmin edemedi.

SONUÇ: Sony DDU1621 testlerimizde verdiği ortalama değerleri ile 16x DVD'lerin sonuncusu olarak TOP10 tablosunda yer almayı başardı.

- + Audio Ripping performansı gayet iyi
- Düşük Fiyat/performans oranı
- Düşük CD performansı

IDE Sabitdisk

WESTERN DIGITAL
WD CAVIAR 600AB

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA İhlas/Acer
 BİLGİ İÇİN (216) 317 96 50
 FİYAT **165\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ara birim	IDE Ultra Ata 100
Kapasite	60 GB
Bellek	2 MB
Dönüş Hızı	5400 rpm
Disk Sayısı	2
Kafa Sayısı	4

Yüksek kapasiteli diskler devri başladı: Geçen ay Seagate'in yüksek kapasiteli disklerini inceleme fırsatını bulmuştuk. Bu ay ise sizler için Western Digital disklerinin son modeli olan Caviar 600AB modelini tanıtıyoruz. Caviar 600AB yüksek kapasiteli bir sabit disk. Bu diskin dönüş hızının düşük olmasından dolayı performansının da olumsuz yönde etkilenmesi bir dezavantaj sayılabilir. Ama düşük hızından dolayı diskin sessiz çalışması da bir avantaj olarak nitelendirilebilir. Neticede Western Digital'ı test ettiğimizde onun hangi kategorilerde iyi ve hangi kategorilerde zayıf olduğunu görebildik. Örneğin okuma transfer hızında 35591 kps'lik bir değere ulaşan bu disk Ultra 100 disklerle rahatlıkla baş edebiliyor. Yazma transfer hızında da bize gayet iyi sonuçlar veren Caviar 600 AB, 24043 kps'lik bir sonuçla iddialı olduğunu gösterdi. Bu kadar iyi sonuçlardan sonra veri erişim hızı testinde Western Digital zayıf yönünü göstermeye başladı.

SONUÇ: Bu disk yüksek bir kapasiteye sahip olmasının yanı sıra ortalamasının üstündeki transfer hız değerleri ile dikkatleri üzerine çekiyor.

- + Yüksek kapasiteye sahip
- + Yüksek Fiyat/performans oranı
- Düşük veri erişim hızı

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 3.Sıra

IDE Sabitdisk

SEAGATE
BARACUDA ATA IV

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate
 BİLGİ İÇİN (216) 282 98 80
 FİYAT **99\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ara birim	Ultra ATA 100
Kapasite	20 GB
Bellek	2 MB
Dönüş Hızı	400 7200 rpm
Disk Sayısı	1
Kafa Sayısı	1

RW Combo

SAMSUNG
SM-308

CHIP PUANI

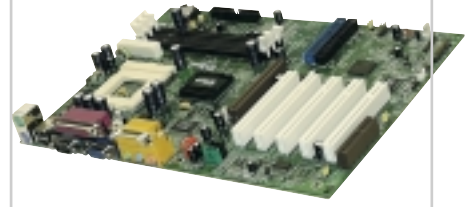
FİYAT/PERFOR.

FİRMA Kont, Koyuncu
 BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99
 (216) 522 99 00
 FİYAT **200\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	IDE
DVD	8X
CD-ROM	32X
CD-RW	4X
CD-R	8X

Anakart

AOPEN
AX3S

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA İhlas Acer
 BİLGİ İÇİN (216) 317 96 50
 FİYAT **99\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	ATX
Chipseti	Intel i815E
İşlemci Frekans Ayarı	BIOS'tan
FSB Hızı	133 MHz
Bellek Yuvası	3x168 pin SDRAM
Slot Sayısı	5 PCI, 1 CNR, 1 AGP

Performans, stabilite ve sessiz çalışmanın mükemmel birleşimi: Seagate disklerin sürekli artan performans ve stabilite değerlerini artık bilmeyen yok. Testlerimizde gerek SCSI gerekse de IDE arabirimine sahip disklerin üst sıralara yerleşmesi üreticinin ürünlerini ne kadar ciddiyetle hazırladığının bir kanıtı. Seagate başarı sağladığı Baracuda ATA III disklerinin ardından Seagate Baracuda ATA IV ürünleri ile bu başarıyı devam ettirmeye kararlı. Yüksek bir performans değerine sahip olan bu yeni model sessiz çalışmasının yanı sıra çeşitli fonksiyonları ile de göze çarpmasını biliyor. Örneğin 3D Defense System fonksiyonu ile sabit disk küçük darbelerden korunmakta. Buna ek olarak bu ürün ile birlikte verilen Disk Wizard ile Baracuda ATA IV'ü hatalara karşı test edebilirsiniz. Seagate bir önceki modeli olan ATA III ile karşılaştırıldığında aynı test sonuçlarını verdiğini gördük. Yalnız erişim ve okuma hızlarında bu diskin bir önceki modele göre daha geride olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni de disk ve kafa sayısının az olması.

SONUÇ: Baracuda ATA IV, SoftSonic FDB motoru sayesinde kullanıcıyı rahatsız etmeden sessiz çalışıyor.

- + Yüksek performansa sahip
- + Yazılım desteği var
- Rastgele okuma hızı düşük

Dördü bir arada: Bu ay ise sizin için farklı bir alternatif sunmayı hedefleyen Samsung'un yeni çıkarttığı Combo sürücüsünü inceleme altına aldık. SM-308 diye adlandırılan bu sürücü DVD, CD, CD-R ve CD-RW fonksiyonlarını destekliyor. Multi CD formatı sayesinde bir çok CD medyalarını okuyabilen bu cihaz 87 ms'lik CD veri erişim süresi ve 122 ms'lik DVD veri erişim süresi ile göz dolduruyor. 3230 Kbyte/saniye maksimum CD transfer oranı ve 7310 Kbyte/saniyelik maksimum DVD transfer oranı ile düşük sonuçlar elde eden Samsung SM-308 bu dezavantajını iyi sonuçlar veren hata düzeltme oranı ile telafi ediyor.

Yinede toplamda bakıldığında bu ürünün tek işlevli ürünlerle kıyasla geride olduğunu söyleyebiliriz. Yani bu cihaz daha çok fazla bir performans beklemeyen ve bütün fonksiyonların tek bir cihazda toplanmasını isteyen kullanıcılar için oldukça uygun.

SONUÇ: Samsung SM-308, geniş yazılım desteği ve kullanabildiği birden çok optik fonksiyonu ile bilgisayar kullanıcılarına uygun fiyatlı bir çözüm sunmayı başarıyor.

- + Birden çok fonksiyon destekliyor
- + Her türlü CD medyayı okuyabiliyor
- CD ve DVD transfer hızları düşük

Tam donanımlı anakart: Aopen'in yeni modeli olan AX3S yüksek performans değerleri ve stabilitesi ile göze çarpmayı başarıyor. Onboard ses chip'i, CNR slotu ve U-DMA/100 IDE arabirimi gibi özelliklere sahip olan bu anakart donanımsal bileşenlerle de kullanıcılara çeşitli üstünlükler sağlamayı başarıyor. Yalnız Aopen AX3S'in ekstrasından USB port bağlantısı ve ikinci bir BIOS'unun olmaması kimi kullanıcılar için bir dezavantaj teşkil ettiğini söylemeliyiz. Kartın işçiliği ve stabilitesi ilk anda ilgi çekmeyi başarıyorsa da bazı konularda eksikler olduğunu görebiliyoruz. Örneğin yazılım desteği gayet iyi olan bu anakartta ne yazık ki dokümantasyon için aynısını söyleyemiyoruz. Bu anakart'ın diğer bir dezavantajı ise üzerinde yer alan kondansatörlerin Socket 370 işlemci yuvasına çok yakın olması. Örneğin yüksek saat frekansına sahip olan bir Celeron ya da bir Pentium III işlemciyi sisteme dahil ettiğinizde soğutmayı da ona göre ayarlamamız gerek. Ekstra fanlar kullandığınızda kondansatörlerle sorunlar yaşayabilirsiniz.

SONUÇ: Bu anakart testimizde iyi sonuçlar vermesinin yanı sıra stabilitesi ile de beğenimizi kazanmayı başardı.

- + Yüksek performansa sahip
- + Stabilitesi
- Kondansatörler işlemciye çok yakın

Donanım Testi

Harici Sabitdisk Kutusu

**EASYCOM
MAP-63C**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ MTF Bilgisayar
TELEFON (212) 213 24 89
FİYAT **235\$ + KDV (20Gb Disk ile)**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB
Model	IDE diskler için
Ergonomi	Şeffaf yapıda
Güç Gereksinimi	Adaptör
Yazılım Desteği	Var
Fan.	Yok

Yedekleme işlemi için farklı alternatif: Easycom USB arabirimini kullanan dahili bir sabit disk kutusu. Basit bir teknik ile yapılan bu ürün şeffaf bir kutu görünümünde. İçinde bir kontrol kartı bulunan bu üründe IDE sabit disklerini entegre edebiliyorsunuz. Güç gereksinimini USB portundan alamayan Easycom MAP-63C'nin, bu yüzden bir güç adaptörü ile çalıştırılması gerekiyor. Açma kapama düğmesi ile çalışır duruma geçen bu cihaz her türlü IDE disk ile uyumlu çalışabiliyor. Easycom'un ana mantığı bilgisayarlarının içini açmadan ekstradan bir disk bağlamadan ibaret. Macintosh kullanıcıları için de iyi bir seçenek oluşturan bu ürün Zip Drive ya da CD-R/RW medyalarına sığmayan yüksek kapasiteli verilerin depolamasında kullanıcıya büyük bir avantaj sağlıyor. Ürünün dezavantajı ise kullanacağınız diskin ne kadar performanslı olursa olsun düşük bir transfer oranına sahip olmanız. Çünkü Easycom'un kullandığı USB arabirimi saniyede 12 MB'lık bir veri transferi-ne izin veriyor.

SONUÇ: Easycom ne kadar taşınabilir görünse de güç adaptörü sayesinde pek de öyle olmadığını söyleyebiliriz.

- + Benzer ürünlere göre daha ergonomik
- + Kullanımı kolay
- Veri transfer hızı düşük

Bellek Kart Okuyucusu

**SAN DISK
FLASH PATH**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Turanlı
WEB (212) 216 05 20
FİYAT **66\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Disket sürücüsü
İşletim Sistemi	Windows 95/98/NT/2000
Bellek Türü	Smart Media
Güç	2 adet ince pil
Boyut	9 x94x3.3 mm
Ağırlık	35 gram

Veri aktarımının en kolay yolu: Bellek kartlarını artık bilmeyen kalmadı. Günümüzde bu tür kartların çok önemli bir yeri var. Örneğin dijital kameralar veya MP3 çalıcılar bu kartları kullanan cihazlardan sadece bir kaç. Durum böyle olunca bu kartların sakladığı bilgileri de bilgisayarınıza aktarmak için çeşitli yöntemler geliştirildiğini söyleyebiliriz. Bu yöntemlerden biri SanDisk tarafından piyasaya sürülen FlashPath modeli. FlashPath veri transferini bilgisayarın disket sürücüsünden gerçekleştiriyor. Tabi ilk olarak birlikte verilen yazılımı kurmanız gerekiyor. Yazılımı kurduktan sonra yapmanız gereken tek şey bellek kartını disket şeklindeki FlashPath'a entegre etmek. Sonrasını disket sürücüsü kendiliğinden hallediyor. Normal bir disket gibi algılanan bu ürün ile kopyalama veya silme işlemini rahatlıkla gerçekleştirebiliyorsunuz. 8 MB ile 64 MB arasındaki kartları takabileceğiniz bu ürün sadece 3.3 Volt'luk SmartMedia kartları tanıyabiliyor.

SONUÇ: Kullanımı ve kurulumu kolay olan FlashPath disket sürücüsü üzerinden bilgi transferini gerçekleştirdiği için diğer alternatiflere göre yavaş kaldığını söylemeliyiz.

- + Kolay kurulumu ve kullanımı
- Veri transfer hızı yavaş
- Birlikte verilen yazılım eski

Anakart

**GIGABYTE
GA-6VMM-P**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Empa, Kont
BİLGİ için www.empa.com.tr,
(216) 499 62 90
FİYAT **67\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	Micro ATX
Chipseti	Via VT8601A
İşlemci Frekans Ayarı	Anakart
FSB Hızı	133 MHz
Slot Sayısı	3 PCI, 1 AMR, 1 ISA

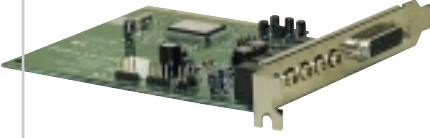
Temel bileşenlerle uygun çözüm: Gigabyte'ın yeni anakartı GA-6VMM-P, entegre donanım bileşenleri ve mikro ATX yapısı ile ofis sistemleri için vazgeçilmez bir ürün olmaya aday. Fiyatı uygun olan ve üzerinde bir ekran chip'i ve bir ses chipi barındıran Gigabyte, bu yeni modeli ile temel ihtiyaçları fazlasıyla karşılayabiliyor. Notebook'lardan bildiğimiz Trident Blade 3D/Pro Media ekran chip'i ile ses chip'ine sahip olan bu anakart, 133 Mhz FSB ve ATA 100 desteği ile de göze çarpıyor. Ancak, ürünün avantajları kadar dezavantajlarının da olduğunu söylemeden edemeyiz. Örneğin, AGP slotuna sahip olmayan GA-6VMM-P'ye yeni nesil ekran kartlarını takamıyorsunuz. Ayrıca entegre ekran belleklerine sahip olmayan bu anakart, bellek ihtiyacını sistem Ram'lerinden alıyor. Fakat, işlemci frekans ayarının anakart üzerinde yapılması bizim beğenmediğimiz bir uygulama. Bu nedenle anakartın daha çok Office ve benzeri programlarla uğraşanlara hitap ettiğini düşünüyoruz.

SONUÇ: Via Apollo PLE 133 chipsetine sahip GA-6VMM-P, entegre donanım bileşenleri ile iyi bir birleşim oluşturuyor.

- + Uygun fiyat
- İşlemci ayarı anakartın üzerinde yapıyor
- AGP slotu yok

Donanım Testi

Ses Kartı

WINFAST
6X SOUND

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Kont, Multimedia
 BİLGİ İÇİN (216) 499 62 90
 (212) 212 98 50

FİYAT **37\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ses Chipi CMI8738-6CH
 Arabirim PCI
 Ses Çıkışları 2x Stereo Line Out, Subwoofer
 Ses Girişleri Line In, Mikofon, CD, Aux
 Konnektörler MPU-401, MIDI/Gameport

Hoparlör

ZOLTRIX
PENTAGON 5.1

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

BİLGİ Turanlı
 WEB (212) 216 05 20
 FİYAT **119\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Hoparlör 5 Sattelite, 1 Subwoofer
 Subwoofer 30 Watt
 Sattelite 15 Watt
 Center 30 Watt
 Ses Girişleri DVD, CD/MD Audio Input
 Diğer Uzaktan kumanda

Klavye

MICROSOFT
OFFICE KEYBOARD

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

BİLGİ Microsoft Türkiye
 WEB (212) 258 59 98
 FİYAT **65\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim PS/2, USB
 İşletim Sistemi Win95/98/2000, Mac Os
 Dil U.S. English
 Tuş Sayısı 104 Tuş
 Ekstra Tuşlar: 19 Kısa Yol Tuşu
 Diğer: Scroll Wheel

Ses kartlarında 5.1 standardı: Dolby Digital teknolojisinin yayılması ile birlikte ses kartları üreticileri de kollarını sıvayarak ürünlerinde bu teknolojiyi standart hale getirmeye çalışıyorlar. Bahsi geçen ses kartlarından biri daha çok ekran kartı ürünleri ile tanıdığımız Winfast'ın 6x Sound modeli. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz Zoltrix ses kartı ile aynı özelliklere sahip olan Winfast, SPDIF ve Optical modülün yoksun olarak piyasada bulunuyor. Ama bu sizi üzmesin, çünkü bu modülleri Opsiyonel olarak alabilmeniz mümkün. Bir çok ses standardını aynı anda destekleyen 6X Sound bu sayede geniş bir kullanıcı kesimine hitap etmeyi başarıyor. Ses kalitesi gayet iyi olan bu ürün Creative'in ses kartları ile baş etmeyi hedefliyor. Bunu en iyi şekilde ses giriş ve çıkışlarının altın kaplamalarından anlayabilirsiniz. Bu yöntem sayesinde gürültü oranı minimum seviyeye düşürülüp mümkün olduğunca iyi bir ses kalitesi elde edilebiliyor.

SONUÇ: Opsiyonel olarak alınan Optik ve SPDIF modülü ile her türlü ses aktarım standardını sisteminizde rahatlıkla kullanabilirsiniz.

- + Optik ses teknolojisini destekliyor
- + Uygun fiyatı
- Dokümantasyon ve yazılım desteği

Doby Digital evlerde: Pentagon 5.1 adını taşıyan bu yeni hoparlör seti adından da anlaşıldığı gibi Doby Digital ses teknolojisini destekliyor. 6 kanallı ses kartları ile uyumlu olarak tasarlanan Zoltrix Pentagon bu sayede 5.1 ses teknolojisine uyumlu olarak çalıştırılabilir. Bu hoparlör setinin bir eksikliği birlikte bir Dolby Digital Decoder verilmemesi. Bu yüzden Zoltrix ile DVD filmlerinin zevkine varmak istiyorsanız uygun bir ses kartı almalısınız. 30 Watt'lık bir ses gücüne sahip olan Subwoofer 4 Ohm'luk empedans değerine sahip. Buna ek olarak ahşap yapıda olması ses kalitesini önemli ölçüde artırıyor. Ama empedans değerinin düşük olması bir dezavantaj.

Çünkü yüksek völmelerde hoparlör üzerinden akan gerilim artması sonucu özellikle bass seslerde kalite düşüyor. Buna karşın yüksek empedanslı hoparlörlerde çıkış gücü düşer. 1500 Watt'lık bir PMPO çıkış gücüne sahip olan Zoltrix Pentagon 5.1 için de aynısı geçerli.

SONUÇ: Zoltrix Pentagon 5.1'in sahip olduğu ahşap yapı subwoofer ve uzaktan kumanda fonksiyonu ile kullanıcıların beğenisini kazanmaya kararlı gözüküyor.

- + Uzaktan kumanda ile kontrol edilebiliyor
- + Genel görüntüsü iyi
- Dolby Digital Decoder'i yok

Ofis kullanıcılarının yeni yardımcısı: Microsoft'un yeni ürünü olan ve Office Keyboard, ev ve ofis kullanıcılarının işlerini fazlasıyla kolaylaştırmakta iddialı. Microsoft klavye, son zamanlarda birçok klavyede olduğu gibi, sadece yazı yazmak için kullanacağınız bir araç olmaktan öte, hayatınızı kolaylaştıracak bazı fonksiyonlara sahip. Klavyenin sahip olduğu 19 harici düğme ile ister internet'e bağlanın, ister işlerinizi bir adıma indirgeyerek zaman kazanın. Klavyeyi kurulum CD'sini kullanarak sisteme yüklediğiniz zaman tüm bu tuşlar için varsayılan görevler kullanılabilir hale geliyorlar. Bu tuşları kullanarak ses düzeyini ayarlayabilir (düşür, yükselt, sessiz), Word, Excel uygulamalarını tek tuşla çalıştırabilir ve bu uygulamalar içinde kısa yol tuşları ile metinleri kopyalayabilir veya başka metinlerle yapıştırabilirsiniz. Bunlar haricinde klavye üzerinde bir de özel olarak Sleep, kapat, www, Mail, hesap makinası ve My Favorite gibi tuşlar yer alıyor.

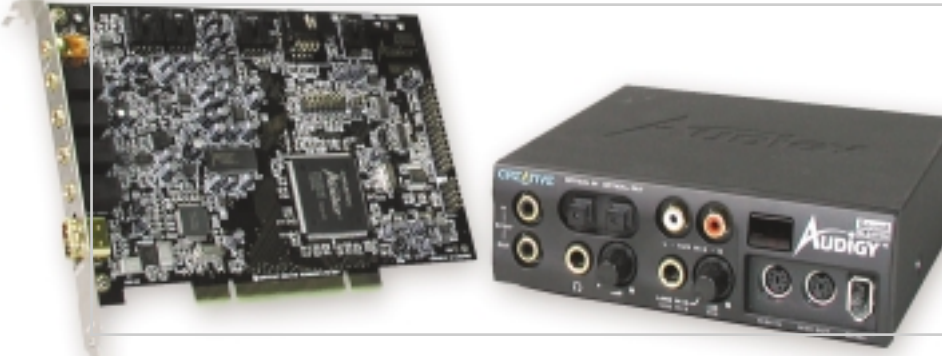
SONUÇ: Microsoft Office Keyboard'un, ergonomik kullanımı ve MS kalitesi ile özellikle Office kullanıcılarının hayatını kolaylaştıracak bir ürün olduğunu söyleyebiliriz.

- + Kısa yol tuşları ile kullanım kolaylaşıyor
- + Ergonomik yapıda
- Türkçe karakterler yok

Soundblaster Audigy Platinum eX

24-bit Ses Standardı

Audigy Platinum eX üstün ses fonksiyonları ve birlikte verilen harici Audio Drive ile profesyonel müzik tutkunlarının tüm isteklerine cevap veriyor.

Creative Sound Blaster ürünleri ile PC Audio kategorisinde bir standart oluşturmayı başarmıştı. O günden beri Creative enternasyonal sektörde önemli bir yer edinmeyi bildi. Özellikle fiyat/performans oranı ve oyun çılgınlığının isteklerini rahatlıkla karşılayabilmesi Creative'i daha da ileriye götürdü. Örneğin bir oyun hayal edin. Düşmanlarınızdan kaçıyorsunuz ve bir mağarada saklanıyorsunuz. Her yer kapkaranlık ve sadece sesler duyabiliyorsunuz. Sonra sağ tarafınızdan metalik bir ses geliyor kulağınıza. Anında kendinizi yere atıyorsunuz ve mermi kafanızın üstünden geçiyor. Sessiz kalmak zorundasınız çünkü düşmanınızın yaklaşıp yaklaşmadığını bilmek zorundasınız. Düşmanınızı o karanlıkta göremeyebilirsiniz ama duyabilirsiniz... Yukarıda bahsi geçen ilk PC Audio teknolojisi olan Environmental Audio için bir örnek. Burada amaç oyun oynayan kişilere o anki ortamı mümkün olduğunca gerçek bir ses kalitesi ile sunmak. Zamanla bu ses teknolojileri önemli ölçüde değişti. Ve günümüzde çok yeni olan bir ses teknolojisi ile karşı karşıyayız. Bu yeni ses teknolojisinin adı Sound Blaster Audigy.

Audigy'nin diğer ses kartlarına göre üstün özellikleri

Advanced HD teknolojisinin arkasında daha net bir ses kalitesi elde etmek için gerçek zamanlı çalışan ve kompleks algoritmaları işleyen 32 bitlik bir ses işlemcisi var. Buna ek olarak 24-bit/96 kHz çok kanallı bir D/A dönüştürücüsü ile Audigy,

5.1 kanallarında 100 dB'lik bir SNR - Signal-to-Noise Ratio oranına ulaşabiliyor. Bu yüksek oran sayesinde daha detaylı ve dinamik bir ses kalitesine ulaşabiliyor. Bununla da bitmiyor. Creative, Sound Blaster Audigy ürünlerine SB1394 diye adlandırdığı Firewire portunu entegre etti. Bu sayede bu bağlantı şeklini destekleyen Audio cihazları bu kart üzerinden rahatlıkla bağlanıp gerekli ses işlemlerine tabi tutulabilirler. Audigy Platinum eX modeli ile birlikte harici bir Audio Drive veriliyor. Bu Audio drive Sound Blaster Live Platinum modellerinde yer alıyordu. Ama o zamanlarda onu kasanın içine monte etmek gerekiyordu. Yeni Audio Drive kasanın içine monte edilemiyor. Bu tasarımda olmasının sebebi ise kutuda işlenen sesin dış etkenlere maruz kalmaması sayılabilir. Aklınıza gelebilecek bir çok bağlantıya sahip olan bu kutunun kullanıcıya geniş bir kullanım şekli sunması beğenimizi kazandı. Ayrıca bu cihazın bir uzaktan kumanda ile de kontrol edilebilmesi sayesinde multimedya kullanıcılarının da hoşuna gideceğini sanıyoruz.

Eklenen yeni fonksiyonlar ile çok daha gerçekçi

Ve sonunda Creative, Soundblaster Live serilerinden tanıdığımız EMU10K1 chip'i yerine yeni bir alternatif piyasaya sürüyor. Bu yeni ses chip'i bir önceki ses kartlarında olduğu gibi, bir seri şeklinde kullanılacak. Yenilik olarak 32 bit Multi Effect motoru dahil edildi. Bir önceki kartlarla bunu karşılaştırdığımızda bu dört katı daha faz-

la bir hesaplama gerektiriyor. Buna ek olarak Creative EAX Advanced HD yazılımını da veriyor. HD burada yüksek çözünürlük yani High Definiton anlamına geliyor. Oyun çılgınları bu özelliklerle kalmayıp dört ses ortamını aynı anda verebilen Multi Environment özelliğinin de farkına varacaklar. Bu özellikle bununla bitmiyor bu yeni ses kartı sesi gerçeğine uygun vermesi için Environment Morphing, yaklaşan objeleri üç boyutlu bir lokalizasyona tabi tutan Environment Panning, objelere eko etkilerini veren Environment Reflections ve sesi belli bir ortama göre filtreleyen Environment Filtering fonksiyonları ile donatılmış durumda.

SONUÇ: Creative Sound Blaster Audigy müzik çılgınlıklarını da unutmuyarak onlar için yeni özellikler eklemiş. Audio Clean Up fonksiyonu ile kaset veya plaklardan cızırtıları minimum seviyeye indirebiliyorsunuz. Ses değişimlerine uyum sağlayan Time Scaling, EAX Advanced HD Audio Efekt ve stereo sinyallerini odaya uygun bir şekilde simule eden DREAM uygulamaları da Audigy'nin ayırt edici özellikleri arasında yer alıyor.

Ecevit Bıktım, eceitb@chip.com.tr

SOUNDBLASTER AUDIGY PLATINUM EX

CHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Empa, Kont, Koyuncu, Multimedya
BİLGİ İÇİN www.empa.com.tr
(216) 499 62 90
(216) 522 99 00
(212) 212 98 50

FİYAT **249\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ses Chipi	Audigy
Arabirim	PCI
Ses Çıkışları	Line Out, Rear Out, Analog/Digital Out
Ses Girişleri	Line In, Mikofon, CD, Aux
Konnektörler	MPU-401, MIDI/Gameport, Firewire

17" Monitör'ler Testte

Hala 14" Monitör mü

Fiyatları yakın zamana kıyasla oldukça düşen 17" monitörler artık tüm dünyada giriş seviyesi olarak nitelendiriliyor. Yeni bir sistem alırken ya da sisteminizi terfi ettirirken bütçenizde monitörünüze biraz daha fazla yer ayırmanız uzun vadede çok işinize yarayacaktır.

Kullanıyorsunuz?

İÇİNDEKİLER

Ürün İncelemeleri: Kısa incelemeler	64
Testin Birincisi: SonyCPD-G200P	64
Fiyat/Performans Birincisi: ADI Microscan M700	66
Teknik Değerlendirmeler: Sonuç ve yorumlar	70
Nasıl Test Ettik?: Monitör testi dikkat gerektirir	75

Her CRT (cathode ray tube) monitör testinde LCD monitörlerin kısa bir süre sonra yaygınlaşacağını umuyoruz. Fakat ne yazık ki kullanımı oldukça pratik olan LCD ekranların fiyatları çok hızlı bir düşüş trendi içine girmemiş oluyor. Bunun sonucunda da kendimizi kocaman kaba monitör kasalarını test için indirip kaldırırken buluyoruz. Bu ay karşılaştırmalı test sayfalarımızı monitörlere ayırdık. Geçen testimizin üzerinden bir yıldan fazla bir zaman geçti ve bu süre zarfında pek çok yeni model arz-ı endam etti. Bunlardan çoğu daha önce CHIP TOP 10 için test ettiğimiz modellerse de tamamen yeni olanlar da vardı.

Sık rastlanan bir durum:

Monitörlere üvey evlat muamelesi

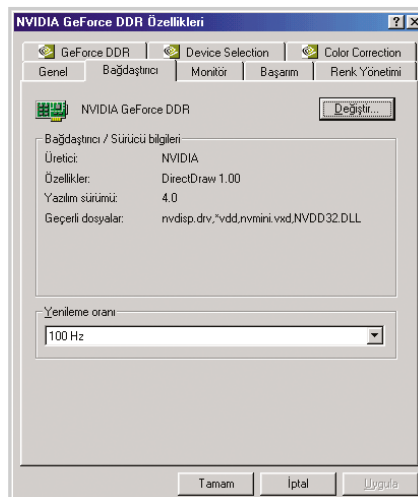
Herkes hızlı bir bilgisayar ister. Hatta bilgisayar için ayrılan bütçenin aslan payı genellikle CPU'ya ayrılır. Fakat gerçek anlamda hızlı bir bilgisayar için bazı parçaların "en hızlı" olanlardan seçilmeleri yerine tüm parçaların birbiriyle uyum

içinde (hem hız hem genel anlamda) çalışacak şekilde seçilmesi daha önemlidir. Diğer bir deyişle 64MB bellekli bir bilgisayarın CPU'sunun 600 MHz ya da 1 GHz hızında olması pratikte pek fark etmez. Seçilen bileşenler konusunda en çok ih-

mal edilenlerden biri de monitörlerdir. Yazık ki çok az kişi göz sağlığının bir kaç on megahertz'den daha önemli olduğunu bilincindedir. Ve bu doğrultuda alış-veriş yaparak çoğu zaman monitöre yeterince önem vermez. Oysa monitör bilgisayarla iletişim kurmamızı sağlayan en önemli bileşendir ve kalitesiz bir monitörün özellikle uzun süreli kullanımda göz bozukluklarına ve baş ağrılarına yol açtığı ispatlanmıştır.

Monitörünüzü iyi seçin: Gözlere dikkat!

Kontrast değerleri iyi olan bir monitörün parlaklık seviyesini çok açmanız gerekmez ve bunun sonucunda gözleriniz daha az yorulur. Gözlerle ilgili bir diğer husus da tazeleme oranı. Monitörde gördüğümüz görüntüler aslında ardışık resimlerden oluşur. Bu resimler saniyede 60 ya da daha yüksek hızda ekrana getirildiği için insan gözü tek tek resimler yerine sürekli bir görüntü algılar. Oysa 60Hz'lik bir tazeleme oranı insan gözü için farkedilebilir bir kırışma anlamına gelir. Kısa süre ön-

TAZELEME ORANI: Görüntü özelliklerinde kullandığınız çözünürlüğe bağlı olarak mümkün olan en yüksek tazeleme oranını seçmelisiniz.

Test: Monitörler

cesine kadar 75Hz yeterli bir tazeleme oranı olarak kabul ediliyorsa da günümüz standartları 85Hz'i şart koşuyor. Problem şu ki monitörlerin gösterebildiği çözünürlük attıkça destekledikleri tazeleme oranları azalıyor. Şöyle ki 800x600 çözünürlükte sorunsuz olarak 85Hz tazeleme oranını destekleyen 17" bir monitör 1280x1024 çözünürlükte 60 ya da 70Hz'e düşebiliyor. Çözünürlük ve tazeleme oranı monitörün ekran boyutuyla doğru orantılı. Yani 19" bir monitör 17" bir monitörün destekleyemediği çözünürlük ve tazeleme oranlarını destekleyebilir. Kıssadan hisse büyük monitör göz sağlığı için bir gereksinimdir.

Monitör tazeleme oranını arttırmak göz sağlığı için şart

Görüntü özelliklerinde kullandığınız çözünürlüğe bağlı olarak mümkün olan en yüksek tazeleme oranını seçmelisiniz. Eğer bu özellikler arasında sadece en uygun ya da bağdaştırıcı varsayılan değeri seçenekleri varsa o zaman monitörünüz Windows'a tanıtılmamış demektir. Bunun için görüntü özelliklerine giderek monitör sekmesine tıklayın. Buradaki

değiştir düğmesi size Windows içinde tanımlı monitörlerin listesini getirecektir. Eğer kullandığınız monitör bu listede yoksa standart monitör türleri başlığı altında kendi monitörünüze uyan bir monitör tipi seçebilirsiniz. Bu işlemin ardından bağdaştırıcı sekmesinde yeni tazeleme oranı ayarlarının aktif olduğunu göreceksiniz. Tazeleme oranını değiştirmeniz monitörünüze zarar vermez. Herhangi bir şekilde tazeleme oranı değiştikten sonra görüntü bozulursa zaten 10 sn. içinde Windows eski ayarlara geri dönecektir. Ancak yeni tazeleme oranı görüntünün ekrana tam olarak oturmamasına sebep olabilir. Bu durumda monitörünüzün tuşlarını kullanarak görüntüyü ortalayıp ekrana oturtmalısınız.

Artık 17" altı bir monitör satın almayı düşünmeyin bile

Monitör testi yapmadan önce 17" monitörlerde karar kıldık. Zira 17" monitörler oldukça geniş bir bütçe skalasına hitap ediyor ve hem eski 14" ya da 15" monitörünü terfi ettirmek isteyen hem de yeni bilgisayar almak isteyen ev kullanıcıları için ideal bir seçenek. Zira 17" üzeri mo-

nitörler oldukça pahalılar ve genellikle yoğun olarak profesyoneller tarafından kullanılıyorlar. Tabii bütçeniz genişse 19" bir monitör de alabilirsiniz. Kısaca 17" monitörlerin ev kullanıcılarına sunduğu fiyat/performans oranı oldukça başarılı. Satın alma konusunda güçlü bir rehber olacağını umduğumuz 21 adet 17" monitörün katıldığı testimizi ve ürün bilgilerini aşağıda bulabilirsiniz.

ADI Microscan G700i: Özellikle geometri testinde başarılı bir sonuç elde eden bu monitör, aynı başarıyı yazık ki kontrast seviyesi testinde gösteremedi. Nokta birleşim testindeyse ortalamanın çok üzerine çıkarak genel toplamda iddialı olduğunu gösteren ürün 1280x1024 çözünürlüğü 60Hz tazeleme oranıyla destekliyor. Fiyat açısından baktığımızda 290\$'lık satış fiyatıyla ürün pek uygun fiyatlı sayılmaz.

Miro 17F95: Kontrast seviyesini saymazsak oldukça başarılı sonuçlara imza atan Miro1795F nedense bu testte ortalamanın üzerine çıkmadıysa da bu konuda "kabul edilemez" bir performans gösterdiği söylenemez. Sonuç olarak derli toplu sayıla-

» TEST BİRİNCİSİ

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

FİYAT
FİRMA
BİLGİ İÇİN

379\$ + KDV
Arena, Empa
(212) 239 32 00,
www.empa.com.tr

KOLAY KULLANIM: Ürünün tuş yapısı ve menü kullanımı oldukça kolay.

- + Dual VGA girişi
- + Yüksek görüntü kalitesi
- Yüksek fiyat

Sony CPD-G200P

Sony Bu İşi Biliyor

Gelişmiş görüntü özellikleri ve ergonomik yapısıyla özellikle geniş bütçeli kullanıcıların dikkate almaları gereken bir monitör.

■ Her monitör testimizde bizden ödül almayı başaran Sony bu sefer de geleneği bozmadı ve 21 monitörün katıldığı testimizi açık farkla önde bitirdi. Ürünün sunduğu mükemmel kontrast seviyesi ve renk skala gösterimi, iyi bir nokta birleşim oranıyla birleştirince ortaya gerçekten başarılı bir monitör çıkıyor. Tabii yüksek geometri puanını da unutmamak gerek. 1600x1200 çözünürlüğe çıkabilen monitör, bu çözünürlükte desteklediği 78Hz'lik tazeleme oranıyla da dikkat çekiyor. Doğal olarak Trinitron tüpe sahip olan Sony CPD-G200P'nin nokta aralığı (aslında yarık aralığı demek daha doğru) 0.24mm ile 0.25mm arasında değişiyor. 16" görülebilir alan sunan monitörün menü ve tuş kullanımı çok kolay, fakat daha önemlisi

bu monitörde pek çok kişi için hayati sayılabilecek bir özellik olması. Sony CPD-G200P, dual VGA girişine sahip. Yani iki bilgisayarı monitöre bağlayıp ön kısımdaki anahtar yardımıyla kolayca birinden diğerine geçebiliyorsunuz.

Eğer iki bilgisayarla çalışıyorsanız bu özellik sizi ikinci bir monitör kullanmaktan kurtaracak ve hem yerden hem de paradan tasarruf edebileceksiniz. Tabii kolay kullanım da cabası. Monitörde görebildiğimiz tek eksi tabii ki fiyatı. Fakat eğer bütçeniz elveriyorsa biraz zorlanmak pahasına bu monitörü almaya değer. Zira testteki rakiplerine fark atan ürün, genel hatları itibarıyla 17" bir monitörden bekleyebileceğinizi her şeyi (hatta fazlasını) sunuyor.

Test: Monitörler

bilecek sonuçlar elde eden monitör 1600x1200 çözünürlüğü 75Hz'lik tazeleme oranıyla desteklemesi açısından takdir değer. Nokta birleşimi testinde test ortalamasının üzerine çıkan Miro 1795F, renk skalası ve geometri testlerinde oldukça başarılıydı. Fiyat/performans oranı olarak testin başa giren katılımcılarından biri olan ürün, 256\$'lık fiyatıyla 1. sıradaki Sony'yi pahalı bulan kullanıcılar için iyi bir alternatif olmaya aday.

ViewSonic GS773: Testimizin geçilmesi en zor kategorilerinden biri olan nokta birleşimi testinden oldukça yüksek bir puan alan ViewSonic GS773, diğer testlerde de "olağanüstü" olmasa da kendi içinde tutarlı sonuçlar verdi. 0.26mm nokta aralığına sahip olan ve maksimum 1280x1024 çözünürlüğe çıkabilen bir monitör olan ürünün fiyatını biraz abartılı bulduk doğrusu. Genel performans fena değilse de fiyatının yüksek oluşu ViewSonic GS773'e soğuk bakmamıza sebep oluyor.

Iiyama VisionMaster Pro 410: Nokta birleşimi (Convergence) testinde başarısız ola-

rak düşük bir puan alan Iiyama VisionMaster Pro 410, renk skalası testinde şahlanarak tüm testin en iyi performansını gösterdi. Aynı durum geometri testinde de tekrarlandı ve monitör bu kategorinin tavan değerini verdi. 1600x1200 çözünürlüğü 75Hz tazeleme oranında destekleyen bu güzide monitör, nokta birleşimi testinde bu kadar düşük bir performans göstermeseydi bizden ödül alması işten bile değildi. Ürünün bir başka eksisi de 389\$'lık fiyatıyla tüm testin en pahalı katılımcısı olması.

Sony CPD-E220E: Sony olsun da ne olursa olsun diyen kullanıcılar için tasarlanmış giriş seviyesi bir 17" monitör olan CPD-E220E, 320\$'lık fiyatıyla aslına bakarsanız hiç de giriş seviyesi sayılmaz. Nokta birleşimi testi hariç gayet derli toplu sonuçlara imza atan monitör belki de giriş seviyesi olarak tasarlanmasının bir sonucu olarak maksimum 1280x1024 çözünürlüğe kadar çıkabiliyor.

Bu aşamada testte daha başarılı monitörler olduğunu belirtmekte fayda var. Özellikle fiyat/performans oranı dikkate

alınırsa Sony CPD-E220E, pek cazip sayılmaz.

Philips 107B: Delikli ızgara kullanan Philips 107B'nin nokta aralığı 0.25mm olarak belirtilmiş. 1920x1440 gibi kendi sınıfı için uçuk sayılabilecek bir çözünürlüğe çıkabilen monitör oldukça kibar hatlarıyla dikkat çekiyor. Buna karşın 16.1" görülebilir alan sunması ise ilginç. Genel olarak ortalamanın üzerinde test sonuçları elde eden ürün nokta birleşimi testinde biraz daha iyi olsaydı birkaç basamak daha yukarıda olabilirdi. Fiyat olarak ne ucuz ne de pahalı diyebileceğimiz Philips 107B'ye fiyat/performans açısından bakınca da vasat hatta vasatın biraz altında bir tablo çıktığını görüyoruz.

Acer P791: Klasik D-Sub'ın yanında BNC girişlerine de sahip olan Acer P791, diğer test kategorilerinde fena değilse de nokta birleşimi testinde pek parlak bir sonuç elde edemedi. Renk skalası testinde ortalamanın üzerine çıkan ürün, 1600x1200 çözünürlüğü 78Hz'lik tazeleme oranıyla destekliyor. "Şık" sayılabilecek bir görünüm- →

» UYGUN FİYAT

CHIP TOPLAM PUAN ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT 190\$ + KDV
FİRMA Harmony
BİLGİ İÇİN (212) 258 30 24

3'LÜ TUŞ: Ürünün kontrollerine alışmak ilk etapta zor gibi görülsede kısa bir alışma süresinden sonra tam kontrol mümkün.

+ En iyi Fiyat/Performans oranı
- Geometri özellikleri iyi değil

ADI Microscan M700

Düşük Bütçeler İçin İdeal

En hesaplı ürün her zaman en iyi seçenek olmayabilir. Fakat fiyat/performans oranının bu konuda daha iyi bir kriter olduğu kesin.

■ İşte fiyat/performans konusunda tüm testin en başarılı katılımcısı. Aslına bakarsanız gönül isterdi ki ADI Microscan M700, çok uygun fiyatını daha iyi bir toplam performansla desteklesin. Fakat ne yazık ki monitörün fiyat/performans oranı ödülü almasında çok uygun fiyatı başrol oynuyor, performansı değil.

Testteki en hafif monitörlerden biri olan ürün, boyutları ve genel hatlarıyla da ergonomik bir tablo çiziyor. Öte yandan maksimum 1280x1024 çözünürlüğe çıkabilen monitörün geometri testinden aldığı puan dikkat çekici oranda düşüktü. Neyse ki nokta birleşim oranı ve kontrast seviyesi testlerinde durum o kadar vahim değildi. 0.27mm nokta aralığına sahip olan ADI Microscan

M700, 21 monitörün katıldığı testimizde eski 14" ya da 15" monitöründen kurtulmak isteyen dar bütçeli kullanıcılar için iyi bir terfi seçeneği olarak göze çarpıyor. 16" görülebilir alan sunan ürünün menü sistemi 3 tuşla idare ediliyor ve ilk başta karışık gelebilir. Fakat kısa süre sonra menü seçeneklerine alışmak mümkün. Sonuç olarak fiyat/performans oranı en iyi olan ürün hangi kullanıcılar için en iyidir tartışılır. Fakat bütçesi kısıtlı olan ve 15" monitör satın almayı göze almış kullanıcılar, biraz daha dışlerini sıkıp ADI Microscan M700'ü dikkate almalılar. Zira sadece oyunlar değil ofis programları söz konusu olduğunda bile yüksek çözünürlüklerde çalışabilmek önemli bir avantaj ve verimi arttırıyor.

Test: Monitörler

me sahip olan monitörün 300\$'lık fiyatını yüksek bulduk. Fiyat/performans oranı puanı da bu görüşümüzü destekler nitelikte.

LG 774FT: Renk skala değerlendirmesi testinde çok yüksek puan alarak beğenimizi kazanan LG 774FT, kontrast seviyesi testinde aynı başarıyı gösteremeyince kendine ancak orta sıralarda yer bulabildi. Koyu renk kasasıyla ve dokunmatik farklı tuş yapısıyla diğer monitörlerden kolayca ayrılan LG 774FT, "cool" görünümü bir yana ne yazık ki maksimum 1280x1024 çözünürlüğe çıkabiliyor. Flatron teknolojisiyle üretilen tüp dolayısıyla yarıklı ızgara kullanıyor ve 0.24mm yarık aralığına sahip. 1600x1200'lük çözünürlüğe çıkamayan bir monitör için yüksek fiyatlı olarak niteleyebileceğimiz LG 774FT, fiyat/performans oranı açısından da ön plana çıkamıyor.

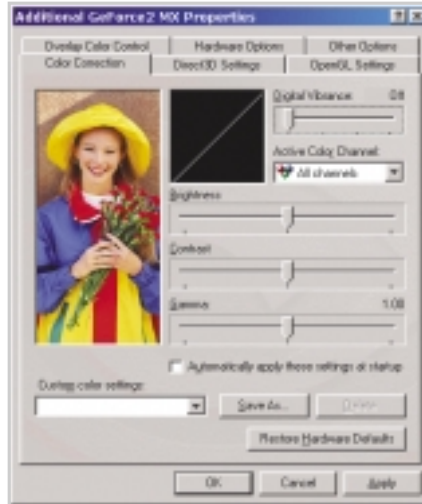
ViewSonic E70F: 0.25mm'lik nokta aralığına sahip olan ViewSonic E70F, dış hatlarıyla derli toplu sayılabilir. 15.9kg'lık ağırlığıyla kendi sınıfı içinde hafif bir monitör olan E70F, bu açıdan test için indirip kaldırırken bizi üzmeden katılımcılardan biri oldu. Her ne kadar geometri testlerinden yüksek puan aldıysa da diğer testlerde vasatın üzerine çıkamaması ve maksimum 1280x1024 çözünürlüğü desteklemesi bu monitörün başlıca handikapları oldu. Sonuç olarak performans açısından ortalamanın üzerine çıkamayan ürün, fiyat avantajı da sunamayınca testin iddiasız katılımcılarından biri oluyor.

Miro A-1795F: Renk skalası testinde çok başarılı olan Miro A-1795F'nin, aynı başarıyı nokta birleşimi ve kontrast seviyesi testlerinde gösterememesi üzücü. Zira 1600x1200 çözünürlüğe kadar çıkabilen monitör 231\$'lık fiyatıyla gayet hesaplı görünüyor. Her halükarda 0.25mm'lik nokta aralığına sahip olan bu monitör, fiyat/performans oranı açısından iyi bir seviyede.

Philips 107X: Bu monitörün neden bu kadar yüksek fiyatlı olduğuna anlam veremedik. Tamam dış hatları çok kibar ve hafif bir ürün. Fakat maksimum 1280x1024 çözünürlüğe çıkabiliyor ve nokta aralığı da 0.27mm. Bunun dışında renk skalası ve kontrast seviyesi testinde başarılı olmayan Philips 107X, neyse ki nokta birleşim oranı ve geometri testleriyle durumu bi-

raz olsun dengeliyor. Fakat yine de çizdiği genel tablo itibarıyla monitörün 292\$'lık satış fiyatını yüksek bulduğumuzu belirtmeliyiz.

ViewSonic E70: İlginç bir şekilde nokta birleşimi testinde oldukça iyi bir performans göstererek bizi şaşırtan ViewSonic E70, kontrast seviyesi testinden bu kadar düşük bir puan almasaydı kesinlikle bizden bir ödül alabilirdi. Fakat ürün şu haliyle

GÖRÜNTÜ AYARLARI: Monitörünüzden parlaklık ve kontrast ayarları yaparken ekran kartınızın sürücüsü üzerinde de çeşitli görüntü ayarları bulunduğunu unutmayın.

de ortalamanın üzerinde bir fiyat/performans oranı sunuyor. Ürün 200\$'lık bir monitör için hiç de fena bir tablo çizmiyor. ViewSonic E70, isteğe bağlı olarak uygun fiyatlı bir 17" monitör almak isteyen kullanıcıların ilgisini çekebilir

Philips 107T: Philips 107T, teste katılan monitörleri en çok zorlayan kategori olan nokta birleşimi testinden bu kadar iyi bir sonuç almasına rağmen renk skalası ve kontrast seviyesi testlerinde çok düşük puanlar alınca testin alt sıralarına düştü ister istemez. 246\$'lık satış fiyatıyla, maliyet açısından orta karar diyebileceğimiz ürün, genel performansı dikkate alındığında fiyat avantajı sunmadığı sürece cazip sayılmaz.

LG 795FT Plus: Ürün kontrast seviyesi testinde hayalkırıklığı yaratacak derecede kötü bir sonuca imza atınca sıralamada başarılı olamadı. Bu başarısızlığın altında yatan bir diğer husus da nokta birleşim oranı puanının kötü olması. 1600x1200

çözünürlüğü 75Hz'lik tazeleme oranıyla destekleyen monitör çok hoş dokunmatik bir tuş takımına sahip. Flatron teknolojisi-kullanılan tüpün yarık aralığıysa 0.24mm. Fiyat olarak pek cazip olmayan ürün oldukça ilginç bir kombinasyon.

Miro 1770F: Şurası bir gerçek ki fiyatları ne kadar düşerse düşsün ülkemizde bilgisayar bileşenleri dolar üzerinden satıldığı için genel olarak karşılaştırmalı bir testte en uygun fiyatlı katılımcıya ister istemez sempati duyuyoruz. Zira biz ne kadar uygun fiyattan ziyade fiyat/performans oranından dem vursak da pek çok kullanıcı duruma göre en uygun fiyatlı seçeneğe yönelebiliyor. Bu aşamada Miro 1770F 188\$'lık fiyatıyla testimizin en uygun fiyatlı 17" monitörü olma özelliğini taşıyor. Fakat yazık ki başarılı fiyat/performans oranını büyük ölçüde düşük fiyatına borçlu. Zira 0.27mm nokta aralığına sahip olan monitör test kategorilerinde varlık gösteremedi.

LG 775N: 16.1" görülebilir alana ve 0.27mm nokta aralığına sahip olan bu monitör, yuvarlak hatları ve zarif görünümüyle dikkat çekiyor. Fiyatı uygun gibi görünüyorsa da performans açısından LG'den daha iyisini beklerdik doğrusu.

ADI Provista E55: Uygun fiyatıyla dikkat çeken bir başka monitör olan ADI Provista E55 test içinde 0.28mm nokta aralığına sahip olan tek katılımcıydı. Başta kontrast seviyesi olmak üzere tüm test kategorilerinde oldukça düşük sonuçlar elde eden ürünün fiyatı dışında dikkat çeken bir yanı yok.

LG 775FT: Kontrast seviyesi testinde kelimenin tam anlamıyla "dibe vuran" LG 775FT, Flatron teknolojisiyle üretilmiş ve yarık aralığı 0.24mm. Geometri testleri sonucunda elde ettiği puan oldukça iyiye de diğer kategorilerde başarı sağlayamaması bu monitörün neredeyse sonuncu olmasını beraberinde getirdi. Özellikle fiyatı dikkate alınırsa LG 775FT, tam anlamıyla bir hayalkırıklığı.

Hitachi CM615: 21 monitörün katıldığı testimizde sonuncu olan Hitachi CM615'in, performans testlerinde varlık gösterememesi çok ilginç değil belki. İlginç olan monitörün satış fiyatı. Zira ürünün fiyat/performans oranı oldukça kötü.

1

2

3

Marka Model	Sony CPD-G200P	ADI Microscan G700i	Miro 17F95
Firma	Arena, Empa	Harmony	SKY
Fiyatı	379\$+KDV	290\$+KDV	256\$+KDV
Telefon	(212) 239 32 00, www.empa.com.tr	(212) 258 30 24	(212) 225 68 08
Faks	(212) 239 32 90, (212) 671 10 30	(212) 258 01 26	(212) 232 89 26
Internet Adresi (http://www.)	www.Sony.com	www.adi.com.tw	www.mirodisplays.de
CHIP Puanı	92	80	78
Convergence Toplamı	71	74	74
Kontrast Seviyesi	100	50	50
Renk Skala Değerlendirmesi	98	95	91
Ergonomi	97	89	89
Geometri	94	93	87
Fiyat/Performans	64	72	82
Özetle	Dual VGA girişi ve yüksek görüntü kalitesiyle ideal bir monitör	Performans olarak iyiye de fiyat açısından pek cazip değil.	Fiyat/Performans oranının iyi olması açısından dikkat çekici
Ölçüler			
Boyutları (GenişlikxYükseklikxDerinlik mm)	414x404x420	439x441x441mm	410x411x430 mm
Ağırlık	20 kg	19 kg	16 kg
Ekran Diyagonal Boyutu	17"	17"	17"
Maksimum Görüntü Alanı	16"	16"	16"
Tüp			
Tüp Tipi	Trinitron	Trinitron	Dot Pitch
Nokta Aralığı	0.24 - 0.25 mm	0.24 mm	0.25 mm
Video			
Yatay Frekansı	30-96 kHz	30-86 kHz	30-95 kHz
Düşey Frekansı	48-120 Hz	50-160 Hz	50-160 Hz
Video Bant Genişliği		175.5 MHz	200 MHz
Pixel Olarak Maksimum Çözünürlük	1600x1200	1600x1200	1600x1200
Ekran Tazeleme Frekansları			
640x480	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
800x600	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
1024x768	85 Hz	85 Hz	85 Hz
1280x1024	85 Hz	85 Hz	65 Hz
1600x1200	78 Hz	65 Hz	75 Hz
Diğer Özellikler			
Kullanılan Güç Açık/Kapalı	?	95W/5W	100 W/5W
Tuşlar	4+vga selector+power	-	4+ power
BNC/USB up/down	-/-/-	-/-/-	-/-/-
Hoparlör	yok	yok	yok
Mikrofon	yok	yok	yok

Test: Monitörler

4

5

6

7

8

9

View Sonic
GS773Iiyama
V. Master Pro410Sony
CPD-E220EPhilips
107BAcer
P791LG
774FT

Empa, Prokom
319\$+KDV
www.empa.com.tr,
(312) 447 69 30
(212) 671 10 30, (312)
447 69 31
www.viewsonic.com

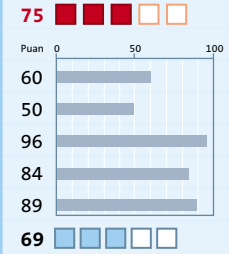
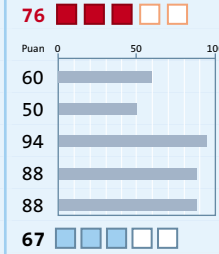
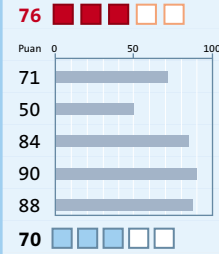
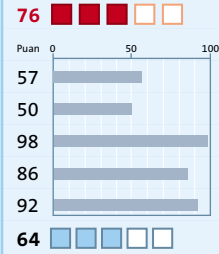
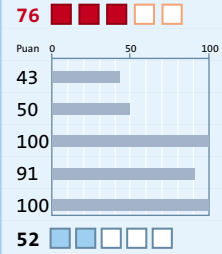
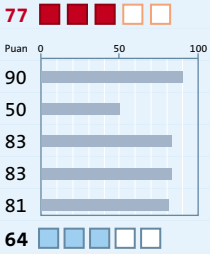
Ölçsan
389\$+KDV
(212) 229 60 65
(212) 229 61 20
www.iiyama.com

Arena, Empa
320\$+KDV
(212) 239 32 00,
www.empa.com.tr
(212) 239 32 90,
(212) 671 10 30
www.Sony.com

Boğaziçi
287\$+KDV
(212) 217 29 29
(212) 217 29 24
www.philips.com

İhlas/Acer
300\$+KDV
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
www.acercm.com.tw

Ufotek
289\$+KDV
(212) 274 56 60
(212) 272 08 31
www.lge.com

Derli toplu bir
performans tablosu
çizdi

Genel performansı
iyiyse de fiyatı çok
yüksek

Özellikler açısından
giriş seviyesi olmasına
rağmen fiyatı yüksek

Yüksek çözünürlüklere
çıkabilmesi açısından
tercih edilebilir

BNS girişlerine sahip ve
yüksek çözünürlüğe
çıkabiliyor

Tuşları hoş fakat perfor-
mans konusunda bazı
soru işaretleri var

436x420x385 mm
16,5 kg
17"
16"

412x424x420
21 kg
17"
15.9"

414x404x420 mm
20 kg
17"
16"

399x410x408 mm
15 kg
17"
16.1"

457x414x445 mm
19,8 kg
17"
16"

420x433x487 mm
20 kg
17"
16"

Dot Pitch
0.26 mm

DiamondTron
0.25 mm

Trinitron
0.24 - 0.25 mm

Dot Pitch
0.25 mm

Aperture Grille
0,25 mm

Flatron
0.24 mm

30-70 kHz
50-180 Hz
100 Mhz
1280x1024

27-96 kHz
50-160 Hz
160 MHz
1600x1200

30-85 kHz
48-120 Hz
120 MHz
1280x1024

30-92 kHz
50-160 Hz
234 MHz
1920x1440

30-98 KHz
50-160 Hz
176MHz
1600x1200

30-70 kHz
50-160 Hz
110 Mhz
1280x1024

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz
66 Hz
-

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz
85 Hz
75 Hz

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz
81 Hz
yok

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz
85 Hz
70 Hz

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
91 Hz
78 Hz

85 Hz ve üstü
85 Hz ve üstü
85 Hz
60 Hz
-

90W/5W
4+ power
-/-/-
yok
yok

110 W/10W
3+Power
var/-/-
yok
yok

4+power
-/-/-
var
var
yok

90 W/3W
4+ power
-/-/-
yok
yok

130W/5W
tekerlek
var/-/-
yok
yok

105W/3W
6+ power
-/-/-
yok
yok

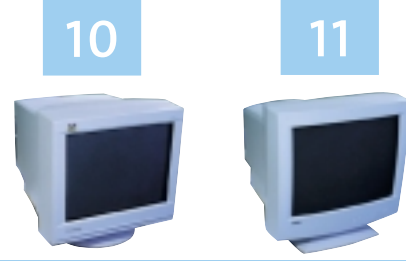
■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Sonuç

Her keseye göre monitör var

Şahin Ekşioğlu,
CHIP Test MerkeziEcevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi

■ Sony bizi şaşırtmadı ve her zamanki koltuğuna kuruldu. Fakat fiyat yine önemli bir problem. Testimizin performans birincisi olan Sony CPD-G200P, yüksek görüntü kalitesini zengin özelliklerle donatmış ve bu haliyle bütçesi geniş kullanıcılar için tam anlamıyla bir “best of” monitör özelliğini taşıyor. Aslında bütçeniz çok geniş değilse bile şayet herhangi bir sebepten dolayı aynı odada iki bilgisayarla çalışmak durumundaysanız bütçenizi zorlayıp CPD-G200P’ye yatırım yapabilirsiniz. Bunun dışında testimizin üçüncüsü olan Miro 17F95, de iyi bir alternatif. Fiyat/performans oranı olarak oldukça iyi olan monitör orta bütçeli kullanıcıların gözdesi olmaya aday. Düşük bütçeli kullanıcılar çoğunlukla herşeyden önce fiyata endekslidir. Bu aşamada ADI Microscan M700’ün 17” bir monitör için uygun fiyatı pek çok kullanıcının hoşuna gidebilir. Tam 21 adet 17” monitörün katıldığı testimizde katılımcı monitörler çeşitli özellikleriyle dikkat çektiler. Her açıdan iyi sayılabilecek olan fazla yoktu ve başarılı olanlar el yakıyor. Fakat her halükarda fiyatına aldanıp herhangi bir uygun fiyatlı monitör satın almayın. Daha sonra pişman olabilirsiniz. Monitör satın alırken dikkat etmeniz gereken bir konu da mümkünse satın almadan önce monitörü açıp bir deneyin. Zira bazı monitörlerde nadiren de olsa normal seri üretimde bulunmayan geometrik hatalara rastlanabiliyor. Renk kayması ya da tuş bozukluklarından ziyade görüntünün ekrana düzgün bir şekilde oturtulmaması şeklinde gerçekleşen bu hatalar gerçekten sinir bozucu olabilir.

Marka Model	View Sonic E70F	Miro A-1795F
Firma	Empa, Prokom	SKY
Fiyatı	269\$+KDV	231\$+KDV
Telefon	www.empa.com.tr, (312) 447 69 30	(212) 225 68 08
Faks	(212) 671 10 30, (312) 447 69 31	(212) 232 89 26
Internet Adresi (http://www.)	www.viewsonic.com	www.mirodisplays.de
CHIP Puanı	75	72
Convergence Toplamı	50	55
Kontrast Seviyesi	50	33
Renk Skala Değerlendirmesi	94	96
Ergonomi	88	89
Geometri	93	88
Fiyat/Performans	74	81
Özetle	Bazı test kategorilerinde çok başarılı olmasına rağmen vasatı aşamadı	Genel performansı vasatı da bazı testlerde başarılı
Ölçüler		
Boyutları (GenişlikxYükseklikxDerinlik mm)	405x413x420 mm	410x411x430 mm
Ağırlık	15,9 kg	16 kg
Ekrana Diyagonal Boyutu	17"	17"
Maksimum Görüntü Alanı	16"	16"
Tüp		
Tüp Tipi	Dot pitch	Dot Pitch
Nokta Aralığı	0.25 mm	0.25 mm
Video		
Yatay Frekansı	30-70 kHz	30-95 kHz
Düşey Frekansı	50-120 Hz	50-160 Hz
Video Bant Genişliği	110 Mhz	200 MHz
Pixel Olarak Maksimum Çözünürlük	1280x1024	1600x1200
Ekrana Tazeleme Frekansları		
640x480	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
800x600	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
1024x768	85 Hz	85 Hz
1280x1024	66 Hz	88 Hz
1600x1200	-	75
Diğer Özellikler		
Kullanılan Güç Açık/Kapalı	100W	100 W/5W
Tuşlar	5+ power	4+ power
BNC/USB up/down	-/-/-	-/-/-
Hoparlör	yok	yok
Mikrofon	yok	yok

Test: Monitörler

UYGUN FİYAT
CHIP
10/2001

12

13

14

15

16

17

ADI Microscan
M700Philips
107XViewSonic
E70Philips
107TLG
795FT PlusMiro
1770F

Harmony

Boğaziçi

Empa, Prokom

Boğaziçi Bilgisayar

Ufotek

SKY

190\$+KDV

292\$+KDV

200\$+KDV

246\$+KDV

328\$+KDV

188\$+KDV

(212) 258 30 24

(212) 217 29 29

www.empa.com.tr,

(212) 217 29 29

(212) 274 56 60

(212) 225 68 08

(212) 258 01 26

(212) 217 29 24

(212) 671 10 30,

(212) 217 29 24

(212) 272 08 31

(212) 232 89 26

(312) 447 69 31

www.adi.com.tw

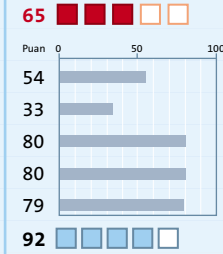
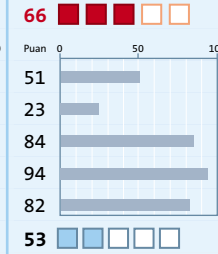
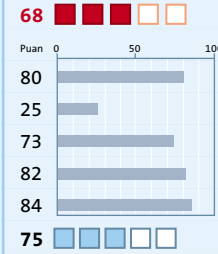
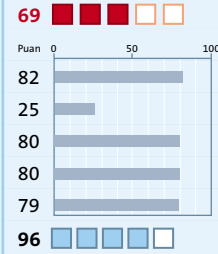
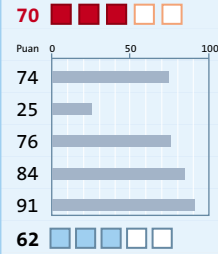
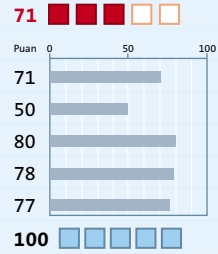
www.philips.com

www.viewsonic.com

www.philips.com

www.lge.com

www.mirodisplays.de

Çok iyi Fiyat/Performans
oranı sergilemesi
açısından dikkat çekiciFiyat avantajından
yoksun, düşük perfor-
manslı bir monitörOldukça iyi bir Fiyat/
Performans oranı onu
cazip hale getiriyorKendi sınıfındaki bir
monitör için cazip
sayılmazDokunmatik tuşlar ve
menü yapısı oldukça
hoşTüm testin en uygun
fiyatlı katılımcısı

400x404x422 mm

399x410x408 mm

425x417x427 mm

399x410x419 mm

415x439x435 mm

410x438x450 mm

15 kg

15 kg

16,5 kg

20,5 kg

21 kg

18 kg

17"

17"

17"

17"

17"

17"

16"

16.1"

16"

16"

16"

16"

Dot Pitch

Dot Pitch

Dot Pitch

Dot Pitch

Flatron

Dot Pitch

0.27 mm

0.27 mm

0.27 mm

0.25 mm

0.24 mm

0.27 mm

30-70 kHz

30-71 kHz

30-70 kHz

30-71 kHz

30-96 kHz

30-70 kHz

50-160 Hz

50-160 Hz

50-160 Hz

50-160 Hz

50-160 Hz

60-130 Hz

108 Mhz

108 MHz

108 Mhz

108 MHz

203 Mhz

100 MHz

1280x1024

1280x1024

1280x1024

1280x1024

1600x1200

1280x1024

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz ve üstü

85 Hz

85 Hz

85 Hz

85 Hz

85 Hz

85 Hz

60 Hz

60 Hz

65 Hz

60Hz

85 Hz

65 Hz

-

-

-

-

75 Hz

yok

78W/3W

90 W/3W

-

75 W/8W

105W/3W

100 W/5W

3+power

4+ power

4+ power

4+ power

6+ power

4+ power

-/-/-

-/-/-

-/-/-

-/-/-

-/-/-

-/-/-

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

yok

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Marka Model	LG 775N	ADI Provista E55	LG 775FT	Hitachi CM615
Firma	Ufotek	Harmony	Ufotek	Ölçsan
Fiyatı	196\$+KDV	190\$+KDV	267\$+KDV	272\$+KDV
Telefon	(212) 274 56 60	(212) 258 30 24	(212) 274 56 60	(212) 229 60 65
Faks	(212) 272 08 31	(212) 258 01 26	(212) 272 08 31	(212) 229 61 20
Internet Adresi (http://www.)	www.lge.com	www.adi.com.tw	www.lge.com	www.iijama.com
CHIP Puanı	64 ■■■■■	63 ■■■■■	63 ■■■■■	59 ■■■■■
Convergence Toplamı	58	55	52	58
Kontrast Seviyesi	16	33	16	14
Renk Skala Değerlendirmesi	86	73	76	73
Ergonomi	85	82	93	73
Geometri	77	75	82	79
Fiyat/Performans	87 ■■■■■	87 ■■■■■	63 ■■■■■	58 ■■■■■
Özetle	Ortalamanın üstündeki Fiyat/Performans oranıyla göze çarpıyor	Fiyatı uygunsa da performans açısından pek te parlak sayılmaz	Kasa ve tüp yapısı olarak başarılı, fakat görüntü kalitesi yeterli değil	Düşük performansının yanında fiyatı da yüksek
Ölçüler				
Boyutları (GeniřliřxYükseřliřxDerinliř mm)	410x440x432 mm	420x398x418 mm	415x439x435 mm	402x430x425 mm
Ağırlık	15.5kg	15.5kg	19.2	37lbs
Ekran Diyagonal Boyutu	17"	17"	17"	17"
Maksimum Görüntü Alanı	16.1"	16"	16	16.1"
Tüp				
Tüp Tipi	Dot Pitch	Dot Pitch	Flatron	Dot Pitch
Nokta Aralığı	0.27 mm	0.28 mm	0.24 mm	0.24 mm
Video				
Yatay Frekansı	30-70 kHz	30-70 kHz	30-70 kHz	31-70kHz
Düşey Frekansı	50-160 Hz	50-160 Hz	50-160 Hz	50-100 Hz
Video Bant Genişliği	203 Mhz	108 Mhz	110 Mhz	110 Mhz
Pixel Olarak Maksimum Çözünürlük	1280x1024	1280x1024	1280x1024	1280x1024
Ekran Tazeleme Frekansları				
640x480	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
800x600	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü	85 Hz ve üstü
1024x768	85 Hz	85 Hz	85 Hz	85 Hz
1280x1024	60	60 Hz	60 Hz	65 Hz
1600x1200	-	-	-	-
Diğer Özellikler				
Kullanılan Güç Açık/Kapalı	105W/5W	100W/5W	105W/3W	100W/5W
Tuşlar	6+ power	3menü + 2 tekerlek + power	6+ power	3+power
BNC/USB up/down	-/-/-	-/-/-	-/-/-	-/-/-
Hoparlör	yok	yok	yok	yok
Mikrofon	yok	yok	yok	yok

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

NASIL TEST ETTİK?

Monitör testi büyük dikkat gerektirir

CONVERGENCE: Nokta birleşim testi (convergence) testimizdeki kriterlerden sadece biriydi.

Bir monitörün kalitesini belirleyen onlarca etken vardır. Renklerin düzgün görüntülenmesi, geometri, kontrast seviyesi, görüntü tazeleme oranları ve nokta birleşim oranı (Convergence) akla ilk gelen kriterlerdir. Tabii tuşların konumu, menülerin kolay kullanımı genel olarak monitör kasasının ve tüpünün şekli de kullanıcı günlük kullanımında önemli ölçüde etkiler.

Bu kriterlerin hepsinin ortalama bir kullanıcı tarafından satın alma sırasında değerlendirilmesi çok zor hatta imkansızdır. Bu aşamada CHIP Test Merkezi olarak 21 monitörün katıldığı testimizin siz okuyucularımıza iyi bir satın alma danışmanı olması için elimizden geleni yaptık. Bunun için 5 ayrı kategoride gerçekleştirdiğimiz testlerde monitörleri titizlikle puanladık ve ülkemiz piyasasında satılan 17" monitörlerin arasında size en uygun olanı seçebileceğiniz bir rehber hazırladık.

► NOKTA BİRLEŞİMİ (CONVERGENCE) TESTİ:

Gerek nokta aralıklı (dot pitch) gerekse yarıklı monitörlerde (Aperture Grill) renk sütunlarının tek bir çizgi oluşturabilmesi istenir. Buna convergence denir. Fakat genellikle ideal durumdan az ya da çok uzaklaşılır. Bir monitör farklı bölgelerinde farklı sapmalar gösterebilir. Çoğunlukla merkezdeki convergence oranı köşelerden daha iyidir. Convergence başarımını ölçebilmek için özel olarak üretilmiş bir cihaz olan Convergence Gauge kullandık. Her monitör için

X ve Y ekseninde köşeler ve merkez olmak üzere toplam 10 adet ölçüm gerçekleştirdik. Bu testin genel toplamdaki ağırlığı %20 oldu.

► KONTRAST SEVİYESİ TESTİ:

Monitörlerin kontrast seviyesi için Display Mate adlı programı kullandık (www.displaymate.com).

Program bu test için önce her monitörün ideal kontrast seviyesini bulmamızı sağlayan bazı komutlar veriyor. Bu komutlar doğrultusunda gerekli ayarları yaptıktan sonra siyahtan beyaza doğru (gri tonlar üzerinde) numaralanmış renk geçişlerini gözleyip hangi numaralı renklerin nasıl göründüğünü gözledik ve ideal dizilim olan baştan sona kadar her tonun görünmesi durumundan ne kadar sapıldığını ölçerek puanladık. Bu testin toplam puan üzerindeki ağırlığı %20 oldu.

► RENK SKALASI DEĞERLENDİRMESİ TESTİ:

Renklerin monitörlerde hangi doğrulukta görüldüğü hayati önem taşır. Bunu belirlemek için yine Display Mate adlı program yardımımıza koştu. Tüm ana renklerin açıktan koyuya doğru bir skala içinde dizildiği bir test ekranı sunan program kontrast seviyesi testine benzer bir mantıkla hangi tonların ideal durumdan hangi oranda sapıldığını belirlememizi sağlıyor. Bu test de diğer testler gibi toplam ağırlığı %20 oranında etkiledi.

► GEOMETRİ TESTİ:

Geometri testi için Display mate programının yanında CHIP Test Merkezi için hazırlanmış özel bir program kullandık. Bu programlar monitör ekranına farklı test işaretleri göndererek geometrik bozulma olup olmadığını belirlememizi sağlıyor. Geometri testinin toplam puan üzerindeki ağırlığı da %20 oldu.

► ERGONOMİ TESTİ:

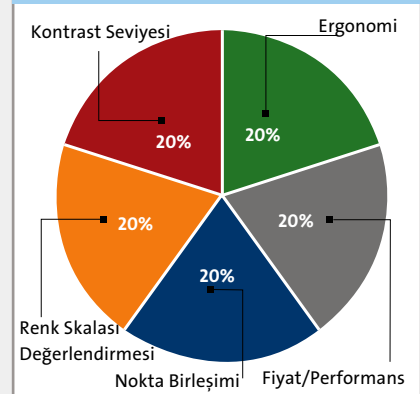
Monitörlerin çıkabildiği çözünürlükler ve tazeleme oranları, maksimum görüntü alanları, tuş ve menü sistemlerini Ergonomi başlığı altında puanlamaya dahil ettik. Bunların dışında monitörlerin ağırlığı, ebatları masa üstünde kolay konumlandırılabilirliği ve sağlamlığının yanında genel olarak kasanın yapısı da Ergonomi puanının kriterleri arasındaydı.

Tabii BNC ya da çift VGA girişi gibi ek donanım özellikleri yine Ergonomi başlığı altında puanlandı. Ergonomi de toplam puana %20 oranında etkidi.

► FİYAT/PERFORMANS ORANI:

Aslına bakarsanız tablodaki bu kategoriyi puanlamaya dahil etmedik. Sıralamayı etkilemeyen bu bilgiyi sadece siz okurlarımıza ürünler hakkında fikir vermek için tabloya yerleştirdik. Sonuçta farklı bütçeli kullanıcıların performans konusundaki yaklaşımları da farklı olacaktır.

TEST KRİTERLERİ

83	Pratik İpucu: Eski PC'ye yeni kullanım alanı
84	Yeni Fikirler: Amaca uygun ideal bilgisayar
86	Bir Network ve İki PC: Eski ve yeniye birbirine bağlamak

Faks Merkezi, Network veya Aile Bilgisayarı

Eskiye PC'nizi Değerlendirin

Yıllar önce satın aldığınız emektar bilgisayarınızın artık bir işe yaramadığını düşünenlerdenseniz hemen onu çöpe atmaya kalkmayın. Eski PC'nize yeni işlevler kazandırarak, daha verimli bir şekilde kullanmaya devam edebilirsiniz.

Hiç şüphe yok ki bilgisayar endüstrisi, gelecekte de şimdiye kadar olduğu gibi, gelişim hızıyla müşterilerinin başını döndürmeye devam edecek. Her geçen gün karşınıza çıkan daha güçlü yazılımlar, daha gelişmiş sistemlere olan ihtiyacı da beraberinde getiriyor. Bu sürecin doğal sonucu da, çok büyük masraflara girilerek ya PC'nizi yenileyecek ya da onu olduğu gibi çöpe atacaksınız. Öyle ki, bazı durumlarda elektronik atık haline dönüşen sistemden kurtulmak dahi bir takım masrafları da beraberinde getirebiliyor.

Bu durumda size yıllarca sadakatle hizmet etmiş eski model bilgisayarınızla yollarınızı ayırmanız şart değil. Çözüm, bu bilgisayarı herhangi bir kullanım alanında uzman hale getirmek.

Belirli bir alanda “uzmanlaştırılmış” bir bilgisayar işlemleri çoğu kez yepyeni bir sistemden çok daha başarılı bir şekilde yerine getirecektir. Kadim bilgisayarınızı bir iletişim merkezine, bir internet bilgisayarına, yetişkin korumasına sahip bir aile bilgisayarına veya bilgisayar ağına entegre edilmiş bir sisteme dönüştürmek elinizde.

İpuçlarımız sayesinde hem çevreyi hem de cüzdanınızı koruyabilirsiniz.

Yaş: Yaklaşık 5-6

1995 yılında en iyi ürün seçilmiş bilgisayarınız bugünlerde müzelik eser niteliği kazanmış olabilir. Ancak elinizdeki bu zayıf PC'yi iletişim merkezine dönüştürebilirsiniz. Çünkü bu yönde bir kullanım mevcut donanım kaynaklarını çok kısıtlı oranlarda meşgul edecektir.

Faks ve e-postaları eski bilgisayar üzerinden yönetmek

Bilgisayarınız, öncelikle fazlalıklarından arındırılmalı. Sabit diskteki dosyaların güvenlik kopyalarını oluşturun. Yedekleme yazılımını "Başlat-Programlar-Donatılar-Sistem Araçları" menüsündeki "Yedekleme" seçeneğini kullanarak çalıştırın. Verileri CD-ROM'da saklamak en sağlıklı çözüm.

Sıra sabit diskin formatlanmasında. Bilgisayarı MS-DOS modunda başlatın.

"Başlat-Bilgisayarı Kapat-MS-DOS Kipinde Başlat" komutlarını çalıştırın. DOS komut satırına "format c:" komutunu girin. Dikkat: Bu işlem sonunda sabit disk üzerindeki tüm veriler silinecektir.

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Donanım

Pentium 133 MHz
16 MB bellek
100 MB sabitdisk alanı
15 inç ekran (renkli veya siyah/beyaz)
Siyah/beyaz yazıcı
Düşük çözünürlüklü ekran kartı (640*480 piksel)
56 Kbit/s faks modem
Verilerin yedeklenmesi için CD yazıcı

Yazılım

Windows 95 veya 98
AVP Antivirus veya farklı bir virüs tarayıcı

Windows 95 veya 98'i yeniden kurun. Standart yerine minimum kurulumu seçerek sadece en gerekli bileşenlerin yüklenmesini sağlayabilirsiniz. Bir iletişim sistemi için en önemli olanlar Microsoft Mail, Microsoft Faks ve Bağlantılar dizinleridir. PC'niz ancak bu ek bileşenler yüklenmişse e-mail ve faks gönderip alabilecektir. Sistem kaynaklarını zorlayan masaüstü duvar kağıtları ve animasyonlu menüler gibi sistem performansını düşürecek multimedya öğelerinden kesinlikle kaçın. Güvenlik için önemli olan AVP Antivirus gibi bir virüs tarayıcısıdır.

Siyah/beyaz yazıcıyla işinizi görebilirsiniz

Faks iletilerinin kağıda dökülmesi için siyah-beyaz bir yazıcı yeterli. Sistemde ucuz bir monitör kullanmanın da sakıncası yok. 15 inçlik siyah beyaz bir monitör tercih edilebilir. Unutulmaması gereken bir detay daha var: Bilgisayarınız ancak açık olduğu zamanlarda faks alabilir.

Yaş: Yaklaşık 4-5

Dört yaşındaki bir PC'yi mükemmel bir internet bilgisayarına dönüştürmek mümkün. Bunun için doğru ayarlamalara sahip bir internet bağlantısına ve hızlı bir modeme ihtiyacınız var. Herhangi bir sistemi tam bir internet bilgisayarı haline getirmenin en büyük avantajı, dosyalara yüzde yüz güvenlik sağlayan virüs koruması. Bu sayede internette indirilen yazılımlar öncelikle eski PC üzerinde denebilir ve diğer bilgisayara aktarılmadan önce virüs taramasından geçirilebilir.

Aynı kural: Sabitdiske sadece en gerekli dosyaları yüklemek

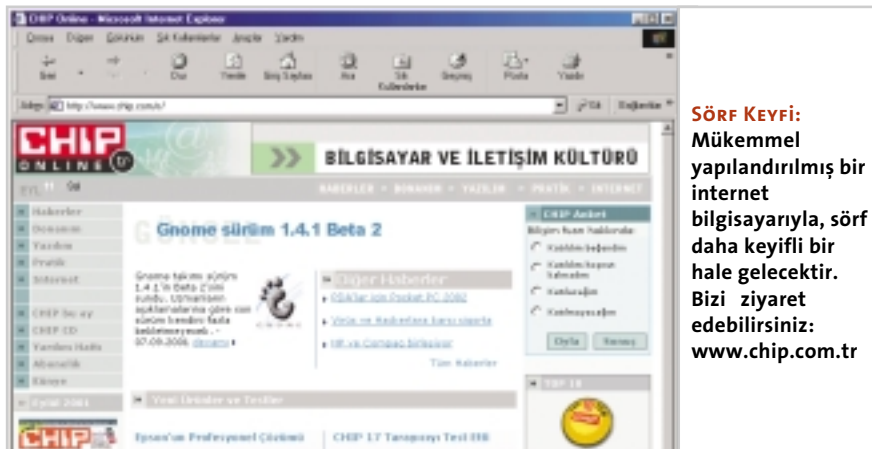
Yeterli depolama alanının sağlanabilmesi ve sistem performansının artırılabilmesi için PC gereksiz dosyalardan arındırılmalı. Mevcut dosyaları yedekleyip sabit diski formatladıktan sonra Windows 98'i yeniden kurun (bkz. Bölüm 1). Minimum kurulumu seçin ve sadece en gerekli bileşenleri yükleyin. Oyunların ve masaüstü duvar kağıtlarının bir internet bilgisayarında yeri yok.

İşletim sistemi ve internet browser'ın yanı sıra sisteme Nero gibi bir CD-Yazma programı ve bir virüs tarayıcı kurmalısınız. E-posta trafiğini www.yahoo.com benzeri herhangi bir ücretsiz servis sağlayıcı üzerinden yönetmek size ekstra sabit disk alanı sağlayacaktır. Öncelikli amacınız MP3 dosyaları indirmekse, ufak bir disk alanını MP3 Player'a ayırın. (Örneğin Winamp) Bu sayede müzik dosyalarını CD'ye kaydetmeden önce test edebilirsiniz.

İnternet bilgisayarını en etkin şekilde yapılandırmak

"Görüntü Özellikleri" penceresini açın. Bunun için sağ fare tuşuyla masaüstüne tıklayın ve nesne menüsünden "Özellikler"i seçin. "Web" kartında "Active Desktop"u Web Sayfası Olarak Görüntüle ve Internet Explorer Channel List seçeneklerinin her ikisini de işaretleyin. Bu yolla sık kullanılan internet sayfası bağlantılarını masaüstüne taşıyabilir ve tek bir tıklamayla bu adreslere ulaşabilirsiniz.

Daha sonra browser'ı yapılandırmalısınız. Internet Explorer simgesine iki kez tıklayarak uygulamayı başlatın. "Araçlar" menüsünden "İnternet Seçenekleri"ne tıklayın. "Genel" kartından "Giriş sayfası" alanına browser başlatıldığında ilk olarak

Eski PC'yi Değerlendirmek

görüntülenmesini istediğiniz adresi girebilirsiniz. www.altavista.com gibi bir arama motoru seçmek pratik bir çözüm.

“Geçici İnternet Dosyaları” alanında “Ayarlar” düğmesine tıklayın. “Saklanan sayfaların daha yeni sürümlerini denetle” başlığı altındaki “Otomatik olarak” ögesini işaretleyin ve geçici internet dosyalarına sabit disk alanının yüzde onunu tahsis edin. “Tamam” a tıklayarak değişiklikleri onaylayın. Tercih edilen web sayfalarının her an el altında olmasını istiyorsanız Sık Kullanılanlar dizininin sürekli ekranda görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. “Görünüm” menüsünden “Explorer Çubuğu” ve “Sık Kullanılanlar” ı seçin. Bu seçenek sadece yanında onay işareti olduğunda etkindir. Şimdi hedef dizinleri oluşturun. Örneğin MP3 dosyalarını indirmek istiyorsanız bunun için bu ada sahip bir klasör oluşturmalsınız. Bu klasörün içine daha sonra Rock, Klasik gibi alt dizinler eklenebilir. Bu sayede dosyalarınıza daha kolay toplu bakış sağlayabilirsiniz.

Ne olursa olsun en hızlı modemi seçmek

Asla modeme ödenecek paradan tasarruf etmemelisiniz. Yeterli düzeydeki yegane modem, sadece ve sadece en iyi olandır. Daha yavaş bir cihazı elbette daha ucuza temin edebilirsiniz ancak web sayfaları bu modemlerle daha yavaş yükleneceğinden sonuçta daha yüklü telefon faturalarına mahkum olmanız kaçınılmaz.

Normal telefon bağlantısı söz konusu olduğunda 56 000 Kilobit/saniyelik bir

veri iletim hızı uygun. Günümüzde 90 Dolar civarı maliyetler karşılığında sektörün önde gelen firmalarının yüksek performanslı modellerini edinebilirsiniz.

ISDN kartlarıyla daha hızlı sörf yapmak mümkün. Bağlantının sağlanması için ISDN hat gerekli. Kurulum sonrasında Telekom’a düzenli olarak ödeme yapılıyor. DSL bağlantısı en etkili çözüm. Ancak söz konusu teknolojinin alt yapısı sadece sınırlı bölgelere ulaştırıldığından, bu terfiyi gelecek planlarınız arasına koymanız gerekebilir.

Farklı seçenekler: Eski PC'yi arşivleme amacıyla kullanmak

İnternette vakit geçirmek istemerseniz bile eski PC'nizi çürüğe çıkarmanız gerekmez. Çünkü sisteminiz arşivleme amaçlı kullanılabilir. Bu amaçla yeniden yapılandırılan bir bilgisayarın en belirgin avantajı önemli dosyaların kaybolma ihtimalini ortadan kaldırması Donanım gereksinimleri bir internet bilgisayarıyla neredeyse aynı: Ancak bu PC yüksek veri depolama kapasitesine sahip bir sabitdisk ve bir CD yazıcıya sahip olmalı. Dosyaların yeni PC'ye aktarılmasında ZIP-Drive kullanılabilir. Siyah/beyaz 15 inçlik bir monitör işinizi göreceğinden, monitörden tasarruf etme yoluna gidebilirsiniz.

Müzik dosyası arşivlemek aklınızda yoksa bir ses kartı kurmak gereksiz. Arşivleme amacıyla kullanılacak bir bilgisayarda ekstra yazılıma gerek yok. Windows'un Yedekleme aracı yeterli.

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Donanım

Pentium II 233 MHz
32 MB bellek
2 GB sabitdisk alanı
17 inç renkli ekran
Ekran kartı (840*600 piksel)
Ses kartı
CD-Yazıcı
Yüksek performanslı modem veya ISDN kartı

Yazılım

Windows 98
CD yazma programı (örneğin Nero)
MP3-Player (örneğin Winamp)
Virüs tarayıcı (örneğin McAfee)

Yaş: Yaklaşık 3-4

Intel-Celeron işlemcilerle donatılmış PC'ler aile kullanımı için ideal. Bu sistemler, oyun ve eğitim yazılımları için yeterli olduğu gibi, müzik ve video dosyaları gibi multimedya uygulamalarının da hakkını verebiliyor.

Birden fazla kullanıcı tanımlamak ve kurmak

Aile bilgisayarının kurulumu kişisel kriterlere göre belirlenmeli: Çocuklar için eğitim programları ve ev idaresine yönelik yazılımlar bu başlıkta değerlendirilebilir.

Dosyaların güvenlik kopyasını oluş-

turduktan sonra sabitdiski formatlayın (bkz. Bölüm 1). Windows'u kurun. Aile kullanımına bırakılan PC'lerin çok çeşitli uygulamaları çalıştırması gerekebilir. Bu nedenle Windows kurulumunda “Standard” seçmelisiniz.

İşletim sistemi olarak Windows 98 veya onun daha yeni bir sürümü olan Me tercih edilebilir. Ancak Windows Me'nin sistem gereksinimlerinin daha yüksek olduğu unutulmamalı. (Pentium 500 MHz ve en az 64 MB bellek)

Kurulum sonrasında her kullanıcı masaüstünü kendi gereksinimlerini dikkate alarak yeniden düzenleyebilir. Öncelikle

“Başlat-Ayarlar-Denetim Masası” seçeneklerini kullanarak “Denetim Masasını” başlatın. “Kullanıcılar” simgesine iki kez tıklayın ve “Yeni Kullanıcı” düğmesini seçip adınızı girin. Kullanmak istediğiniz parolayı girin ve alt satırda doğrulayın.

“Öğeler” alanında kişiselleştirmek istediğiniz klasörleri seçin. “Geçerli öğeler ve içeriklerin kopyalarını oluştur” seçeneği mutlaka etkinleştirilmelidir. Aksi takdirde kişisel ayarlamalarınız kaydedilmez. “Son” a tıklayarak değişiklikleri onaylayın. Aynı adımlar ailenin diğer bireyleri tarafından da yerine getirilmeli. Bu sayede hiçbir kullanıcı bir diğerinin dosyasına zarar vermeden çalışabilir. Windows kullanıcı ayarları yetersiz kaldığında sabit disk bölümlere ayırmak çözüm olabilir. →

Eski PC'yi Değerlendirmek

Bu işlem bir DOS programı olan FDisk'le veya Powerquest firmasının Partition Magic adlı yazılımıyla gerçekleştirilebilir. Her aile ferdi en azından 2 Gigabaytlık bir sabit disk alanına sahip olmalı. Yani kullanılacak sabit diskin kapasitesi ailenin büyüklüğüne göre belirlenmeli.

Sistem, her kullanıcıya kendi saklama alanının tahsis edilmesinin ardından bireysel ihtiyaçlara göre yapılandırılabilir.

İstenmeyen içerikleri engelleyin: Aile PC'leri için yetişkin kilidi

Genç aile fertlerinin, onlar için sakıncalı web sayfalarına erişimini engellemek amacıyla sistem yetişkin kilidi ile donatılmalı. Internet Explorer, ailelere bu korumayı sağlıyor. Browser'ı başlatın ve "Araçlar" menüsünden "Internet Seçenekleri"ni seçin. "İçerik" kartını açın ve "İçerik Danışmanı" bölümünde "Etkinleştir"e tıklayın. Bir sonraki pencereden "Ağır dil", "çıplak", "seks" ve "şiddet" kategorilerinin her birini artarda seçerek de-

rece cetvelini 0'a getirin.

Aile fertleri tarafından hangi web sayfalarına erişilebileceğini daha katı kurallarla kontrol altında tutmak istiyorsanız "Onaylanan Siteler" kartından sayfa adreslerini girin. "Tamam"a tıklayarak değişiklikleri onaylayın. Ayarlamalarınızın başkalarının değiştirilememesi için parola atamalısınız.

Aile PC'sinde kullanılabilecek uygun yazılımlar

Aile bilgisayarlarının, pek çok farklı alanda kullanılmaları gerekecektir. Ev idaresi planlayıcısı olarak tanımlanabilecek yazılımlar da bunlardan biri. <http://www.expenseit.com/> adresinden ExpenseIT 2.1 CD-Code EXPENSE adlı yazılımın 30 günlük deneme sürümünü ücretsiz olarak temin edebilirsiniz. Bu program entegre edilmiş bir takvime sahiptir ve bütçeye dahil paranın dağılımı konusunda danışman görevi görür.

www.freegames.com adresinden genç

aile fertleri için de uygun ücretsiz oyunlara erişmek mümkün. Özellikle tavsiye edeceğimiz tavla, satranç, kağıt, zar oyunları. Elbette eğitici programlar bu tarz bir sistemin en gerekli ögesi. Bilden matematik ve yabancı dil programları gibi çok sayıda programı uygun fiyatlarla kullanıcıların hizmetine sunuyor. Daha detaylı bilgiye, firmanın www.bilden.com.tr adlı web adresinden ulaşabilirsiniz.

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Donanım:
Celeron 500 MHz
64 MB bellek
8 GB sabitdisk alanı
17 inç renkli monitör
Mürekkep püskürtmeli yazıcı (renkli)
Ekran kartı (1024*768 piksel)
Hızlı bir modem
Ses kartı

Yazılım
Windows 98 veya Me
Kullanım amacına uygun yazılımlar

Yaş: 2-3 ya da Daha Genç

Yüksek performanslı bir PC'ye sahip olmanıza rağmen yeni bir sistem satın aldıysanız, sistemleri birbirine bağlamanızı öneriyoruz. Bu sayede aynı yazıcıyı her iki bilgisayarla birlikte kullanabilir, dosya ve dizinlere iki sistemden de erişebilirsiniz.

İki bilgisayarla bir network kurmak için gerekli donanımlar

Eski ve yeni bilgisayarınızı birbirine bağlamak niyetindeyseniz iki network kartı ve bir bağlantı kablosu edinmelisiniz. Network kartları, coaxial veya RJ-45 bağlantılara sahip. Kabloları ve kartları bir

arada satın aldığınızda uyum sorunu yaşanmayacağından emin olabilirsiniz. 50 dolara satın alabileceğiniz network kitleri ilk önerimiz. Eğer markalı donanıma itibar ediyorsanız masraf artacaktır. Örneğin Fast Internet Networking Kit için 220 dolar harcamanız gerekiyor.

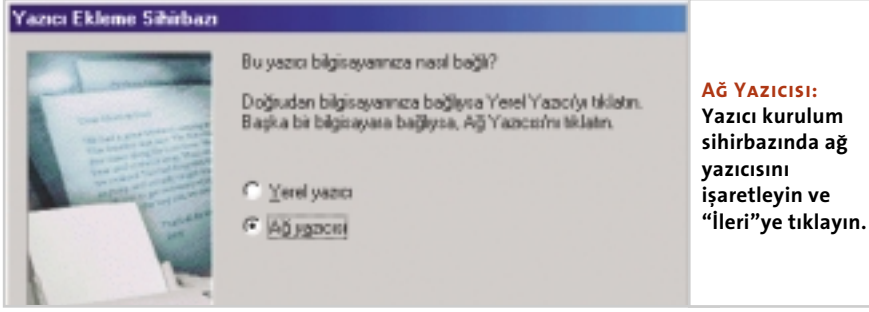
Kartları monte edin ve kabloyla iki bilgisayarı birbirine bağlayın. Network kartlarının Tak&Çalıştır desteğinin varlığı, yani Windows'un otomatik donanım tanıma özelliğinin kullanılabilmesi halinde, donanım asistanı hemen başlatılacaktır. Direktifleri takip edin ve bu sırada net-

work kartının beraberinde gelen sürücü disketlerini hazırda tutun.

Network'ü her iki bilgisayara kurmak ve dosya paylaşımı

Kurulumun ardından "Denetim Masası"nı çalıştırın ve "Ağ" simgesine çift tıklayın. Yapılandırma kartından "Ekle"ye tıklayın ve "Hizmet"i seçip "Ekle"ye tıklayın. Açılan pencerede "Modeller" kısmından "Microsoft Ağları için Dosya ve Yazıcı Paylaşımı"nı seçin. "Tamam"a tıklayarak seçimi onaylayın.

Sırada ağ protokolleri var. İletişim kurallarını seçin ve yeniden "Ekle"ye tıklayın. "Üreticiler"den Microsoft'u seçip "NetBEUI"yi işaretleyin ve "Tamam"a

tıklayın. Şimdi dosya ve yazıcı paylaşımını yapılandırmanız. "Hizmet"i işaretleyin ve "Ekle"ye tıklayın. Yeni pencerede "Microsoft ağı için dosya ve yazıcı paylaşımı"nı seçin. "Tamam"a tıklayın.

Ağ penceresinden ayarları kontrol ettikten sonra "Tanımlama" kartına geçin. "Bilgisayar ağı" kutusuna uygun bir ad girin. Network bilgisayarı bu ağa göre tanımlar. İki bilgisayar söz konusuysa asıl sistemi "Bilgisayar 1", diğerini "Bilgisayar 2" olarak adlandırabilirsiniz. "Çalışma Grubu" satırını doldurmanız gerekmiyor. En son satıra bilgisayarın tanımını girin. Örneğin "P III 700 MHz" ve "Tamam"a tıklayın.

Bir sonraki adım, ağ parolasının atanması. Bu parola bilgisayar her yeniden başlatıldığında sorulacaktır. "Denetim Masası" penceresini açın. "Parolalar" simgesine iki kez tıklayın. "Parolaları Değiştir" kartını açın ve "Diğer Parolaları Değiştir"e tıklayın. Sonraki pencerede "Microsoft Ağ"ı seçin ve "Değiştir"e tıklayın. Parolayı iki kez girin ve "Tamam"la onaylayın. Belirtilen işlemler her iki bilgisayarda da artarda uygulanmalı

İlk defa networkle çalışmak: Kullanıcı adı ve ağ parolası

PC'leri kapatın ve yeniden başlatın. Windows, ağ yapılandırmasını otomatik olarak yerine getirecek. Kullanıcı adını gözden geçirin ve uygun ağ parolasını girin. Masaüstünde "Ağ Komşuları (Ağ Bağlantıları)" simgesi belirecektir. Birinci bilgisayarın "Bilgisayarım" simgesine iki kez tıklayın. Açılan pencerede "Bilgisayar 2"ye tıkladığınızda "Bilgisayar 2"nin tüm izinleri görüntülenecek. Artık iki bilgisayar arasında sorunsuz dosya transferi gerçekleştirilebilir.

Aynı yazıcıya her iki bilgisayardan da erişebilmek

Yazıcı, "Bilgisayar 1"e bağlıysa, şu anda sadece bu bilgisayarı kullanarak çıktı alabilirsiniz. Bu nedenle "Bilgisayar 2"de de

yazıcıyı ağ yazıcısı olarak tanımlamalısınız. "Başlat-Ayarlar-Denetim Masası" menülerinden "Yazıcılar"a iki kez tıklayın ve "Yazıcı Ekle"yi seçin. "İleri" düğmesine tıklayarak yazıcı kurulumunu gerçekleştirecek sihirbazı başlatın. Yeni pencereden "Ağ Yazıcısı"nı seçin ve ileriye tıklayın. Daha sonra "Gözet"e tıklayın. Bilgisayar 1'i seçin ve ona bağlı yazıcıyı seçerek "Tamam"a tıklayın. Verilen dosya konumunun doğru girildiğinden emin olun ve "İleri"ye tıklayın "Varolan sürücüyü koru"yu seçin ve bir sonraki pencereden yazıcının adını girin. Örneğin "Epson Stylus". Hemen altındaki soruyu "Evet"e tıklayarak onaylayın. Sonrasında bir sınav sayfası yazdırmak isteyip istemediğiniz sorulacaktır. Ağ bağlantısını sınamak için bu işlemi uygulayabilirsiniz. Yazıcı çalışmadığında, "Bilgisayar 1"deki yazıcılar penceresini açın. Sağ tuş özelliklerinden "Paylaşım"a tıklayın ve "Paylaşım Adı" seçeneğini etkinleştirin. Yazıcı adını girin ve "Tamam"a tıklayarak onaylayın.

MH / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Donanım

Pentium III 700MHz
128 MB bellek
30 GB sabitdisk alanı
17 inç renkli monitör
Yazıcı (renkli veya siyah/beyaz)
Ekran kartı (800*600 piksel)
2 Network Kartı
Koaxial veya Rj-45-kablo

Yazılım

Windows 98/Me/2000

AMD ve Intel'in Geleceği

Devler Karşı Karşıya

İşlemci üreticisi AMD birkaç yıldır tüm kaynaklarıyla, pazarı elinde bulunduran chip üreticisi Intel'i sarsmak için çalışıyor. Tabi ki bu süre içerisinde dev rakip de uyumuyor. Yakın gelecekte işlemci rekabeti daha da kızışacak gibi görünüyor.

Bugüne kadar tüm ilgili yayınlar Intel karşısında güncel AMD işlemcilerini tercih ettiklerini savundular. Çünkü AMD Chip'leri hemen hemen tüm Benchmark'larda daha güçlü görünüyor ve fiyat-performans testlerinde de rakip ürünlerin biraz önünde yer almayı başarıyor. Bilgisayar ile ilgili okuyucuların ve satıcıların bu duruma çok önceden tepki göstermeleri de aslında bir mucize değil. Ancak Intel'in karşı konulmaz gücünden ötürü sokağımızdaki bilgisayar satıcısında yada online iletilerde bu etki bir süredir hissedilmiyor. Ürün yelpazesinde AMD ürünlerini bulundurmamayan hiçbir anakart üreticisi yada satıcısı gerçekten AMD donanımlarına güvenerek tavsiyede bulunmuyor. Intel rakipleri topluluğu ise oldukça sevinçli görünüyor: "Sonunda düşmana diz çöktürdük!"

Ancak maalesef sevinmek için gerçekten çok erken! Anakart üreticilerine, sistem entegratörlerine yada büyük satıcılara baktığımızda durumun farklı olduğunu görüyoruz. Intel, Intel ve tekrar sadece Intel tercih ediliyor. Ancak günümüz için bunun da abartılmış olduğunu kabul etmek gerek, çünkü AMD bu arada işlemci pastasından güzel bir pay çıkarmayı başarmış. 2001'in ilk çeyreğinde Batı Avrupa'da yüzde 15'lik bir dilim AMD'nin elinde bulunuyor, bunun yanında yaklaşık yüzde 80'lik bir dilim Intel'in payına düşüyor ve geri kalanını da VIA ve benzeri şirketler paylaşıyor. Kısaca Intel halen pazarın büyük bir çoğunluğunu elinde tutuyor, ancak tek olma özelliğini de kaybetmiş görünüyor. Kullanıcılar için işin en iyi tarafı da bu rekabet sonucunda fiyatların giderek düşmesi.

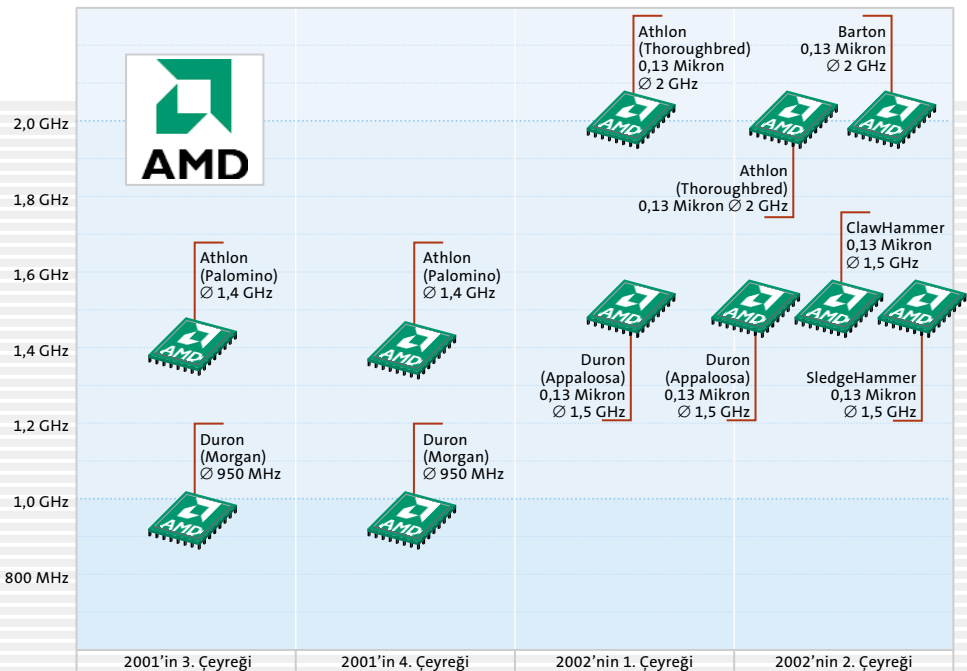
Intel bonusu: Yüksek güvenilirlik ve sağlamlık

Katılımcılara Intel tercihinin nedenleriyle ilgili yönelttiğimiz sorulara hep benzer yanıtları aldık: Intel işlemcili ve Intel chipset tabanlı anakartlar AMD sistemlerine göre daha güvenilir davranış sergiliyor. Bunun yanında AMD alıcılarını son aylarda üzen ve memnuniyeti etkileyen chipset hataları da buna ekleniyor. Hatalar, hata yamaları, güncellemeler ve iyileştirmeler. Bunların hepsi kişisel bilgisayarını daha güvenilir hale getirmek ve çalışmak için kullanıcıların uğraşmak zorunda oldukları önemli eksiklikler. Intel hakkında diğer tartışma konusu da yazılım devi Microsoft ile yapılan "Wintel" anlaşmasının sonuçları. Intel teknolojisi her Windows sürümünde daha iyi ve diğer üreticilerden daha da önce destekleniyor. Intel tabanlı bir bilgisayarda

W. JERRY SANDERS III,
Advanced Micro Devices
Başkanı ve Genel Müdürü

Biz birlikte oynamak istemiyoruz. Biz oyunu kazanmak istiyoruz.

AMD ve Intel'in Geleceği

BİR BAKIŞTA AMD

Kuruluş: 1969
Yeri: Sunnyvale, Kalifornien
Başkanı: W. Jerry Sanders III
Çalışan Sayısı: Yaklaşık 14.500
2000 Ciro: \$ 983.000.000 (netto)
Bilgi için: www.amd.com

AMD HİSSELERİNİN BORSADAKİ SEYRİ

BİR BAKIŞTA INTEL

Kuruluş: 1968
Yeri: Santa Clara, Kalifornien
Başkanı: Dr. Craig R. Barrett
Çalışan Sayısı: Yaklaşık 85.000
2000 Ciro: \$10.535.000.000 (netto)
Bilgi için: www.intel.com

INTEL HİSSELERİNİN BORSADAKİ SEYRİ

Microsoft işletim sisteminin tüm anakart bileşenlerini otomatik olarak tanıyıp doğru sürücülerini yükleyerek işlemi hızlı bir biçimde tamamlayabildiğine herkes şahit oluyor. AMD sistemlerinde ise uzun bir işlem süresi gerekiyor. Sürücüler, güncellemeler ve daha da fazlası el ile yorucu bir şekilde tamamlanıyor.

Büyük firmaların ve IT yöneticilerinin de Wintel'i tercih etmeleri tesadüf değil, çünkü bu ortaklık kolay ve hızlı kurulum yada teknik destek sağlıyor. Son kullanıcı pazarı şirketler ile karşılaştırıldığında pazar payını çok fazla etkilemeyecek küçük

bir pay oluşturduğu görülüyor.

Yarının işlemcileri: Daha fazla transistör, daha yüksek saat hızları

40 milyon transistörlü Pentium 4'ler gibi günümüz işlemcilerinin yeni üretim teknikleri sayesinde birkaç yıl içerisinde milyar transistörlü mikro işlemciler hayal olmaktan çıkacak. Aynı zamanda veriyolları yüksek küçültme teknikleriyle 130 nanometreden 20 nanometreye inerken enerji tüketimi de yarıya düşecek. Sonuç olarak bu şartlar altında 20 GHz'lik saat hızı ütopya olmaktan uzaklaşıyor. Ancak bu iş-

lemci gücüyle ne yapılabilir? Bu kadar yüksek bir işlem gücüne pekaz kişi gerçekten ihtiyaç duyacaktır. Ancak çok fazla işlem gücü gerektiren özel kullanım alanlarında böyle bir hızla ihtiyaç duyabilir. Akıl almaz bir güce sahip olacak bu işlemciler günümüzde sadece bilim kurgu filmlerinden tanıdığımız imkanları insanlığın emrine sunacak. Konuşulan kelimeleri güvenilir bir şekilde tanıyan ve eş zamanlı olarak eyleme dönüştüren ses yönetimi hayata geçebilecek. Klavyeyi gereksiz hale getiren ve zaman kaybını engelleyen el yazısı tanıma fonksiyonları geliştirilecek. Yada bilgisayarınızdaki Webcam'e gazetadaki deri ceket reklamını göstereceksiniz ve siz çalışmanıza devam ederken bilgisayarınız arka planda resmi işleyip karşınıza İnternet'teki en uygun fiyatları getirebilecek.

Yarışı kim kazanırsa kazansın gerçek galip kullanıcılar

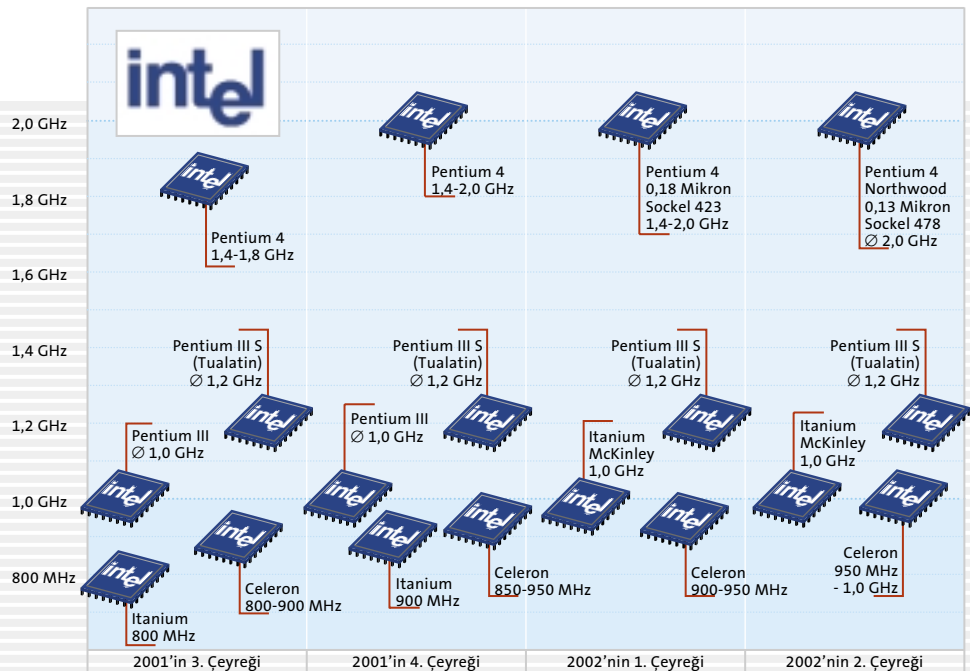
AMD elindeki dilimi kaybetmemek ve buna birkaç kırıntı daha eklemek için çalışmaya devam etmeli. Intel'in ise iş hayatında AMD'nin varlığından memnun kaldığı söylenemez, yine de can sıkıcı rekabet ortamı başarı grafiğini geride bırakamıyor. Intel, en azından yeni çıkardığı 2 GHz'lik işlemcisiyle uyumadığını ve en hızlı işlemciyi üretmek konusundaki teknolojik üstünlüğünü gösteriyor.

Aİ / Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

DR. CRAIG R. BARRETT,
Intel Başkanı ve Genel Müdürü

**Her gün biraz daha
yeni bir teknoloji:
Bizim asıl
hedefimiz bu**

AĞ GÜVENLİĞİ SERİSİ

10/01	Ağ güvenliği ve metodolojiler
11/01	En büyük 10 güvenlik açığı
12/01	Ağ üzerinden kontrol ve kısıtlamalar
1/02	Denetim araçları ve uzaktan yönetim
2/02	Kurumsal firewall'lar

Network Güvenliği ve Denetim Yazılımları

Network'lerde Güvenlik Sorunu

Hacker'ların sayılarının hızla artması ve ağlara sızmak için sürekli yeni ve sinsi yöntemlerin geliştirilmesi, ağ güvenliğini en önemli konulardan biri durumuna getirdi. CHIP ağını bekleyen tehlikeleri ve bunlardan korunma yöntemlerini anlatıyor.

Bu aydan itibaren özellikle network uzmanları ve sistem yöneticileri başta olmak üzere tüm BT profesyonellerini kapsayacak geniş içerikli bir yazı dizisine başlıyoruz. Güvenlik ve kurumsal firewall yazılımları başta olmak üzere ağ topolojisi ve ağ yönetimi (Management) üzerine bilinmesi gereken tüm incelikler bu yazı dizisinde ayrıntılı olarak ele alınacak olup, karşılaşılmaması muhtemel sorunlara çözüm önerileri getirilecektir.

Kısaca belirtmek gerekirse yazı dizisinde aşağıdaki konulara değinilecek:

- Ağ topolojisi
- Profesyonel ağ yönetimi
- Sistem açıklarının kapatılması
- Profesyonel firewall kurulumları
- Firewall testleri
- Uzaktan yönetim/remote monitoring
- İnternet, intranet ve extranet güvenliği
- LAN / WAN
- DNS / FTP / MAIL Server problemleri

Bunlara ek olarak 3. parti bir çok yazılımın incelenmesi ve konfigüre edilmesi bu yazı dizisinde ele alınacak konuların ana başlıklarını oluşturmaktadır. 5 bölüm halinde sizlere sunacağımız bu yazı dizisinde, en önemli güvenlik açıklarının neler olduğu, hacker'ların nasıl bloke edileceği ve ağ denetiminin nasıl olması gerektiğine dair önemli bilgiler bulacaksınız.

Bunlara ek olarak firewall yazılımları ve ağa yönelik bazı donanımsal ürünlerin testleri de yapılacaktır. Ciddi bir laboratuvar ortamında test edilecek bu araçlar mümkün olduğu kadar çok platformda deneyerek sizlere lanse edilecektir. Ayrıca ağızda tam olarak ne olup bittiğine dair detaylı rapor alabileceğiniz yazılım incelemeleri de yine bu seride bulabileceklerinizden bazıları. Öncelikle konuya girmeden önce bu kadar geniş içerikli bir yazı dizisinin hazırlanmasındaki etkenleri kısaca aktarmak ve ağ güvenliğinin nasıl olması gerektiğine dair orta ve ileri düzey metodolojileri tanıtmak istiyoruz.

Ağ güvenliğinin önemi ve muhtemel tehlikeler

BT ve Sistem yöneticileri (özellikle son 2 yıldır) oldukça büyük zararlara yol açan hacker ve virüs saldırılarına karşı çeşitli güvenlik önlemleri almaya başladılar. Atak davranıp ileriye görebilenler sistem üzerindeki mevcut yapılandırmayı değiştirirken bir kısmı da ciddi anlamda firewall kurma yolunu seçtiler.

Sisteme dışarıdan sızma, tescilli bilginin çalınması, sabotaj, virüsler, denial of service (hizmet durdurma saldırısı), içeriden yetkisiz erişim, ActiveX kontrolleri, kötü niyetli java applet'ler, trojan, polymorphic, macro, boot virüsler ve daha bir çok saldırı yöntemi önlem alınmamış bir

sistem üzerinde kesinlikle yıkıcı etki yapacak etkenlerdir.

Özellikle dış dünyaya açık güvenliği olmayan bir ağa sahipseniz ve hala çöktürülmediyse ya çok şanslısınız ya da sizden bilgi sızdırılıyor anlamına gelir. Bu yazılar özellikle orta ve büyük ölçekli firmalar için geçerlidir. Çünkü profesyonel hacker'lar genelde marka özelliği olan, piyasada belirli bir saygınlığa ulaşmış firmaları hedef seçerler, fakat bu hiç bir zaman küçük ölçekli firmalara saldırılmayacağı anlamına gelmez. Sonuç her ne olursa olsun şirket sırları ve veritabanınızın güvenliği açısından server'larınızın mutlaka koruma altına alınması gerektirir. Yazının girişinde de belirttiği gibi, sistem yöneticileri son 2 yıl içinde yapılan başarılı veya başarısız tüm saldırı ataklarına karşı, iki farklı yöntemden birini tercih etme durumunda kaldılar. İlk yöntem olan sistemi tekrardan yapılandırmak, sadece basit ve bilinen saldırıları bloke ederken, ikinci yöntem olan güvenlik araçları (Firewall) -doğru konfigüre edildiği takdirde- her tür saldırıya karşı etkin koruma sağlayabiliyor.

FireWall: Ağ kontrolü ve trafik kaydının tutulması

Ayrıntılı incelemeye geçmeden önce firewall'un ne olduğuna dair kısa bir tanımlama yapmak gerekir. Firewall (Ateş Du- →

İÇİNDEKİLER

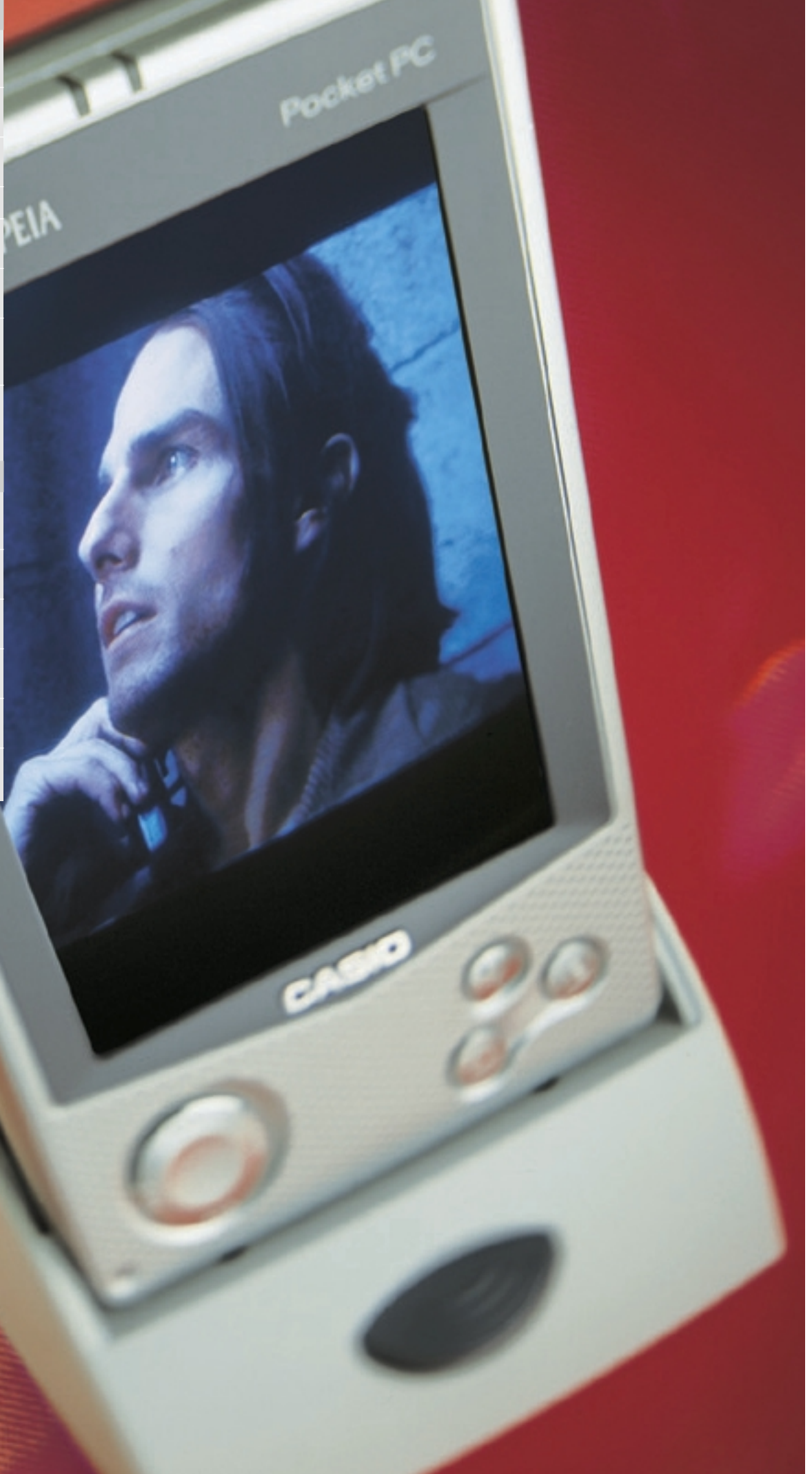
Firewall ve çalışma sistemleri: Önemi ve kullanımı	95
Shopphos Antivirüs: Ağ'da virüs taraması	96
Trojan ve Virüs Kaosu: Ağların en büyük başbelaları	98
Ağı Koklama-Sniffer Ağların sinsi düşmanları	98
Port'ların Rolü: Portlardan gelen tehlike	100

İÇİNDEKİLER

- 104 **Palm OS Tabanlı PDA'lar:**
Palm m105, Palm Vx
- 106 Palm IIIc, Palm m500/m505,
Handspring Visor Deluxe
- 108 Handspring Visor Prism,
Visor Pro ve Neo
- 110 HandEra 330
- 110 **CE 3.0 Tabanlı PDA'lar**
HP Jornada 545
- 112 Cassiopeia E-125G
Compaq iPAQ 3600
- 112 **EPOC 3 Psion PDA'lar**
Psion revo Plus
Psion 5 mx Pro Serisi
- 114 Psion netBook

PDA ÖZEL DOSYASI

- 104 **El Bilgisayarları:**
En çarpıcı PDA'lar
- 116 **Windows CE:**
Multimedya mucizesi
- 118 **Palm OS:**
Küçük ve sağlam
- 120 **EPOC:**
Hareket sağlayan sistem
- 122 **Küçük PC'leri Büyütmek:**
Ek donanımlar gerekli mi?
- 128 **Palm OS Emulator:**
PC'de yazılımları denemek

PDA Özel Dosyası

PC'ler Artık Cep Boyutunda

Günümüzde taşınabilir bilgisayarlara yönelik talepler her geçen gün artıyor. Makinaların boyutları küçülürken, performansları da artıyor. Diz üstü bilgisayarları büyük bulanlar, notlarını ajanda ve portföy bilgilerini PDA'larda, yani Personel Digital Assitant'larda (Kişisel Dijital Asistanlar) değerlendirmeyi uygun buluyor.

Bundan birkaç yıl önce Macintosh üreticisi Apple ilk avuç içi bilgisayarı olan Newton'u tanıttığında, bilgisayar dünyasında mırıldanmalar başlamıştı. Gerçi bu makina ile büyük satış başarıları elde edilememişti. Alıcı için donanımı pahalı ve yazılımı da fazla karmaşıktı. Ne var ki cebe sığan taşınabilir bilgisayar konsepti hemen terk edilmedi. Bir çok firma gizli gizli yeni çözümler ve sistemler için çalışmalar yapıyor. Şimdi de bu çalışmaların ilk meyvelerini vermeye başladı.

Şu sıralar PDA'lar büyük ilgi görüyor. Özellikle Palm ve Handspring firmaları Palm ve Visor cihazlarıyla büyük başarılar elde edince ve Psion çok sayıda avuç içi bilgisayarı satınca, Hewlett-Packard, Sony, Casio ve Sharp gibi büyük firmalar da PDA sektörüne girme kararını aldı. Gün be gün yeni cihazlar tanıtılıyor. Artan talep fiyatların düşmesi gibi olumlu etkiler yaratıyor. Yeni başlayanlar için geliştirilen cihazların fiyatları 100 ila 150 Dolar arasındayken, gelişmiş renkli avuç içi bilgisayarlar için 250 ile 500 Dolar arasında ödemek gerekiyor.

Sistem Sorunu: Palm-OS, Psion EPOC ya da Windows CE?

PDA'larda üç farklı işletim sistemi kullanılıyor. El bilgisayarlarının büyük bir çoğunluğunda Palm-OS tercih ediliyor. Şu sıralar genelde 3.5 sürümü kullanılıyor. Ancak gelişmiş 4.0 sürümü de hazır. Küçük olan Palm-OS, PDA'nın kaynaklarını

da oldukça ekonomik kullanıyor. Ancak bu nedenle neredeyse bütün Multimedia işlevlerinden vaz geçmek gerekiyor. Cihazdan birkaç bip sesinden fazlasını çıkartmak mümkün değil. Buna karşılık işletim sistemi, ajanda yönetimini içeren önemli uygulamalarla donatılmıştır ve gerektiğinde Shareware programları ve ticari uygulamalar yardımıyla kapsamlı bir şekilde genişletilebilir.

Palm-OS'a rakip olarak Windows CE 3.0 gösterilebilir. Windows'un sadeleştirilmiş ve uyarlanmış bir türü olan CE ile donatılan el bilgisayarlarını, cep PC'leri olarak nitelendirmek mümkün. Mp3 programı ve PDA için Internet Explorer gibi araçları içeren çok renkli işletim sistemi, menü ve ikonlardan oluşan tipik bir Windows ortamı sunuyor. Ancak buna karşılık sistem kaynaklarını cömertçe kullanan Windows CE, güçlü bir işlemciyi şart koşuyor.

Bu sistemlerin sonuncusu da özellikle Psion el bilgisayarlarında kullanılan EPOC işletim sistemidir. Oldukça kararlı bir yapıya sahip olan işletim sistemi tıpkı Palm-OS gibi fazla yer kaplamıyor. Kelime işlemcisi gibi önemli uygulamalar sisteme dahil edilmiş. Şaşmamak gerekir: Dahili klavyesiyle Psion el bilgisayarları özellikle metin yazmak için çok uygunlar.

Bunun ötesinde PDA'larda Linux sistemleri gibi farklı işletim sistemleri bulmak da mümkün. Ne var ki bu tür sistemlerin pazarda büyük bir önemi yok. İlginç olan gerçek giderek daha çok sayı-

da uyarlanmış sistemlerin pazara sürülmesi. Özellikle cep telefonları alanı sistem programcılarının ilgisini çekmeye başladı. Çıkan haberlere göre bir PDA işletim sistemini kullanan, bu sayede de PDA pazarında yer alan yazılım yelpazesini kullanabilen ilk cep telefonları satışa sunulacak.

Klavye ya da kalem: Daha rahat nasıl yazılır?

Klavyeyle mi yoksa klavyesiz yazmak mı? Bu tartışma PDA kullanıcıları arasında görüş ayrılığına neden oluyor.

Çoğu PDA'lar klavyeye ihtiyaç duymuyor. Buna karşılık ele avuca sığan bu cihazlar, büyük bir dokunma ekranı ile donatılmış. Stylus adı verilen özel kalemle ekrandaki butonlara tıklamak ve menü konutlarını çalıştırmak mümkün. Sanal bir klavye yardımıyla metinler harf harf oluşturuluyor. Bu işlemi çok zahmetli bulanlara metinleri doğrudan ekrana yazabilmeleri için, ezberlemek üzere özel bir alfabe geliştirilmiş. Program yazılan metni daha sonradan harflere dönüştürüyor. Bunun dışında avuç içi bilgisayarına her zaman için bir klavye bağlamak mümkün.

Klavyeli PDA'ların boyutu kalemli olanlara belirgin ölçülerde daha büyüktür. Ekran ve klavyenin az yer kaplamasını sağlamak için cihaz, tıpkı diz üstü bilgisayarlar gibi katlanabilir tasarlanmış. Bu nedenle de kalemli PDA cihazları gibi ekranları kare değil dikdörtgendir. Bunun sonucu olarak da Windows CE sistemleri →

için tasarlanmış bazı Shareware programları birinde çalışırken diğerinde çalışmaya biliyor.

PDA Trendi: Mini PC'leri durdurmak mümkün değil

Şirketlerin yaptığı açıklamalar bize önümüzdeki yıl içinde yaşanacak bazı gelişmeler hakkında bilgi veriyor. Gelecekte PDA'ların cep telefonları ile kaynaşmaları bekleniyor. Bunun nedeni bu iki cihazın işlevlerini birbirleri ile kombine edebilmektir.

Yazılım ve donanım üreticileri PDA'larla elde ettikleri tecrübeleri, başka alanlarda da kullanmayı planlıyorlar. Sanayide bilgisayar kontrollü küçük sistemlere yönelik büyük bir talep var. Önümüzdeki yıllarda bir PDA işletim sistemini kullanan ekranlı müzik setleri, mutfak gereçleri ya da otomobillerin piyasaya sürülmesine şaşırmamak gerekir.

Yeni PDA'lar: Herkes için mini PC'ler

Son aylarda PDA pazarında patlama yaşandı. Sony, Hewlett-Packard ya da Compaq gibi firmalar cebe sığan mini bilgisayarları piyasaya sürdüler. Revaçta olan modelleri tanıtarak el bilgisayarları dünyasındaki yolculuğumuza devam ediyoruz. Bir PDA'nın fiyatı genelde boyutu ile ters orantılıdır. Buna rağmen bu ufak cihazlar peynir ekmek gibi satılıyor.

Sebebi belli. Her zaman için çantada taşınan ağır bir diz üstü bilgisayarından çok, kolayca cebe girebilen bir PDA tercih edilir. Kişisel Diijit Asistanlar, randevu ya da adres bilgilerini not etmede kullanılan çoğu kağıt ajandalardan bile daha hafif ve daha pratiktir.

Bir diğer avantaj: PDA'ları kullanmak için, diz üstü bilgisayarlarında olduğu gibi çalıştırılıp işletim sisteminin açılması beklemek gerekmiyor. Tek bir düğme ile PDA işletim sistemi göreve hazır. Şu sıralar üç işletim sistemi PDA kullanıcıların gözünde bir numara olmak için yarışıyor. El bilgisayarlarının dörtte üçünde Palm-OS kullanılıyor. Renk ve multimedia özellikleri sayesinde Windwos CE'de ilgi görüyor. Daha önceleri yalnızca Psion el bilgisayarlarında kullanılan Psion EPOC sistemi de yarışta geride kalmış değil. Sistem ajanda işlevli cep telefonları olan Smartphone cihazlarında kullanmak üzere uyarlanıyor. PDA'ların fiyatını hafıza, ekran çözünürlüğü, hafifliği ve ta-

sarımı gibi birçok vasıf etkiliyor.

Çok sayıda firmanın PDA sektörüne girmesi nedeniyle geçen yıla oranla satış oranları önemli ölçülerde düşüyor. PDA sektörüne çok sayıda firmanın el atması sonucu Pazar daha karmaşık bir hal aldı. Eski firmaların satış rakamlarında geçen

yıllara oranla büyük ölçülerde düşüş görüldü. Artan rekabet nedeniyle bütün firmalar fiyatlarını aşağı çekiyorlar. Müşteri için sevindirici bir haber. Bu nedenle yazıda verilen fiyatlarda da önümüzdeki aylarda değişimler olacaktır.

Palm-OS Tabanlı PDA'lar

→Palm m105

8 MByte hafızası olan cihaz, Palm m100 modelinin yerini aldı. Yeni başlayanlar için tasarlanan bu avuç içi bilgisayarı Palm-OS 3.5 işletim sistemi ile donatılmış. İşletim sistemine ajanda ve not defteri gibi sürekli ihtiyaç duyulan önemli uygulamalar dahil edilmiş. Bir kızıllötesi arabirimi sayesinde bilgiler bir PDA'dan diğerine kolayca aktarılabilir.

Bütün Palm cihazları birbirine benzer şekillerde tasarlanmıştır. Bütün programlar ve içerikler kare şeklindeki bir ekrana aktarılıyor. Kullanıcı Stylus adı verilen özel bir kalemle ekrana dokunarak menüleri açabilir, uygulamaları çalıştırabilir ve hatta metinler oluşturabilir. Metinler ya ekran üzerinde gösterilen bir klavye ile ya da özel bir alfabe yardımıyla Graffiti alanına doğrudan yazılıyor.

Programlanabilir dört donanım düğmesi ile işletim sisteminin ana programları çalıştırılabilir. Ayrıca sayfaları çevirmek için cihazda iki yön düğmesi bulunuyor. Palm m105 modelinin yeni geliştirilen koruma kapağında şeffaf bir alan bulunuyor. Cihazın sol alt köşesinde bulunan tarih/saat düğmesine basıldığında,

bu şeffaf alanda saat gösteriliyor.

Yeni Hotspot yardımıyla Palm kullanıcısı Graffiti alanında, yeni alarm sesleri ve Snooz işlevi ile geliştirilen saati çalışma sırasında da görüntüleyebiliyor.

FIYAT

237.62\$

BİLGİ İÇİN

www.biltur.com.tr

→Palm Vx

Alüminyum gövde ile geliştirilen Palm Vx oldukça hafif ve yüksek performanslıdır. Lityum iyon bataryası sayesinde pillerle boğuşmaya bir son verilmiş. Bir masaüstü bilgisayarına veri aktarımı sırasında özel arabirimine yerleştirilen cihaz işlem sırasında şarj olabiliyor.

Palm PDA cihazlarında standart olarak kullanılan 8 MByte'lık çalışma hafızası kullanıcılara not ve ajanda bilgilerini kaydetmek için yeterli alan sağlıyor. Hatta çoğu durumda, başka Shareware Palm programlarını çalıştırmak için yeterli yer dahi kalabiliyor. Eski m100 modellerinden farklı olarak Vx'de bulunan Flash-ROM sayesinde işletim sistemini değiştirmek mümkündür. Böylece önceden kurulmuş olan Palm-OS 3.5 sistemi kal-

m100 GÖREVİNİ TAMAMLADI:
Palm'ın ürettiği m105 modeli 8 MByte hafızası sayesinde diğer modellere yarışabilir.

PDA Özel

ÇOK YÖNLÜ VE ZARİF: Renkleri kullanmayan Palm Vx yüksek performans sağlıyor.

AĞIRLIK ONLARDA: m500 ve m505 PalmOS 4.0 işletim sistemine ve SD girişlerine sahip ilk Palm cihazları.

dırılıp, 4.0 sürümü kurulabilir.

Arka plan aydınlatmalı yüksek çözünürlüklü LC ekran sayesinde metinler rahat okunabiliyor.

FİYAT 399\$
BİLGİ İÇİN www.biltur.com.tr

→ Palm IIIc

Palm-OS işletim sistemini kullanan Palm IIIc düşük fiyata renk desteği sağladığı için PDA'lar arasında çokça tercih ediliyor. Kullanıcılar 265 renk seçeneği ile yetinmek zorunda kalıyorlar. Ancak piyasada bulunan birçok program zaten daha fazla renk seçeneğini desteklemiyor. Üstelik oyunların dışında renk seçeneklerini

kullanan Palm-OS programları hemen hemen hiç bulunmuyor.

Boyutu küçük, kullanımı kolay, aküsü uzun süre dayanıklı ve üstelik renk desteği sağlayan Palm IIIc düşük fiyatına rağmen üstün özellikleri ile dikkat çekiyor. Bundan başka cihazda 8 MByte'lık hafıza ile donatılmıştır.

FİYAT 390,11\$
BİLGİ İÇİN www.biltur.com.tr

→ Palm m500/m505

Palm firması ürün yelpazesinde yer alan IIIc modelini uzun bir süre üst düzey kategorisinde tanıttı. Ancak kısa zaman önce m500 ve m505 modelleri ile çitayı biraz daha yükseltti.

Bu cihazlarla birlikte ilk defa bir Palm PDA'da SecureDigitalSlot kullanıldı. Bu arabirim sayesinde cihaz, pul büyüklüğündeki genişletme kartları ile genişletilebiliyor. Kartlarla geliştirilen el bilgisayarlarını farklı amaçlar için kullanmak mümkün. Genişletme kartları ile cihazın hafızası yükseltilebilir, bilgiler yedeklenebilir, harita ya da oyunlar gibi değişik uygulamalar çalıştırılabilir. Değişik firmalar SD-girişi için MP3 oynatıcıları, Bluetooth modülleri, GPS ve radyo alıcısı, kamera ve modemler üretmeyi planlıyorlar.

Gelecekte üretilen bütün Palm el bilgisayarlarında bir SecureDigitalSlot bulunacak.

Bunun dışında avuç içi bilgisayarına yeni bir evrensel bağlantı yerleştirilmiş. Aynı şekilde bu bağlantı birimi de yeni üretilen bütün Palm el bilgisayarlarında bulunacak. Bu arabirime uygun USB-

HotSync-Cradle bağlantısı ile veriler masaüstü bilgisayara daha hızlı bir şekilde aktarılabilir.

Cihazlarda bulunan sesiz alarm işlevi, oldukça başarılı bir yenilik olarak çıkıyor karşımıza. Palm m505/m500 modellerinde sesli alarmın yanı sıra ışıklı optik alarm ve titreşimli alarm seçenekleri de bulunuyor. Palm m100'den bildiğimiz saat ve sanal karalama kağıdı işlevleri m500/505 modellerine aynen aktarılmış.

m505 ve m500 modelleri Palm-OS 4.0 işletim sistemini kullanan ilk PDA'lardır. Flash-ROM sayesinde cihazlara her zaman için yeni bir işletim sistemini kurmak mümkündür. Palm'ın diğer modellerine oranla yeni cihazlara daha çok yazılım sunuluyor. İki model birbirinden renk desteği özellikleri ile ayrılıyor. Palm m500 modelinde tek renkli ekran bulunurken, Palm m505 modelinin ekranı 16 bit renk çözünürlüğü sağlayabiliyor. Bundan önce aynı renk derinliğini sağlayan tek PDA Visor Prism'di.

Palm m505'in Graffiti yazı alanında, zayıf ışık koşulları altında da rahatça yazabilmek için arka plan aydınlatması bulunuyor.

FİYAT 499\$ (m500) / 599\$ (m505)
BİLGİ İÇİN www.biltur.com

→ Handspring Visor Deluxe

Handspring firmasının Palm işletim sistemi ile sıkı bağları bulunuyor. Buna şaşmamak gerekir. Ne de olsa Handspring Palm çekirdeğinin mucidi tarafından kuruldu. Palm-OS işletim sistemini lisanslı olarak kullanan firma teknik tecrübeleri- →

DÜŞÜK FİYATA RENK: Palm IIIc renkli ekrana sahip en düşük fiyatlı Palm-OS modeli.

PDA Özel

ÇEKİCİ: Zarif tasarımlı Handspring Visor Deluxe Springboard genişletme yuvasına sahip.

İNCE TASARIM: Kalınlığı 11 milimetre olan Visor Edge kelimenin tam anlamıyla kuş kadar hafif.

HER ŞEY RENGARENK: Handspring Visor Prism PDA ekranı üzerine 16 Bit renk derinliği aktarıyor.

ni ince ve zarif cihazlar tasarlamakta kullanılıyor. Visor Deluxe yeni başlayanları için düşünülmüş. Ancak tüm Visor modellerinde olduğu gibi Visor Deluxe'de de önemli bir özellik bulunuyor. Yalnızca Handspring cihazlarına mahsus Springboard genişletme yuvası.

Özel Springboard modülleri yardımıyla PDA bir dijital kamera, MP3 oynatıcısına ya da cep telefonuna dönüşebiliyor. Masaüstü bilgisayarlarından farklı olarak takılan kartların sürücülerini yüklemek gerekmiyor. Modülün takılmasından sonra yeni işlevleri hemen kullanmak mümkün.

Visor ürün ailesinin temel donanımına masaüstü bilgisayarlarla senkronizasyonu sağlayan USB arabirimi, ve bir bağlantı istasyonu da dahildir. Visor'un Windows temelli PC'ler ya da Macintosh bilgisayarları ile bilgi alışverişini sağlayan Desktop yazılımı da standart paketle birlikte veriliyor.

Palm-OS sistemi Visor cihazları için küçük ölçülerde farklılaştırılmış. Visor el bilgisayarlarında kullanılan sürümde takvim iyileştirilmiş, hesap makinası geliştirilmiş ve dünya saati eklenmiş. Yine de sistem tümüyle Palm-OS uyumlu. Bu nedenle Palm için sunulan sayısız Shareware programlar Handspring PDA'larında da problemsiz bir şekilde kullanılabilir.

Visor Deluxe avuç içi bilgisayarında bulunan 8 MByte'lık hafıza 12000 adres, on ajanda yılı, 6000 görev, 6000 not ve 400 e-posta alabiliyor. Cihaz şeffaf, grafit,

mavi, yeşil ve portakal rengi olmak üzere beş farklı renk seçeneği ile sunuluyor.

Çarpıcı bir platin renginde olan Platinum modeli %50 oranında daha hızlı ama daha pahalı.

FİYAT 250\$
BİLGİ İÇİN www.handspringturk.com

→ Handspring Visor Prism

Visor Prism 65000 rengi destekleyen ilk renkli ekranlı avuç içi bilgisayarı. Palm, 256 rengi destekleyebilen IIIC modelinden sonra aynı derinliğini sağlayan Palm m505 modelini çıkararak Visor Prism'in bu özelliğini elinden almış oldu. Arka plan aydınlatmalı aktif matrix ekran hem renklerin parlak çıkmasını hem de metinlerin kolay okunmasını sağlıyor.

Bir avuç içi bilgisayarın renk özellikleri ekranda fotoğraf görüntülerken, haritaları okurken ya da piyasada bulunan sayısız oyunlardan birisini oynarken gerekli oluyor. Handspring Prism'in sunduğu yüksek renk özelliklerini az sayıda program destekliyor. Palm ya da HandEra gibi şirketlerin yüksek renk derinliği sağlayan cihazları üretmeleri durumunda piyasaya daha çok sayıda "renkli" program sürülecektir.

Handspring Prism 8 MByte hafıza ve şarj edilebilir batarya ile donatılmış. Bunun ötesinde performans değerleri Visor ürün ailesinin diğer fertlerinden farklı değil.

FİYAT 499\$
BİLGİ İÇİN www.handspringturk.com

→ Visor Pro ve Neo

Visor Pro ve Visor Neo modelleri Handspring'in en son piyasaya çıkan ve Palm OS 3.5.2H3 işletim sistemi üzerinde çalışan iki yeni ürünü. Handspring Visor Pro modeli iki katı hafıza ihtiyacı olan profesyoneller ve çalışanlar için ideal, çünkü diğerlerinden farklı olarak tam 16 MB dahili hafızaya sahip. Şu ana kadar piyasaya sürülen Palm PDA'lar arasında gümüş renkli bu model yüksek kapasitesiyle gerçekten profesyonelliği hak ettiğini ispatlıyor. Her iki modelde de 16 gri ton görüntüleyen renksiz ekran bulunuyor. Visor Neo ise smoke, red, blue olmak üzere üç farklı renk seçeneğiyle ekonominin yanında →

BÜYÜK EKRAN: Graffiti alanı kapatılabilen HandEra 330'un ekran çözünürlüğü 240x320 piksel.

PDA Özel

PROFESYONEL AMA RENKSİZ: 16 MB'lık yüksek belleğine rağmen ekranı sadece 16 gri rengi destekliyor.

canlılık da sunan Handspring'in en son ürünü. Handspring her iki model ile de yine Springboard eklentileriyle geliştirilebilirliğin ve hızın (33 MHz Motorola Dragonball VZ) en ekonomik ve en yeni ürünlerini sunuyor. Çok yeni olan bu ürünler önümüzdeki günlerde Türkiye'de de piyasaya sürülecek.

FİYAT 299\$ / 199\$
BİLGİ İÇİN www.handspring.com

→ HandEra 330

Daha önceleri TRG Products olarak bilinen HandEra, Palm-OS işletim sistemini kullanan HandEra 330 avuç içi bilgisayarını piyasaya sürdü. Cihaz birkaç ilgin özelliği ile dikkat çekiyor.

2 MByte Flash-ROM ve 8 MByte RAM ile donatılan avuç içi bilgisayarında hem bir Compact-Flash-Slot bağlantısı hem de, Palm m500 ve m505 modellerinde bulunan SecureDigital-Slot bağlantısı bulunuyor. Böylece cihaz, barkod tarayıcısı, modem ya da ethernet gibi genişletme kartları kullanmak isteyenler için Palm'e karşı bir alternatif oluşturuyor. HandEra şarj edilebilir batarya yerine dört adet kalem pille çalışıyor. Bu sayede bir önceki model olan TRG Pro avuç içi bilgisayarından dört kat daha uzun çalışma süresi sağlanıyor. 16 kademeli gri ekranda bulunan Graffiti alanı, dokunmaya duyarlı kısımdan ayrılmamış. Graffiti alanı yazılım tarafından simüle ediliyor. Bu işlevin büyük avantajları var. Graffiti alanının kullanılmadığı durumlarda alan ekrana doğrudan

dahil ediliyor. Böylece Palm cihazlarında olduğu gibi 160x160 piksel olan erken çözünürlüğü, 240x320 piksele çıkıyor. Özel bir işlevle ekranı yatay tutmak mümkün. Böylece kullanıcı tablo ve metinleri, ekranı yatay tutarak daha geniş bir açıyla görebilir. Palm tabanlı PDA pazarında ayakta kalabilmek için HandEra başka yenilikler de sunuyor. Bu yenilerden birisi de ses kaydetme özelliğidir. Kaydedilen sesli notlar daha sonra genişletme yuvasına takılan özel kayıt kartlarına aktarılabilir. Mikrofon ve hoparlör PDA cihazının içine yer-

leştirilmiş. Metin okunabilirliğini arttırmak için HandEra farklı renkte arka plan aydınlatması sunuyor. Cihazın yan tarafına yerleştirilen çevirmeli düğme ile ekranda görülen menü ve içerikleri daha hızlı bir şekilde taramak mümkün. Bu şekilde uygunsuz durumlarda cihaz tek elle de idare edilebilir. HandEra 330 paketine Quickword, Quicksheet ve Quickchart programlarını içeren Quickoffice yazılımı da dahil edilmiş.

FİYAT 350\$
BİLGİ İÇİN www.handera.com

CE 3.0 Tabanlı PDA'lar

→ HP Jornada 545

Bütün el bilgisayarları için Windows CE 3.0 çok renkli ve Multitasking özellikli işletim sistemi olarak çıkıyor karşımıza. Ancak Palm PDA'larına oranla daha çok hafıza ve performans talep eden sistem, cihazların daha ağır ve daha pahalı olmalarına neden oluyor. Buna karşılık Windows CE 3.0, herkesçe tanınan ve el bilgisayarları için uyarlanan Word, Exel, Internet Explorer ya da Windows Media Player gibi programları içeriyor.

Sekiz farklı renkli metal kapakla renk değiştiren HP Jornada 545, zarif tasarımı ile dikkat çekiyor. 16 bit renk desteği ve 240x320 piksel çözünürlük sağlayan arka plan aydınlatmalı ekran iyi sonuçlar veriyor. Bütün el bilgisayarlarında olduğu gi-

bi ekran, emirlerin kalemle verildiği bir Touchscreen görevi görüyor. Özel bir yazı tanıma yazılımı, zaman içinde kullanıcının el yazısını anlayabiliyor. Ekranın alt kısmında bulunan programlanabilir dört düğme sık kullanılan uygulamalara hızlı ulaşmayı sağlıyor.

Sekiz saat güç sağlayan lityum iyon batarya ve 32 MByte RAM, Word programıyla çalışırken ya da MP3 dinlerken gücün zamansız tükenmesini önüyor. Kullanıcı Jornada'da biriktirdiği bilgileri bir USB bağlantısı yardımıyla masaüstü bilgisayarına aktarabilir. Aktarma işlemi sırasında 133 MHz hızındaki avuç içi bilgisayarın bataryası da şarj olur.

Windows CE programının dışında Jornada avuç içi bilgisayarına Yahoo Me- →

TECRÜBELİ: HP tarafından yapılan uzun araştırmaların sonucu Jornada'da birleşti.

GÜÇLÜ: Cassiopeia e-125G orta sınıf PDA'lar arasında en güçlü olanı.

PDA Özel

Hızlı: Compaq iPAQ 206 Mhz hızındaki işlemcisi ve 64 MByte RAM ile adeta uçuyor.

→Compaq iPAQ 3600

Compaq iPAQ 3600 metalik gövdesi ve alt kısmı yuvarlatılmış tasarımıyla karşımıza çıkıyor. Yüksek fiyatlı cihazın ilk göze çarpan özelliği 4096 adet rengi destekleyen ve aydınlık ortamlarda dahi okunaklılığını koruyan "High Reflective" ekranı. Compaq firmasının sunduğu bir diğer yenilik de cep tasarısı. Bu tasarıda çeşitli genişletme kartlarının takıldığı yuvalar "ceplere" saklanmış. Avuç içi bilgisayarın 206 MHz gücündeki işlemcisi yüksek performans sağlıyor. Performansın eksiksiz olarak kullanılabilmesi için iPAQ, 16 MByte ROM ve 64 MByte RAM ile donatılmış.

Gücünü şarj edilebilir bir bataryadan alan cihaz, bataryanın boşaldığı durumlarda bilgilerin kaybolmaması için gerekli enerjiyi yedekleme pilinden sağlıyor. Veri aktarımı için ActiveSync programı kullanılıyor. Bir USB bağlantı istasyonu üzerinden metinler, tablolar ve resimler oldukça hızlı bir şekilde aktarılıyor. Avuç içi bilgisayarının ağırlığı yaklaşık olarak 170 gram. Bir Palm PDA için ağır, ancak Windows CE tabanlı bir avuç içi bilgisayar için hafif.

FİYAT

499\$

BİLGİ İÇİN

www.compaq.com/showroom/handhelds.html

senger, Inso Quick View Plus ve ZIOGolf gibi çok sayıda program yüklemek mümkün.

FİYAT

420

BİLGİ İÇİN

www.hp.com.tr/products/mobile/Jornadalar.htm

→Cassiopeia E-125G

Casio firmasının ürettiği ve Cassiopeia adıyla piyasaya sürdüğü el bilgisayarları sürekli geliştiriliyor. E-125G modeli modern metal gövdesiyle tasarım konusunda yeni kapılar açıyor. Ekran ölçüsü çaprazlama on santimetre olan 150 MHz hızındaki avuç içi bilgisayarında 32 MByte RAM ve renkli dokunmatik ekran bulunuyor. Ses kayıt özelliği olan Cassiopeia gerektiğinde ses kayıt cihazı olarak da kullanılabilir. Kayıtları daha sonra kulaklıkla ya da yapıya dahil edilmiş hoparlörle dinlemek mümkün.

İki genişletme yuvasına takılan kartlarla cihaz farklı kullanımlar için geliştirilebilir. Hafızayı genişletmek için bir yuveya I ve II tipi CompactFlash takılıyor. IBM Microdrive Flash kartı 340 MByte ek hafıza sağlıyor. İkinci genişletme yuvasına dijital kamera ya da modem takmak mümkün.

Bütün el bilgisayarları gibi Cassiopeia'da masaüstü bilgisayar ile bilgi alışverişi için ActiveSync 3.1 yazılımını kullanıyor. Bağlantı işlemi ya bir bağlantı istasyonu ile ya da kızılötesi ışınları kullanan bir arabirim üzerinden gerçekleşiyor.

FİYAT

400\$

BİLGİ İÇİN

world.casio.com/euro/ce/

→Psion revo Plus

Psion PDA cihazlarını ilk bakışta tanımak mümkün. Dikdörtgen ekran ve bir klavyeden oluşan cihazla gerektiğinde metinler de oluşturulabilir. Her ne kadar klavye yüzünden cihazın boyutları büyüse de, çok yazanlar ve işi metinlerle olanlar için sağladığı rahatlık tartışılmaz.

200 gram ağırlığında olan Revo Plus, Psion firmasının ürettiği en küçük cihaz. Bütün Psion'lar gibi revo Plus'da da işletim sistemi olarak EPOC 32 kullanılmış. Sistemle birlikte kelime işlemcisi, ajanda takipçisi, Web tarayıcısı gibi bütün önemli programlar da yüklenmiş durumda. Sabit klavyesi olan revo Plus'a ek olarak özel kalemle idare edilen dokunmatik ekran yerleştirilmiş.

16 MByte hafıza ile donatılan avuç içi bilgisayar, Internet uygulamaları için yeterli performansa sahip. Gri renginin 16 ton kademesi 480x160 piksellik ekrana yansıtılan resimlerin oldukça net çıkmasını sağlıyor. Gücünü dahili bataryadan avuç içi bilgisayar opsiyonel olan bağlantı istasyonu ile bir masaüstü bilgisayara bağlantı kuruyor. Cihazın yapısına standart olarak kızılötesi bağlantı arabirimi yerleştirilmiş.

FİYAT

399\$

BİLGİ İÇİN

www.psionusa.com

→Psion 5 mx Pro Serisi

Gücünü dahili bir batarya yerine iki kalem pilden alan 5 mx Pro serisi avuç içi bilgisayarları, bu pillerle ortalama bir →

HESAPLI: Psion revo Plus ile metinler oluşturmak ve Internet'te gezmek mümkün.

PDA Özel

DONANIMLI: Psion 5 mx serisi yüksek fiyata yüksek Psion gücü sunuyor.

PROFESYONEL: Renkli VGA ekranlı Psion netBook. Neredeyse ufak bir Notebook.

kullanımında bir ay kadar idare edebiliyor.

Cihazda bulunan 32 MByte hafıza çalışmaları için yeterli alan sağlıyor. Bu kadarıyla yetinmek istemeyenler cihazın sağ kenarında bulunan genişletme yuvasını kullanarak artırımı gidebilir. Piyasada bu yuvaya uygun olarak 16 MByte kapasitesinde genişletme kartları bulunuyor. Kızılötesi bağlantı birimi üzerinden, veri alışverişi yapabilen cep telefonları ile bağlantı kurulabilir.

Bu sayede kullanıcı kolayca İnternete ulaşır e-posta'larını alabilir hatta istediği web sitesine göz atabilir. PsiWin yazılımı yardımıyla PC bağlantı birimi üzerinden bir masaüstü bilgisayarı ile bağlantı oluşturulabilir.

350 gram ağırlığındaki cihaza gerekli tüm araçlar dahil edilmiş. Hoparlörler sayesinde alarm işlevi kullanılabilir ya da kaydedilen notlar dinlenebilir. Gövdenin sağ kenarında yer alan özel tuşlarla ses kayıt ve dinleme işlemlerini rahatça

kontrol etmek mümkün. Arka plan aydınlatmalı dokunmatik ekran üzerinde düğme sembolleri bulunuyor. Cihazın özel kalemle bu sembollere dokunarak EPOC uygulamaları kolayca başlatılabilir.

Avuç içi bilgisayarının 640x240 piksel çözünürlük özelliğini destekleyen ekran görüntüleri gri renginin 16 tonunu kullanarak oluşturuyor. Psion 5 mx modelinden farklı olarak hafızası iki kat daha geniş olan Psion 5 mx Pro modelinde WAP ve Opera İnternet tarayıcısı da bulunuyor.

FİYAT 599\$
BİLGİ İÇİN www.pSIONUSA.COM

→Psion netBook

Psion netBook neredeyse bir diz üstü bilgisayar olarak algılanabilir. Boyutu cebe sığmayacak kadar büyük olan cihaz hala oldukça zarif bir görünüme sahip.

netBook'un 640x480 piksel çözünürlükteki renkli ekranı 7,7 inç boyutunda. Arka plan aydınlatmalı STN-LCD panel temiz bir görüntü sağlıyor. Büyük klavye alanı ve standart VGA ekran cihazın daha ağır olmasına neden oluyor. Psion netBook'un ağırlığı bir kilodan fazla. EPOC sisteminin programlarını en verimli şekilde kullanabilmek için cihaza 32 MByte RAM yerleştirilmiş. Gerekli durumlarda hafıza 64 MByte'a kadar yükseltilebilir.

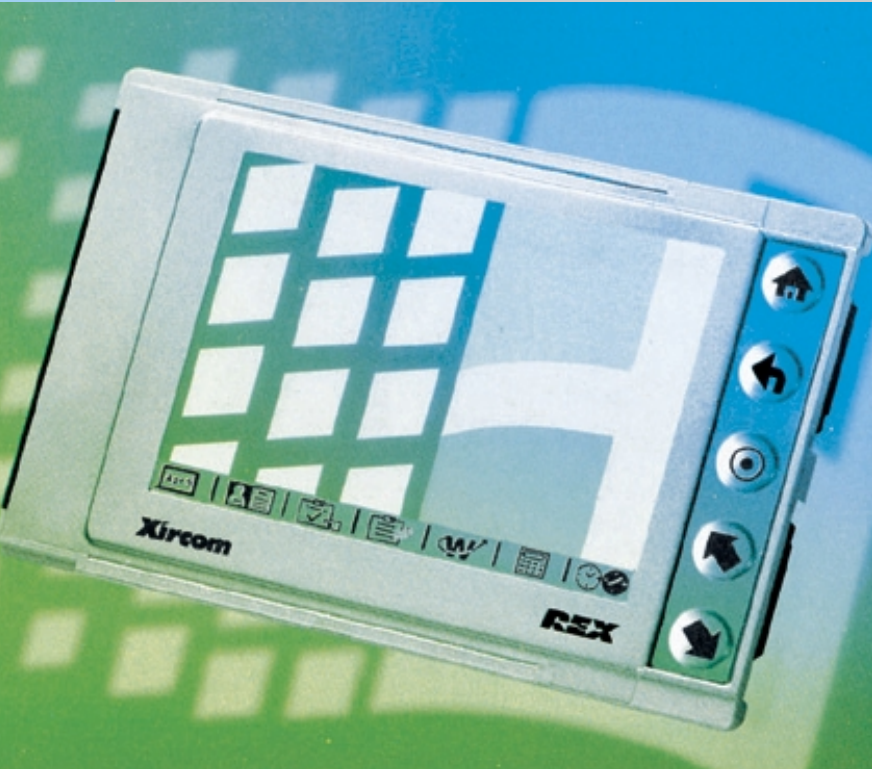
Cihazı I/II-Compact-Flash-Card yuvaları yardımıyla farklı uygulamalar için genişletmek mümkün. netBook multimedia aracı olarak da kullanılabilir. Kullanıcı bir dahili mikrofonla sözlü notları kaydedip yine dahili bir hoparlör yardımıyla dinleyebilir. Psion 2,5 saat içinde şarj olabilen ve 10 saat kesintisiz güç sağlayan batarya ile çalışıyor.

FİYAT 1300\$
BİLGİ İÇİN www.pSIONUSA.COM

Ozan Taylan, ozant@yahoo.com

PİYASADAKİ EN POPÜLER EL BİLGİSAYARLARI

ÜRÜN	İŞLETİM SİSTEMİ	HAFIZA	EKRAN	RENK/ GRI TON	ÖLÇÜLER	AĞIRLIK	WEB SAYFASI (www.)	FİYAT
Palm m105	Palm-OS 3.5	8 MByte	160x160 piksel	s/b	118x79x18 mm	125 g	biltur.com	237,62 \$
Palm Vx	Palm-OS 3.5	8 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	115x77x10 mm	115 g	biltur.com	399 \$
Palm IIIc	Palm-OS 3.5	8 MByte	160x160 piksel	256 renk	129x81x17 mm	193 g	biltur.com	390,11 \$
Palm m500	Palm-OS 4.0	8 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	114x79x10 mm	113 g	biltur.com	499 \$
Palm 505	Palm-OS 4.0	8 MByte	160x160 piksel	16 bit renk	114x79x12,7 mm	139 g	biltur.com	599 \$
HS Visor Deluxe	Palm-OS 3.1h	8 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	122x76x18 mm	153 g	handspringturk.com	250 \$
HS Visor Neo	Palm-OS 3.5.2H	8 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	122x76x18 mm	153 g	handspringturk.com	199 \$
HS Visor Edge	Palm-OS 3.5.2H	8 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	119x79x11 mm	136 g	handspringturk.com	470 \$
HS Visor Pro	Palm-OS 3.5.2H	16 MByte	160x160 piksel	16 gri ton	122x76x18 mm	160 g	handspringturk.com	299 \$
HS Visor Prism	Palm-OS 3.5.2H	8 MByte	160x160 piksel	16 bit renk	122x76x20 mm	195 g	handspringturk.com	499 \$
HandEra 330	Palm-OS 3.5	8 MByte	240x320 piksel	16 gri ton	121x81x17 mm	167 g	handera.com	350 \$
HP Jornada 545	Windows CE 3.0	32 MByte	240x320 piksel	16 bit renk	130x78x16 mm	260 g	hp.com.tr	420 \$
Cassiopeia E-125G	Windows CE 3.0	32 MByte	240x320 piksel	16 bit renk	132x83x20 mm	270 g	casio.com	400 \$
Compaq iPAQ H 3600	Windows CE 3.0	64 MByte	240x320 piksel	4096 renk	159x130x83 mm	170 g	compaq.com	499 \$
Psion revo Plus	EPOC 32	16 MByte	480x160 piksel	16 gri ton	153x79x17 mm	200 g	psionusa.com	399 \$
Psion 5 mx Pro	EPOC 32	32 MByte	640x240 piksel	16 gri ton	170x90x23 mm	354 g	psionusa.com	499 \$
Psion netBook	EPOC 32	32 MByte	640x480 piksel	16 bit renk	235x182x37 mm	1150 g	psionusa.com	1300 \$

Avuçiçi Bilgisayarlar

Windows CE: Multimedya Mucizesi

Windows CE 3.0 PDA kullanıcılarının en kolay başa çıktıkları işletim sistemi. CE 3.0'ın arabirimi büyük ölçüde Windows 9x işletim sistemini hatırlatıyor. Kullanıcılar Word ya da Excel gibi programları avuç içi bilgisayarlarında da kullanma fırsatı buluyorlar.

A dından da anlaşılacağı gibi avuç içi bilgisayar, ele avuca sığacak boyutta oluyorlar. Aynı zamanda tanımlamada geçen "bilgisayar" kelimesi ile, bu minyatür cihazların işletim sistemi olarak Windows CE kullandığı, klavyelerinin olmadığı ve ekranların VGA çözünürlükte (320x240 piksel) çeyrek monitör boyutunda olduğu anlaşılıyor. Bu cihazları üreten en tanınmış firmalar arasında Casio ve Hewlett-Packard bulunuyor.

Avuç içi bilgisayarlar bir Touchscreen (dokunmaya duyarlı ekran) ile donatılmıştır. Buna göre özel bir kalem ve ekran aracılığı ile çizimler ya da metinler oluşturulabilir, komutlar çalıştırılabilir. Palm OS işletim sisteminden farklı olarak kullanıcı özel bir Graffiti alfabesi ezberlemek zorunda kalmıyor. Sisteme dahil edilen araçlarla program kullanıcının el yazısını

tanıyor ve yazıyı dönüştürüyor.

Windows CE yeni bir buluş değil. Birkaç yıldan beri Microsoft her türlü teknik cihazlarda kullanılabilecek sadeleştirilmiş bir işletim sistemi üzerinde çalışıyor. Program hayvan besleme tesislerinde, üretim proseslerinin kontrol tertibatlarında ve banka çekleri işleme sistemlerinde başarıyla kullanılıyor. Hatta üreticiler, X-Box gibi yeni oyun konsollarında bile Windows CE sistemini kullanmak istiyor.

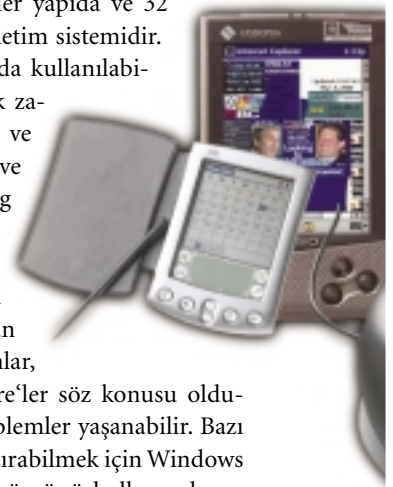
3.0 sürümü ile sistem nihayet beklenen ilgiyi gördü. Windows CE'nin sağladığı multimedia özellikleri sayesinde avuç içi bilgisayarları herkesin dilinde. Yinede Windows CE Microsoft tarafından paket yazılım olarak satılmıyor. Sistemin donanımına uyarlanmış OEM sürümü, avuç içi bilgisayarlarına ya da diğer lisanslı cihazlara firmalar tarafından yükleniyor.

Windows CE mobil cihazlar için tasarlanmış, modüler yapıda ve 32 Bit destekli bir işletim sistemidir. Bir çok platformda kullanılabilen sistem, gerçek zaman özelliğidir ve Multitasking ve Multithreading modunda çalışabilir.

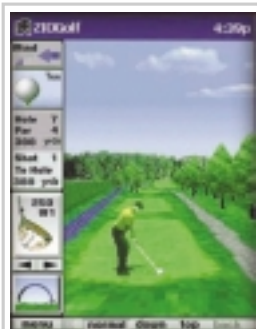
Üçüncü parti firmalar tarafından üretilen yazılımlar, örneğin Shareware'ler söz konusu olduğunda çeşitli problemler yaşanabilir. Bazı programları çalıştırabilmek için Windows CE'nin uygun sürümünü kullanmak gerekiyor. Birçok Shareware araçları CE 2.0 sürümüne göre hazırlanmıştır. Bazı yazılımlarsa CE 3.0 sürümünü şart koşuyor. Bunun da ötesinde bazı programlar yalnızca belli başlı avuç içi bilgisayarları işlemcisinde çalışıyor. Bu nedenle kullanıcı sahip olduğu PDA'da ARM 720, MIPS, SA1100 ya da SH3 işlemcileri arasından hangisinin kullanıldığını bilmeli.

Windows CE 3.0'ın el bilgisayarı kullanıcılarına sundukları

Windows CE iki önemli işleve sahiptir. Bir Online bağlantısı ve kararlı Multimedia desteği. Psion ya da Palm sistemleri için lüks olan renk özellikleri, Windows CE için en vazgeçilmez. Sisteme dahil edilmiş Media Player sayesinde, bir yan-

POCKET INTERNET EXPLORER: CE 3.0 sisteminde IE'nin uyarlanmış bir sürümü bulunuyor

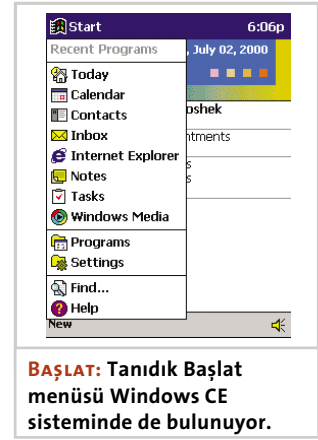
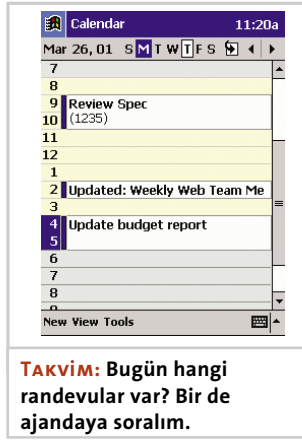
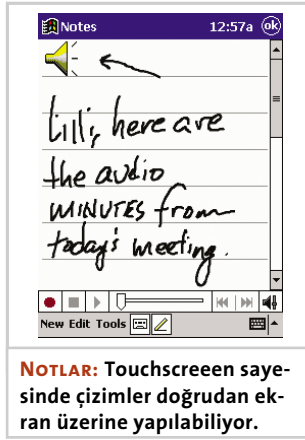

ZIO GOLF: Shareware sektörü CE için yüksek nitelikli pek çok oyun sunuyor.

MEDIA PLAYER: Avuç içinde MP3 ve eğlenceli videoların keyfini çıkarmanız mümkün.

PDA Özel

dan ajanda bilgilerini kontrol ederken ya da kısa notlar yazarken, diğer yandan da müzik dinlemek mümkün. Program MP3 türü dosyaların dışında Windows Media türü WMA dosyalarını da destekliyor. Avuç içi bilgisayarlarla stereo keyfi ancak kulaklıkla elde edilebiliyor.

Avuç içi bilgisayarını bir cep telefonuna bağlayarak, Pocket Internet Explorer programı üzerinden

avuç içi bilgisayarlarda Reader programının kullanımı bir anlam kazandı. Kullanıcı uzun bir tren yolculuğu öncesi İnternette sıkça bulunan bedava elektronik kitaplardan birisini avuç içi bilgisayarına yükleyebilir ve yolculuk boyunca avuç içine aldığı bilgisayarından okuyabilir. Tek şart bataryaların yeteri kadar dayanıklı olması.

Windows CE sisteminin gözdeleleri Pocket Word ve Pocket Excel. Office paketinin sadeleştirilmiş bir türü olan bu programlarla, yolculuk sırasında bile o alışıldık ortamda metinler yazılabilir, en sık kullanılan komutlarla tablolar oluşturulabilir. Word ve Excel belgeleri dönüştürme işlemine tabi tutulmadan avuç içi bilgisayarında açmak mümkün.

Her iki programın işlevleri, avuç içi bilgisayarlar için sadeleştirildi. True-Type yazı karakterlerini kullanan Pocket Word en önemli belge biçimleri destekliyor. Pocket Excel, abisinde bulunan en önemli 100 formül ve işlevi kullanarak tablo oluşturuyor. Günlük kullanım için her iki program da yeterli araç sağlıyor.

Bunların dışında veriler üzerinde çalışabilmek için sisteme bir Data-Manager

ve Metin Editörü eklenmiş. Bütün bunlar Windows için bir klasik olan Soliter oyununu ile tamamlanıyor. Masaüstü bilgisayarla bağlantı, Microsoft'un bir ürünü olan ActiveSync-3.1 yazılımı üzerinden gerçekleşiyor. Program masaüstü bilgisayara yüklendikten sonra güncellenen bütün veriler ve belgeler otomatik olarak bir bilgisayardan diğerine aktarılıyor. Yeni yazılımları da bu yolla aktarmak mümkün.

Yazılım desteği: Windows CE için yeni yazılımlar

Bilinen araçlar üzerine kurulu olan Windows CE işletim sistemi, çok sayıda Win32 uygulamalarını destekliyor. Böylece birçok Windows programcısı deneyimlerini kullanarak yeni araçlar geliştirebilir.

Normal Windows programları avuç içi bilgisayarlarında çalışmıyor. Bu nedenle kullanılan cihazlar özel Windows CE yazılımları ile donatılmalı. İnternet'te, Windows CE için üretilmiş yüzün üzerinde Shareware yazılım bulunuyor. Avuç içi bilgisayarlarına programcılar tarafından gösterilen ilgi katlanarak artacaktır.

BİLGİ İÇİN

www.microsoft.com

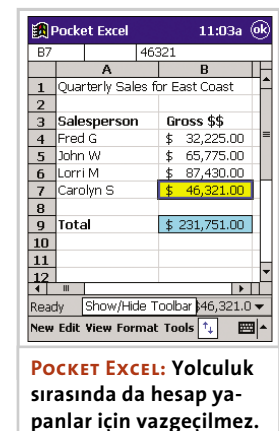
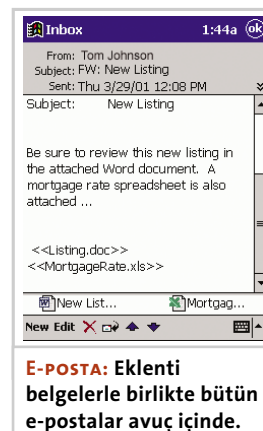
Ozan Taylan, ozant@yahoo.com

Web sitelerini ziyaret etmek mümkün. Cep telefonu yerine, bir Compact-Slash-Modem'den ya da bir Ethernet kartından da yararlanılabilir.

Pocket Outlook yazılımı ile ajanda bilgileri düzenlenebilir, görevler oluşturulabilir ve e-posta'lar kontrol edilebilir. Pocket Inbox eklentiler dahil olmak üzere bütün e-posta'ları netten indirebiliyor. Böylece Windows 9x kullanıcısı fazla uğraşmak zorunda kalmıyor. Bu araçlar sayesinde avuç içi bilgisayar, masaüstü bilgisayarının bir uzantısı haline geliyor ve kullanıcılarına hareket özgürlüğü sağlıyor. Artık kişiler iş gezileri sırasında önemli e-posta'larına cevap yazma ya da İnternet'te verilerini düzenleme fırsatını bulabiliyorlar.

Windows CE program paketinde ClearType gösterge teknolojisine sahip Microsoft Reader yazılımı da bulunuyor. Nihayet

Palm PDA'ları

Palm-OS: Küçük ve Sağlam

Piyasada satılan birçok PDA Palm işletim sistemi ile donatılmıştır. Sistem, hafızada yer kaplayan Multimedia fonksiyonlarını tercih etmiyor. Buna karşılık sağlam bir kişisel bilgi yönetimi sunuyor. Şu sıralar sistemin 3.5 sürümü piyasada, 4.0 sürümü de hazır.

Birçok PDA cihazında Palm-OS işletim sisteminin güncel 3.5 sürümü yükleniyor. Sistem yalnızca Plam avuç içi bilgisayarlarına değil, aynı zamanda Handspring gibi çok sayıda başka cihazlara da lisanslı olarak yükleniyor.

Palm-OS 3.5 az yer kaplayan yapısıyla öne çıkıyor. Donanım taleplerini ve kapasite ihtiyacını düşük sınırlarda tutmak için Windows CE işletim sisteminden bildiğimiz multimedia özelliklerinden vazgeçilmiş. Palm'ın çalıştırılmasından sonra ekrana Windows sistemini hatırlatan ikon menüsü geliyor. Özel kalemle ikona tıklayarak uygulama çalıştırılıyor. Cihazın gövdesinde bulunan özel bir düğme ile de açılan pulldown menülerinde mevcut bütün emirleri görmek mümkün.

Palm-OS sistemine bütün önemli programlar dahil edilmiş. Bu programlar arasında adres kaydetme, görev hazırlama ve takvim işlevlerine sahip ajanda, sanal not defteri, hesap makinesi ve e-posta modülü bulunuyor. Bir cep telefonun bağlanması ile Palm-OS sistemi ile Internet'e de ulaşıyor.

Cihazın özel kalemiyle harflere tıklayarak kullanılan sanal klavye üzerinden metinler oluşturmak mümkün. Bunun dışında özel bir Graffiti alfabesini ezberleyenler, adreslerini ya da kısa notlarını özel Graffiti alanına el yazısıyla yazarak kaydedebilir.

Ancak yinede en rahatı katlanabilir mini klavye ya da bir "Conduit" kullanmaktır. Conduit, PC'de yer alan bütün

önemli verileri toplayıp Palm'a aktaran özel bir yazılımdır. Palm cihazlarında bunun için Palm masaüstü entegre edilmiş. Verilerin her iki yöne doğru aktarıldığı aşamaya "HotSync" adı veriliyor.

Palm-OS işletim sisteminin sevilme nedeni yalnızca sağlam olması, az yer kaplaması ve önemli uygulamaları içermesi değil. Bundan başka Palm-OS'un tercih edilme nedeni, sistem için çok sayıda yazılımın üretilmiş olması.

Yurtdışındaki mağazalarda Sybex ya da G-Data gibi üreticilerin paket programları satılıyor. Bunun dışında PalmGear gibi (www.palmgear.com) Shareware sitelerinde 10.000'den fazla Palm programlarını bulmak mümkün. Oyun, eğlence programları ya da ticari uygulamalar gibi çeşitli alanlarda çok sayıda minik yazılımlar geliştirildi. Deşarj olmak için oyun arayanlar ya da iş hayatlarında kullanmak üzere özel yazılımlara ihtiyaç duyanlar artık çok aramayacaklar. Üstelik piyasadaki pek çok yazılım Freeware, yani tamamen ücretsiz.

İşte Palm-OS'un yeni yüzü: Palm-OS 4.0'ın yenilikleri

Palm işletim sisteminin yeni sürümü yola çıktı. Görünüş bakımından 4.0 sürümü bir önceki sürümden farklı değil. Sisteme PDA cihazı ile ilgili önemli güvenlik önlemleri entegre edilmiş. Yeni işletim sisteminde olduğu gibi kulla-

TEMEL DONANIMA HEPSİ DAHİL: Randevular, adresler ve not defteri.

PROGRAMLAR BİRARADA: Palm-OS 3.5'den kalma ikon menüsü.

PALM: PDA'lara binlerce Shareware araçları yüklemek mümkün.

PDA Özel

PALM-OS 4.0: Yeni işletim sistemine renkli bir hesap makinası dahil edilmiş.

PALM-OS 4.0: Belli bir saatten sonra PDA otomatik olarak kilitleniyor.

nın şifresi koymak mümkün. Bundan başka kullanıcı 4.0 sürümünde önemli metinlerine de şifre koyabilir. Sistem, kullanıcının daha önceden belirlediği bir saatte avuç içi bilgisayarını özel bir "kilit" ile şifreliyor. Aynı kilit cihazın uzun bir süre kullanılmaması durumunda da devreye giriyor. Palm-OS 4.0 bütün saat dilimlerini destekliyor. Bu işlev özellikle uzun iş seyahatleri sırasında yerel saate göre hazırlanan randevularda faydalı olabilir.

Çok sayıda alarm işlevi kullanan cihazlarda bütün alarmlar bir kerede çalıştırılabilir ya da silinebilir. Sahip olduğunuz avuç içi bilgisayarını bir Palm m500 ya da m505 ise sessiz alarm seçeneğini kullanabilirsiniz. Bu durumda cihaz kullanıcıyı titreşim özelliği ile ya da cihazın üzerinde yanıp sönen bir lamba ile uyarır. Eğer kullanılan cihazın donanımı böylesi bir işlevi desteklemiyorsa sistem alarmı ekranda yanıp sönen bir sembol olarak verebilir.

256 renk desteğine sahip 3.5 sürümünden farklı olarak 4.0 sürümü 65.000 adet rengi destekliyor. Daha önceleri Handspring Visor Prism avuç içi bilgisayarı uyarlanmış bir Palm işletim sistemi renkli görüntüler oluştuyordu. Artık Palm-OS 4.0 sistemi ile renkli ekrana sahip olan bütün Palm tipi PDA'lar da aynı ayrıcalığa sahip olacaklar. Sistem yeni olanaklarla metin oluşturma işini kolaylaştırmış. Böylece yazı yazarken ekran değiştirilmeden hem ekran klavyesi hem de Graffiti alanı aynı anda kullanılabilir.

"Mobile Connectivity Software" (Mobil Bağdaştırma Yazılımı) yüklenmiş bir Palm m500/505 avuç içi bilgisayarını, cep telefonu yardımıyla Internet'e bağlamak mümkün. Burada cep telefonu kablosuz modem vazifesi görüyor. Yine aynı yolla SMS metinleri de gönderilebilir. Ayrıca Palm adres defterinde yer alan telefon numaraları, kablo ya da kızılötesi iletişim

araçları üzerinden doğrudan cep telefonuna iletebilir. Palm-OS işletim sisteminin 4.0 sürümüne en uygun şekilde tasarlanmış olan Palm m500 serisi avuç içi bilgisayarları, genişletme kartlarının takıldığı DS/MMC girişleri ile donatılmış. Bu genişletme kartları yardımıyla Palm cihazının hafızasını sınırsız ölçüde genişletmek mümkün.

Genişletme kartları aynı zamanda Conduits ya da PC bağlantısı olmadan önemli bilgilerin yedeklenmesini de mümkün kılıyor. Program ve veri değişimi için yine bu kartları kullanmak mümkündür. Yeni Palm-OS işletim sistemi İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca ve Japonca olmak üzere altı farklı dilde piyasaya sürülecek.

Palm OS 4.0 sürümüne terfi etmenin yolları

4.0 sürümü, ancak bütün testleri başarıyla geçerse satışa sunulan yeni cihazlara yüklenecek. Avuç içi bilgisayarında eski 3.5 sürümünü kullananlar sistemini terfi ettirebilirler. Ancak bunun için kullanılan cihaz mutlaka bir Flash-ROM ile donatılmış olmalı. Palm avuç içi bilgisayarların IIIx, IIIe, V, VX ve IIc modellerinden farklı olarak m100 modelinde böylesi bir Flash-ROM kullanılmamış. Bu nedenle m100 modelinin sahipleri yeni sürüme terfi edemeyecekler.

Palm-OS 4.0 işletim sistemi perakende olarak da tedarik edilebilir. Sistemin fiyatı henüz belli değil. Ama Internet üzerinden sistemin 20 Dolar ve CD ile satılan sürümün de 30 Dolar olacak tahmin ediliyor.

Ozan Taylan, ozant@yahoo.com

SD/MMC YUVASI üzerinden yeni Palm m500 modeli hafıza kartları gibi araçlarla genişletilebilir.

EĞLENCE: Palm-OS 4.0 çok daha eğlenceli oyunlarla el bilgisayarınızı eğlenceli hale getirecek.

Psion Tabanlı PDA'ları

EPOC: Hareket Sağlayan Sistem

EPOC 32 PDA işletim sistemi çoğunlukla Psion avuç içi bilgisayarlarla birlikte anılıyor. Ancak Psion firması EPOC ile büyük planlar hazırlıyor. Ortaklarla birlikte kablosuz cihazlar için yeni bir standart oluşturma çabaları sürüyor. Planlanan standardın hedefi Smartphone.

Adları: Revo Plus, Psion 5 serisi ya da netBook. Psion firmasının ürettiği bu cihazların hepsi EPOC 32 işletim sistemi ile donatılmış. EPOC 32 tam anlamıyla yetkin bir işletim sistemi. Tıpkı Palm-OS gibi açılır açılmaz göreve hazır olan sistem gerçek zamanlı Multi-

tasking özelliğini de destekliyor. Bu sayede aynı anda birden çok programı çalıştırmak mümkün. Kullanıcılar zorlu işlemlerde dahi sistemin çökmemesinden övgüyle bahsediyorlar. Üstelik eğer bir uygulama çökerse, diğerleri bundan etkilenmiyor. Sisteme dahil edilen Sanal Java

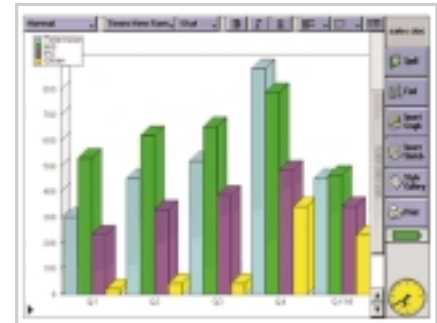
Motoru, Java dilinde yazılmış uygulamaların Psion cihazlarında problemsiz bir şekilde çalışmasını sağlıyor. EPOC 32 işletim sistemi beraberinde bir dizi uygulama getiriyor.

EPOC sisteminde kolay metin ve tablo oluşturma

Dahili kelime işlem programıyla yolculuk sırasında rahatlıkla uzun metinler yazmak ve düzenlemek mümkün. Büyük Psion cihazlarında bulunan klavye bu konuda çalışma rahatlığı sağlıyor. EPOC sisteminin kelime işlem programı belge şablonları ile çalışıyor ve çok sayıda yazı karakterini destekliyor.

Kelime işlem programı temelden yeni oluşturuldu. Bu nedenle belge şablonları Windows dünyası ile uyumlu değil. Ancak metinleri masaüstü bilgisayarlarında kullanılan Microsoft Office, Lotus ve Corel gibi yazılımlar için uyarlayan senkronizasyon programları mevcut. Kelime işlem yazılımları yanı sıra tablo oluşturmaya yarayan yazılımlar da bulunuyor. Program bütün önemli hesaplama işlemleri ile karmaşık sayı topluluklarını anlaşılır tablolara dönüştürüyor. Bu belgeleri de Excel yazılımına uygun olarak dönüştürmek mümkün.

EPOC sisteminin en önemli birimi

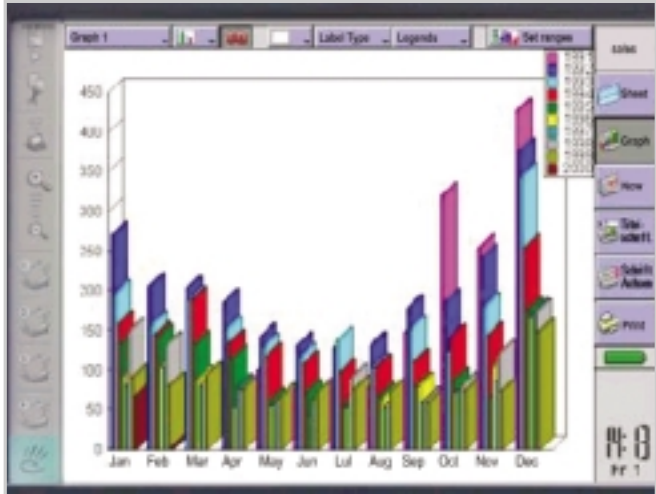
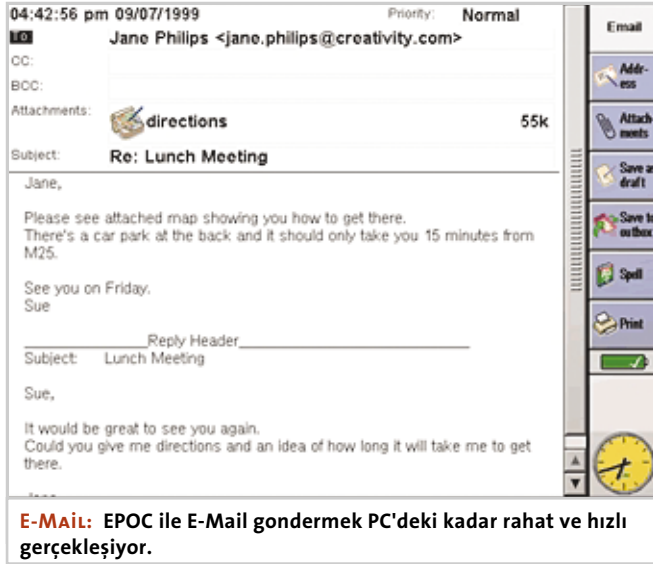

NOTEBOOK: EPOC sistemi çeşitli Psion PDA'larına uyarlanıyor.

ONLINE: Dahili Internet tarayıcısı kullanıcıları Internet'e ulaştırıyor.

PDA Özel

KULLANIM: Tablolama yazılımı karmaşık sayı gruplarını, anlaşılır grafiklere dönüştürüyor.

Agenda. Program kullanıcının aldığı notları, yaptığı çizimleri ve zamanladığı alarm bilgilerini yönetiyor. Bundan başka ayrıntılı bir ajanda yöneticisi olan program önemli adresleri de kaydetme özelliğine sahip. Ajanda bilgilerini Lotus organizer, Outlook ya da benzeri bir yazılımda oluşturan kullanıcılar, bilgilerini avuç içinden masaüstüne ve tersi yönde aktarabilir. EPOC sistemi Internet ve e-posta gibi uygulamaları destekliyor. Java Applet'leri destekleyen Internet tarayıcısı, Internet ya da Intranet ortamına hızlıca bağlanmanızı sağlıyor. E-posta programı, e-posta gönderip almanın ötesinde, faks ve sms gönderebiliyor.

Sistemin arabirimi Psion cihazların dikdörtgen ekranına en uygun şekilde uyarlanmış. Küçük ekranlarda hakimiyeti kaybetmemek için karmaşık yapılardan ve açılan alt menülerden vazgeçilmiş. EPOC 32 için çok sayıda yararlı Shareware programlar üretilmiş. Ancak bazı oyunlar, araçlar ve uygulamalar yalnızca belli cihaz sınıflarında çalışıyor.

Cep telefonu ve PDA Smartphone'a dönüşüyor

Küçük yapısı ve klavyesiyle Psion PDA'ları özellikle iş çevrelerinin ilgisini çekiyor. Buna rağmen EPOC işletim sisteminin pazar payı, Palm'ın hakimiyeti ve Windows CE'nin sunduğu Multimedia özellikleri nedeniyle daralıyor.

Bunu önleyebilmek için Psion firması yazılım bölümünü 1998 yılında Nokia, Ericson ve Motorola gibi ünlü firmaların katılımıyla, Symbian adı altında ayrı bir firmaya dönüştürdü. En ünlü üç cep telefonu üreticilerin katılımı bu ortaklığın amacı konusunda bir ipucu veriyor: Symbian firmasının hedefi, EPOC işletim sistemini cep telefonları ve benzeri mobil cihazlarda çalışabilecek şekilde uyarlamak. Firma bu sayede EPOC sistemini bütün "kablosuz uygulamalar" için bir standart haline getirmek istiyor.

Diğer firmalar gibi Symbian konsorsiyumu da çalışmalarını, Smartphone olarak adlandırılan ajanda işlevli cep telefonları üzerinde yoğunlaştırıyor. Uzun vade-

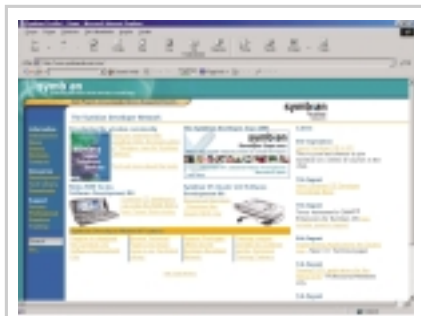
de cep telefonları ile avuç içi bilgisayarlarının tek bir cihazda birleşeceği görüşü yaygınlık kazanıyor. Tasarlanan işletim sisteminin adı Symbian Platform v6.1. Sistem Bluetooth desteği ve WAP 1.2 gibi yeni fonksiyonları da içerecek.

Matsushita, Philips ve Motorola gibi firmalar yeni işletim sisteminin ilk lisansını aldılar. ARM, Cirrus Logic, Motorola SPS, NEC, Texas Instruments, SanDisk ve Intel gibi firmalar da yeni işletim sistemine ilgi duyuyor. Sistem programlama dillerinden Java, C++ ve Basic benzeri bir programla dili olan OPL dillerini destekliyor. Bu nedenle ilgili yazılım üreticileri, EPOC işletim sistemini yeni ve yararlı uygulamalarla donatma olanağına sahipler.

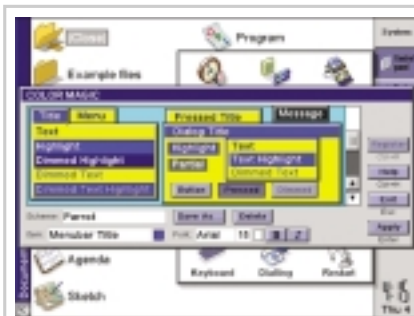
Yeni Shareware yazılımların piyasaya sürülmesinden de anlaşılacağı gibi EPOC işletim sisteminin yeni yüzü yoğun ilgi görüyor. Aynı şekilde Smartphone sisteminin de yazılım üreticileri tarafından ilgiyle karşılanacağı tahmin ediliyor.

BİLGİ İÇİN www.symbian.com/index.html

Ozan Taylan, ozant@yahoo.com

GELİŞİME AÇIK: www.symbiandevnet.com'da geliştiriciler için kaynaklar da var.

NEŞELİ RENKLER: Colormagic yazılımıyla ekran renklerinizi degistirebilirsiniz.

AGENDA: Bugün hangi randevular önemli? Agenda hakimiyet sağlıyor.

Küçük PC'leri Büyütmek

Ek Donanımlara İhtiyaç Var mı?

Yeni bir PDA alanların masrafları asıl bundan sonra başlıyor. Çok sayıdaki ek donatılarla avuç içi bilgisayarına yeni bir kimlik kazandırmak mümkün. Katlanabilir klavye gibi bazı parçalar PDA'lar için neredeyse vazgeçilmez olmuşlar. Güncel PDA donanımlarını gözden geçirip sizler için bir derleme yaptık.

Bilgisayarlarla ilgilenen birisine ne hediye edersiniz? Avuç içi bilgisayar kullanıcıları için hediye bulmak artık çok kolay. Pazarda PDA'ları geliştiren, koruyan ya da görsel olarak güzelleştiren sayısız çantalar, genişletme kartları, kablolar ve teknolojik oyuncaklar bulunuyor.

Birçok bilgisayar mağazasında, tasarım laboratuvarından yeni çıkmış ürünler sergileniyor. Bir masaüstü bilgisayar ile dosya alışverişini hızlandıran Palm-PC bağ-

lantı kiti ya da araç kullanırken avuç içi bilgisayarının sabitlendiği bir tutma tertibatı gibi araçlar oldukça faydalı olabilir. Ancak bazı donanımların gerçekten gerekli olup olmadığını enine boyuna düşünmekte fayda var.

Renkli dış görünüm sıkıcı büro hayatına canlılık getirebilir ama menülerin daha hızlı açılmasını sağlamaz. PDA'nızı su geçirmeyecek şekilde kaplayan bir Aquapack motorize kuryeler için ya da dalgıçlar için

anlamli olabilir. Ama böylesi bir donanım PDA'nızın kullanımını kolaylaştırmaz.

Aynı şekilde ekran koruma folyoları ya da özel temizleme malzemeleri de olmazların arasında yer almıyor.

→Palm m100 için PalmPix Kodak Dijital Kamera

PDA'lar yalnızca iş hayatında not tutmaya ya da adres ve telefon kaydetmeye yaramazlar. Uygun donanımla bu cihazları pratik bir dijital kameraya dönüştürmek de mümkün.

Kodak firması, Palm m100 modeli için özel bir kamera modülü hazırlamış. Cihazın alt kısmına takılan donanım, avuç içi bilgisayarına optik bir göz kazandırıyor. Dijital kamera ile 640x480 piksel çözünürlükte fotoğraflar çekmek mümkün. Çekimden sonra fotoğraflar PDA üzerinde işlenebilirken, HotSync aracılığıyla masaüstü bilgisayarına da aktarılabilir.

İki kat zoom yapabilen PalmPix'te ayrıca otomatik beyaz renk dengeleme işlevi ve otomatik deklanşör de bulunuyor. Çekim sırasında vizör olarak Palm'ın ekranı kullanılıyor. PalmPix'in ağırlığı pilsiz 45 gram. Aynı donanımı Palm'ın III'lü modelleri için bulmak mümkün. Bunun dışında cihaz özel bir adaptörle Palm Vx modelinde de kullanılabilir.

FİYAT

99,99\$

BİLGİ İÇİN

www.kodak.com

→Psion 5 Serisi için Lomewood DeskBox

Lomewood firmasının ürettiği el yapımı ahşap gövdeler Psion 5 serisine asil bir görünüm kazandırıyor. Sert ahşaptan üretilen muhafazada manyetik kilit tertibatı bulunuyor.

Ahşap gövde hem koruma hem de işlevsel amaçlı tasarlanmış. Gövdede önemli girişler için delikler ve PDA'nın özel kalem için ayrıca bir yuva var. Ahşap kutunun kapağı açık havada çalışanlar için güneşlik vazifesi görüyor.

Ağırlığı 500 ile 1000 gram olan ahşap kutu, ağırlığı nedeniyle ev kullanıcıları için anlamlı görünüyor. Ne de olsa birçok diz üstü bilgisayar kullanıcıları, yüklerini hafifletebilmek için avuç içi bilgisayarlara geçiyor. Her birinin üzerinde seri numarası olan ahşap muhafazalar sertifika ile satışa sunuluyor.

FİYAT

Modele göre değişiyor

BİLGİ İÇİN

www.lomewood.com

PDA Özel

KODAK PALMPiX: Palm m100 için geliştirilen dijital kamera kolayca PDA'ya takılıyor

SMARTPROTEKT: PDA cihazını çizilmelerden koruyan deri çantaya kredi kartları ve benzeri belgeler de konulabilir.

HANDSPRING EYE MODULE: Visor için geliştirilen dijital kamera Springboard girişine takılıyor.

→ Psion ve Palm PDA'lar için
SmartProtekt

Bir PDA cihazını öylece cebe sokmak akılcı bir iş değildir. Avuç içi bilgisayarının çizilmesini, kirlenmesini ya da tozlanmasını istemeyenler için özel bir çanta öneriyoruz. Smartprotekt firması, PDA cihazları için özel çantalar üretiyor. Deri çantaya PDA'nın dışında kredi kartı ve benzeri önemli belgeler de koymak mümkün.

E104N Wallet CC, Psion 5 Serisi PDA'nın boyutlarına göre hazırlanmış. Yumuşak deri içinde iyi korunan cihaz, çantaya yanlamasına giriyor. PDA ile birlikte çantaya konulan belgelerin miktarına göre çantanın kalınlığı, kademeli olarak değiştirilebilir. Firma başka marka PDA cihazları için de deri çantalar hazırlıyor. Palm cihazları için fermuarlı E107N modeli üretilmiş. Çantaya Palm cihazlarının boyutunda olan bütün PDA'lar rahatlıkla girebiliyor. Yeter ki avuç içi bilgisayarını, deri yüzeye çantanın lastik bantlarıyla sabitlenebilsin. Deri çantanın fermuarı, PDA'nın düşmesini önüyor.

FİYAT Modele göre değişiyor
BİLGİ İÇİN www.smartprotekt.com

LOMEWOOD DESKBOX: Sert ahşaptan üretilen kutu Psion 5 serisini çizilmekten, tozdan ve darbelerden koruyor.

→ Ajanda için Scotty

Önemli bir işin ortasında kullandığınız PDA'nın bataryası tükeniyor. Üstelik etrafınızda hiç priz yok. Böylesi bir durumda Scotty yardımınıza koşuyor. Scotty güneş enerjisiyle PDA'nın bataryasını şarj edebilir. Cihaz özel kabloyla avuç içi bilgisayarına bağlandıktan sonra, doğrudan güneşe çıkartılıyor. Toplanan güneş enerjisi ile PDA'nın bataryası şarj edilir. Gölgede de enerji üreten cihaz, doğrudan avuç içi bilgisayarını çalıştırmada da kullanılabilir.

Scotty topladığı enerjiyi iki adet şarj edilebilir kalem pile de depo edebilir. Şarj cihazı parlak güneş ışığı altında iki gün içinde azami şarj kapasitesine ulaşıyor. Cihazı daha önceden de avuç içi bilgisayarına bağlamak mümkün.

Enerji hücreleri 400mW güç üretiyor. Piyasada Psion 5 ve 3 serisi, Psion Revo, Palm V ve Vx, Palm IIIc, Casio Cassiopeia E15 ve Compaq Aero 1500 avuç içi bilgi-

sayarları için bağlantı kabloları bulunuyor. Palm m500/505, HP ve Handspring PDA'ları gibi yeni model cihazlar için uygun bağlantı kabloları kısa zaman içinde satışa sunulacak.

FİYAT
BİLGİ İÇİN

Modele göre değişiyor
www.solarc.com

→ Handspring Eye Module

Handspring Visor avuç içi bilgisayarı yalnızca adres ve randevuların düzenlenmesinde kullanılmıyor. Eye Module sayesinde PDA bir dijital kameraya dönüşüyor. Özel olarak Visor'un Springboard genişletme yuvasına göre üretilen Eye Module PDA'ya kolayca takılıyor.

Kamera renkli ve siyah beyaz çekimler yapıyor. Kaydedilen görüntüler PDA'nın ekranında gerçek zamanlı olarak izlenebiliyor. Bir zamanlama işlevi yardımıyla kullanıcı, hem tek hem de ardışık fotoğraflar kaydedebilir. →

AJANDA İÇİN SCOTTY: Scotty PDA'nın bataryalarını güneş enerjisini kullanarak dolduruyor.

PDA Özel

PALM NEOPREN CASE: Body Gloves firmasının ürettiği Neopren çantalar PDA'yı sudan ve darbelerden koruyor.

PALM KLAVYE: Katlanabilir ve kolay takılabilir; Palm için geliştirilen klavye metin oluşturmaya kolaylaştırıyor.

Çekilen fotoğraflar doğrudan avuç içi bilgisayarında işlenebilir. Kaydedilen görüntüleri JPEG formatına dönüştürüp PC'ye de aktarmak mümkün. Kızılötesi iletişim arabirimi sayesinde fotoğraflar, başka bir Palm PDA'ya aktarılabilir.

5 MByte hafızaya sahip olan Handspring Visor Deluxe 160x120 piksel çözünürlükte 500 siyah beyaz ya da 320x240 piksel çözünürlükte 25 renkli fotoğraf kaydedebiliyor.

FİYAT 199\$
BİLGİ İÇİN www.handspringturk.com

→Palm Neopren Case

PalmGlove markasını taşıyan Neopren çantalar PDA'ları her türlü etkiden koruyor. Deri çantalara oranla daha kullanışlı ve daha ucuz olan Neopren çantanın malzemesi, küçük çapta darbeleri de emebiliyor. Bunun dışında sudan etkilenmeyen çanta malzemesi, aniden bastıran yağmurda PDA'yı ıslanmaktan koruyor.

Çantanın iç cebine rahatlıkla para, ehliyet ya da nüfus cüzdanı gibi belgeler sığabilir. PalmGlove çantaları çeşitli renklerde tedarik etmek mümkün. Çantalar Neopren elbise üreticisi Body Glove tarafından özel olarak Palm cihazları için tasarlanmış.

FİYAT 24.99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

→m500 için SD Backup-Card 16 MB

Palm'ın yeni m500 ve m505 modellerine küçük kartlarla farklı işlevler kazandırmak mümkün. Bu kartların arasında en önemlileri şüphesiz ki 8 ve 16 MByte ek hafıza sağlayan yedekleme kartlarıdır. Tek aşamayla Palm üzerinde yer alan bütün önemli bilgiler karta aktarılarak yedeklenebilir. Kartla birlikte özel bir yazılım veriliyor. Yedekleme kartı PDA'ya bağlan-

dıktan sonra otomatik olarak devreye giren yazılım, yedekleme işini başlatıyor.

FİYAT 59,99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

→Palm m500/m505 bel çantası

Sade, zarif ve pratik: Palm m500 serisi modeller için bele takılan siyah deri çantalar üretildi. PDA'nın üstten sokulduğu deri çantada manyetik kilit bulunuyor. Böylelikle kullanıcı PDA'yı çantadan tek elle rahatlıkla çıkarabilir. Ancak yüksek fiyatı nedeniyle çantayı almadan önce bir daha düşünmekte fayda var.

FİYAT 59,99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

→Palm klavyesi

Her ne kadar küçük ve kullanışlı olsa da, Graffiti alfabesini kullanarak Palm PDA'lar üzerinde metin oluşturmak oldukça zahmetlidir.

Bu nedenle Palm katlanabilir klavye geliştirdi. Katlanmış hali 120x100x20 milimetre ölçülerinde olan klavye rahatlıkla evrak çantasına sığabilir. Gerekli durumlarda klavye açılarak avuç içi bilgisayarına doğrudan bağlanıyor. Klavye, Palm'ın

m100, III, IIIx ve IIIc modelleri ile uyumlu.

FİYAT 99.99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

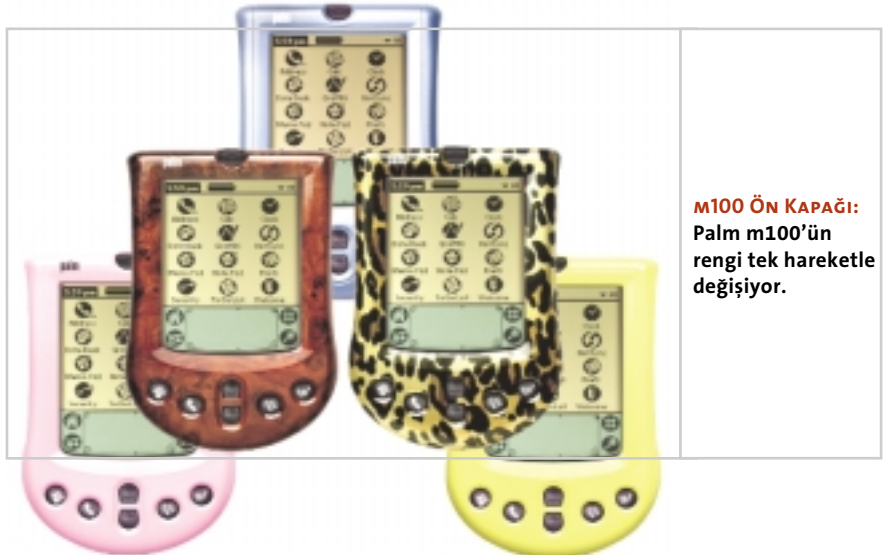
→m100 ön kapak

Avuç içi bilgisayarları büro hayatından alışık olduğumuz sıkıcı bej renginde üretilmiyor. Ancak siyah renkte her kullanıcının tercih ettiği renk değil. Hayata renk katmak isteyen Palm m100 kullanıcıları için renkli ön kapaklar satışa sunuldu. Tek harekette cihazın siyah ön kapağı çıkarılıp değişik renkte bir kapakla değiştirilebilir. Şu sıra renkli kapak bulmak mümkün.

FİYAT 19.99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

→Palm Vx modem

Palm Vx sahipleri avuç içi bilgisayarlarını bir modeme bağlama olanağına sahipler. 33,6 KBit/s'lik bir veri aktarım hızına sahip olan modem başka bir PDA ile ya da bir masaüstü bilgisayarı ile bağlantı kurabiliyor. Yolculuk sırasında modemi ya sabit bir telefona ya da bir cep telefonuna bağlamak gerekiyor. Böylece iş seyahatlerinde dahi topladığınız verileri göndere-

M100 ÖN KAPAKI: Palm m100'ün rengi tek hareketle değişiyor.

PDA Özel

bilir ya da şirketinizin hazırladığı yeni planları alabilirsiniz.

FİYAT 129.99\$
BİLGİ İÇİN www.palm.com

→ Palm GPS Companion

Palm V ve Vx ajanda modelleri, GPS Companion donanımı ile kısa süre içinde bir GPS aracına, yani Global Positioning System (Küresel Konumlama Sistemi)'ne dönüşüyor. Sisteme bağlı uydular aracılığıyla kullanıcının yeri tespit ediliyor. Daha sonra kişinin konumu, özel bir yazılım yardımıyla PDA'nın ekranına yansıtılan harita üzerinde belirtiliyor. Bunun yanında modül, kişinin ne kadar hızlı yürüdüğünü ya da hangi yollardan geçtiğini de tespit edebiliyor. Modülün sağladığı sayısız kullanım olanakları bulunuyor. Örneğin PDA sahibi bulunduğu konuma göre en yakın lokantanın yerini hemen bulabilir.

GPS Companion modülünün Avrupa sürümü bir Reciver ve Avrupa için hazırlanmış rota planlama programının yer aldığı bir CD-Rom'dan oluşuyor. Gücünü iki adet kalem pilden alan Reciver, pillerle kesintisiz 10 saat çalışıyor.

FİYAT 149.99\$
BİLGİ İÇİN www.magellangps.com

→ Psion 56K-Travel-modem

Travel Modem, her model Psion avuç içi bilgisayarı ile kullanılabilir. Veri aktarım hızı 56 Kbit/s olan modemle web sayfalarını gezmek ya da e-posta alıp vermek mümkün. Bunun dışında modem, dosya transferi için PDA cihazını bir masaüstü bilgisayarına da bağlayabiliyor. Kızılötesi

Psion 56K-TRAVEL-MODEM: Travel-Modem'le hareket halinde; Psion'lar GSM ya da kızılötesi ışınlarla iletişime geçiyor.

bağlantı arabirimine sahip olan modem ya sabit bir telefonla ya da bir cep telefonu ile birlikte çalışıyor. Nokia ya da Ericsson gibi tanınmış markaların desteği ve opsiyonel olarak tedarik edilen bağlantı kablusuyla modem, tren gibi araçların içinden dahi veri aktarımını mümkün kılıyor. Modem ile birlikte verilen EPOC EasySwitch yazılımı, yurtdışı seyahatlerinde kullanıcının bulunduğu yabancı ülkenin GSM işlevlerine uyumu sağlıyor. İki adet kalem pille çalışan modemi, şebeke cereyanına bağlamak da mümkün.

FİYAT 85.00£ - 144.50£
BİLGİ İÇİN www.psion-shop.com

→ Dört batarya kapasiteli Psion şarj cihazı

Şarj cihazı dört adet Psion bataryasını 11 saat içinde şarj edebiliyor. Cihazla hem NiMh hem de NiCd bataryalarını şarj etmek mümkün.

Şarj süresi göstergesi ile bataryaların dolup dolmadığı ya da kalan şarj süresi tespit ediliyor. Şarj cihazı Psion 5x Pro serisi, 5mx ve 5 serisi ile uyumludur.

FİYAT £ 16.98 - £ 28.87
BİLGİ İÇİN www.psion-shop.com

Psion WAVEFINDER: Dijital radyo alıcısı WaveFinder yenilikçi tasarımıyla dikkat çekiyor.

→ Psion WaveFinder

Psion, WaveFinder ile fütüristik bir görünüm sergiliyor. Cihaz, henüz yeni olan DAB (Digital Audio Broadcasting) yayınlarının alıcısı. Psion firmasına göre önümüzdeki on yıl içinde DAB yayını UKW yayınının yerini alacak. Dijital sistemin avantajı CD kalitesinde ses yayını yapmasıdır. Üstelik yayın sıradan bir antenle izlenebiliyor. WaveFinder üretilen ilk DAB alıcısıdır. Özgün bir şekli olan alıcı anten radyo yayını USB arabirimi üzerinden PC'ye aktarıyor. Cihazın interaktif ekranında, ayarlı istasyonun logosu görülüyor. O anda yayınlanan müzik parçası hakkında bilgiler ya da geçilen haberdan alıntılar gibi ek hizmetleri bir Web tarayıcısından takip etmek mümkün. Yayınlanan programlar doğrudan MP2 ya da MP3 formatında sabit diske kaydedilebiliyor. Cihaz İngiltere'de satışa sunuldu. 2002 yılının ilk yarısında da Almanya'da piyasaya sürülecek. Henüz PDA cihazları için uygun DAB alıcısı üretilmedi. Bir sonraki adım bu olsa gerek.

FİYAT Henüz belli değil
BİLGİ İÇİN www.psion.com
Ozan Taylan, ozant@yahoo.com

PALM GPS COMPANION: Yolculuk sırasında GPS Companion, Palm V-PDA'larının konumunu hesaplıyor.

PALM Vx MODEM: Kolayca Palm Vx Modem'e takılan PDA, PC ile veri transferi yapmaya hazır.

Psion ŞARJ CİHAZI: Psion şarj cihazı ile bir kerede dört batarya şarj ediliyor.

Workshop: Palm-OS Emulator

PC'de Yazılımların Denenmesi

İnternet'te PalmGear gibi Shareware depoları kullanıcılarına binlerce Palm programı sunuyor. Tüm ilginç araçların ilk denemelerini direkt PDA'da yapmak uygun olmayabilir. Palm-OS Emulator her yazılımı ücretsiz ve oldukça kolayca PC'nizdeki Windows altında test etmenize imkan veriyor.

**ÜCRETSİZ
DENEME
İMKANI:**
Emulator
sayesinde yeni
programları PC
üzerinde test
edebilirsiniz.

Palm-OS Emulator ile Pilot, PalmPilot, Palm III, Palm V ve Palm VII gibi tüm tanınmış Palm cihazlarının direkt olarak Windows masaüstünde yazılımsal simülasyonunu yapmanız mümkün oluyor. Bu yazılım PDA görüntüsünü ve yapısını işletim sisteminin tüm özellikleriyle birlikte Windows masaüstünde canlandırıyor.

Emulator mevcut Palm programlarını otomatik olarak başlatıyor. Bunun üzerine kullanıcı ekstra uygulamalar, oyunlar ve araçlar kurabiliyor. Emulator ücretsiz olarak ve farklı ortamlara uyumlu biçimde sunuluyor. Windows sürümünün yanında bir Macintosh ve Unix sürümleri de mevcut.

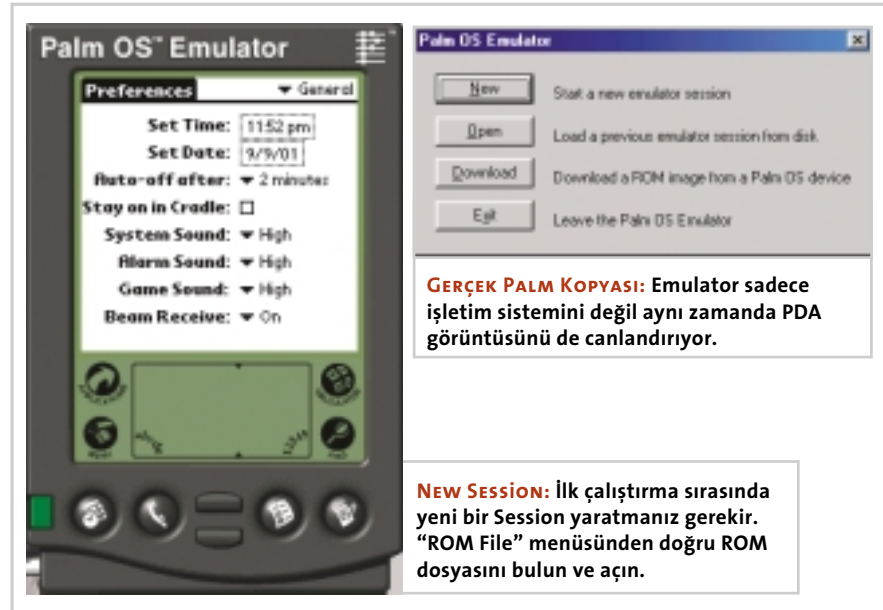
Emulator'lerin gelişimi öncelikle yeni Palm programlarını gerçekten satın almak zorunda kalmadan farklı PDA aygıtlarında test etmek isteyen programcıların çalışmasını kolaylaştırıyor. Ancak emulator'u kullanmadan önce canlandırılacak aygıtın ROM'u ile desteklenmesi gerekiyor. "Palm Alliance Program" grubuna kayıtlı programcılar bu ROM'ları ücretsiz olarak "Resource Pavillon" adresinden (www.pal-

mos.com/alliance/resources) indirebilirler.

Programcılıkla ilgili olmayanlar da bu imkandan yararlanabiliyor. Emulator'u çalıştırmak için daha önceden farklı bir PC'ye yüklenmiş bir ROM'u alıp kullanabilirsiniz. Ayrıca kendi Palm'inizi bilgisayara bağlayabilir yada bu işlemi yapmak

için kısa süreliğine arkadaşlarınızın PDA'larını ödünç alabilirsiniz.

Palm-OS Emulator tamamen "Open Source Project" mantığına açık olarak geliştiriliyor. Bu yazılım kaynak kodlarının her programcı tarafından bir hatayı düzeltmek yada iyileştirmek için İnternet'ten

GERÇEK PALM KOPYASI: Emulator sadece işletim sistemini değil aynı zamanda PDA görüntüsünü de canlandırıyor.

NEW SESSION: İlk çalıştırma sırasında yeni bir Session yaratmanız gerekir. "ROM File" menüsünden doğru ROM dosyasını bulun ve açın.

PDA Özel

indirilebileceği anlamına geliyor. Sonuçta düzenli olarak Emulator'lerin yeni sürümleri ortaya çıkıyor. En güncel sürümü www.palmos.com/dev/tech/tools/emulator adresinde bulabilirsiniz.

PC altında OS-Emulator'ünü başlatmak ve kullanmak

Emulator'ü sabit diskinize indirip açtıktan sonra sadece başlatmanız yeterli olacaktır. Eğer yazılım sabit diskte herhangi bir ROM bulamazsa dört seçenekli bir pencere karşınıza gelir. Palm-PDA'nızdan sabit diskinize bir ROM yüklemek için "Download" tuşuna tıklayın ve ekrandaki emirleri takip edin. Son olarak Palm-OS Emulator'ünüzü başlatmak ve ayarları yapmak için "New" tuşuna tıklayın.

"New Session" penceresindeki Pull-down menüden "ROM File"ı açın. Burada sabit diskteki ROM dosyalarını arayabilirsiniz. Emulator sadece PDA aygıtlarının ROM'larıyla çalışır. Eğer sabit diskinize Palm IIIc'den bir ROM dosyasını indirirseniz ekranda sadece bu aygıtı görüntülemeniz mümkün olacaktır. Bu yüzden daha sonra "Device" listesinden uygun tipte bir aygıt seçin. Emulator klasöründe aygıtların farklı arabirim görüntülerini içeren birçok "Skin" dosyası bulunur. "Skin" menüsünde Emulator'ün uygun grafiği kullanması için "Standard-English" seçeneğini seçin.

"RAM Size" ayarı da büyük önem taşır. Burada simülasyon sırasında aygıtınızın ne kadar RAM'e sahip olacağını belirtmelisiniz. Birçok karmaşık PDA yazılımı sadece yeterli hafıza bulunduğu zaman çalışabilir. Bu yüzden şimdilik "8192K"ı seçin. "OK" tuşuna tıkladığınızda yeni "Emulation" başlatılır.

Emulator'ü ayarlamak: Çözünürlük ve sistem ayarları

Orijinalinde de olduğu Emulator'ün ilk başlatılması sırasında ayarların yüklenmesi gerekecektir. Burada saati, tarihi ve farklı sistem ayarlarını belirleyebilirsiniz. Son olarak program menüsüne ulaşmak için aygıt üzerindeki "Application Launcher" (Ev sembolü) tuşuna tıklayın. PDA'nızda mümkün olmayan bir şey Emulator'ünüzde kolaylıkla gerçekleştirilir: Farenin sağ tuşuyla programın üzerine tıkladığınızda ek fonksiyonların bulunduğu bir menü açılır. "Save As" tuşuyla Emulator'un tüm güncel ayarları sabit diske saklanır ve "Open" tuşuyla sonradan tekrar yüklene-

bilir. Aksi takdirde Emulator'den çıktığınızda yapılan tüm değişiklikler silinecektir. Aynı zamanda yeni programların test edilmesi özelliği kullanıcıları hatalı programları kaldırma derdinden kurtarıyor.

Diğer önemli işlemleri menüde bulabilirsiniz: Örneğin "Reset" PDA donanımlarında da mümkün olan Palm OS Emulator'ünün herhangi bir hata sonucunda baştan başlatılmasını sağlıyor. "Save Screen" komutu Emulator ekranının 160 x 160 boyutunda ve 256 renk BMP dosyası olarak kaydedilmesini sağlıyor. "Export Database" ile Emulator'ünüzdeki veritabanlarını sabit diskinize yazabilirsiniz.

PC'de Palm için Shaware'leri test etmek

Emulator sadece Palm işletim sistemini çalıştırmakla kalmıyor aynı zamanda PDA görünümünü de canlandırıyor. Bu özellik grafiti alanındaki doğru sembollere tıklamanız ve donanımın tuşlarına fare ile basmanız gerekeceği anlamına gelir. Kullanıcının işini kolaylaştırmak için yazıların klavyeden girilebilmesi ve imlecin kullanılması imkanı sağlıyor. Yine de farenin imleci elinizin yerini tutamayacaktır. Kalem biçimindeki orijinal Stylus'ın kullanımı her zaman büyük rahatlık sağlar. Emulator'ün yeni programlarının test için kullanılması büyük kolaylık yaratacaktır. Programları çalıştırmak için iki seçeneğiniz bulunuyor: Bunlardan ilki menüden "Install Application" komutunu çağırarak diğeri de PRC dosyalarını Sürükle ve Bırak yöntemiyle "Windows Gezgini"nden Emulator penceresine sürükleyerek yerine getirilir. Bunun ardından Emulator dosyaların kurulum isteğini ve kopyalama işlemini gerçekleştirir. Aynı anda birden çok program kurulabilir. Bundan sonra bu programın gerçek bir PDA üzerinde çalıştırılmaya değer olup olmadığını deneyebilirsiniz.

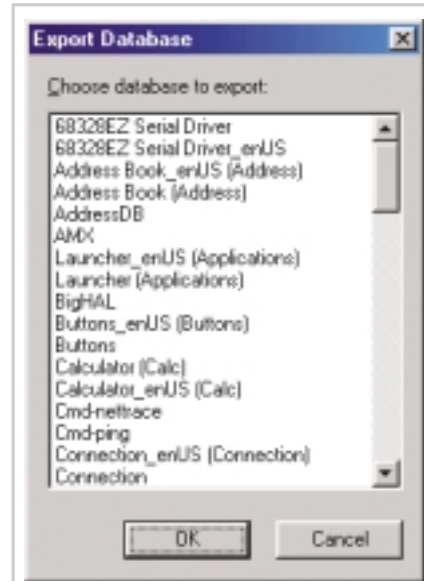
Palm-OS emulator'ü ve özenle seçilmiş Palm programlarını CHIP CD'de bulabilirsiniz (© CD-Code PALM).

Dikkat: Özellikle donanıma daha yakın programlanmış oyunlar Palm-OS Emulator'ünün hatalar vermesine ve hatta kilitlenmesine neden olabilir. Deneylerimiz bu özel hatanın Emulator'ün teknik özelliklerinden kaynaklandığını ortaya çıkardı. Çünkü Chip testlerinde PDA'ya kopyalanan bu oyunlar tekrar sorunsuz biçimde çalışmaya devam etti.

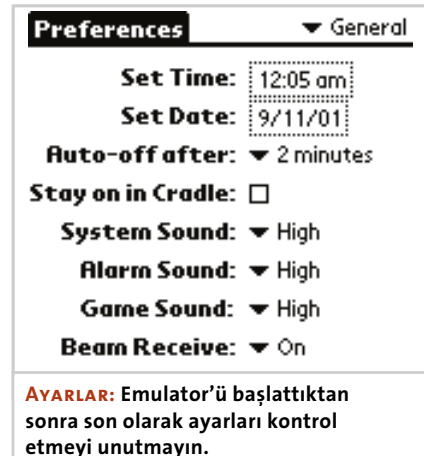
Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

EK ÖZELLİKLER: Farenin sağ tuşuyla ekrana tıkladığınızda ek özelliklerin bulunduğu bir menü karşınıza gelecek.

EXPORT DATABASE: Palm'inizdeki tüm veritabanlarını bilgisayarınızın sabit diskinde kaydedebilirsiniz.

AYARLAR: Emulator'ü başlattıktan sonra son olarak ayarları kontrol etmeyi unutmayın.

Ekim CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Bu sayede donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık olarak 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor.

12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta

aydan aya eklenen yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümünden irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyor. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP

10 tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürün fiyatı da uygun ise diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor.

Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde onun hangi ayda incelemesi yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD' de TOP 10 listelerimizde ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize, nasıl puanlandırdığımıza ve ürünlerle ilgili firmalara dair bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz.

Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans

olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise o zaman performans puanlandırması size hitap edecektir. Ama eğer bir üründe performanstan çok fiyatına önem veriyorsanız o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre en iyiden

en kötüye göre yer alıyorlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

Seagate Baracuda ATA III: Yüksek transfer hızı birinciliği getirdi.

Seagate ST1181677LW: En büyük özelliği yüksek kapasitesi.

Epson Perfection: Yüksek tarama çözünürlüğüne sahip.

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	99	100	96	92	7200	114	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
2	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	100	89	100	96	7200	140	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
3	Seagate Baracuda ATA IV	92	■ ■ ■ ■	94	97	88	90	7200	99	20 GB, U-DMA/100, 2MB	10/01
4	Quantum Fireball Plus AS	90	■ ■ ■ ■	86	77	98	100	7200	115	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
5	Quantum Fireball Plus AS	84	■ ■ ■ ■	82	76	80	99	7200	70	10.2 GB U-DMA/100, 2MB	6/01
6	Western Digital WD200BB	84	■ ■ ■ ■	65	82	89	98	7200	90	20 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
7	Western Digital WD400BB	82	■ ■ ■ ■	65	85	78	98	7200	135	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
8	Western Digital WD300BB	80	■ ■ ■ ■	65	84	75	98	7200	115	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
9	Western Digital WD600AB	80	■ ■ ■ ■	76	81	82	80	5400	165	60 GB, U-DMA/100, 2MB	10/01
10	Fujitsu MPG3204AH	80	■ ■ ■ ■	72	79	86	82	7200	95	20.4 GB, U-DMA/100, 2 MB	6/01

SCSI Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Quantum Atlas 10 KII	99	■ ■ ■ ■	100	97	100	99	10000	1130	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
2	Seagate ST173404LW	91	■ ■ ■ ■	93	100	84	88	10000	975	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
3	Quantum Atlas 10 KII	78	■ ■ ■ ■	85	32	96	100	10000	500	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
4	Seagate ST318451LW	78	■ ■ ■ ■	67	72	81	94	10000	432	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
5	Quantum Atlas V	78	■ ■ ■ ■	71	74	71	98	7200	476	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/0
6	Quantum Atlas V	76	■ ■ ■ ■	83	78	57	87	7200	274	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
7	Seagate ST1181677LW	71	■ ■ ■ ■	69	73	66	97	7200	1999	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
8	Fujitsu MAH3182MP	71	■ ■ ■ ■	69	70	70	96	7200	263	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
9	Quantum Atlas V	71	■ ■ ■ ■	62	67	55	98	7200	222	9.1 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	600 dpi R.R.T.H.	300 dpi R.R.T.H.	600 dpi R.R.T.K	300 dpi R.R.T.K	Doküman-tasyon	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 1640SU	94	■ ■ ■ ■	83	95	100	100	100	292	1600 x 3200 dpi, 42 bit, USB, SCSI	08/01
2	Epson 1240U	89	■ ■ ■ ■	100	98	96	96	100	156	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
3	Microtek Scanmaker 4700	82	■ ■ ■ ■	71	57	70	91	88	245	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
4	Epson Perfection 640U	80	■ ■ ■ ■	69	71	76	78	100	110	600 x 2400 dpi, 36 bit, USB	08/01
5	HP Scanjet 3400C	80	■ ■ ■ ■	65	90	73	84	84	99	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
6	HP Scanjet 4300C	80	■ ■ ■ ■	74	95	75	89	80	119	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
7	Acer ScanPrisa 640BU	79	■ ■ ■ ■	54	38	92	69	84	69	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
8	Genius ColorPage HR7	79	■ ■ ■ ■	49	74	81	82	100	132	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
9	Acer ScanPrisa 1240UT	78	■ ■ ■ ■	47	29	94	73	94	165	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
10	HP Scanjet 3300C	78	■ ■ ■ ■	94	100	70	87	77	70	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB	01/01

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony CPD-G200P	92	■■■■■	71	100	98	97	94	379	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	11/01
2	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	74	50	95	89	93	290	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	11/01
3	Miro 17F95	78	■■■■■	74	50	91	89	87	256	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	11/01
4	Viewsonic GS773	77	■■■■■	90	50	83	83	81	319	D.Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	11/01
5	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■■	43	50	100	91	100	389	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	11/01
6	Sony CPD-E220E	76	■■■■■	57	50	98	86	92	320	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	11/01
7	Philips 107B	76	■■■■■	71	50	84	90	88	287	Dot Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	11/01
8	Acer P791	76	■■■■■	60	50	94	88	88	300	A.Grille, 0,25 mm, 1600 x 1200 P.	11/01
9	LG 774FT	75	■■■■■	60	50	96	84	89	289	Flatron, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	11/01
10	ViewSonic E70F	75	■■■■■	50	50	94	88	93	269	Dot Pitch, 0.25 mm, 1280x1024 P.	11/01

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik - P.: Pixel

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony G400	98	■■■■■	96	100	30-96	48-120	446x464x461	629	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
2	LG 995FT	95	■■■■■	96	94	30-96	50-160	470x480x470	465	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
3	Philips 109P	95	■■■■■	95	94	30-110	50-160	456x469x438	535	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
4	NecFP950	97	■■■■■	100	92	31-110	55-160	442x456x447	759	Grill Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
5	ViewSonic PF790	91	■■■■■	92	83	30-97	50-160	470x470x477	575	Perfect Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
6	Sony E400	91	■■■■■	96	83	30-96	48-120	446x464x461	460	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
7	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■■	86	82	30-96	50-160	452x455x478	490	Flat S. Tube, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
8	ADI Microscan G66	77	■■■■■	77	77	30-95	50-160	470x483x425	489	Trio D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
9	Philips 109B	77	■■■■■	83	68	30-95	50-160	452x462x420	466	Dot Pitch, 0.22 mm, 1920 x 1440 dpi	11/99
10	Acer 99SL	77	■■■■■	83	68	30-98	50-160	484x466x428	389	Trio D. Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200dpi	7/00

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	125	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVPI640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	75	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	75	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	127	12X, 40X, Tray	9/01
5	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
6	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	52	16X, 48X, Tray	9/01
7	Sony DDU1621	63	-	65	55	98	26	85	-	16X, 40X, Tray	10/01
8	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	63	16X, 40X, Tray	9/01
9	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01
10	Sony DDU1211	52	■■■■■	51	53	47	1	80	69	12X, 40X, Tray	9/01

CHIP TOP 10

Epson Photo 2000P: Çok yüksek çözünürlükte baskı yapabiliyor.

Lexmark Optra T614: Yüksek baskı hızı sayesinde birinci sıraya oturdu.

Aopen CD-S550: Fiyat/performans oranı en iyi olan ürün.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı K.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	HP 2250 TN	95	□□□□	89	97	78	94 dpi	100 dpi	1027	1200x600 dpi, Paralel, Ethernet	5/01
2	Epson Stylus Photo 2000P	91	□□□□	63	75	62	100 dpi	97 dpi	740	2880x720 dpi, Paralel, USB	8/01
3	Epson Stylus Color 980	91	■□□□	57	85	88	94 dpi	97 dpi	188	2880x720 dpi, Paralel, USB	12/00
4	HP 1220C	87	□□□□	100	35	58	94 dpi	94 dpi	540	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
5	Epson Stylus Photo 1270	85	■□□□	52	100	100	76 dpi	82 dpi	385	1440x720 dpi, Paralel, USB	10/00
6	Epson Stylus Color 680	83	■□□□	60	61	55	92 dpi	87 dpi	74	1440x720 dpi, Paralel, USB	8/01
7	Lexmark Z42	80	■□□□	51	54	47	91 dpi	95 dpi	127	2400x1200 dpi, Paralel, USB	3/01
8	HP 930C	80	■□□□	44	53	54	100 dpi	96 dpi	148	600x600 dpi, Paralel USB	10/00
9	HP 970 Cxi	77	■□□□	55	53	57	83 dpi	94 dpi	199	600x600 dpi, Paralel USB	10/00
10	Xerox Docuprint M760	75	■□□□	52	47	52	77 dpi	86 dpi	149	1200x1200 dpi, Paralel, USB	2/01

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

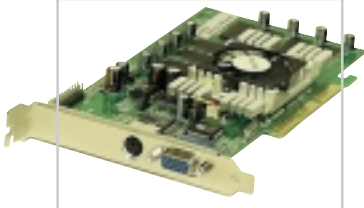
Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Lexmark Optra T614	94	■□□□	93	100	95	86	93	1305	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
2	Xerox Docuprint N2125	87	■□□□	64	54	97	100	100	1300	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
3	Oki Okipage 24	80	■□□□	100	100	84	73	84	1432	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
4	HP Laserjet 4100 DTN	79	■□□□	90	60	100	87	93	2443	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
5	Canon LBP-800	66	■□□□	36	60	88	90	53	408	600x600 dpi, 512 Kbyte	4/01
6	Lexmark Optra E312	64	■□□□	42	46	93	77	76	400	600x600 dpi, 4 MB	4/01
7	Canon LBP-1000	61	■□□□	42	22	99	89	80	752	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01
8	IBM Infoprint 12	59	■□□□	49	33	75	79	93	549	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01
9	Epson EPL-5800	58	■□□□	44	38	77	78	86	342	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
10	Xerox Docuprint P1210	56	■□□□	48	34	72	80	76	459	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

CD Sürücüler

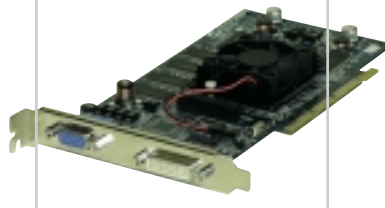
Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	■□□□	100	25	80	12.4 X	2 MB	80	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Aopen CD-948E	64	■□□□	53	55	65	20 X	128 Kb	31	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
3	Aopen CD-952E	60	■□□□	47	51	65	19.1X	128 Kb	31	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
4	Asus CD-S550	60	■□□□	62	44	65	13.9 X	128 Kb	38	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Creative CD5233E	58	■□□□	51	86	70	7.8 X	256 Kb	45	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Samsung SC-152	58	■□□□	47	100	60	7.9 X	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Sony CDU4811	58	■□□□	54	85	60	7.8 X	128 Kb	40	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	LG CRD-8520B	53	■□□□	50	35	60	13.6x	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
9	Sony CDU4821	53	■□□□	50	70	60	7.8 X	512 Kb	48	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
10	Creative Digital IR	52	■□□□	53	40	90	7.9 X	128 Kb	44	52X, IDE Ultra DMA 33	5/01

CHIP TOP 10

Abit Siluro T400: Yüksek performans ve ergonomiye sahip.

Gigabyte GF-3000 Yeni nesil Geforce III işlemcilerin temsilcisi

Liteon 16/10/40: Ürünü Burn Proof özelliği ve uygun fiyatı cazip kılıyor.

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Abit Siluro T400	99	■ ■ ■ ■ ■	98	99	98	97	100	83	N. GF2 MX 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	8/01
2	Leadtek Geforce 2 MX SH MAX	97	■ ■ ■ ■ ■	100	100	100	99	90	105	N. GF2 MX 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	6/01
3	Cardex Geforce 2 MX Golden S.	94	■ ■ ■ ■ ■	89	93	85	99	100	148	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
4	Guillemot Prophet II-MX	93	■ ■ ■ ■ ■	98	99	90	98	87	139	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
5	Leadtek Geforce 2 MX	92	■ ■ ■ ■ ■	93	94	87	98	93	57	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
6	PixelView Geforce2 MX Twin	91	■ ■ ■ ■ ■	82	92	99	98	87	60	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
7	ATI Radeon	87	■ ■ ■ ■ ■	83	90	91	57	83	150	ATI Radeon, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
8	Aopen PA256MX	87	■ ■ ■ ■ ■	83	93	91	96	75	139	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
9	MSI MS-Starforce 816	86	■ ■ ■ ■ ■	90	94	87	99	75	145	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
10	Abit Siluro GF2 MX	86	■ ■ ■ ■ ■	94	95	85	100	75	89	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Leadtek Geforce 3	95	■ ■ ■ ■ ■	100	100	100	100	81	379	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	9/01
2	Gigabyte GF-3000	92	■ ■ ■ ■ ■	98	98	97	98	73	350	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	7/01
3	Leadtek Geforce 2 GTS Ultra	88	■ ■ ■ ■ ■	93	87	90	95	81	189	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	6/01
4	Elsa Gladiac Geforce2 Ultra	84	■ ■ ■ ■ ■	87	86	84	91	81	465	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
5	Creative Geforce 2 Ultra	80	■ ■ ■ ■ ■	92	86	89	93	48	480	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
6	Cardek GF 2 Pro 400 Golden S.	80	■ ■ ■ ■ ■	85	82	77	87	81	299	N. GF2 GTS Pro, AGP 4 X, 64 MB DDR	6/01
7	Leadtek Geforce 2 GTS Pro	77	■ ■ ■ ■ ■	88	85	78	90	65	189	N. GF2 GTS Pro, AGP 4 X, 64 MB DDR	2/01
8	Abit Siluro GF256 GTS	71	■ ■ ■ ■ ■	84	78	71	67	65	150	N. GF2 GTS, AGP 4 X, 64 MB DDR	2/01
9	Aopen PA256 Deluxe	70	■ ■ ■ ■ ■	77	77	68	77	65	325	N. GF2 GTS, AGP 4 X, 32 MB DDR	2/01
10	ATI Radeon	69	■ ■ ■ ■ ■	63	63	60	53	100	360	ATI Radeon, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Veri Trans. H.	Ort. Erişim Süresi	Hata Düz. Süresi	Audio CD Yazma	Data CD Yazma	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Plextor Plexwriter 24/10/40A	98	■ ■ ■ ■ ■	80	71	40	100	100	265	24/10/40, 4 MB	10/01
2	Plextor Plexwriter 16/10/40A	97	■ ■ ■ ■ ■	67	49	55	100	98	223	16/10/40, 2 MB	4/01
3	Yamaha CDRW 2100E	94	■ ■ ■ ■ ■	100	100	40	100	100	126	16/10/40, 8 MB	3/01
4	Aopen CRW-1232	89	■ ■ ■ ■ ■	84	84	4	94	95	130	12/10/32, 4 MB	11/00
5	Lite-On 16/10/40X	88	■ ■ ■ ■ ■	85	80	30	98	97	118	16/10/40, 2 MB	7/01
6	Plextor PX-W1210TA	78	■ ■ ■ ■ ■	48	55	100	63	93	191	12/10/32, 2 MB	11/00
7	Ricoh MP7120A	78	■ ■ ■ ■ ■	80	72	67	71	90	120	12/8/32, 4 MB	11/00
8	LG CED-8120B	78	■ ■ ■ ■ ■	82	82	51	75	86	127	12/8/32, 8 MB	2/01
9	Creative CD-RW B. 12/10/32	75	■ ■ ■ ■ ■	80	77	29	70	89	210	12/10/32, 2 MB	11/00
10	Sony CRX145E	75	■ ■ ■ ■ ■	86	73	62	75	74	210	10/4/32, 4 MB	11/00

SHAREWARE

Top-Downloads www.chip.com.tr

1. **ZoneAlarm 2.688**
Internet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılım
 2. **WinZip 8.0**
En popüler ZIP yazılımının en son sürümü
 3. **Nero Burning ROM 5.5.2.4**
Her türlü CD yazma işlemlerini gerçekleştirebilen yazılım
 4. **MoreTV 3.51**
TV yayınlarını bilgisayarınızdan izleyebileceğiniz yazılım
 5. **Tweak UI 1.33**
Sistem üzerinde performansı arttırmak için kullanabilirsiniz
 6. **CloneCD 2.8.5.2**
CD'lerinizin bire bir kopyasını çıkartabilecek en başarılı yazılım
 7. **Winamp**
Mp3 dosyalarını çalmak için kullanılacak popüler bir program
 8. **GoZilla 3.9.3**
Kesintisiz download yapmak için kullanılabilecek bir yazılım
- CD'DE YERALANLAR**
© CD-Code **SHAREWARE**

ScoutAbout ©

Hem Browser Hem Editör

Word benzeri bir kelime işlemci ve internet browser'ı birleştiren kompakt yapısıyla araştırmalarınızı kolaylaştıracak pratik bir yazılım.

Oldukça ilginç bir konsepte sahip olan program bir browser ile kelime işlemciyi bünyesinde birleştiriyor. Böylelikle ortaya gerçekten kullanımı kolay bir araştırma aracı çıkmış oluyor. Sağ tuş kullanımı ile kopyalama ve yapıştırma da destekleyen program, izlenen web sayfalarının tümü de dahil olmak üzere hemen her metin belgesinin ya da resmin sürükleyip bırak metodu ile browser'dan kelime işlemciye aktarılabilmesine de imkan tanı-

yor. Böylelikle internet'ten bulunan bilgilerin saklanması da kolaylaşmış oluyor. Program içinde 4 farklı görüntüleme modu ve bir de proje yapısını izlemek için liste modu bulunuyor. İsterseniz üye sitelere kaynaklar sağlayarak para da kazanabiliyorsunuz. Program GIF, JPEG, BMP, TXT, RTF, HTML ve BKZ dosya biçimlerini destekleyebiliyor. Hem online hem de offline olarak çalışabileceğiniz ScoutAbout'un içinde yazım denetimi de yapılabilir.

330 Java Tips ©

Pratik Bir Elektronik Java Kitabı

Java dilini cazip buluyor ama kiptan okuyup öğrenmek yerine öncelikle günlük hayatta lazım olacak şeyleri öğrenerek hemen pratik kullanıma geçmek istiyorsanız bu yardım aracından yararlanabilirsiniz. 330 Java Tips adındaki bu e-book, gerçek hayattan

alınmış 330 adet ipucuna yer veriyor. Firmanın internet sitesinde geçen yıl boyunca yayınlanan ve aynı zamanda haftalık olarak üyelere gönderilen mail'lerden derlenerek oluşturulan bu elektronik kitap, Java'yla ilgili konular hakkında oldukça kapsamlı. 0

ile 3 yıllık deneyimi olan kullanıcılara hitap ediyor. Yeni başlayanlar ise Java üzerine herhangi bir SSS üzerinde bulamayacakları konuları bile burada bulabilirler. Ancak sisteminizde Acrobat Reader'ın kurulu olması gerektiğini unutmayın.

Eğlencelik küçük masaüstü programları

Bilgisayar başında tabii ki sürekli olarak çalışamayız. Arada verdiğiniz kısa molalarda zamanınızı ayıracağınız kısa eğlencelik programlar biraz olsun kafanızın dağılmasını ve rahatlatmanızı sağlayabilir. İşte bu amaçla değişik zevklere hitap eden bu 3 programdan birini ya da tümünü bilgisayarınıza kurup stres atabilirsiniz.

► Desktop Sniper ©

Desktop Sniper Network sürümü aslında molalardan çok çalışırken oynamak için yapılmış bir nevi oyun. Desktop Sniper'ı oynamak için oyunun ağ ya da internet üzerindeki çeşitli arkadaşlarınızın bilgisayarında kurulu olması gerekiyor. Daha sonra onlara hiç beklemedikleri bir anda saldırı düzenleyebilirsiniz. Bu durumda karşı ek-

randa tamamen tesadüfi bir noktada bir sniper belirecek ve eğer arkadaşınız atak davranıp onu vuramazsa bir puan öne geçebileceksiniz. Tabii ki tam tersi sizin için de geçerli.

Program aynı zamanda tek başınıza oynamanız için de destek veriyor. Bu durumda rakibiniz bilgisayar. Bu shareware sürümde zaman ve skor limiti var. Kayıt ücreti ise sadece 6\$.

► Love Tester ©

Bu program biraz daha duygusal bilgisayar kullanıcılarına hitap ediyor. Eğer çevrenizde hoşlandığınız biri varsa ve onunla uyum sağlayıp sağlayamayacağınızı merak ediyorsanız, bu fal uyum programını denemenizde fayda var. İşaretleri alıp bunları karşıla-

tıran program size en uygun sonucu veriyor. Oldukça renkli ve canlı bir arabirime sahip olan programın CD'de bulabileceğiniz sürümü içinde gerekli VB kütüphaneleri de bulunuyor.

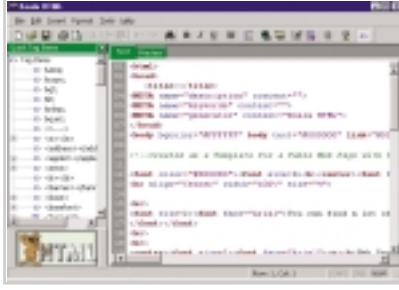
► Paula ©

Eğer yukarıdaki program ile kendinize uygun bir eş bulamadıysanız sizi İsviçre'den 17 yaşındaki Paula ile tanıştırebiliriz. Gerçi kendisi sadece başarılı bir yapay zeka programı ama en azından her zaman uyumlu davranıp sizinle istediğiniz kadar sohbet edebiliyor. Üstelik diğer gramer işlemleri yapan, dediğinizi tekrarlayan programların aksine olabildiğince insan gibi davranacak şekilde tasarlanmış. Sürekli öğrenip ona göre de davranabilen Paula için internet sitesinden sürekli güncelleme yapabilirsiniz. Programın kayıt ücreti ise sadece 10\$.

Koala HTML

Pratik Web Sayfaları İçin!

Eğer siz de çok fazla uğraşmadan internet üzerinde bir web sayfası yaratmak isteyenlerdenseniz bu programı mutlaka dikkate almanız gerekiyor. Yeni başlayanlar kadar uzmanların da işini kolaylaştıracak bir program olan Koala HTML, çok fazla eğitim gerekmeden özel HTML tag'larını hızlı ve basitçe sayfanıza eklemenize olanak tanıyor. Program ayrıca başlamanızı kolaylaştırmak için birçok web taslağı, 65'den fazla arka plan resmi, animasyon ve web'de kullanılmaya uygun resim sunuyor. Program içindeki örnek DHTML ve Java kod örneklerinin sayısı ise 20 civarında. Hızlı ön izleme penceresi sonuç HTML belgelerinin editör penceresi içinden, harici bir browser'a ihtiyaç duyulmadan görüntülenebilmesini sağlıyor. Bu pencereden baskı ön izleme seçeneği-

ne de ulaşılabilir. Sayısız undo ve redo imkanı da tanıyan Koala HTML, basit HTML tag'leri kadar resimler, sesler, tablolar ve diğer gelişmiş bileşenlerin de kolaylıkla eklenmesini sağlayabiliyor. Son olarak programın hızlı

The Wap Pro

WML'ler İçin Hızlı Çözüm

Artık hemen her marka fimanın wap destekleyen bir cep telefon modeli bulunuyor ve çok uygun fiyatlara bir tane edinmek de mümkün. Dolayısıyla wap sayfalarına ulaşacak kişi sayısı da her gün artıyor. Eğer yeni gelişmekte olan wap dünyasına siz de katkıda bulunmak istiyorsanız The Wap Pro 2.0 adlı bu güçlü WML editöründen yararlanabilirsiniz. Windows 95/98, NT ve 2000 sistemleri altında sorunsuz çalışan bu programda WML geliştirme işlemlerini basitleştirecek araçlar ile zamandan inanılmaz tasarruf edilebiliyor.

Oldukça gelişmiş bir wysiwyg

SurfVCR

Internet Browser Videosu

Web'de sörf yaparken ilginç sitelere genelde hep ordan oraya atarken rastlarız ve çoğu kez de buraya nereden geldiğimizi hatırlamayız. Eğer yanlışlıkla bir de browser'ı kaparsak bu siteye ulaşmamız hayal olabilir. İşte SurfVCR bunu engellemek için web üzerinde sörf yaparken attığınız her adımı tek tek kaydediyor ve istediğiniz zaman tekrar geri oynatabiliyor. Program yazdığınız her url'yi, her ismi, şifreyi ve davranışları hatırlayabiliyor. Import ve export seçenekleri ise hazırladığınız kayıtları arkadaşlarınızla da paylaşmanıza olanak tanıyor. Sık Kullanılanların aksine SurfVCR, her şeyi eksiksiz kaydediyor. Kayda başlamak için ise tek yapmanız gereken I.E. 5.0 araç çubuğu üzerine eklenecek SurfVCR tuşunu kullanmak. **30 günlük** deneme süresinin arkasından kayıt için **20\$** ödemek gerekiyor.

YENİLENENLER

► **Kazaa Media Desktop 1.3.3**
KaZaa Media Desktop, medya dosyalarını paylaşabileceğiniz ikinci kuşak bir peer-to-peer dosya paylaşım yazılımı. Program ses, video, yazılım, oyun, resim ve belgeleri paylaşmayı mümkün kılıyor. 1.3.2 sürümüne uygunsuz içerikler ve virüsler için kullanılacak filtreler ve hızlı mesaj göndermek için tuşlar da eklenmişti. Bu sürümde ise önemli bir güvenlik güncellemesi yapılmış. <http://download.kazaa.com/kmd.exe>

► PCAnywhere 10

Oldukça popüler bir uzaktan yönetim yazılımı olan PCAnywhere ile çevirmeli ağ bağlantısı ile uzaktaki bir bilgisayar ile sanki başındaymış gibi çalışmak mümkün oluyor. Güncellenmiş bu sürümde policy ayarlarını değiştirebilme ve ağ ya da telefon hatları üzerindeki güvensiz uzaktan erişim yazılımlarını tespit etme şansı da bulunuyor. <http://129.250.191.41/pCATrial.exe>

► Clone CD

Artık neredeyse hepinizin yakından tanıdığı CloneCD ile herhangi bir CD'nin orijinalinin aynısı olacak şekilde 1e1 kopyasının çıkarılması mümkün oluyor. Bu yeni sürümde eski sürümlerde olan ve Windows 2000 üzerinde USB ve firewall ile oluşan hatalar giderilmiş.

<http://www.brennmeister.de/files/clonecd/SetupCloneCD.exe>

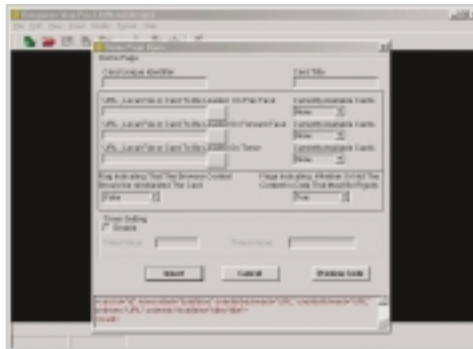
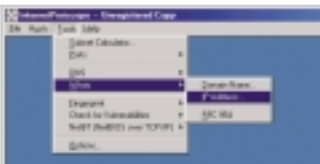
► Partition Magic 7.0

Sabit diskiniz üzerinde bölümler yaratarak çoklu işletim sistemleri, programlar ve veriler için düzenlemenize olanak tanıyan PartitionMagic kullanıcı dostu arabirimi ile tüm işlemleri de oldukça kolaylaştırıyor. En son sürüm olan 7.0'da Artık NTFS bölümleri de birleştirilebiliyor, Windows XP destekleniyor, 80 GB'ın üstü sabit diskler ile çalışabiliyor ve harici USB sürücülere de erişilebiliyor. <http://www.powerquest.com/demos/PartitionMagic/>

InternetPeriscope

Güvenlik Her Şeyden Önemlidir

Arama motorunu çağrıştıran ilginç bir isme sahip olmasına rağmen aslında program bir güvenlik yazılımı. Web, SMTP, POP ve DNS sunucularını izleyerek bulunduğu Intrusion Detection System (IDS) ile hacker'ların sistemimize girmesini engelleyebileceği gibi böyle bir saldırıda saldırganın kullandığı ISS'in ismi, adresi ve e-mail adresi de size sunulabiliyor. InternetPeriscope aynı zamanda güvenliği sağlama amaçlı olarak birçok ek araç da sağlıyor. 30 günlük deneme süresinin ardından ödenmesi gereken kayıt ücreti ise biraz yüksek; tam **250\$**.

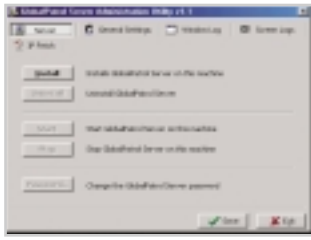
WML editörü olan program kodlama araçları ile de WML sitelerinin oluşturma işlemini kolaylaştırıyor.

Programın 2.0 sürümü ikiz kullanıcı arabirimi ile ASP, JSP, PHP3, Cold Fusion, PERL ve WML script ile yaratılmış dinamik WML içeriğini de destekleyebiliyor. Shareware sürümünde bazı kısıtlamalar var. Tam sürümün fiyatı ise **50\$**.

GlobalPatrol ☉

Kontrolü Elden Bırakmayın

Daha önce hiç iş yerindeyken de evdeki bilgisayarınızı kullanmayı gerektiren bir durum ortaya çıkmış mıydı? Ya da bir ağ üzerindeki tüm bilgisayarları tek bir bilgisayardan izlemek istemez miydiniz? İşte GlobalPatrol isimli bu uzaktan kontrol programı tüm bunları gerçekleştirebiliyor. Üstelik izlemenin dışında kullanıcıya yönetim, kontrol ve müdahale etme şansı da tanıyor. Tüm bunlar için program oldukça basit ve kullanışlı bir arabirim sunuyor. Ayrıca internet'in daha verimli

kullanılması için gerekli düzenlemeleri de yapabiliyorsunuz. Bu sürümde uzaktan herhangi bir program çalıştırılması ya da durdurulması da gerçekleştirilebiliyor. Program, **30 günlük** deneme süresine sahip. Fiyatı ise **50\$**.

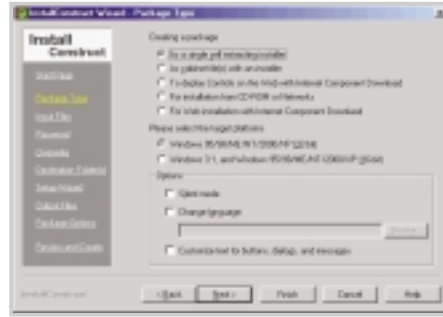
Install Construct

Windows XP Destekli Kurulum Paketi

İnanılmaz geniş bir yelpazede Windows sürümü destekleyen bu kurulum paketi hazırlama yazılımı ile uninstaller'ı ve kurulum paketler hızlıca hazırlanabiliyor. Adım adım ilerleyen ve duruma göre zekici genişleyebilen bir sihirbazı da dahil olmak üzere paketler hızlıca hazırlanabiliyor. Aynı zamanda çalışmanızın her adımını bir script dosyası olarak da kaydediyor.

Bu script dosyaları daha sonra benzer paketlerin hazırlanması ve var olanların güncellenmesi gibi tekrar eden işlemlerde de size zaman kazandıracaktır. Ek olarak program; kişiselleştirilebi-

lir grafik, 3 boyutlu logo yazısı, sıkıştırma oranı, gizli şifre güvenlik seçeneği, uluslararası dil

destegi ve kendi başına kurulabilir setup hazırlama gibi seçenekler de sunuyor.

Son 4.0 sürümünde; bir grup

içermeyen başlat menüsü öğeleri yaratma ve Windows tarafından kullanımda olan dosyaları kolaylıkla kaldırabilecek, yeniden başlatma da destekleyen yeni bir uninstaller seçenekleri de eklenmiş. Ayrıca eski sürümler ile yaratılmış script'lerin kullanımı için geriye dönük uyumluluk da sağlanıyor. **250\$** ka-
yıt parası ödemediğiniz takdirde, her hazırladığınız kurulum paketinin açılması sırasında bir copy-right uyarısıyla karşılaşacaksınız.

Color Pilot

Fotoğraftaki Anılarınız Hiç Solmasın

Dijital fotoğraf makinesiyle çektiğiniz ya da tarayarak bilgisayara aktardığınız fotoğraflarınızda ki renk problemleri canınızı sıkıyorsa Color Pilot adlı bu yazılımı kullanarak kolaylıkla sorunlarınızın üstesinden gelebilir ve seçtiğiniz bir rengi aynı ya da başka

bir resimden alacağınız referans renk ile değiştirerek resmin kalitesini artırabilirsiniz. Ayrıca referans renk seçim paletinizi daha sonradan benzer resimler üzerinden kullanılmak üzere kaydetme şansınız da bulunuyor. Bu işlem çoklu resim dosya-

ları üzerinde işlem yapmayı da kolaylaştırıyor. Dikkat çekici panorama özelliği ise birbirine takip eden resimlerin arda arda eklenmesini mümkün kılıyor. Kullanımı oldukça kolay olan programın kayıt ücreti için **30 \$'ı** gözden çıkarmak gerek.

Access Lock

PC Güvenliği Önemlidir

Bilgisayarınızın başından ayrıldığınız zaman sistem güvenliğini tehlikeye girdiğinizi düşünüyorsanız, bu tip durumlarda gitmeden önce onu güvenli bir kuma almak isteyebilirsiniz. İşte size bunu oldukça kolay bir biçimde sağlayacak olan Access Lock isimindeki bu program system tray'de çalışarak güvenliğini sağlayabiliyor.

Kullanmak için bir şifre belirledikten sonra masaüstünüzü güvenceye almak istediğiniz her seferde system tray'deki simgesine tıklamanız yeterli oluyor. Kilit durumunda ise fare imleci ve görev çubuğu da dahil olmak üzere her şey kullanılamaz hale geliyor. Bu durumdan ise sadece

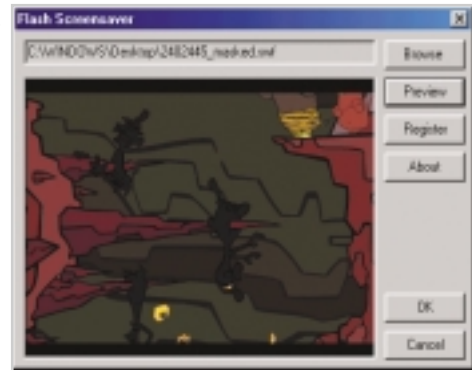
doğru şifre girilerek kurtulunabiliyor. Yanlış girişler de sesli bir uyarıya neden oluyor ve kayıtlara geçiyor. Access Lock, PC'nizi iki şekilde koruyabiliyor. İlk yöntem masaüstünüzü saklayıp bir ekran koruyucu görüntülerken ikinci yöntemde izleyiciler arka planda olup bitenleri izleyebiliyorlar. Özellikle bu ikinci yöntem herhangi bir tanıtım sırasında müdahaleyi engellediği için işleri oldukça kolaylaştırıyor. Boot sırasında da koruma sağlayabilen bu yazılım sistem kilitli iken istenirse kullanıcıların mesaj bırakabilmelerine de olanak tanıyor. Mü-kemmel bir online yardıma da sahip olan programın deneme sürümü **30 günlük**. Fiyatı ise **25\$**.

Flash Screensaver ☉

Renkli Ekran Koruyucuları

Ekran koruyucularınızı daha canlı hale getirmek için artık büyük dosya boyutlarına sahip ve ekranı korumak uğruna bilgisayarı yoran yardımcı programlar kullanıyorsanız size başka bir önerimiz var. Flash Screensaver isimli bu program herhangi bir Flash dosyanın ekran koruyucunuz olarak belirlenmesini sağlayabiliyor. Az yer kaplayan ve hızlı bir animasyon formatı olan Flash, internet üzerinde de popüler bir format olduğundan her

yerde bulmanız da sorun olmayacaktır. Böylelikle hem bilgisayarınızı yormayan hem de canlı ekran koruyuculara sahip olabi-

lirsiniz. **30 gün** boyunca deneyebileceğiniz programın fiyatı ise sadece **13\$**.

İÇİNDEKİLER

3D Modelleme Yazılımı
ZBrush (V1.23)
Eğitim Yazılımı
Benko Matematikçi 2002
Sanal Mağaza Yazılımı
Actinic Catalog 4

OCR Yazılımı
ScanSoft Omnipage Pro II
Sistem Yedekleme Yazılımı
Dantz Retrospect Express /
Server 5.5
Video Düzenleme Yazılımı
Pinnacle System Studio 7

Dosya Sıkıştırma Yazılımı
WinZip 8.1 (beta)
Ses Düzenleme Yazılımı
Cakewalk Music Software
Sonar XL
**Organizasyon Yönetim
Planlama**
Microsoft Visio 2002

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasında firmalar her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlar ile kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Şimdiye kadar herhangi bir 3D program ile çalıştıysanız yazılımın nasıl işlediği konusunda mutlaka az çok bir bilgiye sahipsinizdir. Zaten vektörler, yüzeyler, dokular ve programın gücüne göre nurbs ve spline gibi nesneleri kullanabilmek için bunların ne demek olduğunu da bilmeniz

muş gibi kolaylıklar sağlayan bu programı mutlaka denemeniz gerekiyor.

Bunun yanı sıra en son olarak 11. sürümü piyasaya çıkan ve başarılı bir OCR yazılım olan Omnipage de yeni web özellikleri ve PDF dosyalarıyla çalışabilmesi gibi özelliklerle oldukça dikkat çekiyor. Bu ay

gerekir. Bu durumda yaratıcı olmanın ne kadar fazla teknik terim bildiğinizle doğru orantılı olduğu gibi bir çelişki ortaya çıkabilir. Dolayısıyla çok fazla bilgisayarla ilgisi olmayan tasarımcıların bu tip teknolojik programlarla güzel sonuçlar ortaya çıkarması da zorlaşacaktır. Ancak bu ay tanıttığımız yazılımlar arasında olan ZBrush, 3D konusunda tüm bu kanıları bir anda değiştiriyor. Benzersiz bir şekilde 3D modelleme için 2D boyama araçlarının kullanılmasına olanak tanıyan ve sanki bir hamur ile model yapıyor-

yazılım testimizde yer alan diğer bir ilginç ürün ise amatör ya da profesyonel olarak müzik üzerine çalışanları ilgilendiriyor. Daha önce Cakewalk Pro Audio adıyla anılan programın yeni sürümü görsel ve içerik olarak farklılıkların yanı sıra isim olarak da değişmiş. Yeni Sonar XL'de; digital ses, MIDI ve döngüler senkronize bir biçimde bir arada rahatlıkla kullanılabilir. Bu program synthesizer'ları simüle etmek için yeni standart olan Dxi'yi de kullanıyor.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

CHIP CD

Yazılım inceleme bölümünde yer alan ve CD-Code'una sahip ürünlerin deneme sürümlerini CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Bu yazılımlardan bazıları için gerekli olacak deneme şifrelerini ise aşağıdaki internet adreslerine bağlanarak elde edebilirsiniz.

Retrospect Server 5.5
http://www.dantz.com/index.php3?SCREEN=free_trial_form&sku=176

ZBrush
<http://pixologic.com/download/bdownloadlo.html>

CHIP ONLINE

Aynı ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor. Ergonomide ise CHIP, yazılı-

mın dokümantasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

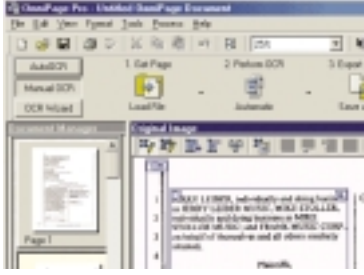
çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Yazılım Testi

OCR Yazılımı

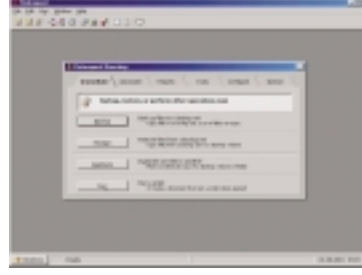

**SCANSOFT
OMNIPAGE PRO II**

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows98/ME/NT/2000
BİLGİ www.scansoft.com
FİYAT **150\$ + KDV**

Sistem Yedekleme Yazılımı

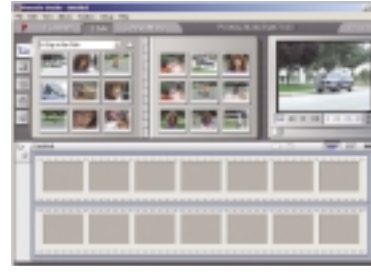

**DANTZ RETROSPECT
EXPRESS / SERVER 5.5**

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows98/ME/NT/2000
BİLGİ www.dantz.com
FİYAT **50\$ (Express), 600\$ (Server)**

Video Düzenleme Yazılımı

**PINNACLE SYSTEM
STUDIO 7**

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000
BİLGİ www.pinnaclesys.com
FİYAT **130\$ FireWire card dahil**

Tanınmış OCR yazılımların başında gelen Omnipage'in bu yeni sürümü ile artık PDF dosyalarından da metinler rahatlıkla alınabiliyor, 100'ün üzerinde dil tanınıyor ve çıkışlar bir HTML dosya olarak da kaydedilebiliyor. Mükemmele yakın bir sayfa planı tanıma motoru ile başlıkların, alt yazıların, tabloların, sütunların, renkli yazıların ve resimlerin ayırt edilmesinde de hiç problem yaşanmıyor ve sonuçlar neredeyse orijinaline yakın bir şekilde elde edilebiliyor. İster tarayarak ister de GIF, TIFF, BMP, PCX gibi formatlardaki resimler program içine alınabiliyor. Çıkış için ise HTML'in yanı sıra bir çok kelime işlemci ve hesap tablosu formu da kullanılabilir. Program isterseniz OCR işlemini Office 97, 2000 ve XP içinden yapabilmeye de olanak tanıyor. Program ile daha önceden taranmış bir resim işlenecekse bunun en az 300dpi ve 16 seviye gri tonunda olması gerekiyor. Yoksa problem çıkabiliyor. Ayrıca % 99'luk olarak belirtilen başarı oranı ise sadece lazer çıkışı kağıtlar üzerinde ve standart font ile görülebiliyor. Dokümantasyonda belirtilen bu değere silik ve sorunlu belgelerde ulaşmak ise oldukça zor.

SONUÇ: Eğer upgrade edecekseniz inanılmaz bir indirim sağlıyor. Üstelik upgrade işlemi için tarayıcılarla gelen lite sürümler bile yeterli. Türünün en iyilerinden biri olan bu program artık çok daha hızlı ve başarılı.

- + 100'ün üzerinde dil tanıma
- + Geniş çıkış formatı desteği
- + Yüksek tanıma performansı

Windows Me kullananların alışık olduğu sistem geri yükleme özelliğini diğer sistemler için de roll-back adı verilen bir fonksiyon olarak sunan ve başarılı birer yedekleme yazılımı olan Retrospect Express ve Server yazılımlarının yeni sürümleri ile kullanıcılar çok az bir çaba harcayarak, bilgisayarlarını en düzgün çalışan son konuma kolaylıkla getirebiliyorlar. Programın Express sürümü son kullanıcılara hitap ederken Server sürümü de NT ve 2000 tabanlı bir ağda 100 istemciden fazlasını kontrol edebiliyor. Retrospect, çalışma mantığı olarak ilk tam yedeklemenin ardından diğer yedeklemelerde sadece değişen bölümleri alıyor. Böylelikle yedekleme süresinin yanı sıra disk alanından da tasarruf sağlanabiliyor. Yedekleme birimi olarak teyp'lerin yanı sıra CD-R/RW ve Iomega Zip gibi taşınabilir sürücüler de kullanılabilir. Ek olarak ağ sürücüler de dahil olmak üzere bir sürücü ismine sahip tüm sürücüler üzerine de yedekleme yapılabilir.

SONUÇ: Retrospect, bir şirket için basit, hızlı ve rutin yedekleme işlemlerini sorun çıkarmadan götürebilecek bir yazılım. Ancak bir karşılaştırma yapacak olursak PowerQuest'in Drive Image'i ve ağlar için Drive Image Pro'su daha komple bir çözüm sunabiliyor.

- + Roll Back fonksiyonu
- + Sadece değişiklikler yedekleniyor
- Yüzeysel bir yedekleme sağlıyor

CD-Code Retrospect

Herşeyden yeni yazılımın isminin biraz yalıltıcı olduğunu söylemekle başlayabiliriz. Çünkü isminde 7 rakkamı olsa da bu programın henüz ikinci sürümü. Oldukça büyük yenilikler ve düzeltmeler içermesine rağmen Pinnacle, eski kullanıcı dostu arabirimi de koruyarak büyük başarı göstermiş. Bu mantıksal arabirim çeşitli işlemler için bölümden bölüme atlama gerekliliğini de ortadan kaldırıyor. Pinnacle periyodik olarak programın güncellenebilmesi için bir SmartUpdate özelliğini de programa eklemiş.

Böylelikle güncellemeler otomatik olarak alınabiliyor. Bir başka zeki özellik olan SmartCapture ise videoların sahne değişimlerine ya da belirli zaman dilimlerine bağlı olarak parçalanabilmesine ve dolayısıyla daha kolay düzenlenebilmesine olanak tanıyor. Düzenleme ekranında ise içinde Hollywood FX'den alınmış 16 3D efektinin de bulunduğu 200'den fazla geçiş efektine ulaşılabilir. Çıkışı ise doğrudan teybe ya da AVI, MPEG-1, MPEG-2, RealMedia ya da Windows Media dosya formatında sabit diske kaydetmek mümkün oluyor.

SONUÇ: Halen eksikleri olsa da Pinnacle'ın Studio'nun yeni sürümüne eklediği yenilikler onu gerçekten almaya değer bir güncelleme haline getirmiş. Üstelik arabirim de kullanışlılığından hiçbir şey kaybetmemiş.

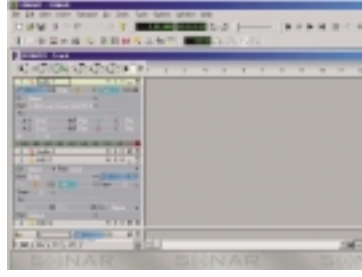
- + Kullanıcı dostu arabirim
- + 10 Mb'lık ücretsiz web alanı
- Sadece AVI dosyalarla çalışılıyor

Dosya Sıkıştırma Yazılımı

WINZIP 8.1
(BETA)CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.winzip.com
FİYAT 30 \$ + KDV

Ses Düzenleme Yazılımı

CAKEWALK MUSIC
SOFTWARE SONAR XLCHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows98/ME/NT/2000
BİLGİ www.cakewalk.com
FİYAT 740\$

Organizasyon Yönetim Planlama

MICROSOFT
VISIO 2002CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT 200\$ (Standart)

Kullanıcıların istekleri doğrultusunda programı geliştirmeye çalışan Winzip programcıları yeni paketle de sıkıştırılmış dosyalar üzerinde gerçekleştirilebilecek hemen her imkanı kullanıcıya sunuyor. Yenilikler arasında en çok dikkat çeken ise Zip and Email Plus adını taşıyor. Program içinde daha önce de yer alan bir özelliğin bu geliştirilmiş hali ile artık default mail yazılımını kullanarak eklenti olarak bulunan zip dosyasının adını değiştirebileceğiniz gibi şifre eklemeniz de mümkün oluyor. Bu şekilde eklenti virüslerine karşı da pratik ve başarılı bir koruma sağlayabiliyorsunuz. Eskiden Winzip içinde Actions menüsünde yer alan Install seçeneği ile arşiv içinde bir setup ya da install dosyası bulunması halinde bunların otomatik olarak kullanılması mümkün oluyordu. Yeni sürümde ise bu yararlı özellik WinZip sihirbazına da dahil edilmiş. Ayrıca artık tek parça ZIP'lerin sonradan ufak parçalara bölünmesi de mümkün oluyor. Dosya boyutları disketler için 1.2MB, 1.44MB ve 2.88MB olarak değişirken Iomega Zip ve CD-R/RW diskler için 100MB ve 650MB gibi değerlere de sahip olabiliyor.

SONUÇ: Bir ZIP programına artık daha fazla özelliğin eklenemeyeceğini düşünüyorsanız Winzip'in 0.1'lik yeni güncellemesi bile fikrinizi değiştirmeye yetiyor.

- + Windows Gezgine tam entegrasyon
- + Eklentilere şifre koyabilme
- Fiyatı rakiplerine göre yüksek

CD-Code Winzip

Hem dijital ses hem de MIDI üzerine tam anlamı ile entegre bir biçimde birden fazla track üzerinde kayıt ve düzenleme yapabilen sistemler arasında yer alan Cakewalk'ın yeni yazılımı Sonar XL, sunduğu döngü yaratma ve düzenleme, özenle seçilmiş yararlı DirectX ve MIDI efekt plug-in'leri, çeşitli DXi yazılım tabanlı synthesizer'ları ve Microsoft'un low-latency WDM sürücülerini desteği ile bir anda öne çıkıyor. Eğer dijital ses, MIDI ve döngü dosyaları ile çalışıyor ve bunların hepsini aynı track tabanlı ortamda senkronize olarak kullanmak istiyorsanız bu paket tüm ihtiyaçlarınızı karşılayacaktır. Aslında Cakewalk Pro Audio 9'ın bir sonraki sürümü olan Sonar XL yeni özellikleri ve görünümü ile bu radikal isim değişikliğini de hak ediyor. Yeni ses döngü motoru ise artık ACID uyumlu döngüleri de açabiliyor ve WAV, MP3 ya da AIFF dosyalarından kendi döngülerinizi de rahatlıkla oluşturabiliyorsunuz. Sonar XL aynı zamanda yazılımsal olarak synthesizer'ları simüle etmek için yeni standart olan Dxi'yi ilk kullanan yazılım olma özelliğini de elinde tutuyor.

SONUÇ: Cakewalk Sonar XL, dijital ses, MIDI ve döngülerin sıkı entegrasyonu ile en güçlü paket. Aynı zamanda da bunları senkronize bir biçimde kullanmak istiyorsanız Sonar XL'i tercih edebilirsiniz.

- + MP3 encoding desteği
- + Müzik CD'leri yaratabiliyor
- CD ripping özelliği yok

CD-Code Cakewalk

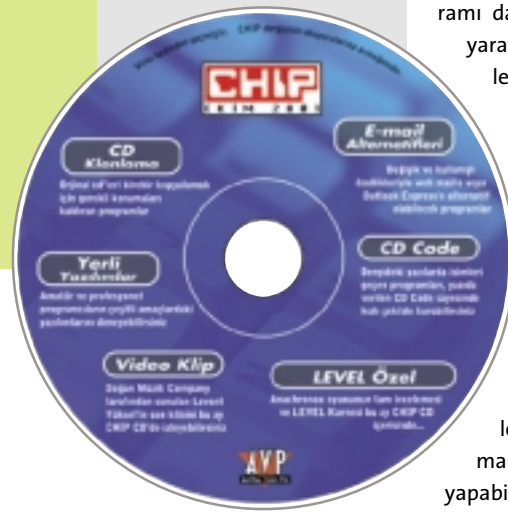
Oldukça esnek bir paket olan Visio, teknik çizimden yazılım modellemeye, ağ tasarımı iç dekorasyon planlamaya kadar birçok konu için gerekli araçları bünyesinde barındırıyor. Aynı zamanda Visual Basic for Applications için sağlanan destek ile tamamen programlanabilir bir yazılım olan Visio'nun isteklere uyacak şekilde özelleştirilmesi de mümkün oluyor. Yazılım çok geniş bir yelpazede kalıp ve taslaklarla birlikte geliyor ve bunlar da aslında programın asıl değerini oluşturuyor. Visio, Excel ile dosya transferi de yapabiliyor ve otomatik tablolar oluşturulabiliyor. SQL Server 2000 desteği de veritabanı şemalarının reverse engineering'i için daha fazla geliştirilmiş. Ayrıca Visio zaman çizelgeleri yaratmak için artık Microsoft Project'den veri transferi de yapabiliyor. Yazılımın diğer bir ilginç yönü ise sunduğu XML desteği. Böylelikle herhangi bir çizimi veri kaybetmeden XML olarak kaydetmeniz de mümkün olabiliyor. Yeni Visio'da sadece tek bir Professional sürüm bulunuyor ve bu hem mühendislik hem de BT için öğeler içeriyor. Enterprise sürümü ise artık yok. Burada kötü haber ise Visio Professional'in fonksiyonlarının oldukça azalması.

SONUÇ: Genel anlamda bakıldığında Visio süper bir ürün ve bu da şu ana kadar yapılmış en iyi sürüm. Ama üst düzey modelleme ve profesyonel geliştirme araçları oldukça kısıtlı.

- + Gelişmiş arabirim ve Office entegrasyonu
- + Eksiksiz XML desteği
- Yazılım ve veritabanı özellikleri azaltılmış

CHIP CD İÇERİĞİ

- » Swish
Flash olmadan Flash yapın!
- » CHIP CD
Ekim CHIP CD içeriği
- » Blacklce
İnternette maksimum defans
- » DLL Show
Sistem dosyalarınızı tanıyın
- » Anket
500 Windows XP Deneme
Sürümü kazanma şansı

Swish

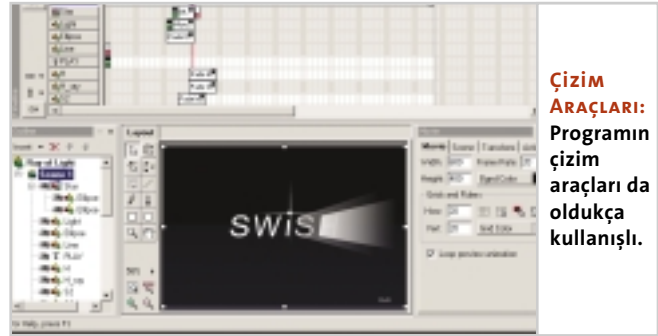
Flash Olmadan Flash Yapın!

İnternette statik sayfalar artık yerlerini dinamik sayfalara bırakıyorlar. Macromedia Flash kullanmadan da SWF uzantılı animasyonlar yapabilirsiniz.

İnternet ve multimedyanın artık her alanda karşımıza çıkması şartırtıcı bir durum değil. Basit web sayfaları yerlerini yavaş yavaş dinamik, grafik ağırlıklı ve müziklerle süslü gelişmiş sayfalara bırakıyor.

Macromedia'nın Flash programı da bu konuda bir devrim yaratarak web'i oldukça renklendirdi. Fakat dinamik sayfalar yoğunlaştıkça hazırlığı da bir o kadar zorlaşır. Swish, SWF uzantılı Flash dosyaları yaratmanıza yarayan kullanımı çok kolay bir program. Önceden hazırlanmış efektlerin üzerinde oynamalar yaparak saatlerce uğraşacağınız animasyonları birkaç saniyede yapabiliyorsunuz.

Kullanışlı ve basit arabirim: Gelişmiş bir arabirimden oluşan programı kullanması oldukça kolay. Macromedia Flash'dan

Çizim ARAÇLARI: Programın çizim araçları da oldukça kullanışlı.

farklı olarak kendine özgün menülere sahip. General menüsünde yapacağınız movie ile ilgili genişlik, yükseklik, saniyedeki kare sayısı ve arkaplan rengi gibi genel özellikleri seçebiliyorsunuz. Content menüsünde, animasyonunuza ekleyeceğiniz resim ve ses dosyaları için ayarlar yapabiliyorsunuz.

Timeline: Efektler ve Actions: Timeline bölümü programın en karışık bölümü sayılabilir ve asıl animasyonu yapacağınız bölüm de burası... Bu bölümde yarattığınız scene'in bütün özelliklerini görebilir, eklediğiniz objeleri

hangi zaman aralığına yerleştireceğinize karar verebilirsiniz. Programın hazır efektler kısmında Fade, Slide, Blur, Squeeze, Explode, Typewriter, Wave, Alternate, Revert, Scale Characters, 3D Spin ve Vortex efektleri yer alıyor. Bu efektleri art arda sıralayabiliyorsunuz veya aralarında geçişler yapabiliyorsunuz. Programın bu versiyonunda basit efektleri resim dosyalarına da uygulayabiliyorsunuz. Actions menüsünde animasyonu yönetmenizi sağlayacak komutlar yer alıyor. SWI olarak kaydettiğiniz animasyonları SWF olarak da kaydedebilirsiniz.

Ekim CHIP CD İçeriği

CHIP CD içindeki programları kurmak için önce ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor. Daha sonra o ana başlık altında ilgili program isimlerini göreceksiniz. Program isimlerine tıkladığınızda ise o programın kısa açıklamasını ve genel özelliklerini görebilirsiniz. Daha sonra 'Programı KUR' butonuna bastığınızda program bilgisayarınıza kurulacaktır.

Kategorilere ayrılmış onlarca program: Klasikleşen CHIP CD içinde herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit yanında, çeşitli amaçlarda, bilgisayar kullanıcıları arasında

rağbet gören çeşitli programlardan oluşan onlarca programı kategorilere ayırarak sizlere sunmaya devam ediyoruz. CHIP TOP 10 Testlerinin nasıl yapıldığını anlatan "Nasıl Test Ettik?" bölümü de her ay olduğu gibi CHIP CD içerisinde yer alıyor. CHIP TV'de ise yakında sinemalarda gösterime girecek olan filmlerin fragmanlarını izleyebilirsiniz.

CD Code ve Ayın Shareware'leri: Dergideki yazılarda isimleri geçen programları yazıda verilecek olan CD Code ile bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Ayın Shareware'lerinde ise Yazılım bölümünde tanıtılan programlarının tümünü bulabilirsiniz.

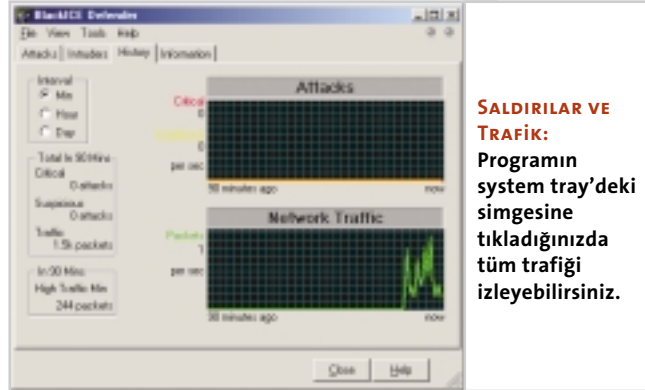
CD CODE: Dergideki yazılarda açıklaması yapılan programları CD Code menüsünden seçebilirsiniz.

BlackIce

İnternette Maksimum Defans

İnternet'te rahatça sörf veya chat yapabilmemiz için hergün artan internet trafiğine karşı hızlandırıcılar, optimizasyon araçları ve daha birçok ek program kullanılıyor. Fakat yalnız bunlar yeterli olmuyor. Günümüzde internette en önemli şey güvenlik...

BlackICE Defender, isminden de anlaşılacağı gibi sadece kendinizi korumanız için geliştirilmiş bir araç. Programda herhangi bir saldırı özelliği bulunmuyor. Programı ilk açtığınızda system tray'de bir simge olarak kalıyor ve saldırıları kontrol etmeye hemen başlıyor. Program otomatik olarak genel kullanım ve güvenlik ayarlarıyla geliyor. İsterseniz daha sonra gelişmiş özellikleriyle

SALDIRILAR VE TRAFİK: Programın system tray'deki simgesine tıkladığınızda tüm trafiği izleyebilirsiniz.

blok sisteminiz, log tutma özelliği ve tarama özelliklerini açabiliyorsunuz.

Gelişmiş kullanıcılar için: Ayrıca programda bir de gelişmiş kullanıcılar için firewall ayarları bul-

nuyor. Buradan kabul edeceğiniz veya direk blok etmek istediğiniz ip adreslerini belirliyorsunuz. Port bölümünden ise TCP ve UDP protollerini seçebiliyor ve yine kabul edeceğiniz veya bloklayacağınız portları seçiyorsunuz.

DLL Show

Sistem Dosyalarınızı Tanıyın

Yüklediğiniz programlardan hangileri sisteminizin kaynaklarını ne kadar kullanıyor? Hangi programlar hangi sistem dosyalarını etkiliyor? Bunları bilmek ve sisteminizi yönetirken ipleri ele almak istiyorsanız işte DLL Show tam size göre bir program. Sisteminizdeki binlerce sistem dosyasının ne işe yaradığını, hangi dosyaların gereksiz bir şekilde yer kapladığını anlayabilirsiniz. DLL Show ile seçtiğiniz tüm sistem dosyalarının geniş açıklamalarını görebili-

lirsiniz. Programı kullanmak da oldukça basit.

Tüm dosyalar gözlem altında:

Programı çalıştırdığınızda karşınıza çıkan ayarlar penceresinden Windows'da programı nasıl ve nerede kullanacağınızı seçebilirsiniz. Hangi programları kapsayacağını veya nasıl alarm vereceğini belirliyorsunuz. Programın ana penceresinden ise ister sadece çalışan programları isterseniz de sisteminizdeki tüm programları kapsayan bir taratma yapabiliyorsunuz. Daha sonra seçtiğiniz uygulama dosyasının (EXE) hangi DLL veya DRV dosya-

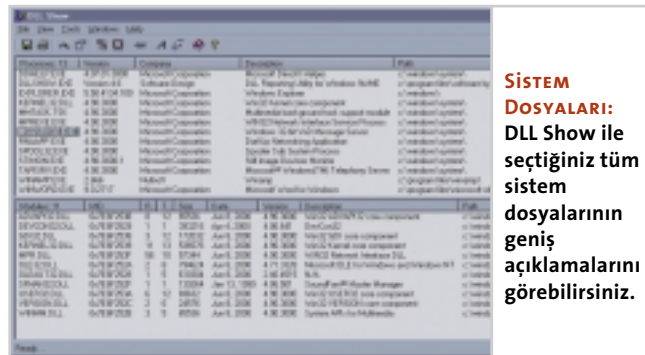
larını kullandığını görüyorsunuz. Bu DLL dosyalarına tıkladığınızda ise dosyanın versiyonunu ve tüm açıklamalarını görebiliyorsunuz.

Internet Explorer 6 en yeni

browser: En sonunda Internet Explorer'ın son versiyonu olan 6 beta test sürümü tamamlandı ve kullanıma hazır hale getirildi. İnternet Explorer öncesine nazaran hataları giderilmiş ve daha kullanışlı bir hale gelmiş... Fakat İngilizce olan bu versiyonu kurmak istemiyorsanız ve eski versiyon bana yeter diyorsanız Basic Kit içinden 5.5 tr versiyonunu kurabilirsiniz.

EN YENİ EXPLORER: Windows XP ile gelen Internet Explorer'ı önceden kurabilirsiniz.

SİSTEM DOSYALARI: DLL Show ile seçtiğiniz tüm sistem dosyalarının geniş açıklamalarını görebilirsiniz.

KISA... KISA...

Dergimiz CHIP'le birlikte CHIP CD'yi de yeniden tasarlayıp sizin için daha kullanışlı bir hale getirdik. Shareware ve Freeware programlar artık kategorilere ayrılmış olarak CHIP CD içinde yer alıyor. CD Code bölümünde ise dergide tanıtımı yapılan programlara ulaşabiliyorsunuz. Örneğin dergideki Palm programlarının tanıtıldığı yazıda verilecek olan CD Codu: PALM olacaktır. CD Code menüsünden PALM seçeneğini seçtiğinizde programların tümü sabitdiskinize kopyalanacak ve siz buradan rahatlıkla kullanabileceksiniz.

Sucess

Yeni dijital dergimiz Sucess ile sizlere Elektronik İş hakkında temel düzeyde bilgiler sunacağız. CHIP'in genel yapısının oldukça dışında olan bu konuya ilgi duyup duymadığınızı bilmek bizim için çok önemli. Bu nedenle konuya ilgi duyan tüm okurlarımızdan Sucess hakkındaki düşünce ve isteklerini success@chip.com.tr adresine iletmelerini bekliyoruz.

CHIP OKUR ANKETİ

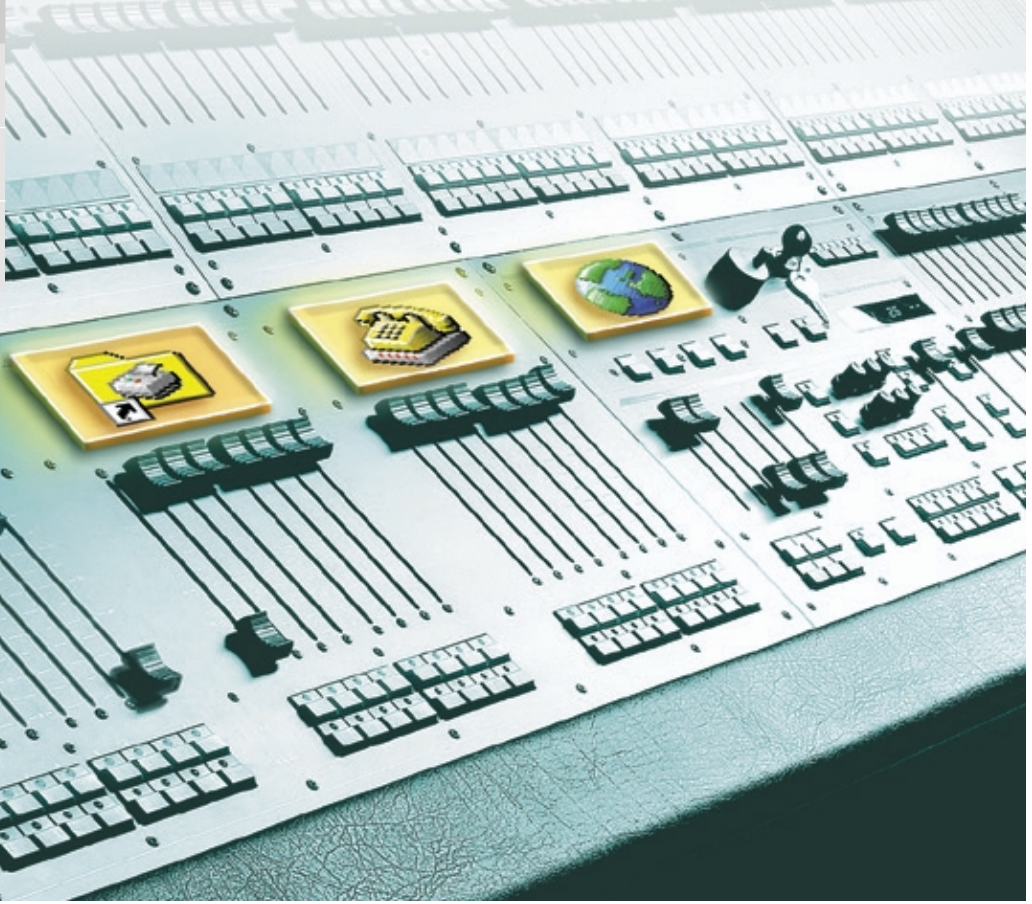
Windows XP Professional Deneme Sürümü Kazanın

CHIP CD bilgisayarınızda otomatik olarak açıldığında karşınıza gelecek olan sayfada birkaç buton bulunmaktadır. Bu butonlardan yukarıdaki CHIP logosuna tıklayarak CHIP CD aradığınıza, ortadaki logolara tıkladığınızda ise dijital dergilerimize ulaşabilirsiniz. En alttaki "okur anketi" logosuna tıkladığınızda karşınıza gelecek penceredeki anketi nasıl dolduracağınız aşağıda anlatılmaktadır.

Anketi göndermek için: Karşınıza çıkan anket penceresine adınızı, soyadınızı, varsa e-posta ve ev adresinizi yazdıktan sonra sorulara tam ve doğru olarak cevap vermeniz gerekiyor. Sorulardan cevapları şıkli olanları seçip, boşluklu olanları ise kendinizin doldurması gerekiyor. Son soruya da cevap verip internet bağlantınızı yaptıktan sonra "Gönder" tuşuna basıp ankete katılabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

153	Hata Kodları: Anlamları ve çözüm önerileri
153	Denetim Masası En önemli bileşenler
154	Uyarı sesleri: Windows mesajlarına ses

Denetim Masası'nın Saklı Kalmış Ayarları

Windows Problemlerine Son

Windows işletim sistemi kullanıp da sorunları olmayan bir bilgisayar kullanıcısı herhalde yoktur. Denetim Masası'nın alt menülerinde çoğu sorunun nedenini tespit edebilir ve bunları çözebilirsiniz.

Yeni donanım ya da yazılımların kurulumu sırasında farklı nedenlerden kaynaklanan hatalarla karşılaşılabilir: Bozuk veya eski sürücüler, diğer aygıtlarla çakışmalar ve doğru kurulamamış yazılımlar, kullanıcıları çoğu kez sıkıntıya sokacaktır. Oysa, denetim masası sayesinde en hızlı yardımı kendi kendinize sağlamak elinizde.

Artık denetim masası ayarlamalarına dokunmaktan korkmanız gerekmiyor. Çok sayıda sihirbaz ve yeni ayarlamaların test edilmesini sağlayan düğmeler, denetim masası dizinindeki programlarla çalışmayı çok daha rahat ve çok daha kullanışlı hale getirecektir.

Denetim masası iki farklı şekilde başlatılabilir: "Bilgisayarım" simgesinden "Denetim Masası"na tıklamak veya "Başlat" menüsünü kullanmak. İkinci durumda "Ayarlar" menüsünden "Denetim Masası"nı seçmelisiniz.

Denetim Masası'nın hataların bulunması ve sorunların giderilmesinde nasıl kullanılabileceğini yazının geri kalan kısmında bulacaksınız. Sonraki aşamalarda yapılması gerekenler özetle şöyle: Aygıt Yöneticisinin işaret ettiği hata kodlarını yorumlayarak, aksayan donanım ve yazılım bileşenlerini kaldırmak ve birkaç ufak müdahaleyle PC'nin işleyişini yeniden yoluna koymak.

1

Windows 95/98/Me/2000 Kurulu donanım çalışmıyor

PROBLEM: Ses veya görüntü kartı gibi donanım bileşenleri monte edildikleri halde çalıştırılmıyor.

ÇÖZÜM: "Aygıt Yöneticisi"nden sürücü eksikliklerini ve çakışma olasılığını gözden geçirin.

1 "Başlat - Ayarlar - Denetim Masası" menülerinden "Denetim Masası"nı

çalıştırın.

2 Sağ çubuğu aşağıya kaydırarak "Sistem" simgesini bulun ve simgeye iki kez tıklayın.

3 Yeni pencerede "Aygıt Yöneticisi" kartına geçin.

4 Herhangi bir aygıt grubunun bitişiğindeki artı işaretine tıklayın. Örneğimizde Ekran Bağdaştırıcıları grubu.

5 Herhangi bir problem söz konusu olduğunda, ekran bağdaştırıcısı sarı uyarı sembolüyle işaretlenir. Bu tip bir sorunla karşılaşıldığında aşağıdaki ipucundaki direktifleri yerine getirin.

2

Windows Me Hata kodu veriliyor

PROBLEM: Aksayan bileşen bulundu ancak aygıt yöneticisi hata uyarısını sadece sayı olarak görüntülüyor.

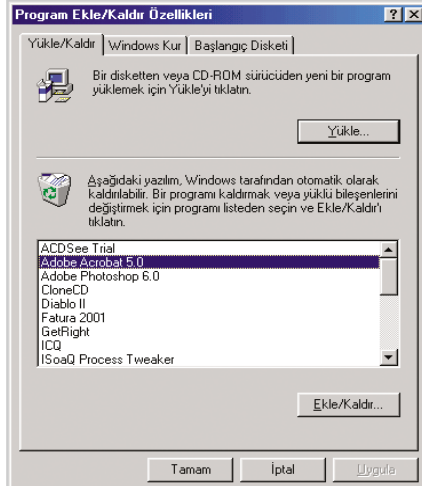
ÇÖZÜM: Microsoft tarafından tanımlanan

niz. "Sistem Ayarları Değişimi" penceresini "Evet"e tıklayarak kapatın.

5

Windows 95/98/Me/2000 Silinen Registry kayıtları

PROBLEM: Programlar, kurulumları sırasında kayıtlarını Windows'un kayıt veri bankası olarak tanımlayabileceğimiz Registry'ye kaydederler. Ancak kendi rutinleri kullanılarak kaldırıldıklarında bu

KOLAY TEMİZLİK: Programları sabit diskten kaldırmak için "Ekle/Kaldır" düğmesine tıklayın.

programlar registry kayıtlarını temizlemez ve kayıtlar dosya artığı olarak sabit-disk üzerinde yer etmeye devam ederler.

Çözüm: Programları Denetim Masası yardımıyla temizlemek

1 "Denetim Masası" penceresinde "Program Ekle/Kaldır" simgesine iki kez tıklayın.

2 Alt kısımdaki listeden silinmesi gereken programı seçin.

3 "Ekle/Kaldır" düğmesine tıklayın ve sonraki pencerede "Tamam"a tıklayarak işlemi onaylayın. Bu yöntemle silinen yazılımlar geri dönüşüm kutusuna taşınmazlar. Yani bir daha kurtarılamayacak şekilde kaybolurlar.

6

Windows 95/98/Me/2000 Önemli uygulamalar eksik

PROBLEM: Erişilebilirlik seçenekleri gibi bazı önemli uygulamalar standart kurulum sırasında sabit diske kopyalanmadıklarından daha sonraki kullanımlarda doğrudan erişilemezler.

Çözüm: Windows CD'sini sürücüye yerleştirmek ve uygulamayı kurmak.

1 "Program Ekle/Kaldır"ı bu uygulamaya ait simgeye iki kez tıklayarak başlatın.

2 "Program Ekle/Kaldır" penceresinden "Windows Kur" kartına geçin.

3 Eksik bileşeni seçin. Örneğin "Erişilebilirlik" Gerekli öğenin onay kutusunun dolu olması gerekir.

4 Windows CD'sini sürücüye yerleştirin ve "Tamam"a tıklayın.

7

Windows 95/98/Me/2000 Uyarı sesleri işitilemiyor

PROBLEM: Uyarı ve hata bildirim tonları yeterince belirgin değil ve bu nedenle de kolayca işitilemeyebiliyor. Soru ve ipucu durumlarındaki tonların ses düzeyi daha yüksek olabilir.

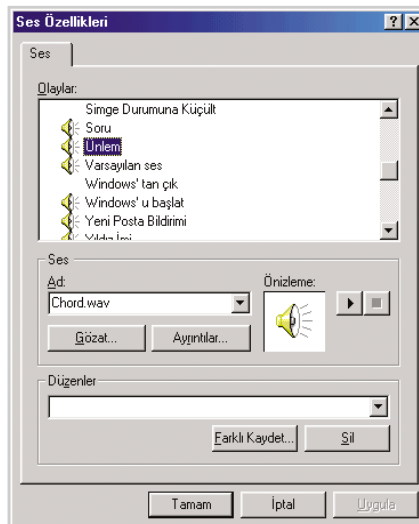
Çözüm: "Denetim Masası"ndaki "Ses" programı sayesinde sinyal seslerini değiştirmek

1 "Ses" simgesine iki kez tıklayın.

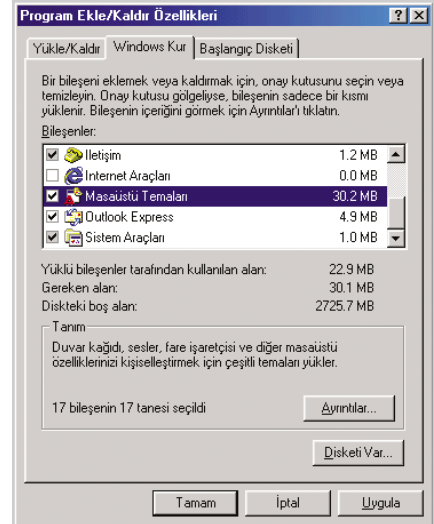
2 "Olaylar" listesinden bir öğe seçin. Örneğin "Ünlem" gerekli durumlarda sağ çubuğu kaydırarak diğer olay öğelerini de ulaşabilirsiniz.

3 "Ses" kısmındaki "Ad" başlığı altında mevcut ses dosyalarının listesini bulacaksınız. Sağ kısımdaki oka tıklayarak listeyi açın ve bu ses dosyalarından birine tıklayın. Olayların tümüne belirli bir ses şeması atamayı da tercih edebilirsiniz. Örneği "Sık Orman"

4 Seçili sesi sınamak için sağdaki önizleme alanı kullanılabilir.

UYARI SESLERİ: Hataları daha kolayca izlemek için "Ünlem" olayına belirgin bir uyarı sesi atayın.

EKSİKLERİ TAMAMLAYIN: Windows'un standart kurulumu sırasında kurulmayan uygulamalar, "Windows Kur" kartıyla sistemin kullanımına sunulabilir.

5 Seçiminizi "Tamam" düğmesine tıklayarak onaylayın.

8

Windows Me WinMe'de uyarı sesi yok

PROBLEM: Windows Me 'de ses klasörü yok.

Çözüm: "Sesler ve Çoklu Ortam" dizinini kullanarak. Windows 95/98 den tanıdığımız ses ve çoklu ortam dizinleri bu başlık altında toplanmış.

1 "Sesler ve Çoklu Ortam" kaydı görüntülenemediğinde "Tüm Denetim Masası seçeneklerini görüntüleyin"e tıklayın.

2 "Sesler ve Çoklu Ortam" simgesine iki kez tıklayın ve gerekliyse "Ses" kartına geçin.

3 "Ses olayları" listesinden bir kayıt seçin. Örneğin "Soru".

4 Sağındaki aşağı yön okunu kullanarak "Ad" listesini açın.

5 Listedeki dilediğiniz ses dosyasını seçin. "Gözet" in solundaki oka tıklayarak seçili ses dosyasını dinleyebilirsiniz.

6 "Ses ayarı" alanından, ses düzeyini belirleyin ve ardından "Tamam" düğmesine tıklayın.

9

Windows 95/98/Me/2000 Aranan yazı tipi yok

PROBLEM: Sistemde kurulu yazı tiplerinin fazlalığı nedeniyle C:\Windows\Fonts dizinine bakış zorlaştı.

Windows Sorunları

ÇÖZÜM: Yazı Tipleri dizinindeki gereksiz yazı tiplerinin silinmesi

- 1 “Yazı tipleri” simgesine iki kez tıklayın ve silmek istediğiniz yazı tiplerini işaretleyin. Örneğin “batang.ttf”
- 2 Herhangi bir yazı tipindeki karakterlerin nasıl görüldüğünü bilmek istiyorsanız simgeye iki kez tıklayın.
- 3 Daha sonra dosya menüsünden “Sil”i seçin.
- 4 Simgesinde kırmızı bir A harfi yer alan fontlar silinemez.

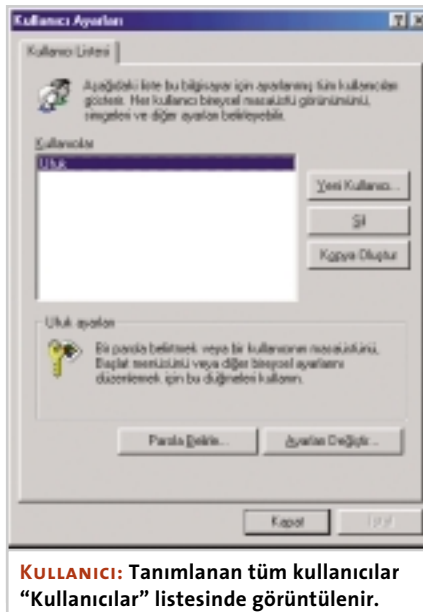
10

Windows 95/98/Me/2000
Kişisel ayarlar yok

PROBLEM: PC çok sayıda kişi tarafından kullanılıyor. Diğer kullanıcılar sıklıkla önemli sistem ayarlarında değişiklikler yapıyorlar. Bu nedenle Windows'u her seferinde kişisel ihtiyaçlarıma göre yeniden yapılandırmak zorunda kalıyorum.

ÇÖZÜM: Kendinizi farklı bir kullanıcı olarak tanımlayın. Kendi kişisel ayarlamalarınızı kaydedin ve bunları bir parola vasıtasıyla güvenceye alın. Daha sonra diğer kullanıcılar da kendi ayarlamaları için bu işlemleri ayrı ayrı yerine getirmeliler.

- 1 “Kullanıcılar” simgesine iki kez tıklayın.
- 2 “Kullanıcı Ayarları” penceresinde “Yeni Kullanıcı” düğmesine tıklayın.
- 3 “İleri”ye tıklayarak yeni bir kullanıcının eklenmesine olanak tanıyan sihirbazı başlatın
- 4 “Kullanıcı adı” kutusuna adınızı girin.

KULLANICI: Tanımlanan tüm kullanıcılar “Kullanıcılar” listesinde görüntülenir.

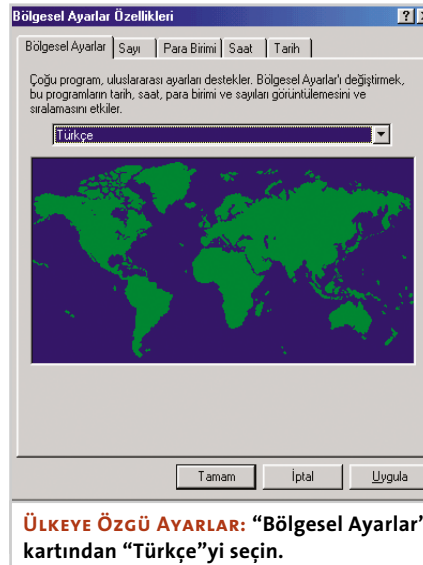
5 “İleri” düğmesine tıklayın. Dilerseniz bir sonraki pencereden ayarlamalarınızı bir parola ile koruyabilirsiniz.

- 6 “Geçerli öğeler ve içeriklerinin kopyalarını oluştur”u işaretleyerek ayarlamalarınızın kaydedilmesini sağlayın.
- 7 “Son”a tıklayarak sihirbazı sonlandırın.
- 8 Bilgisayarı yeniden başlatın. Sistem kendi kişisel ayarlarınız doğrultusunda yüklenecektir. Diğer kullanıcılar da bu ipucunu kendi ayarlamalarını kaydetmek için yerine getirmeliler.

11

Windows 95/98/Me/2000
Para birimi ve saat yanlış

PROBLEM: Bilgisayar zamanı yanlış gösteriyor ve seçili para birimi yanlış

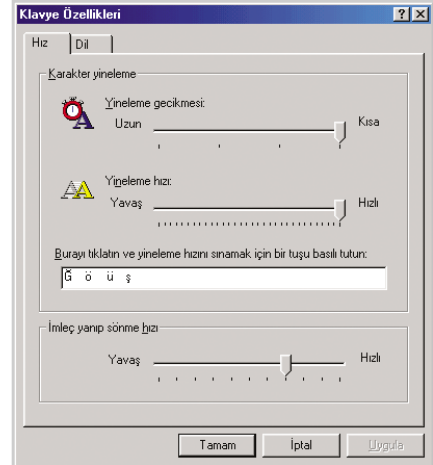
ÇÖZÜM: Ülke ayarlarını değiştirerek sistemi yeniden Türk standartlarına uygun hale getirin.

- 1 “Bölgesel Ayarlar” simgesine iki kez tıklayın.
- 2 “Bölgesel Ayarlar” kartına geçin ve sağındaki oka tıklayarak listeyi açın.
- 3 “Türkçe” kaydını seçin ve daha sonra “Tamam”a tıklayın.
- 4 Değiştirilen ayarların etkin hale gelmesi için bilgisayarı yeniden başlatmalısınız. Bunun için sıradaki soruyu “Evet”e tıklayarak yanıtlayın.

12

Windows 95/98/Me/2000
Türkçe işaretler yok

PROBLEM: Klavye Türkçe noktalamaları tanımlanıyor ve tuşların bazılarının yerleri

KLAVYE AYARI: Boşluğa ö, ü gibi sesleri girerek Türkçe noktalamaları sınavabilirsiniz.

klavyede göründüklerinden farklı.

ÇÖZÜM: Seçili noktalama sistemi yabancı bir dile ait. Klavye programındaki ayarlamaları değiştirmelisiniz.

- 1 “Denetim Masası”nda “Klavye” simgesini bulup iki kez tıklayın.
- 2 “Dil” kartına geçin ve “Ekle” düğmesine tıklayın.
- 3 “Dil Ekle” penceresindeki oka tıklayarak listenin görüntülenmesini sağlayın.
- 4 “Türkçe” kaydını seçin ve “Tamam”a tıklayın.
- 5 Hız kartını açın ve iletişim kutusuna bir takım işaretler girin. Türkçeye özgü harfler olan ş ve ğ gibi sesleri deneyin. Aynı pencereden klavyeyi yazma alışkanlıklarınıza göre yeniden ayarlamak mümkün.

13

Windows 95/98/Me/2000
Ekran aniden kararıyor

PROBLEM: Ekran sebep yokken kapanıyor.

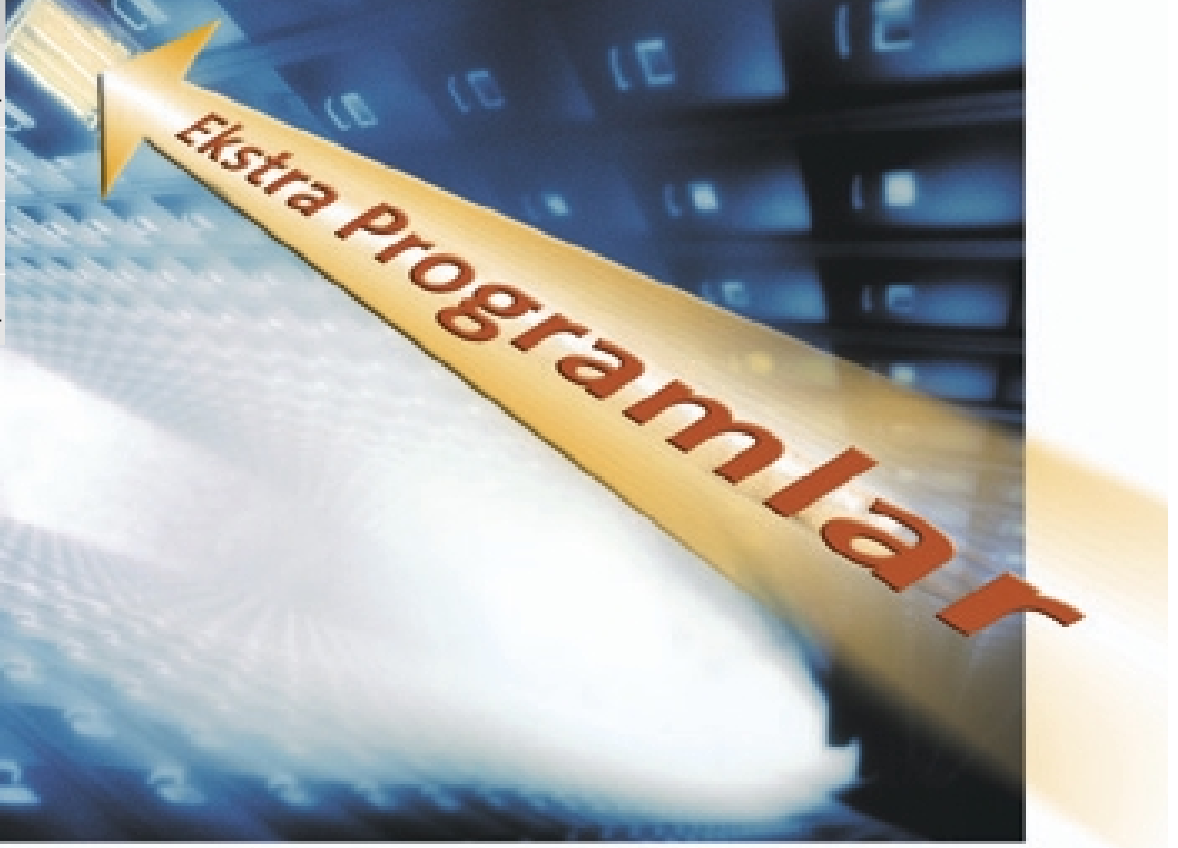
ÇÖZÜM: Güç Yönetimini devre dışı bırakmak

- 1 “Güç Yönetimi”ni simgesine iki kez tıklayarak başlatın.
- 2 “Ev/Ofis Masası” güç düzeni ayarları kısmında tüm seçenekler için “hiçbir zaman”ın seçili olduğundan emin olun.
- 3 Gerekirse “sistem bekleme konumu”, “monitörü kapat”, “sabit diskleri kapat” listelerinin her birini tek tek açarak “hiçbir zaman”a tıklayın.
- 4 “Güç Yönetimi Özellikleri” penceresini “Tamam”a tıklayarak kapatın.

MH / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

- 157 **Windows için Ek Programlar:**
Gizli ve ücretsiz faydalı araçlar
- 158 **Active Setup:**
Web üzerinden ek programlar
- 160 **Sürpriz Yumurta:**
Programların gizli özellikleri
- 160 **Office için Ek Programlar:**
Gizli ve ücretsiz faydalı araçlar

Windows ve Office'teki Faydalı Programlar

Windows'taki Gizli Hazine

Windows ve Office gibi yazılımlarda günlük bilgisayar kullanımınızı kolaylaştıracak gizli ve faydalı ek araçlar bulunuyor. CHIP bu gizli eklentileri nasıl kuracağınızı ve bunlardan nasıl faydalanacağınızı açıklıyor.

Bilgisayar kullanıcılarının çok büyük bir kısmı işletim sistemi ve Office paketi hazır olarak yüklenmiş sistemleri tercih ederler. Ancak ilk bakışta rahat olan bu hazır sistemlerin dezavantajları da vardır: Bir çok kullanıcı, veri ortamlarında hangi hazinelerin saklandığının farkında olamaz.

Sadece bu kadarla sınırlı değil: Microsoft resmi internet sayfasında da kendi sisteminize ücretsiz olarak entegre edebileceğiniz bir çok eklenti ve ekstra aracı kullanıma sunuyor. CHIP, çalışmanızı kolaylaştırmak için tamamı ücretsiz olan bu araçlardan Windows ve Office'in çehresini değiştirecek olanlardan hangilerini kesinlikle kurmanız gerektiğini gösteriyor.

Windows: Gizli araçlar

Windows kurulumu sırasında "Standart" seçeneğini işaretleyenler oldukça hızlı ve rahat bir şekilde kurulum işlemini bitire-

bilirler. Ancak bu esnada kullanılabilecek tüm bileşenler Windows kurulumuna dahil edilmezler. Veri yedekleme, Internet Backgammon (Win Me) ve sistem monitörü gibi eklentilerin daha sonradan kurulum CD'si veya Active Setup (Web üzerinden güncelleme) yardımıyla kurulabilmeleri ise mümkündür.

Windows programlarının CD-Rom üzerinden yüklenmeleri

Bu yazıda size tanıtacağımız Windows hazinelerinden faydalanabilmek için her bir program veya bileşeni varolan Windows kurulumu üzerine sonradan yüklemelisiniz. Aşağıda anlatılan işlemlere geçmeden önce Windows CD'sini sürücüye yerleştirin. Şayet bir ek program sadece internet üzerinden sunuluyorsa 158. sayfadaki "Web üzerinden güncelleme" kutusunda ki adımları yerine getirmelisiniz.

Windows'a sonradan bileşen eklemek için ilk olarak Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve ekrana ge-

len penceredeki Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın. Program Ekle/Kaldır penceresindeki Windows Kur kartını aktif hale getirecek olursanız sisteminizde kurulu bulunan veya sonradan yükleyebileceğiniz tüm Windows bileşenlerini görebilirsiniz. İstediğiniz bir program grubunu önündeki kutucuğa tıklayarak işaretleyin.

Windows Kur kartında bulunan Tanım başlığı altında seçili olan grupla ilgili kısa bir açıklama ve program grubunun içerisinde bulunan araçların bir listesi ekrana gelecektir. Ayrıntılar düğmesine tıklayarak söz konusu grup içerisinde bulunan araçların işaretlenebileceği başka bir seçim penceresi açabilirsiniz. Bu yeni seçim penceresi üzerinde yüklemek istediğiniz tüm bileşenleri işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Kurulum işlemini başlatmak için ekrana gelecek bir sonraki iletişim penceresini Uygula ve Tamam düğmelerini tıklayarak onaylayın.

Dikkat! Daha sonradan yüklemek istediğiniz bileşenlere bağlı olarak bilgisayarın yeniden başlatılması gerekebilir. Bu durumda söz konusu program ancak yeniden çalışma sonrasında aktif olacaktır.

Masaüstü temaları ile daha canlı Windows

Masaüstü temaları, çalışma ortamını görsel olarak zenginleştirmenin yanında bilgisayar kaynaklarını acımasızca kullanmasına rağmen kullanıcıların severek uyguladıkları değişikliklerdir. “Bilgisayarınızın İç”, “Tehlikeli Yaratıklar” veya “Bilim”. Windows CD’sinde toplam 16 (Windows Me’de bu sayı 15’e düşüyor) tane bu tür masaüstü teması bulunuyor. Bunlar mükemmel bir şekilde bir araya getirilmiş artalan resimleri, simgeler ve fare imleçleridir. Windows Update web sayfasından veya çeşitli internet sayfalarından, özellikle oyun sayfaları, başka masaüstü temaları elde edebilirsiniz. Bu temaları yüklemek için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz: Bu koleksiyonları “Windows programlarının CD-Rom üzerinden yüklenmeleri” başlığı altında veya “Web’den Windows Güncelleme” kutusunda anla-

tıldığı şekilde kurabilirsiniz. Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve burada bulunan Masaüstü Temaları simgesine iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen aynı isimli iletişim penceresi üzerindeki Tema başlığının yanındaki listeyi açmak için ok simgesine tıklayın ve buradaki öğelerden birini seçin. Ana pencere üzerinde seçili olan temanın yeni çalışma ortamını gösteren bir örneği ekrana gelecektir. Aynı pencere üzerinde bulunan Ayarlar başlığı altındaki seçenekler yardımıyla hangi görsel bileşenlerin değiştirileceğini belirleyebilirsiniz. Yeni ayarları aktif hale getirmek için de sırasıyla Uygula ve Tamam düğmelerine tıklanması yeterli olacaktır.

Sistem Monitörü:
Komple sistem analizi

Biraz önce yüklediğiniz masa üstü temalarının bilgisayar kaynaklarını nasıl etkilediğini bilmek istiyorsanız pahalı ek

programlar kullanmanıza gerek yok: Windows CD üzerinde bir çok PC bileşeninin performansı hakkında bilgi verebilen kusursuz bir analiz aracı bulunuyor. Bu aracı sonradan yüklemek ve internet bağlantınızın performansını gösterecek şekilde ayarlamak için aşağıdaki adımları uygulamalısınız: İlk olarak Windows Kur kartı üzerinde bulunan Bileşenler listesinden Sistem Araçları'nı seçin ve Ayrıntılar düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Sistem Monitörü ögesinin önündeki kutucuğu, üzerine tıklayarak işaretleyin ve seçimi Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın. Daha sonra sırasıyla Uygula ve Tamam düğmelerine tıkladığında eklenen bileşenler bilgisayara kopyalanırlar.

Programı çalıştırmak için Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem araçları alt menüsünde bulunan Sistem Monitörü komutunu çalıştırmalısınız. Araç standart olarak (işletim sisteminin motoru olarak da nitelendirilebilecek olan) Windows çekirdeğinin işlemci kullanımını görüntüler. Diğer sistem hizmetlerini ise rahatlıkla kontrol altında tutabilirsiniz.

Sistem monitörünün farklı işlemleri görüntülemesi için Düzen/Öğe Ekle komutunu çalıştırın. Örneğin internet bağlantısını görüntülemek için Kategori listesinden Çevirmeli Bağdaştırıcı ve Bayt Alınan/Saniye ögesini seçin. Son olarak Tamam düğmesine tıklayın.

Bundan böyle modem bağlantısı kontrol altında tutulacak ve alınan veri miktarı kolay okunan bir grafik üzerinde ekrana getirilecektir.

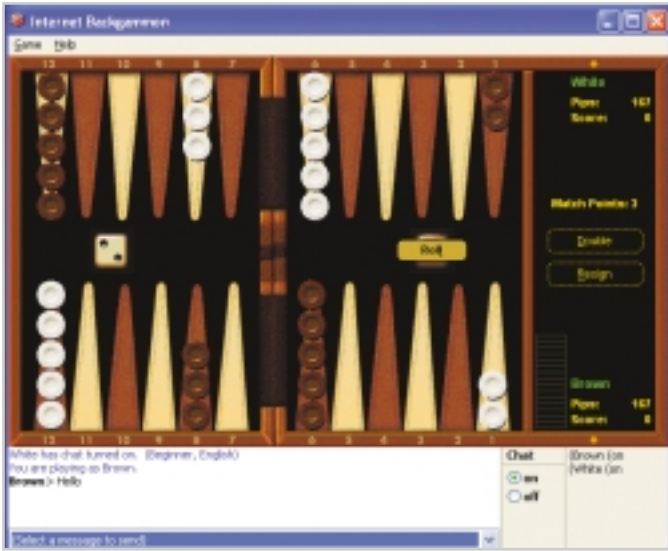
Online oyunlar ile daha fazla heyecan

Microsoft, daha önceki işletim sistemi versiyonlarında olduğu gibi Windows Me →

WINDOWS 98, 98SE VE ME İÇİN ÖNEMLİ EK PROGRAMLAR

PROGRAM	AÇIKLAMA	WINDOWS VERSİYONU	KURULUM ŞEKLİ
Evrak Çantası	Farklı bilgisayarlar arasında veri senkronizasyonunu sağlayan önemli bir araç.	98 ve SE	Windows Kur
Yedekleme	Dosyaların ve klasörlerin veri kayıplarına karşı yedek kopyalarının oluşturulmasını sağlar.	98, SE ve Me	Windows Kur
Masaüstü Temaları	Masaüstü artalanları, simgeler ve fare imleçlerinden oluşan grafik arayüzleridir..	98, SE ve Me	Windows Kur
İnternet Oyunları	İnternet üzerinden dünyanın herhangi bir noktasındaki rakiplerle karşılaşmanızı sağlayan beş oyun.	Me	Windows Kur
Hızlı Bakış	Oluşturulduğu programı çalıştırmaya gerek kalmadan dokümanların içeriğini görüntüler.	98 ve SE	Windows Kur
Sistem Monitörü	Örneğin sistem performansı gibi PC işlemlerini grafik olarak görüntüleyen analiz aracı.	98, SE ve Me	Windows Kur
Web Araçları	İnternet Explorer 4 ve 5'in fonksiyonlarını sekiz yeni özellik ile genişletiyor.	98, SE ve Me	Aktif Kur
Karakter Eşlem	Bu sayede dokümanlarınıza çok sayıda özel karakter ve simge ekleyebilirsiniz.	98, SE ve Me	Windows Kur
Pano Görüntüleyici	Pano üzerinde saklanan nesnelerin görüntülenmesini sağlar.	98, SE ve Me	Windows Kur

Ücretsiz Eklentiler

Göz ALTINDA: Windows donatıları arasında yer alan Sistem Monitörü bilgisayarınızın performansını ücretsiz olarak gözler önüne serecektir.

ile beraber de bir çok oyun sunuyor. 95 ve 98 ile arasındaki en büyük fark: Bu oyunlardan beş tanesi internet üzerinden oynanabiliyor.

Sonradan kurulum işleminin daha önceden değindiğimiz ilk şartlarını yerine getirin. Windows Kur kartına ulaştıktan sonra ise aşağıdaki işlemleri uygulayın: Bileşenler listesindeki Oyunlar öğesini seçin ve daha sonra Ayrıntılar düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen

Oyunlar penceresi üzerindeki listede bulunan Internet Oyunları öğesini işaretleyin. Söz konusu online oyunların kurulması için son olarak sırasıyla Uygula ve Tamam düğmelerine tıklayın.

Kurulum işlemi sonrasında internet üzerinden tavla oynamak için ilk olarak bir internet bağlantısı oluşturun ve daha sonra Başlat/Programlar/Oyunlar/Internet Backgammon komutunu kullanarak oyunu çalıştırın. Zekice! Muhtemel raki-

biniz oyun çalıştırıldığında otomatik olarak aranıyor. Artık dünyanın herhangi bir yerindeki rakibinizle oyuna başlayabilirsiniz.

Ücretsiz: Internet Explorer için yeni fonksiyonlar

Sadece Windows'un hizmetlerini geliştirmek için ücretsiz eklentiler bulunmaz. Microsoft, tabii ki Internet Explorer 5 (ve daha üst versiyonları) için de ilginç bir eklenti (Web Accessories for Internet Explorer) sunuyor. Bu eklenti farenin sağ düğmesine tıklanarak açılan nesne menüsünü kullanışlı bir çok yeni fonksiyon ile donatıyor: Örneğin "Highlight" komutu yardımıyla web sayfası üzerinde metinler ön plana çıkartılırken, "Link List" ve "Images List" komutları da sayfa üzerinde kullanılabilen tüm bağlantı ve resimleri ayrı bir pencere üzerinde görüntülüyor.

Maalesef sadece İngilizce versiyonu bulunan bu aracı yüklemek için Microsoft'un aşağıdaki web sayfasını ziyaret etmelisiniz: www.microsoft.com/Windows/IE/WebAccess/ie5tools.asp.

Söz konusu web sayfası ekrana geldiğinde ilk olarak sağ tarafta bulunan "Download Web Accessories for Internet Explorer" bağlantısına tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen iletişim penceresi üzerindeki "Bu programı diske kaydet" seçeneğini işaretleyin ve daha sonra Tamam düğmesine tıklayın. Söz konusu dosyanın sabit diskiniz üzerinde saklanmasını istediğiniz konumu belirtin ve sadece 131 Kilobyte büyüklüğündeki dosyanın yükleme işleminin başlaması için Kaydet düğmesine tıklayın. Programın yüklenmesi bittikten sonra Windows Gezgini'ni kullanarak dosyanın kaydedildiği klasörü görüntüleyin ve otomatik kurulum işlemini başlatmak için "IE5-wa.exe" dosyasına iki kere tıklayın.

Web Accessories for Internet Explorer eklentisi kurulduktan ve bilgisayar yeniden açıldıktan sonra biraz önce değindiğimiz Highlight fonksiyonundan hızlı arama ve hatta reklamları engelleme seçeneğine kadar toplam sekiz yeni fonksiyon kullanıma sunulacaktır.

İpucu: Şayet WWW'in derinliklerine yaptığınız gezilerde halen Internet Explorer 4.0'ı kullanıyorsanız yukarıda değinilen aracı yüklemek için "www.microsoft.com/msdownload/iebuild/ie4_toys/en/ie4_toys.htm" sayfasını görüntüleyin ve iki kere Next düğmesine tıklayın →

ACTIVE SETUP

» Web üzerinden güncelleme

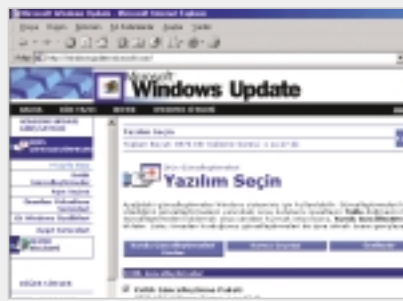
Kullanışlı olan tüm ek programlar işletim sisteminin kurulum CD'sine gizlenmişlerdir. Bu yardımcı araçların bir kaç internet üzerinden kullanıma sunulurlar. Ancak bu eklentileri tek başınıza aramak zorunda değilsiniz: Microsoft tüm güncelleme, geliştirme ve iyileştirmeleri Windows 98 Update Manager üzerinden rahatlıkla ulaşılabilir bir web sayfası üzerinden kullanıma sunuyor.

1 İlk olarak bir internet bağlantısı oluşturun ve daha sonra söz konusu web sayfasına ulaşmak için Başlat menüsündeki Windows Update öğesine tıklayın.

2 "Microsoft Windows Update" web sayfasındaki "Ürün Güncelleştirmeleri" bağlantısına tıklayın.

3 Sisteminizin incelendiği kısa bir bekleme süresi sonrasında yüklemeniz tavsiye edilen ürün güncellemelerinin bir listesi ekrana gelecektir.

4 Bir veya daha güncellemeyi yüklemek için program isimlerinin yanlarında bulunan kontrol kutucuklarına tıklayın. Son olarak Şimdi Yükle düğmesine tıkla-

yarak otomatik yükleme işlemini başlatabilirsiniz.

Önemli Açıklama! Şayet Başlat menüsünde Windows Update komutu bulunmuyorsa aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

1 Başlat/Programlar alt menüsünde bulunan Windows Gezgini'ni açtığınız şekilde çalıştırın.

2 Windows Gezgini penceresini kullanarak Windows klasörünü görüntüleyin ve Windows 98 Update Manager'ı çalıştırmak için burada bulunan "wupdmgr.exe" dosyasına iki kere tıklayın.

Office: Gizli araçlar

Microsoft, Office paketini de bir çok kullanışlı ek program ile donatmış. Bu araçlara tüm versiyonlarda (97, 2000 ve XP) Microsoft Office Tools klasörü üzerinden ulaşılabilmesi bir çok kullanıcı tarafından basit bir şekilde göz ardı edilmelerine neden oluyor. Microsoft'un Web üzerinden yayınladığı şablonlar, eklentiler ve geliştirmeler için de benzer bir durum söz konusu. Bu ücretsiz araçların bulundukları yer çok az sayıda kullanıcı tarafından biliniyor.

Önemli Office araçlarını sonradan yüklemek

Office araçlarının varolan bir kurulumla sonradan yüklenmesi işlemi Windows'da kinden biraz daha farklıdır. Aşağıdaki işlemleri adım adım uygulayarak Office eklentilerine güvenli bir şekilde ulaşabilirsiniz: İlk olarak Office CD-Rom'unu sürücüye yerleştirin ve kurulum programının otomatik olarak çalıştırılmasını bekleyin. Buna alternatif olarak Windows Gezgini yardımıyla CD-Rom'un içeriğini görüntüleyebilir ve ana dizinde bulunan "kur.exe" dosyasına iki kere tıklayarak kurulum programının çalışmasını sağlayabilirsiniz. "Microsoft Office 97 Kur" (veya "Microsoft Office 2000 – Bakım Modu") iletişim penceresinde bulunan Ekle/Kaldır (Office 2000'de Özellik Ekle veya Kaldır) düğmesine tıklayın. İstedığınız öğeyi önünde bulunan işaret kutucuğuna (veya yanındaki artı simgesine) tıklayarak seçin ve daha sonra "Seçenek Değiştir" düğmesine tıklayın. Yükleme istediğiniz bileşenleri önlerindeki kutucukları (Office 2000'de bu öğenin yanındaki küçük oka tıklayın) işaretleyerek seçin ve daha sonra sırasıyla Tamam ve Devam (Office 2000'de "Bilgisayarım'dan Çalıştır ve Şimdi Güncelleştir) düğmelerine tıklayın.

SÜRPRİZ YUMURTA

» Programların gizli özellikleri

Bir proje içerisinde çalışan tüm programcıların isimlerinin uygulama içerisinde görüntülenmesi yazılım geliştiriciler arasında bir gelenek haline almıştır. Bu işlem filmlerden alışıldığı üzere isimlerin listelenmesi ile gerçekleştirilir. Ancak programcılar isimlerinin görüntülenmesi için uygulamalar içerisine günlük Office ve Windows kullanıcılarının rahatlamalarını sağlayan eğlenceli araçlar da saklayabilirler. Bu tür esprili eklentiler ise literatürde Sürpriz Yumurta olarak adlandırılırlar. Bu isim söz konusu eklentilerin ne el kitabı ne de yardım dosyalarında bulunmadığını ve sadece tesadüfen karşınıza çıkabileceği anlamına geliyor.

En ünlü örnekler: Excel 2000'de gizlenmiş bir araba yarışı, yonca yaprağı şeklindeki Word 2000 fare imleci ve Windows 95 CD-Rom'undaki resim ve videolar. Tabii ki Word 97 içerisinde gizlenmiş olan Tilt oyunu da kısa bir mola için tercih edebileceğiniz bir oyun. Bu oyuna ulaşabilmek için (Direct X mutlaka yüklü olma-

SÜRPRİZ: Word 97 içerisine gizlenmiş tilt oyunu tabi ki ticari rakipleri ile kıyaslanamayacak kadar basit.

lıdır) aşağıdaki işlemleri yerine getirin:

1 Boş bir Word belgesine "Blue" yazın, kelimeyi kalın olarak biçimlendirin ve yazı rengi olarak mavi atayın.

2 Kelime sonunda bir karakter boşluk bırakın ve Yardım/Microsoft Word Hakkında komutunu çalıştırın.

1 Tilt oyununu çalıştırmak için ekrana gelen bilgi penceresi üzerindeki Word simgesine tıklayın. Bu basit oyunu "Z" ve "M" tuşlarını kullanarak oynayabilirsiniz.

Microsoft Photo Editor ile resim düzenleme

Office paketinin temel parçaları arasında Microsoft Photo Editor adında basit bir resim düzenleme aracı da bulunur. Oluşukça kullanışlı olan bu aracı yüklemek için ilk olarak bir önceki "Önemli Office araçlarını sonradan yüklemek" başlığı altında anlatılan ilk işlemleri yerine getirin.

Microsoft Office Kur penceresindeki Seçenekler listesinde bulunan Office Araçları öğesini seçin (veya önünde bulunan artı simgesine tıklayın) ve aynı pencere üzerinde bulunan Seçenek Değiştir düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen liste içerisindeki Microsoft Photo Editor öğesinin yanındaki kutucuğa (Office 2000'de ise yanındaki ok sim-

gesine) tıklayın. Sırasıyla Tamam ve Devam (Office 2000'de "Bilgisayarım'dan Çalıştır ve Şimdi Güncelleştir) düğmelerine tıklayın.

Söz konusu resim düzenleme programını kurulum sonrasında Başlat/Programlar/Microsoft Photo Editor (Office 2000'de ise Başlat/Programlar/Microsoft Office Araçları/Microsoft Photo Editor) komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz.

Office için güncel resim ve metin dönüştürücüleri

Office 97 ve 2000 versiyonları arasında birkaç senelik bir fark bulunmasına rağmen kurulum CD'sindeki metin ve grafik dönüştürücüler arasında pek fazla bir fark olduğu söylenemez. Microsoft, bu →

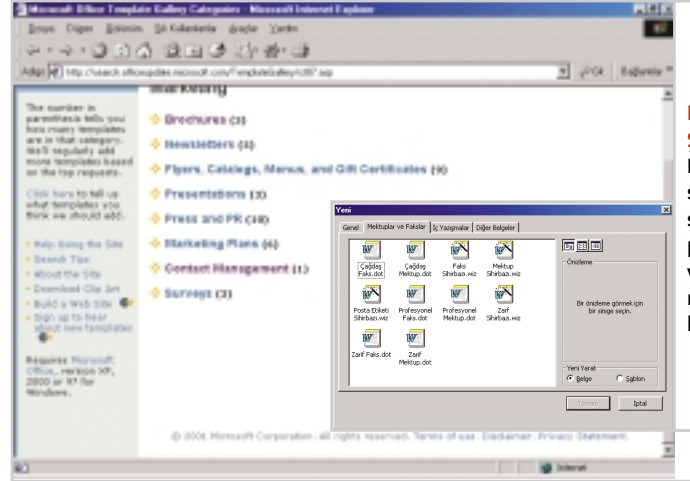
OFFICE 97 VE 2000 İÇİN ÖNEMLİ EK PROGRAMLAR

PROGRAM	AÇIKLAMA	WINDOWS VERSİYONU	KURULUM ŞEKLİ
Program	Açıklama	Office Versiyonu	Kurulum Şekli
Belge Şablonları	Kişisel ve iş kullanımları için profesyonelce oluşturulmuş örnek dokümanlar.	97 ve 2000	Aktif Kur
Draw 98	Word çizim fonksiyonlarını yeni bir dizi özellik ile bir adım daha ileri taşıyor.	97	Aktif Kur
Microsoft Photo E.	Aynı zamanda tarama yapabilen kullanışlı bir resim düzenleme aracı.	97 ve 2000	Office Kur
Office Converter Pack	Word, Excel ve Powerpoint için çok sayıda metin ve grafik dönüştürücü bulunduruyor.	97 ve 2000	Aktif Kur
Office Sihirbazları	Etkileşimli Office yardımını ile işlemleri kolaylaştıran küçük programcıklar	97	Aktif Kur
Microsoft Ciltçi	Farklı Office dokümanlarının okunaklı bir şekilde bir arada tutulmasını sağlar.	97 ve 2000	Office Kur
Tuş Kombinasyonları	Office'i daha hızlı kullanmanızı sağlayan tuş kombinasyonlarının listesi	2000	Aktif Kur

Ücretsiz Eklentiler

noktada başka programlara ait dosyaların sorunsuz bir şekilde değiş tokuş edilmesi garanti altına almak için Office 97 ve 2000 (Özellikle Word, Excel ve Powerpoint için) paketlerine yönelik bir grup güncel dönüştürücü sunuyor.

Söz konusu güncel dönüştürücülere ulaşmak için “www.office.microsoft.com/downloads” web adresine gidin. Bunun sonucunda ekrana gelen Office Yükleme Merkezi sayfasındaki ürün listesinden Office’i ve versiyon listesinden de kullandığınız Office paketine uygun bir değer, örneğin 97/98, seçin. Aşağıda bulunan yükleme seçeneklerinden sarı renkle ifade edilen Converters and Viewers öğesini işaretleyin ve kullanabileceğiniz araçları görüntülemek için Update List düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen liste içerisindeki Office Converter Pack for Office 97 Users bağlantısına, söz konusu paket içerisinde bulunan dönüştürücü ve görüntüleyiciler hakkında bilgi almak için tıklayın. Açıklama penceresinin altında bulunan Download Now düğmesine tıklayarak yükleme işlemini başlatabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen iletişim penceresi üzerindeki “Bu programı diske kaydet” seçeneğini işaretleyin ve daha sonra Tamam düğmesine tıklayın. Söz konusu dosyanın sabit diski-

PROFESYONEL ŞABLONLAR: İnternet üzerinden sunulan Office XP şablonları Office paketinin eski versiyonlarında da rahatlıkla kullanılabilir.

niz üzerinde saklanmasını istediğiniz konumu belirtin ve yükleme işleminin başlaması için Kaydet düğmesine tıklayın. Programın yüklenmesi bittikten sonra Windows Gezgin’i kullanarak dosyanın kaydedildiği klasörü görüntüleyin ve otomatik kurulum işlemini başlatmak için “Convpack.exe” dosyasına iki kere tıklayın.

İPUCU: Tüm Office güncellemelerini görüntülemek için sadece Dönüştürücüler ve Görüntüleyiciler değil üç seçeneği de işaretleyin. 160’daki “Office 97 ve 2000 için Önemli Ek Araçlar” kutusunda ilginç araçları görebilirsiniz.

XP şablonlarını eski Office versiyonlarında kullanmak

Office XP belge şablonlarına internet üzerinden erişimi mümkün kılıyor. Ancak çok az insan bunun eski Office versiyonlarıyla kullanılabileceğini biliyor. XP kullanıcılarının bu şablonlara erişebilmek için sadece Microsoft.com’daki şablonlar bağlantısına tıklamaları yeterli. Diğer kullanıcıların bu şablonlara ulaşmaları nispeten daha zor olmasına rağmen bunun için çekilen zahmete değecektir: Microsoft Office şablonlarına “http://office.microsoft.com/TemplateGallery/default.asp” adresi üzerinden ulaşabilirsiniz. Yukarıdaki adreste ekrana gelen sayfanın solunda bulunan Template Gallery bağlantısına tıklayın ve yeni pencerede görüntülenen konu başlıklarından birine, örneğin Marketing, tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen alt başlıklardan birini seçin ve son olarak ekrana gelen liste içerisindeki belge şablonlarından birini görüntülemek için üzerine tıklayın. Ancak şablon ekrana gelmeden önce bir lisans anlaşmasını kabul etmelisiniz. Web sayfası üzerinde görüntülenen şablon isteklerinize uyuyorsa bu şablonu kendi bilgisayarınızda kullanmak için “Edit in Microsoft Word” bağlantısına tıklayın. Artık Word altında açılan bu belge üzerinde istediğiniz gibi çalışabilirsiniz. **İPUCU:** Değişiklikler yaptığınız dokümanların her zaman kullanıma hazır olabilmeleri için belge şablonları şeklinde kaydedilmeleri gereklidir. Bunun için Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerindeki Kayıt Türü listesinden “Belge Şablonu (*.dot)” seçeneğini işaretleyin. Kaydettiğiniz şablonları ise Dosya/Yeni komutu ile açılan Genel kartı üzerinden açabilirsiniz.

AH / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

OFFICE XP

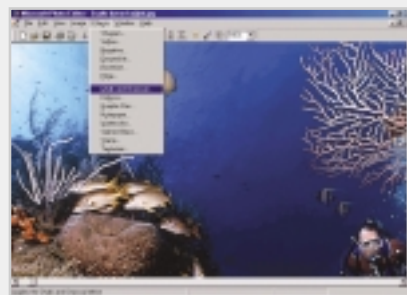
» Yazılım eklentileri

Oldukça yeni bir yazılım olan Office XP paketi ile beraber bir çok ücretsiz araç sunuluyor. Ancak bunların bir çoğu el kitabında listelenmemiş. Bunlardan en önemlisi bir metin tanıma ve resim düzenleme aracı olan Microsoft Office Document Imaging. Bu aracın sonradan yüklenmesi ise tüm Office ürünlerinde olduğu gibi kurulum programı yardımıyla mümkün oluyor.

1 Office XP CD’sini sürücüye yerleştirin ve kurulum sihirbazının otomatik olarak çalışmasını bekleyin. Şayet bilgisayarınızdaki otomatik okuma fonksiyonu kapalıysa Windows Gezgin’i yardımıyla CD-Rom içeriğini görüntüleyin ve “kur.exe” dosyasını üzerine iki kere tıklayarak çalıştırın.

2 Ekrana gelen pencere üzerindeki Özellik Ekle veya Kaldır ve İleri düğmelerine sırasıyla tıklayın.

3 Office Tools başlığı altında kullanılabilen tüm programları görüntülemek

için önünde bulunan artıya tıklayın.

4 Ekrana gelen listenin alt sıralarında yer alan Microsoft Office Document Imaging öğesinin yanındaki sabit disk simgesine tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Bilgisayarım’dan Çalıştır seçeneğine tıklayın.

5 Seçili olan bu öğe Şimdi Güncelleştir düğmesine tıkladıktan sonra yüklenecektir. Söz konusu aracı Başlat/Programlar/Microsoft Office Araçları alt menüsünden çalıştırabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

165

Sürpriz Yumurta:
Word açılış ekranı

165

Aynı Hatası:
UDMA 66 sorunu

166

Windows İkonları:
Kendi simgeni kendin yarat

172

7 Adımda Kolay Çözüm:
Netsonic ile hızlı internet

174

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

176

Okur Soruları:
Okurlar soruyor,
CHIP cevaplıyor

Ayın CHIPucu

CD Yazıcı'lara Doping

CD Yazıcınız için yeni fonksiyonlar: CHIP, arkasında bir Plextor yazıcı saklanan OEM sürücünüzü nasıl güncel firmware konumunda tutacağınızı gösteriyor.

■ Plextor 12/10/32A şu an piyasadaki en iyi CD yazıcılardan biri. OEM satıcılar bu aygıtı almayı tercih ediyorlar: Creative, lomega, TDK. Tüm bunların arkasında bir Plextor 12/10/32A modeli gizli. Ancak OEM ve orijinal versiyonları arasında maalesef bazı farklar mevcut: OEM aygıtın firmware kayıt değeri orijinalle kıyaslandığında değişiklik gösteriyor.

Bu değişiklik son kullanıcıları da etkiliyor: OEM aygıt kullanıcıları Plextor'un Firmware güncellemelerinden faydalanamıyorlar. Böylece, üzerine yazılmış Audio CD'lerin okunabilmesi, Audio Grabbing işleminin 32x hıza kadar yükseltilebilmesi ve CD metinleri ile daha iyi çalışmak gibi yeni ve ilginç fonksiyonlardan sadece orijinal Plextor kullanıcıları faydalanabiliyorlar. OEM firmaları ise güncelleme işini ağırdan alıyorlar. Tabii buna gerek duylarsa. Orijinal Plextor güncellemelerini yakından takip eden ve kullanıcılarına devamlı güncel firmware'ler sunan TDK söz konusu firmalar arasında bir istisna teşkil ediyor.

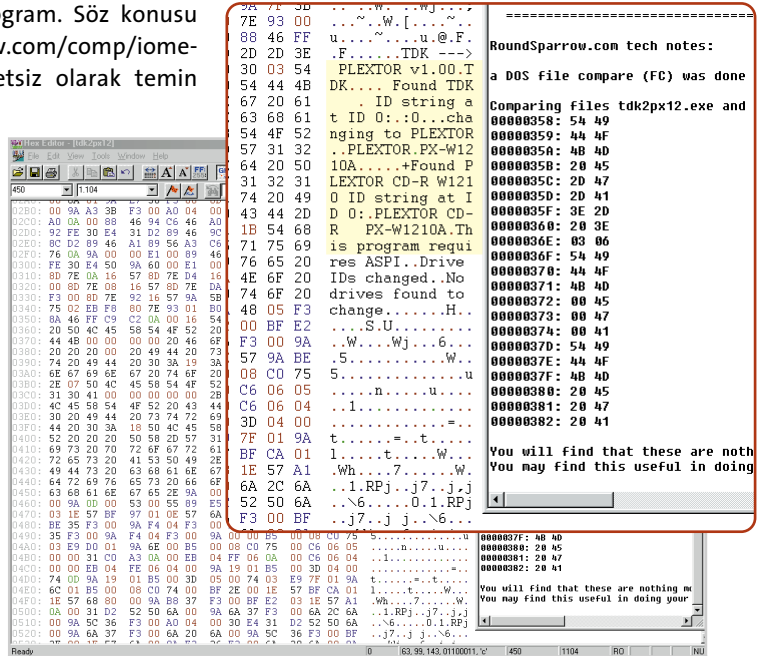
Artık Creative, lomega ve TDK yazıcılarına sahip kullanıcıların da bir şansı var: OEM CD yazıcınızı orijinal bir Plextor 12/10/32A modeline dönüştüren bir program. Söz konusu aracı www.roundsparrow.com/comp/iomega1 web adresinden ücretsiz olarak temin edebilirsiniz. Bu sayfa üzerinde kendi yazıcınızı arayın ve sayfa sonundaki Zip dosyasına ait download bağlantısına tıklayın. Bu arşiv dosyası içerisinde CD yazıcıların tanımını değiştirmek için üzerine çift tıklamanın yeterli olduğu EXE dosyaları bulunuyor. Ancak bu sadece Windows 98 altında mümkün.

Örneğin lomega gibi aynı yapıdaki diğer OEM modelleri de söz konusu şekilde değiştirmek mümkün. Bunun için gereken tek şey bir Hex Editor (Onaltılık sayı düzeni editörü) ve bir ASCII ka-

rakter tablosu. Gereken ilk araç olan Hex editörünü www.expertcomsoft.com/download.htm adresinden, ikinci parça olan ASCII tablosunu da <http://www.jspayne.com/io/ascii.html> adresinden temin edebilirsiniz. Değiştirme işlemi sonrasında, bilgisayar yeniden açıldığında yazıcınız istediğiniz Plextor modeline dönüşecek ve bunun sonucunda orijinal firmware güncelleme işlemini gerçekleştirebilirsiniz.

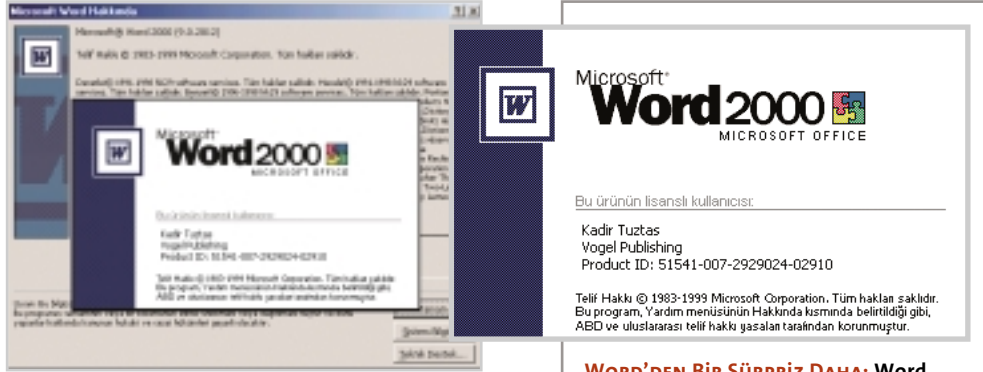
Bir kere güncellendikten sonra yazıcınız üzerinde güncel Plextor Firmware'ini çalıştırabilirsiniz. Plextor'un yeni firmware'ini www.plextor.be adresinden elde edebilirsiniz. Bunun için üreticinin talimatlarını yerine getirmeniz gerekiyor.

! DİKKAT: Kayıt değerini değiştirmek ve Firmware üzerine yazmak CD yazıcınızın zara görmesine neden olabilir. Bu işlem sonucunda ürün garanti dışı kalacaktır. Yani bir hata sonucunda artık kullanılmaz hale gelebilir. Bunun için söz konusu web sayfasındaki talimatları eksiksiz olarak yerine getirin. CHIP, meydana gelecek hasarlarda sorumluluk kabul etmeyecektir.

Sürpriz Yumurta

Word Açılış Ekranı

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için **10 milyon TL** kazanabilirsiniz.

WORD'DEN BİR SÜRPRİZ DAHA: Word 2000 Açılış Ekranı: Normalde Word açılışında ekrana gelen selam penceresini görüntülemek için Yardım/Microsoft Word Hakkında komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki Tamam düğmesinin üzerinde bulunan silik çizgiye [Ctrl]+[Shift]+[Alt] tuşları basılı durumda farenin sol tuşunu kullanarak tıklayın. Word 97 altında da geçerli olan bu işlem sonrasında ekrana gelen açılış penceresinden kurtulmak için Word'ün kapatılması gereklidir.

AYIN HATASI

U-DMA 66 Controller program kurulumunu engelliyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Piyalepaşa Blv., Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi NO:231/3 80380 Kasımpaşa/İSTANBUL veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir arkadaşım dergideki sabitdisk incelemelerini okuduktan sonra, U-DMA/100 arabirimine sahip bir Maxtor VL 40 sabitdisk almaya karar verdi. Ancak sahip olduğu BX ana kart sadece U-DMA/33 desteklediği için, satıcı disk ile beraber bir Abit Hot Rod 66 harici IDE Controller tavsiye etti!

Arkadaşım sabitdiski hemen kurdu: CD yazıcı ve DVD sürücülerin her biri kart üzerindeki IDE portlara bağladı. Yeni Maxtor diski de sorunsuz olarak çalışacak gibi görünen, daha hızlı U-66 Controller'a bağladı. Ancak kurmaya çalıştığı oyun esnasında olanlar oldu ve sistem kilitlendi...

HATA TESPİTİ: Hata, kurulum sırasında ekrana gelen sunumun donması ve bir daha geri gelmemesi ile kendisini gösterdi. Buna rağmen müzik çalmaya devam ediyordu.

Eğer bir oyunda sorunla karşılaşırsanız, öncelikle grafik kartı veya muhtemelen ses kartından şüphelenilir. Arkadaşım kurulum öncesinde donanımın sorunsuz olarak çalışması nede-

niyle sürücülerden şüpheleniyordu. Ancak ne DirectX'in yenilenmesi ne de grafik sürücüsü veya Athlon kartı için VIA servis paketi güncellemeleri sorunu çözmedi. Başka bir diskten kurulum da bir sonuç vermedi. Ve artık sıra CHIP'e geldi.

ÇÖZÜM: Hata ile karşılaştığımızda ilk olarak başka bir orijinal CD kullanmayı denedik. Sonuç başarısızlık. Şimdi mantıklı hareket etme zamanı! Sistemde ne değişiklik oldu? Sorunun cevabı U-DMA/66 Controller.

Abit kontrol kartını çıkarttık ve Maxtor'u direkt olarak ana karta bağladık. Dokuzuncu defa kurulumu yeniden başlattık ve sonuç: Kurulum hatasız sonuçlandı.

Aslında bu da bir sürücü problemi, ancak IDE Controller ile ilgili. Buna rağmen sürücü güncellemesi de maalesef sorunu çözmedi. Her seferinde Hot Rod 66 yerine bir Promise Controller karşımıza çıktı. Bu işlemler sonucunda arkadaşım Abit Controller'ı değiştirmesi konusunda ikna oldu.

AYIN KİTAPLARI

► Yöneticinin Cep Danışmanı

Microsoft Exchange Server 2000

Microsoft Exchange 2000 Server ve Exchange 2000 Enterprise Server destek çalışanları ve yöneticilerinin yanında bulunması gereken kapsamlı ve kullanımı kolay bir başvuru kaynağı.

Takibi kolay tablolar, listeler ve adım adım yönergelerle fazladan zamanınızı almıyor. BT uzmanlarına hitap eden bu kılavuzda aşağıdaki konularla ilgili hızlı yanıtlara ulaşabilirsiniz: Yönetici araçları, Microsoft Windows 2000 tümleşmesi, Microsoft Outlook 2000 ve Outlook Express gibi posta istemcilerinin yönetimi ve sorun giderimi ve kullanıcı erişim önceliklerinin yapılandırılması gibi tüm temel görevler, Active Directory hizmetleriyle (ADS) çalışmak, Veri depolamasını yönetip sorun gidermek ve sunucu ve grup yönetimi...

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Telefon: (312) 434 46 24

► Proje Yönetimi

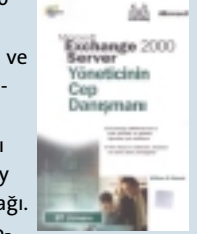
Microsoft Project 2000

Bu kitapta proje planları oluşturmak, tamamlanan işi takip etmek ve temel plandaki değişiklikleri açıklamakta kullanabileceğiniz proje yönetim

aracı olan Microsoft Project 2000 hakkındaki sorularınıza cevap bulabilirsiniz. Bunun için CD-ROM'daki uygulama dosyaları ve

Microsoft Project 2000 deneme sürümünden faydalanabilirsiniz. Bu program yardımıyla donanım, zaman, para, kişi ve bunun gibi kaynakları yönetebilir, grafikleri ve tabloları kullanarak bilgileri çözümlenebilir ve yayımlayabilir, projelerin ilerleyişini izleyebilir ve plana uygun ilerlemeyen projeleri denetleyebilirsiniz. Ayrıca web tabanlı yeni Microsoft Project Central'ı kullanabilirsiniz.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Telefon: (312) 434 46 24

Çalışma Ortamınızı Güzelleştirin

Özel Windows Simgeleri

Windows'un görünümünü tamamen kişiselleştirmek isteyenler, çalışmaya simgelerden başlayabilir. CHIP, Windows simgeleri hazırlamak için bilmeniz gerekenleri anlatıyor.

Windows ikonları olarak da adlandırılan simgeler birçok kullanıcı için sadece programların çalıştırılmasında gereklidir. Ancak biraz el emeği ve internetten elde edilebilen yardımcı araçlar ile eğlenceli vakit geçirebilir ve çalışma ortamınızı özelleştirebilirsiniz. Bu, tüm Windows versiyonları için geçerlidir.

Simgelerin büyüklüğünü ve düzenini değiştirmek

İlk olarak ekrandaki simgeleri sıralayın: Farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstüne tıklayın ve Simgeleri Yerleştir komutunu çalıştırın. Simgeleri isme, türe, büyüklüğe ve tarihe göre sıralayabilirsiniz. Ancak Görüntü Özellikleri penceresinde daha çok seçenek bulunur. Bunun için masaüstü nesne menüsü üzerinde bulunan Özellikler komutunu çalıştırın ve Görünüm kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Öğe listesini açın ve liste içerisindeki Simge bileşenini seçin. Öğe listesinin yanında bulunan Boyut kutusundaki değeri "16" olarak değiştirin ve Uygula düğmesine tıklayın.

Daha sonra Öğe listesindeki "Simge Aralığı (Yatay)" bileşenini seçin, Boyut kutusundaki değeri "40" ile değiştirin ve Uygula düğmesine tıklayın. Aynı işlemi "Simge Aralığı (Dikey)" ögesi için de yerine getirin. Masaüstü'nde yaptığınız değişiklik-

leri görebilir ve istediğiniz görünümü elde edene kadar çeşitli değerler kullanabilirsiniz.

Yenilikler: Standart Windows simgelerini değiştirmek

Görüntü Özellikleri penceresi altında çok daha fazlasına imkan tanıyor. Şimdi Görünüm kartının hemen yanında bulunan Etkiler kartını aktif hale getirin. Burada simgeleri değiştirebilir veya kendi istediğiniz görünümü uygulayabilirsiniz.

Bunun için Masaüstü Simgeleri alanın-

da bulunan Bilgisayarım simgesini seçin ve Simge Değiştir düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen simgelerden çok daha fazlasını görebilmek için Gözet düğmesine tıklayın. Farklı simgelere ulaşabilmek için "C:\Windows" klasörünü aktif hale getirin ve normalde Simge Dosyaları olan Dosya Türü değerini Tüm Dosyalar olarak değiştirin. Burada bulunan "moricons.dll" dosyasını seçin ve içerisinde sakladığı simgeleri görebilmek için Aç düğmesine tıklayın.

Söz konusu dosyanın içeriğinin görüntüldüğü Simge Değiştir penceresinde ekrana gelen örneklerden birini seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Eğer Bilgisayarım için kullanılan standart simgeyi tekrar aktif hale getirmek isterseniz Varsayılan Simge düğmesine tıklamanız yeterli olacaktır. Görsel Etkiler başlığı altında bulunan seçeneklerdeki tüm işaretleri kaldırın. Yüksek renkli simgeler güzel görünmelerine rağmen sistem performansını olumsuz yönde etkileyebilirler. Tamam düğmesine tıklayarak Görüntü Özellikleri penceresini kapatın ve değişikliklerin uygulanabilmesi için Windows'u yeniden başlatın.

İnternette Windows için yeni simgeler indirmek ve kurmak

Eğer Windows'un standart simgelerinden artık sıkılmaya başladıysanız kendinize ye-

WINDOWS BİR GRUP ALTERNATİF SİMGE SUNUYOR: Yeni simgelere ulaşmak için Simge Değiştir ve Gözet düğmelerinden geçen bir yol izlemelisiniz.

ni simgeler aramalısınız. Bunun için www.chip.com.tr adresinde bulunan simgelerden faydalanabilirsiniz. İçerisinde 5000'den fazla simge bulunan The Best Icons simge koleksiyonunu CHIP web sayfasından ücretsiz olarak temin edebilirsiniz.

Dosyayı kendi sabitdiskinize kaydettikten sonra browser penceresini kapatın ve "allicons.exe" dosyasına iki kere tıklayın. Dosyaların saklanacağı bir klasör seçin ve Extract düğmesine tıklayarak arşiv paketinin açılmasını sağlayın. Daha sonra Görüntü Özellikleri penceresindeki Etkiler kartını bir kez daha aktif hale getirin. Daha önce değinildiği gibi Bilgisayarım simgesini değiştirmek için Simge Değiştir ve Gözet düğmelerine tıklayın. Ancak bu sefer simge koleksiyonunun sakladığını klasörü açın. Burada bulunan ve konulara göre ayrılmış klasörlerden birini, örneğin Art Icons seçin. Güzel bir simge seçin ve Aç düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen simgeyi gerçekten beğenecek olursanız Tamam düğmesine tıklayarak kullanabilirsiniz.

Şayet The Best Icons'un sundukları size yeterli gelmezse veya aradığınız simgeyi bulamazsanız, örneğin www.yahoo.com gibi bir arama motorunda "Icons" ifadesini aratın. Yahoo, bunun sonucunda bir çok simge koleksiyonunun yanında kendi simgelerinizi oluşturabileceğiniz özel araçlar da (bkz: Simge Editörleri) ekrana getirecektir.

Özel fotoğraf ve resimleri simgeye dönüştürmek

Bir fotoğrafı simge biçimine dönüştürmeden önce bunun çok küçük görüntüleneceğini göz önünde bulundurmalısınız. Bu nedenle ayrıntılı resimler kullanmaktan kaçınmalısınız. Bunun için en uygun fotoğraf biçimleri portrelerdir. Windows donatıları arasında yer alan Paint sadece "bmp", "gif" veya "jpg" biçimindeki dosyalar ile çalışabildiğinden simge olarak kullanmak istediğiniz resim bu dosya uzantılarından birine sahip olmalıdır.

Windows donatılarını kullanarak özel simgeler oluşturmak için ilk olarak Başlat/Programlar/Donatılar/Paint komutunu kullanarak Paint aracını çalıştırın. Paint penceresinde beyaz bir sayfa ekrana gelecektir. Simge büyüklüğünü belirlemek için Resim/Öznitelikler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinden Genişlik ve Yükseklik değerleri olarak "64"

atayın. Daha sonra simge olarak kullanmak istediğiniz resmi eklemek için Düzen/Dosyadan Yapıştır komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereden söz konusu fotoğrafı seçin. Bunun sonucunda ekrana gelen uyarı mesajına hayır cevabını verin. Fare imlecini dış çerçevenin köşe noktalarından birine taşıyın ve farenin düğmesini basılı tutun. Ancak fare imleci bu esnada iki taraflı ok biçiminde olmalıdır. Dış çerçeveyi, resim küçük çerçevenin içerisine tam olarak oturma kadar küçültün. Böylece simgemiz büyüklük değerleri ile hazırlanmış oldu.

Simge dosyasını kaydetmek için Dosya menüsündeki Farklı Kaydet komutunu çalıştırın. Hazırladığınız bu yeni resmi 256 renkten oluşan BMP dosyası olarak kaydedin ve Paint programını kapatın. Oluşturduğunuz bu dosyayı daha sonra Windows Gezgini ile görüntüleyin ve ismini değiştirmek için nesne menüsü üzerindeki Yeniden Adlandır komutunu çalıştırın. Hazırladığınız bu dosyayı simge olarak kullanabilmek için dosya uzantısını ".ico" olarak değiştirmelisiniz. Yani resminiz örneğin "isim.ico" biçiminde adlandırılmalıdır. Dosya uzantısının değiştirildiğine dair

HER ŞEY DAHİL: Simge dosyasını oluşturmak için ticari programlara ihtiyacınız yok. Windows donatıları arasında yer alan Paint yeterli.

ekrana gelen uyarıyı Evet düğmesine tıklayarak kapatın. Hazırladığınız yeni simge ile bir dosya türünü görüntülemek için ilk olarak Başlat/Ayarlar/Klasör Seçenekleri/Dosya Türleri kartını aktif hale getirin. Buradaki listeden simgesini değiştirmek istediğiniz dosya türünü seçin ve Düzenle düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki Simge Değiştir düğmesi yardımıyla söz konusu dosya türünün istediğiniz simge ile görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

Kadir Tuzaş, ktuztas@chip.com.tr

SIMGE EDITÖRLERİ

» Art Icons ile simge tasarlamak

Share olarak bulunan Art Icons 3.0 en iyi simge editörlerinden biri. Söz konusu programın deneme sürümünü www.chip.com.tr adresinden temin edebilirsiniz. Art Icons 3.0 ile yapabilecekleriniz sadece simge tasarlamakla sınırlı değildir. Aynı zamanda ICO ve hatta EXE dosyası olarak kaydedilmiş simgeleri de değiştirebilirsiniz. Ayrıca içerisinde yüzlerce simgenin bulunduğu özel kütüphaneler de rahatlıkla alınabilir ve dosya olarak saklanabilir.

1 Programı kurduktan sonra Başlat/Programlar/ArtIcons alt menüsünden çalıştırın.

2 Program açılışında sizi karşılayan New Icon penceresi üzerindeki Size başlığında 32x32 değerini seçin.

3 Colors alanından ise hazırlayacağınız simgede kaç renk kullanılacağını belirleyebilirsiniz. Buradaki değer ekran ayarlarınıza bağlıdır. Şayet monitörünüzün şu an kaç renk gösterdiğini bilmiyorsanız öğrenmek için Denetim Masasındaki Görüntü simgesine iki kere tıklayın ve açılan pencere üzerindeki Ayarlar kartını aktif

hale getirin. Burada bulunan Renkler kutusunda o anki değeri görebilirsiniz. ArtIcons'a geri dönün, renk derinliğini belirleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

4 Sol tarafta bulunan çizim araçlarını kullanarak kendi simgenizi hazırlayabilirsiniz. Renk kullanılmayan alanlar masaüstü üzerinde transparan olarak ekrana geleceklerdir.

5 File/Save As.. komutu yardımıyla yeni simgenizi kaydederek kullanıma hazır hale getirebilirsiniz.

6 Hazırladığınız bu yeni simgeyi kullanmak için daha önce değinildiği gibi Görüntü Özellikleri penceresindeki Etkiler kartından faydalanabilirsiniz.

7 Şimdi bir simge kütüphanesi oluşturun: Yeni bir kütüphane açmak için ArtIcons penceresindeki File/New Library komutunu çalıştırın.

8 Import Files düğmesini kullanarak kütüphane içerisinde bulunmasını istediğiniz simgeleri ekleyin.

9 Son olarak hazırladığınız kütüphaneyi ".icl" biçiminde saklamak için File/Save As komutunu çalıştırın.

» YEDİ ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Netsonic: Akıllı Cache Kullanımı İle İnternet Bağlantısını Hızlandırmak

Turbo Hızda Sörf

Netsonic, bilgisayar kullanıcılarına internet kullanımında kolaylık sağlamak için tasarlanmış bir yazılım. Bu yazılım önemli sayfaları kendi cache'ine yüklüyor ve hazırda tuttuğu linkleri hızla açabiliyor.

■ Daha yüksek hız ve daha fazla eğlence! Netsonic bu sloganla yola çıkarak, ISDN veya hızlı modem bağlantılarına rağmen web içeriklerinin yüklenmesini sabır taşıyıcı çatlatacak sürelerle çıkartan tikanıklığı bir ölçüde gidermeyi hedefliyor. Görülen şu ki internet bağlantılarındaki sorunlar bazı durumlarda ASDL gibi geniş bant tekniklerini bile frenleyebiliyor.

Netsonic'in güç aldığı çalışma prensibi hiç de karmaşık bir yapıya sahip değil. Yazılım önceden ziyaret edilmiş sayfalarla ilgili tüm verileri kendi akıllı cache'inde de-

poluyor. Aynı sayfanın yeniden ziyaret edilmesi durumunda veriler ara bellekten çok yüksek hızlarla yüklenebiliyor. Bu sırada Netsonic arka planda çalışmaya devam ederek ara bellekten yüklenen sayfaların içeriklerinde herhangi bir değişiklik olup olmadığını kontrol ediyor ve kullanıcıyı olası güncellemelerden haberdar ediyor. Netsonic dilerseniz external (harici) ve internal (dahili) linkleri de önceden yüklüyor. Burada kastedilenler bağlı bulunulan sunucuya dahil veya hariç olan diğer sayfaları gösteren adresler. Bahsedilen özelliklerle

ri offline bir browser ve uyumsuz web sayfalarının elenmesini sağlayan seçenek programı tamamlıyor. Gator ve Flyswat gibi ilave araçlar, kayıt işlemlerini kolaylaştırmada ve konuyla ilgili linkleri listelemede görevli. CHIP, bu yazıda web erişiminizi Netsonic yardımıyla en etkin şekilde nasıl hızlandırabileceğinizi açıklayacak.

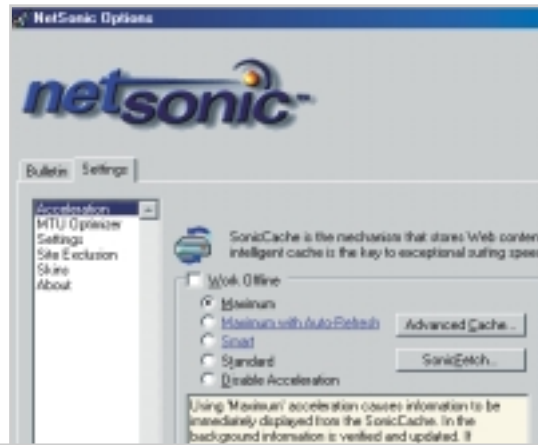

Netsonic'i internet üzerinde CHIP Online'da bulabilirsiniz. Bunun için www.chip.com.tr/download adresine gidin.

1 Yazılımın kurulması

Kurulum dosyasına çift tıklayarak Setup'ı başlatın. Lisans sözleşmesini okuduktan sonra "Yes, I agree"ye tıklayın. Next düğmesine üç kez tıklayınca kayıt bilgilerinin girildiği pencere açılacaktır. Bir sonraki adımda Gator şifrenizi vermelisiniz. Bir kez daha Next'e tıklayın ve ülkenizi seçin Finish'e tıklayarak reklam penceresine gelin. Burada "Don't sign me up" veya "I'm not interested"ı aktif hale getirin ve yeniden Next'e tıklayın. Sonraki adımlarda "Finish" ve OK'e tıklayarak PC'nizi yeniden başlatın. Sistem boot edildikten sonra görev çubuğunda Netsonic, Gator ve Flyswat sembollerini bulacaksınız. Browser'ı açtığınızda Flyswat'ın simge çubuğunu ve Yardım çubuğunu göreceksiniz.

2 Netsonic'i en uygun şekilde ayarlamak

Görev çubuğundaki roket simgesine çift tıklayın. Settings seçeneğinin altındaki Acceleration'dan cache'i ayarlamak için Maximum'a tıklayın ve Advanced cache'den üst sınırı seçin. Sabit diskte yeterli alana sahip olduğunuz varsayımıyla 200 megabayt uygun bir değer olacaktır. OK'e tıklayarak geri gelin. "SonicFetch..."e tıklayın ve "Preload All Links"i açın. Yeniden OK'e tıklayarak seçiminizi onaylayın. "MTU Optimizer"ı atlayın. Bu özellik sadece profesyonel sürümde işlerlik kazanır. Settings başlığı altındaki ayarlamaları ilk halleriyle bırakın. Bir sonraki adım "Site Exclusion". Burada hızlandırmak istemediğiniz URL'leri girebilirsiniz. Skins menüsünden Netsonic'in görünümünü belirleyebilirsiniz. OK'e çift tıklayarak ayarlamaları tamamlayın.

3

Gator'u doğru konfigüre edebilmek

Gator HTML formatındaki formları sizin için otomatik olarak doldurabilir. Ancak bunun için önceden verilerinizin girilmiş olması gerekiyor. Görev çubuğundaki kurbağa gözü simgesine çift tıklayabilir veya Başlat menüsünden Gator'un altından aynı simgeyi kullanabilirsiniz. Size kurulum sırasında tanımlanan şifreyi girin. Login'i seçin. Gator'un doğru şekilde kurulduğunu gösterir işareti alacaksınız. Next'e tıklayın. Ga-

Add Your Home Information

Home Information

Provide the information below so Gator can help fill in web forms with no typing! Add your "home" address first, then click 'NEXT'.

Street (Line 1)

Street (Line 2)

City

State/Province

ZIP/Postal Code

Country

4

Formlar için adres kaydetmek

tor bundan sonra sizden adres ve telefon numaralarınızı isteyecektir. Burada, "şimdi kendinizle ilgili vereceğiniz veri ne kadar fazla ise gelecekte formların doldurulması sırasında işiniz o kadar kolaylaşacaktır" ilkesinden hareket edebilirsiniz. İletişim pencerelerini Next'e tıklayarak kapatın. Sonuncu pencerede Finish'e tıklayınca Settings penceresi açılacaktır. Burada başka kullanıcıları da "User Name" altına kaydedebilir veya "password"le parolanızı değiştirebilirsiniz.

Gator - ebay.de

GATOR

Do you want Gator to remember the password you just entered?

5

Parolaların otomatik olarak girilmesi

Herhangi bir internet sayfası bir parola sorduğu takdirde Gator açılacaktır. Normal şekilde giriş yapın. Gator'un verileri aklında tutması gerekip gerekmediğini soran penceresinde soruyu Yes'le yanıtlandırın. Bir sonraki ziyaretinizde Gator iletişim penceresinde Login ve "Fill in"i seçmek yeterli olacaktır. Herhangi bir web sayfasında ayrıntılı bir form doldurmanız gerekirse Gator bu işlemi otomatik olarak gerçekleştirir. İlk ziyaretinizde Form Yardımcısı açılır. "Fill in"e tıklayınca verileriniz forma aktarılır. Gator otomatik olarak açılmadığı takdirde onu görev çubuğu üzerinden çağırın ve Sürükle & Bırak yoluyla verileri forma kendiniz taşıyın.

6

Netsonic'i doğru yönetmek

Netsonic arka planda çalışırken sadece kontrol çubuğu görünür durumdadır. Soldan sağa sıralanan sembollerin görevlerini açıklamak gerekirse: Roket sembolü seçenekleri açar. Açık mavi durum penceresi programın o anda hangi sayfa üzerinde çalıştığını gösterir. Yeşilde o sayfadaki linklerin kaçının Netsonic'in prefetch-cache'inde saklandığı görülür. Sağ yandaki anahtar sayesinde önceden okumayı açar veya kapatırsınız. Sonraki iki simgeden ilki web-hızlandırmasını gösterir. Kaldıraç simgesi bu hızlandırmayı kapatır veya açar. Büyüteçle çubuğu büyültür veya küçültürsünüz. Son iki simgeden ilki yardım penceresini çağırır diğeriyse çubuğu kapatır. Programın sayfaları hızlandırması için söz konusu sayfanın daha önceden en az bir kere yüklenmiş olması gerekir. Sayfaların içeriği değişmişse Netsonic sizi sesli olarak uyaracaktır. Bu durumda browser'ın yenileme düğmesine tıklamalısınız.

7

Flyswat yardımıyla daha fazla bilgi

Netsonic paketindeki bir diğer yardımcı ve faydalı araç Flyswat. Bu araç Windows her yeniden başlatıldığında yüklenir ve web browser'ınızın simge çubuğunu tamamlar. Bir web sayfası yükleyin ve Flyswat tarafından yeşil renkle işaretlenen kelimeye tıklayın. Altı çizili kavramla ilgili başka linklerin de yer aldığı bir liste açılacaktır. Bu linke tıkladığınız takdirde kısayol yeni bir browser penceresinde açılır. Flyswat'ın bu özelliği sizi rahatsız ediyorsa onu kapatmak mümkün. Browser simge çubuğundaki sarı işaretli "Flyswat on" simgesine tıkladığınızda yazı gri işaretli "flyswat off"a dönüşecektir. Bu simgenin hemen yanında bir diyalog penceresi daha göreceksiniz. Buraya bir arama sözcüğü girebilirsiniz. "Search!"e tıkladığınızda browser'ın sol tarafında aranan sözcükle ilgili hareket noktası olabilecek linkleri bulacaksınız.

İPUÇLARI EKİM 2001

» WINDOWS

1	Windows 98: Sağa Dayalı Menüler Görüntülemek	172
2	Windows 98, Me, 2000: Klavye Üzerinde Sağ Tıklama	172
3	Windows Me, 2000: Windows Gezginini Açılış Görüntüsünü Değiştirmek	173
4	Windows 98: CD-Yazıcıyı DOS Altında Kullanmak	173
5	Windows 95, 98: Sabit Diskin Kapanışta İncelenmesi	174
6	Windows 95, 98, Me: Windows'un Yeniden Açılmasını Hızlandırmak	174
7	Windows 98, Me: Renk Ayarlarının Başka Bilgisayarlara Taşınması	174

» UYGULAMALAR

8	Windows Me, Office 2000: Seyrek Kullanılan Komutları Hızlıca Bulmak	175
9	Excel 97, 2000: Başlıkların Her Sayfada Tekrarı	175

» OKURLAR SORUYOR - CHIP CEVAPLIYOR

10	Windows 2000: Açılışta Otomatik Yüklenen Araçlar	176
11	Kesintisiz Güç Kaynağı: Uygun KGK Seçimi	176
12	Ağ: Ağ Üzerinden Program Paylaşımı	176
13	Modem: Windows 2000 ve Modem Uyumluluğu	177
14	Monitör: Uygun Ekran Tazeleme Oranı	177
15	Sabit Disk: Bölümlemeden Önce Dikkat Edilmesi Gerekenler	177

1

Windows
98Sağa dayalı menüler
görüntülemek

Programlarda bulunan menüler genellikle sağ tarafa doğru açılırlar. Ancak bir değişiklik yapıp bu menülerin sola doğru açılmalarını sağlayabilirsiniz.

İpucu: İsteğinizi Kayıt Düzenleyicisi'nde bir değişiklik yaparak yerine getirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve Aç kutusuna "re-

gedit" yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın.

Bunun sonucunda ekrana gelen Kayıt Düzenleyicisi penceresindeki "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop" anahtarını aktif hale getirin ve farenin sağ düğmesini kullanarak pencerenin sağındaki alana tıklayın. Nesne menüsündeki Yeni/Dizi Değeri komutunu çalıştırın ve oluşturduğunuz yeni öğenin ismini "MenuDropAlignment" olarak atayın. Daha sonra bu yeni öğenin değerini değiştirmek için üzerine iki kere tıklayın ve Değer kutusuna "1" yazın. Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra programlardaki menüler sol tarafa doğru

açılmaya başlayacaklardır. Yaptığınız değişikliği geri almak için "MenuDropAlignment" öğesinin değerini "0" olarak değiştirebilirsiniz.

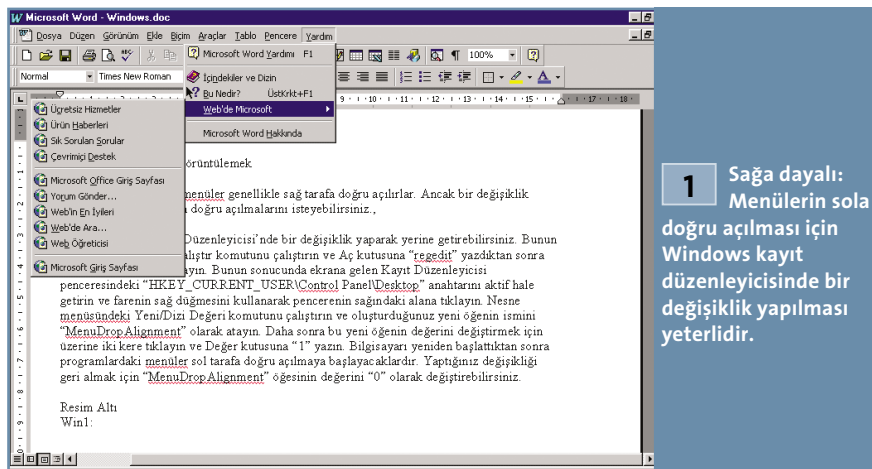
2

Windows
98, Me, 2000

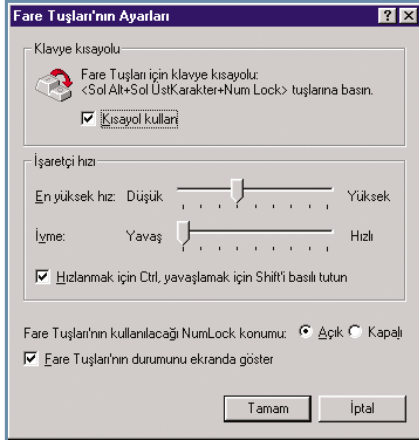
Klavye üzerinden sağ tıklama

Özel ek aygıtların kullanılabilmesi için bazen boş kesme isteklerine (Interrupt) ihtiyaç duyulabilir. Bu boşluğu fare sürücüsünü kaldırarak sağlayabilirsiniz. Sistem çubuğu üzerindeki programların çalıştırılmaları için de sağ fare tuşunu kullanmak gerektiği için bu durumda sorunla karşılaşabilirsiniz. Aygıtın çalışmasını etkilememek için sistem çubuğundaki simgelere klavye üzerinden tıklamalıyız.

İpucu: Fare sağ tuşunu klavye yardımıyla kullanmak için aşağıdaki işlemleri yerine getirin: Denetim Masası içerisinde bulunan Erişilebilirlik Seçenekleri simgesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki fare kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Ayarlar düğmesine tıklayın ve Fare Tuşları'nın Ayarları penceresindeki Kısayol Kullan seçeneğini aktif

1 Sağa dayalı: Menülerin sola doğru açılması için Windows kayıt düzenleyicisinde bir değişiklik yapılması yeterlidir.

2 Alternatif: Farenin devre dışı kaldığı durumlarda fare görevlerini klavye üzerinden yerine getirebilirsiniz.

hale getirin. Burada yaptığınız değişiklikleri tamam düğmelerine tıklayarak onaylayın.

Artık [Alt]+[Üst Karakter]+[Num Lock] tuşlarını kullanarak klavye üzerinden fareyi aktif hale getirebilirsiniz. Ancak bunun için sol taraftaki Üst Karakter tuşunu kullanmalısınız. Aynı tuş kombinasyonu tekrar kullanılarak erişilebilirlik yardımı kapatılabilir.

Artık klavyenin sayı bloğundaki tuşları kullanarak tüm fare fonksiyonlarını yerine getirebilirsiniz. Burada bulunan [8], [4], [6] ve [2] tuşlarını kullanarak fare imlecini ekran üzerinde istediğiniz yere taşıyabilirsiniz. Hareket esnasında [Ctrl] tuşuna basmak ise imlecin hızını arttıracaktır. [7], [9], [1] ve [3] tuşlarını ise çapraz yönlerdeki hareketler için kullanabilirsiniz.

Fare tuşlarını kullanmak: [/], [*] ve [-] klavye tuşları yardımıyla farenin sol, orta ve sağ tuşlarından hangisini kullanacağınızı belirleyebilirsiniz. Son olarak fare tıklaması görevini yerine getirmek için sayı bloğunun ortasında bulunan [5] tuşuna basmalısınız. Ayrıca görev çubuğu üzerinde bulunan fare simgesi hangi fare tuşuna basıldığını görsel olarak da ekrana getirecektir.

3

Windows
Me, 2000

Windows gezgini açılış görüntüsünü değiştirmek

Windows Gezgini'nin açılışta otomatik olarak istediğiniz bir klasörü görüntülemesi için masaüstüne bir kısayol oluştur-

dunuz. Ancak gezgin bu durumda alıştığınız pencere yapısını kullanarak açılmıyor: Örneğin sol taraftaki klasör penceresi ekrana gelmiyor:

İpucu: Oluşturduğunuz kısayolda ek olarak "/e" parametresini de kullanmalısınız. Ancak bu sayede açılan gezgin penceresinin solunda klasör yapısı ekrana gelecektir.

Bunun için aşağıdaki işlemleri yerine getirin: Farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstüne tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki "Komut Satırı" altında bir kutu ekrana gelecektir. Buraya EXPLORER.EXE ve Windows Gezgini'nin açılışta içeriğini görüntülemesini istediğiniz klasörü girin. Ayrıca buraya "/e" parametresini girin ve kendinden sonraki ifade ile ayırmak için virgöl koyun. Kullanılacak komut satırı aşağıdaki gibi görünmelidir:

EXPLORER.EXE /e, C:\BELGELERİM

Söz konusu parametreyi daha önceden oluşturduğunuz gezgin kısayollarına da ekleyebilirsiniz. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak kısayol üzerine tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Hedef kutusu içerisindeki satırı istediğiniz şekilde değiştirin.

Gezgin ile daha başka parametreler de kullanabilirsiniz. Bunları aşağıdaki tablo içerisinde bulabilirsiniz. Parametrelerin virgül yardımıyla ayrılması gerektiğini unutmayın. Ayrıca gezgin penceresinde görüntülenecek olan klasör de hedef satırının en sonunda yer almalıdır.

/E Windows Gezgini'nin sol tarafındaki dizin ağacını görüntüler

/ROOT Sadece belirlenen açılış klasörünü dizin ağacı içerisinde görüntüler. Mutlaka bir açılış klasörü kullanılmalıdır. /SELECT /root ile beraber seçilir ve Windows belirlenen klasörü açar. Gezgin bu klasörü artık kök olarak görüntülemez.

4

Windows
98

CD-Yazıcıyı DOS altında kullanmak

CD-RW sürücüyü Windows MS-DOS komut satırında da kullanmak istiyorsunuz.

İpucu: CD yazıcınızı DOS altında sadece CD-ROM sürücü olarak kullanabilirsiniz. Yazıcıyı DOS altında okuyabilmek için iki şartın yerine getirilmesi gereklidir: CD yazıcı için bir DOS sürücüsü ve Windows'un CD denetim aracı. Sürücü SYS uzantısına sahip bir dosyadır ve CD yazıcı ile beraber gelen disketlerden birinde mutlaka bulunur.

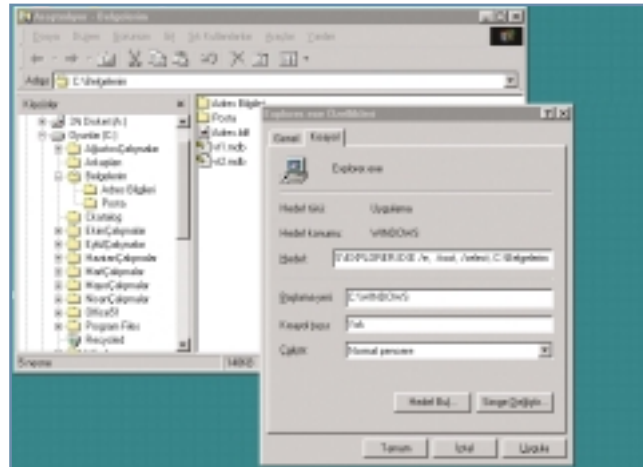
Bu dosyayı bilgisayarınızdaki ayrı bir klasör, örneğin CD-ROM içerisine kopyalayın. Şimdi CONFIG.SYS sistem dosyasını bir editör yardımıyla açın ve aşağıdaki satırı ekleyin.

DEVICE=C:\CDROM\CDROM.SYS /D:MSCD1

Aşağıdaki satırı ise sistem dosyası AUTOEXEC.BAT içerisine ekleyin:

mcdex /d: mscd1

Bu işlemler sonucunda CD yazıcınızı DOS altında normal bir sürücü olarak kullanabilirsiniz.

3

Doğru klasör:
Windows
Gezgini parametreleri
yardımıyla istediğiniz
klasörü
görüntüleyebilirsiniz.

5

Windows
95, 98

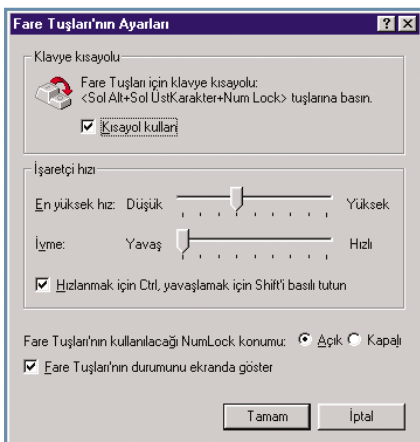
Sabit diskin kapanışta incelenmesi

Sabit diski incelemek ve birleştirmek için Windows 9x altında kullanılan araçlar normalde oldukça yavaşlardır ve bu bilgisayar üzerindeki normal çalışmayı da engellerler. Bu nedenle söz konusu araçların sistemin kapatılması sırasında otomatik olarak yerine getirilmesini isteyebilirsiniz.

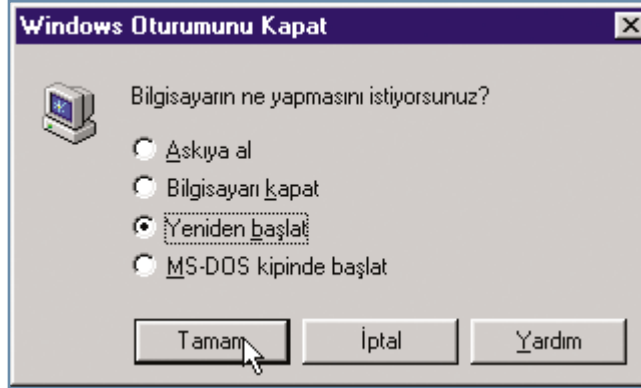
İPUCU: Bir Batch dosyası yardımıyla sabit diskin birleştirilmesi ve incelenmesi işlemlerinin bilgisayarın kapatılması sırasında otomatik olarak yerine getirilmesini sağlayabilirsiniz. Ancak bir bilgisayarın yazılım denetimli otomatik olarak kapatılması sadece ATX kasalarda mümkündür. Söz konusu yığın dosyasını oluşturmak için örneğin Not Defteri gibi bir metin editörü açın ve aşağıdaki komutları girin:

```
start /w /max scandiskw ->
/allfixeddisks ->
/noninteractive ->
/silent
start /w /m dfragg.exe /all ->
/f /noprompt
rundll32.exe user,exitwindows
```

Burada kullanılan “/w” parametresi bir sonraki komutun önceki işlemin bitişini beklemesini sağlar. Oluşturduğunuz dosyayı son olarak SHUTDOWN.BAT adı

5 Kapalı: Scandisk'in otomatik olarak kapatılabilmesi için özet görüntülerinin ekrana gelmesi engellenmelidir.

6

Hızlı başlangıç:
Windows
Oturumunu Kapat
penceresindeki
Tamam düğmesine
tıklarken [SHIFT]
tuşunu basılı tutun.

altında kaydedin. Bu yığın dosyasını ilk defa çalıştırmadan önce gerekli olan veya istediğiniz Scandisk ayarlarını yapmalısınız. Bunun için Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve Aç kutusuna “Scandisk” yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın. Scandisk penceresinde bulunan Seçenekler ve Gelişmiş düğmelerini kullanarak program ayarlarına ulaşabilirsiniz. Scandisk Gelişmiş Seçenekleri penceresinde bulunan Özet Görüntü başlığı altındaki Hiçbir zaman seçeneğini işaretleyin. Aksi takdirde ekrana gelen özet yığın dosyasının sonraki çalışmasını etkileyecektir. Scandisk ayarlarını tamamladıktan sonra aracı kısa bir süre için çalıştırın ve daha sonra kapatın. Bu sayede ayarları güvenli bir şekilde saklayabilirsiniz.

6

Windows
95, 98, Me

Windows'un yeniden açılmasını hızlandırmak

Yeni programlar yüklendikten sonra Windows'un genellikle kapatılıp yeniden açılması gerekir. Bu sıkıcı ve zaman alan işlemi mümkün olan en hızlı şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

İPUCU: Küçük bir ipucu ile Windows'un hızlı bir şekilde yeniden açılmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak alıştığınız şekilde Başlat/Bilgisayarı Kapat komutunu çalıştırın. Ekrana gelen iletişim penceresi üzerindeki Yeniden Başlat seçeneğini işaretleyin. Şimdi [SHIFT] tuşunu basılı tutarken fare ile Tamam düğmesine tıklayarak iletişim penceresini kapatın.

Yeniden başlatma sırasında ekran siyaha dönecek ve sadece “Windows şimdi

yeniden başlatılıyor” cümlesi ekrana gelecektir. Bu kısaltılmış yeniden başlatma işlemi sayesinde BIOS komutları çalıştırılmazlar. Bu sayede kazanılan süre bilgisayarın konfigürasyonuna bağlıdır.

7

Windows
98, Me

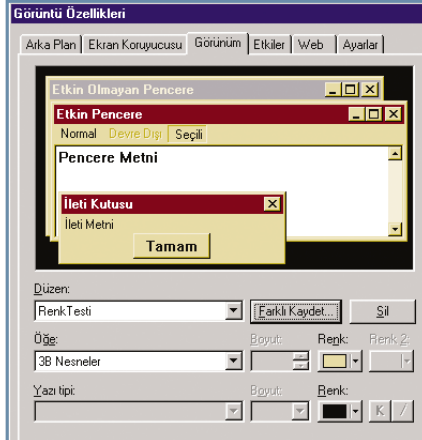
Renk ayarlarının başka bilgisayarlara taşınması

Eğer birden fazla bilgisayarda kullandığınız Windows sisteminizi aynı, kendi tanımladığınız renk ayarları ve yazı tipleri ile donatmak istiyorsanız tüm bu ayarları manuel olarak uygulamak oldukça vaktinizi alacaktır. Söz konusu ayarları oldukça rahat bir şekilde taşıyabilirsiniz.

İPUCU: Bir çok sistem üzerinde kendi renk düzeninizi ve özel yazı tiplerinizi kullanmak için ilk olarak bir başlangıç bilgisayarı seçmelisiniz. İsteddiğiniz tüm ayarları bu sistem üzerinde yerine getirin. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstünde boş bir alana tıklayın ve Özellikler/Görünüm kartını aktif hale getirin. Ekrana gelen pencere üzerinde Windows bileşenlerinin renk ve yazı tiplerini değiştirebilirsiniz. Şayet yaptığınız değişikliklerden memnun kaldıysanız bu sistem üzerindeki görüntü ayarlarını istediğiniz bir isim altında saklamak için Farklı Kaydet düğmesine tıklayın.

Daha sonra sisteminizde bulunan tüm düzenleri bir dosya içerisine yazın. Bu işlemi yerine getirmek üzere Kayıt Düzenleyicisi'ni açmak için Başlat/Çalıştır/Regedit komutunu çalıştırın.

Ekrana gelen pencerede altında Win-

7 Renk düzeni senkronizasyonu: Windows düzenleri bir disket yardımıyla başka sistemlere rahatlıkla aktarılabilirler.

bulunduğu "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Appearance" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar seçili durumdayken Kayıt/Kayıt Dosyası Ver komutunu çalıştırın. Dosya adı olarak örneğin RENKLER gibi anlaşılır bir isim girin.

Kayıt Dosyası Yaz penceresinde Ver Aralığı başlığı altındaki Seçili Dal seçeneğinin işaretli olmasına ve altındaki kısmında biraz önce işaretlenen anahtar isminin bulunmasına dikkat edin. Daha sonra söz konusu anahtarın ve içerisindeki düzenlerin REG dosya uzantısına sahip normal bir metin dosyası içerisine saklanması için Kaydet düğmesine tıklayın.

Biraz önce oluşturduğunuz dosyayı normal bir disket içerisine kopyalayın. Bu disket yardımıyla başlangıç bilgisayarınızdaki görüntü ayarlarını Windows 98 veya Me kullanılan diğer tüm sistemlere uygulayabilirsiniz. Bunun için disket içerisindeki dosyayı istediğiniz bir klasör içerisine kopyalayın ve üzerine iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen uyarı mesajını onaylayın. Windows, başlangıç sisteminde kaydettiğiniz anahtar değerlerini üzerinde çalıştığınız bilgisayara kopyaladı bile.

Şimdi Başlat/Ayarlar/Denetim Masa-sı/Görüntü simgesine iki kere tıklayarak Görüntü Özellikleri penceresini açın ve Görünüm kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Düzen listesindeki diğer öğelerin yanında başlangıç sisteminde oluşturduğunuz renk düzeni de ekrana gelecektir. Söz konusu düzeni üzerine tıklayarak seçin ve Tamam düğmesine tıklayarak uygulayın.

8

Uygulamalar WinMe, Office 2000

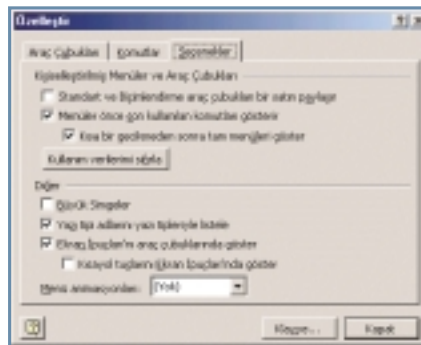
Seyrek kullanılan komutları hızlıca bulmak

Office 2000 ve Windows Me menüleri kullanıcı davranışlarına göre kendilerini düzenleyebilirler. Standart olarak görüntülenmeyen komutları ekranda görebilmek için menünün altında bulunan ok simgesine tıklamalısınız. Ancak isterse-niz tüm komutların bir seferde görünmesini sağlayabilirsiniz.

İPUCU: Bunun için ilk olarak Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen Özelleştir penceresi üzerindeki Seçenekler kartında bulunan "Menüler önce son kullanılan komutları gösterir" seçeneğindeki işareti kaldırın. Bundan böyle menü içerisindeki tüm komutlar kullansanız da kullanmasanız da ekrana gelecekler.

Kişisel menüler ile tüm komutların gösterilmesi arasında kalanlar ise "Kısa bir gecikmeden sonra tam menüleri göster" seçeneğini kullanabilirler. Bu sayede Office ilk olarak üzerinde sadece sık kullanılan komutların bulunduğu menüyü ekrana getirecek ve yaklaşık beş saniye gibi bir süre sonra ise tüm menüyü görüntüleyecektir. Bu değişiklikleri sadece bir Office ürününde yapmanız yeterli olacaktır. Diğer tüm uygulamalar bu değişikliklerden otomatik olarak etkilenirler.

Aynı menü ayarlarını Windows Me altında kullanmak için aşağıdaki işlemleri uygulamalısınız: İlk olarak Başlat/Ayarlar/Görev Çubuğu ve Başlat Menüsü komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere

8 Kişisel: Kendini size uydurabilen akıllı menüleri ister tamamen kapatabilir ister zaman sınırlı olarak kullanabilirsiniz.

Genel kartı üzerinde bulunan "Kişisel menüleri kullan" seçeneğindeki işareti kaldırın.

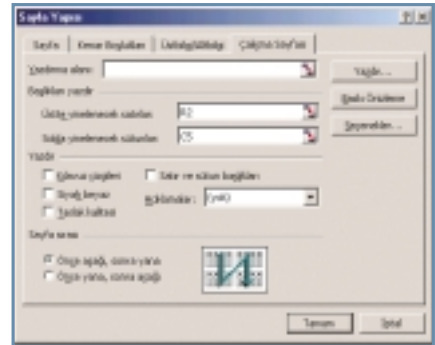
9

Uygulamalar Excel97, 2000

Başlıkların her sayfada tekrarı

Çok sayfalı bir Excel tablosu yazdırmak istiyorsunuz. Verilerin takibini kolaylaştırmak için sütun başlıklarının her sayfada tekrar edilmesi gerekli. Ancak bu işlemin başlıkların manuel olarak eklenmesi şeklinde gerçekleşmesi yerine otomatik olarak yerine getirilmesini istiyorsunuz.

İPUCU: İlk olarak yazdırmak istediğiniz tabloyu açın. Burada Dosya/Sayfa Yapısı komutunu çalıştırın ve ekrana gelen

9 Her sayfada yeniden: Excel, başlık satırlarını ve sütunlarını her sayfaya sizin yerinize otomatik olarak ekleyebilir.

pencere üzerindeki Çalışma Sayfası kartını aktif hale getirin. Şimdi Başlıkları Yazdır bölümünde bulunan Üstte Yinele-necek Satırlar kutusuna tıklayın.

Sütun başlıklarının bulunduğu hücre değerlerinin otomatik olarak eklenebilmesi için başlıkların bulunduğu satırı tablonuz üzerinden seçin. Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Excel sayfa görünümü ve çıktı üzerindeki her sayfanın üst kısmına biraz önce seçmiş olduğunuz sütun başlıklarının bulunduğu satırı ekleyecektir.

Bu yöntemi bir sayfadan daha geniş olan tablolar için de kullanabilirsiniz. Satır tanımlarının otomatik olarak eklenmeleri için "Solda yinelenen sütunlar" kutusuna tıklayın ve bu sefer tablo üzerinden istediğiniz sütunu seçin. Seçmiş olduğunuz bu sütun da her sayfanın sol kenarına eklenecektir.

Okurlar Soruyor

Yazıcınız çalışmamak için grev mi yapıyor, monitörünüz mü titriyor, Windows'unuz zamanla çöküyor mu? CHIP Hotline çözümünü biliyor. Geçen aylardaki en ilginç olaylar ve çözümlerini burada okuyabilirsiniz. Sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine bekliyoruz.

10

Windows 2000
Güvenlik

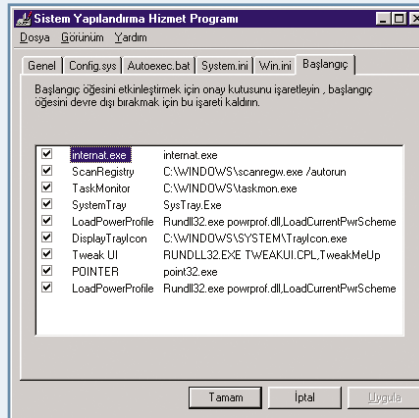
Açılıştaki otomatik yüklenen araçlar

SORU: Windows 2000 açılışı esnasında yüklenen uygulamalardan istemediklerimizi nasıl kaldırabilirim. Windows 98'de Sistem Yapılandırma Hizmet Programı çerçevesinde bulunan Başlangıç kartından basit bir şekilde kapatılabiliyordu ama 2000'de nasıl yapabileceğimi bulamadım?

Mehmet CAN Tanrisever

CEVAP: Toolbar'daki Start menüsüne tıkladıktan sonra Run komutunu çalıştırın. Açılan pencereye MSCONFIG yazdığınızda açılış dosyaları ve sistem açılırken arka planda yüklenmesi gereken programlara erişebilirsiniz. İlk olarak Selective Startup'ı seçmeniz gerekiyor. Sonra ise Startup seçeneğine tıklayarak istediğiniz programların açılıştaki çalışmasını engelleyebilirsiniz. Yapılan bu değişikliklerin aktif hale gelebilmeleri için sistemin yeniden çalıştırılması gereklidir.

CEVAP: Şebekelerdeki bozulmalar, elektronik devreleri, mikro işlemcileri ve bilgisayarları büyük ölçüde etkiler. Kesintisiz güç kaynaklarının görevi ise, şebeke gerilimi kesildiğinde kesintiyi yüke his ettirmeden ve şebeke gerilimi gelinceye kadar o yükü beslemektir. Böylece siz açık dosyalarınızı kapatmak ve sisteminizi gü-

10 Pratik: Windows'un sistem yapılandırma aracı sayesinde sistem dosyalarını ve başlangıç öğelerini rahatlıkla düzenleyebilirsiniz.

11

Kesintisiz güç kaynağı

Uygun KGK seçimi

SORU: Merhaba. Türkiye'de her şeyin bozuk olduğu gibi elektrik sistemimiz de çok bozuk. Nerden mi biliyorum, CD ROM sürücüm ve ekranımı bu yola feda ettim.

Sizden bu konuda yardım istiyorum. Piyasada çok sayıda UPS ve korumalı priz var ama kimisinin sadece KGK olduğu yani yüksek ve alçak gerilimden sistemi korumadığı sadece elektrik kesintisinde 10 dakika bilgi kaybını önlemek için kullanılabileceği söyleniyor.

Ahmet Vefik DİNÇER

vence altına almak için yeterli zamana sahip olursunuz. Herhangi bir sorun ile karşılaşmamak için onu bağlamak istediğiniz sistemlerinin güç kapasitelerine uygun olduğuna dikkat etmelisiniz. Burada dikkat etmeniz gereken nokta bağlayacağınız yükün doğru seçilmesi. Yani kullanacağınız maksimum güç KGK'nın gücüne eşit ya da daha az olmalı. Ayrıca yüke verilen gerilimin değerini ve frekansını belirli bir toleransla sabit tutmak ve şebeke gerilimindeki bozukluklarını yüke his ettirmemek KGK'larda önemli bir etken. Yüksek ve alçak gerilim korumalı bir UPS almak size pahalıya mal olur. Çünkü bu tür KGK'lar gerilimi de sabit tutabiliyorlar. O yüzden maliyeti düşük bir UPS istiyorsanız yukarıda bahsi geçen özelliklere ait bir UPS almanızı tavsiye ederiz.

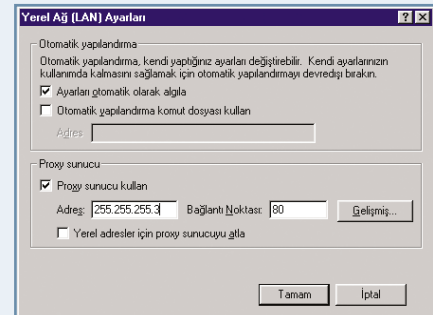
12

Ağ

Ağ üzerinden program paylaşımı

SORU: İki bilgisayarımız arasında ethernet bağlantısı ve Wingate mevcut. Internet Explorer'ı paylaşılabildiğimiz halde, Outlook Express'i paylaşamıyor ve e-postaları modemden olduğu bilgisayardan alabilirken diğerinden alamıyoruz. Outlook dışındaki paylaşımları sorunsuz olarak gerçekleştirebiliyoruz. Erol ERTUĞ

CEVAP: Diğer bilgisayardan e-posta alabilmeniz için Internet Explorer'ı ana bilgisayara göre ayarlamamız gerekiyor. Bunun için önce bir Internet Explorer penceresi açın. Araçlar menüsündeki İnternet Seçenekleri komutunu çalıştırın. Burada bulunan Bağlantılar kartını aktif hale getirin ve pencerenin altında bulunan Yerel Ağ Ayarları düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Proxy Sunucu Kullan seçeneğini işaretleyin ve aşağıdaki kutunun içine ana makinenin IP adresini girin. Port olarak ise 80 yazmanız yeterli. Ana makinenin adını bilmiyorsanız öğrenmek için DOS altında makine adına ping çekerek öğrenebilirsiniz. Örneğin "C:\Windows\ping ana-

12 Outlook Paylaşımı: Doğru ayarları yaparak özel ağızda Internet Explorer ve Outlook Express'i paylaşılabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

180	En İyi Siteler: Sinema için en iyi web siteleri
182	İnternet'te Dosya Paylaşımı: Peer to peer teknolojisi
194	Mobil İnternet: Web'e her yerden bağlanın
200	Güvenli Elektronik Postalar: Spam mail ve virüslere son
214	Uydularla Yol Bulma: Kişisel GPS kullanımı
218	Web Gözcü: Web'deki en yeni gelişmeler

Batılılar Yazılımları Stream Sistemi İle İnternet Üzerinden Kullanıyor

Geniş Bant'a Hasretiz

İnternet ve Bilişim teknolojileri konusunda bulunduğumuzu tahmin ettiğimiz noktadan daha geride olabiliriz.

■ İyimser davranmak konusunda çok başarılı bir toplum olduğumuz için gurur mu duymalıyız yoksa iyimserliğin bizi gevşettiğine ve çalışmaktan, ilerlemekten alı koyduğuna mı üzölmeliyiz? İnternet ve bilişim teknolojileri alanında bir fırsat yakaladığımızı ve sanayileşme devrimi sırasında kaçırdığımız avantajı geri kazanabileceğimizi kendi kendimize telkin ede duralım, Hindistan gibi üçüncü dünya ülkeleri bile bilişim sanayilerini dünya liginde üst sıralara oturtmayı başarmışken ölkemiz hala telif haklarının gerekli olup olmadığını tartışma aşamasında iki ileri bir geri gidip geliyor. İyimser bir toplumun, internetin halkın büyük çoğunluğu tarafından kullanıldığını bahane ederek kendini avutması da normadır.

Boyundaki tasma ile ipiniz kadar ileri gidebilirsiniz

Amerika'da saniyede onlarca, yüzlerce kilobayt veri aktarımı standart hale gelirken, Amerika ile yarışan Avrupalılar da Amerikalılar gibi artık yazılımları kutularla satın almak

veya internetten download etmek yerine, internet üzerinden kiralamaya ve söz konusu programları bilgisayarlarına hiç kurmadan internet üzerinden kullanmaya başlıyorlar. Streaming ismi verilen bu sistemle sadece iş, ofis programları değil eğlence amaçlı oyunlar, filmler de kullanıcının bilgisayarına yüklenmeden kullanılıyor, seyrediliyor. Yüzlerce megabayt büyüklüğündeki bir oyunu oynamak istediğinizde, ya ücretsiz demosunu deneyebiliyorsunuz ya da belli bir kira/abonelik ücreti ödeyerek İnternet bağlantınız sayesinde, yapımçı firmanın sunucusunda hali hazırda çalışan programa bağlanarak ister multiplayer, ister single player olarak oyununuzu oynayabiliyorsunuz. Film seyretmek için de benzer bir sistem geçerli.

Streaming sayesinde firmalar kiraladıkları ürünün kullanıcının bilgisayarına yüklenmesine gerek kalmadan ve tabi ki ürünlerini kirala-yan müşterilerinin yasadışı kopyalar alma riskini bertaraf ederek kendilerine yeni bir pazar yaratmış oluyorlar.

Internet'te Kiralık Müzik Rent-a-MP3

Ünlü müzisyen Peter Gabriel, dünyanın ilk internet üzerinden müzik eserleri kiralama servisini hizmete açtı. Peter Gabriel'in sa-

hibi olduğu Real World ve Womad örgütü, On Demand Distribution (OD2), yani "Talep Üzerine Dağıtım" adlı şirketle işbirliğine girip internetten müzik kiralamaya başladı. On Demand

Distribution (OD2), internet üzerinden müzik eserleri kiralanmasına imkan veren teknolojiyi geliştirdi. Yeni tür hizmetle, aboneler, müzik eserlerinin kayıtlarını ayda belirli bir bedel karşılığında evlerindeki bilgisayarlara yükleyebilecekler. Aboneler, 40 müzik eserini 10-15 Milyon TL düzeyinde bir ücret karşılığında kişisel bilgisayarlarına yüklemeye hak kazanıyor. Her ay belirlenen 40 müzik eseri popüler ve klasik eserler arasından seçiliyor ve ay sonunda abonenin bilgisayarından siliniyor.

Bilgi için: www.womadshop.com

Yasaklara Bir Yenisi Eklendi

Taliban Internet'i Kapattı

Terör saldırıları nedeniyle Amerika'nın hedefi haline gelen Afganistan'da iktidarı elinde bulunduran Taliban yönetimi, ülkede internet kullanımına yasak getirdi. Afgan şeriat radyosu, ülkede internet kullanımının yasaklandığını, yasağa rağmen internet kullananların şeriata uygun olarak cezalandırılacağını ilan etti. Taliban, radyodan yayınlanan ilanda, "Uluslararası ya da ulusal, hükümete bağlı ya da hükümet dışı hiçbir kurum, kuruluş ya da şahıs internet kullanamaz" dedi.

Böylece halkın dış dünyayla neredeyse tüm bağlantısı kesildi. Amerika'nın kendilerine savaş açtığını bile üç gün sonra öğre-

nen Afgan halkı için, taş devrinde yaşıyorlar yorumu yapıyor.

İktidardaki Taliban rejimi, daha önce müzik, sinema, televizyonun yanı sıra ürünlerin üzerinde hayvan resmi yer alması, yabancılara içki içmeleri ve domuz eti yemeleri, kadın yabancı yardım görevlilerinin otomobil kullanmasının da aralarında bulunduğu birçok konuda yasak getirmişti. Böylece toplumlarda "çimenlerin üzerine basmak yasaktır"la başlayan yasakçı zihniyetin çağımızda ulaşabildiği doruk noktasına Taliban'ın uygulamaları yerleşmiş oldu. Ayrıca "yasak" kavramını hangi zihniyetteki toplumların tercih ettiğine dair de ilginç bir örnek teşkil etti.

IP Telefonu Web'den Cep Telefonu'na

ISCA'nın browser eklentisi SurfHandy ile kullanıcılar webden direkt olarak cep telefonu veya normal hattı arayabilir ve konferans görüşmeleri düzenleyebilirler. Kayıt olan ve bağanan kişiler o an bulundukları ve tabii ki konuşacakları kişinin telefon numaralarını veriyorlar. Arama ve bağlantı işlemlerini ise SurfHandy yerine getiriyor.

Bilgi için:

www.surfhandy.com

Kriz Korsanları

M.S. Bakanlığı Sitesine Saldırı

Milli Savunma Bakanlığı'nın "www.msb.gov.tr" adresindeki web sitesi, korsanların saldırısına uğradı. Saldırıya uğrayan bakanlığın Savunma bakanlığı olması ve kendini

basit bir hacker saldırısına karşı bile savunamamış olması ise bir ironi yarattı. Sitenin anasayfasını hackleyen bilgisayar korsanları, ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin bir protesto mesajı yerleştirdi. Kendilerini "Korsan Team" olarak nitelendiren hackerlar yetkililerden ekonomik krize karşı önlem alınmasını istediler. Hackerlar siteye şu mesajı yerleştirdi: "Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik krize karşı önlem almanızı bekliyoruz. Yoksulluk sınırı... işsizlik... güzelim yurdumun hali bu mu olacaktı? Lütfen buna bir son veriniz. korsanweb@yahoo.com

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline	www.superonline.com
superonline maxx	
1 ay	18\$
3 ay	48\$
12 ay	158\$
sınırsız erişim	
1 ay	15\$
3 ay	40\$
12 ay	130\$
ixir	www.ixir.com
ixir 24	50 saate 0,4\$/saat
ixir sınırsız	
1 ay	10\$
12 ay	125 m. TL
ixir k100	45 m. TL
tt net	www.tt.net.tr
psn 1 ay	3 m. TL
3 ay	7 m. TL
6 ay	12 m. TL
12 ay	18 m. TL
isdn-ba 1 ay	3 m. TL
3 ay	7 m. TL
6 ay	12 m. TL
12 ay	18 m. TL
turknet	www.turknet.net
net.optima 1 ay	11,950,000 TL
net.ultra 1 ay	17,950,000 TL
veezy	www.vezy.com
mono p. 1 aylık	9,95 \$
eko p. 3 aylık	27 \$
pro p. 12 aylık	99 \$
e-kolay	www.e-kolay.com
10 saat fistic	4 m. TL
1 ay sınırsız	15 m. TL
3 ay sınırsız	29 m. TL
12 ay sınırsız	92 m. TL
trnet	www.tr.net
aylık sınırsız	7,5 \$
yıllık sınırsız	75 \$
saatlik bağlantı	0,25 \$
işnet	www.işnet
sınırsız paket 1 ay	13,5 m. TL
3 ay	37 m. TL
6 ay	71 m. TL
12 ay	135 m. TL
kontrollü saatlik	300.000 TL
anet	www.anet.com.tr
Sınırsız internet	
1 ay	12 \$
3 ay	30 \$
12 ay	95 \$

IN & OUT

Film

Napster ile başlayan Müzik paylaşımı furası sonrasında Kazaa gibi programlar sayesinde artık film paylaşmak çılgınlığı da başladı.

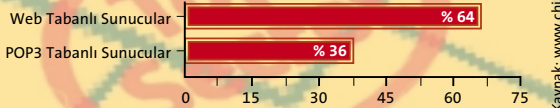
9600 ve 14400

Bir zamanlar bilgisayarlar bu modemlerle ağlara bağlanıyordu. Bu gün 56600bps modemler bile yavaş kabul ediliyor.

MAIL SUNUCULARI

Web-Pop ayırımı

HOTMAIL: Kullanıcıların üçte ikisinin POP3 tabanlı mail servisleri yerine Web tabanlı e-mail'leri tercih ettikleri anlaşıyor.

EN İYİ SİTELER

→ Internet Sinemaları

TOP-SITES

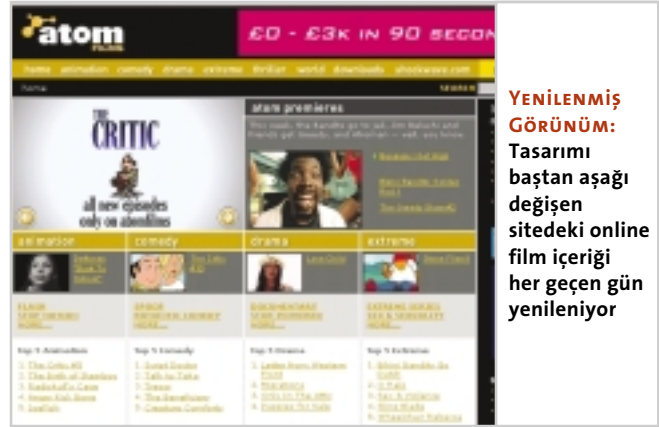
- **www.bmwfilms.com/**
Hoş tasarımına rağmen site-
de öyle çok fazla film yer al-
mıyor. Ancak ulaşabileceği-
niz bu 5 kısa metrajlı aksiyon
filminin tamamı da neredey-
se sinema filmlerini aratma-
yacak derecede kaliteli. Özel-
likleri ise hepsinde BMW ara-
balar kullanılıyor olması.
- **www.scifi.com/**
Eğer bilimkurgu filmlerini da-
ha ağırlıklı olarak tercih edi-
yorsanız, bu site sizin için
vazgeçilmez bir kaynak ola-
caktır. Belirli gün ve saatler-
de online yayınlanan birbi-
rinden ilginç diziler için üye
olmak gerekiyor. Ancak be-
dava diziler de oldukça fazla.
- **www.comedycentral.com/**
İnternet'in en uçuk ve en ko-
mik kliplerinin yer aldığı bu
site de mutlaka sık kullanı-
lanlar arasına eklemeniz ge-
rekenlerden. Sitede tama-
men Flash ile yapılmış web
şovların yanı sıra Saturday
Night Live gibi popüler TV
şovlarından alınmış klipler de
bulunuyor.
- **www.burlybear.com/**
Seçilen sıra dışı konu başlık-
ları ile Burlybear da internet
film siteleri arasında apayrı
bir yere sahip. İlginç kamera
şakalarının yer aldığı Impos-
tor, sinema ünlüleri ile saç-
ma röportajların yer aldığı
Movie Junky dışında Sextalk
Show ve Ovekill bölümleri de
oldukça ilginç.
- **www.dfilm.com/**
Bu online dijital film festiva-
linde en yeni dijital teknoloji-
nin kullanılmasıyla hazırla-
nan filmlere yer veriliyor.
Sitede 20'den fazla film var.
Ayrıca D.Film Movie Maker
adlı tamamen Flash ile yapılmış
bir film düzenleme yazılı-
mına da ulaşabiliyorsunuz.

www.atomfilms.com

Dev Online Sinema

■ Çoğu zaman sıkılıp televizyon karşısına geçtiğiniz zaman iste-
diğiniz türde bir film ya da dizi
ile karşılaşma olasılığınız oldukça
düşüktür. Benzer şekilde sev-
diğiniz bir dizinin yayın saati de
size uymayabilir. Dolayısıyla siz-
zin istediğiniz zaman istediğiniz
türde filmler ya da diziler yayınl-
ayacak bir medyayı seçmek en
iyisi olacaktır.

Bu durumda medya olarak
internet'i, en iyi kaynak olarak
da Atom Films web sayfasını
seçmek bir hata olmayacaktır.
Kısa bir süre önce de tasarımını
baştan aşağı değiştiren sitedeki
online video içeriğin kalitesi ise
bir hayli yüksek. Neredeyse he-
men hemen tüm videolar için

**YENİLENMİŞ
GÖRÜNÜM:**
Tasarımı
baştan aşağı
değiştiren
sitedeki online
film içeriği
her geçen gün
yenileniyor

değişik streaming dosya format-
larında izleme olanağı sunan si-
te çok farklı bağlantı hızları için
de seçenekler sunabiliyor. Site
altından her geçen gün sürekli
online videolar üreten çeşitli

grupların dizilerinin yeni bölümlerine ulaşabiliyor. Bunun yanı sıra çeşitli festivallerde ödül almış ya da ilgi çekmiş kısa metrajlı filmler de bu sitenin içeriğinde yer alıyor.

www.ifilm.com

İnternet'teki Film Rehberiniz

İçerik olarak Atom Films'den hiç de aşağı kalmayan bir başka online sinema sitesi olan ifilm'in ise konsept'i biraz daha farklı. Yine çeşitli konu başlıkları altında kısa metrajlı film ve animasyonlara yer veren sitede ayrıca gerçek sinema filmleri üzerine bölümler de bulunuyor. Bu bö-

lümlelerden film trailer ve teaser'larını izlenebiliyor. Üstelik tüm bu içerik için tek tek değerlendirme ve yorumlara da ulaşabiliyor.

Sitedeki maceradan animasyona, komediden dramaya, bilim kurgudan erotiğe tüm bölümlerdeki klipler değişik başlıklar altında TOP10 listelerle de izleyiciye sunuluyor. Herhangi bir bölümden bir film seçtiğiniz zaman ise ona ait kullanıcı oylama değeri ile en düşük ve en yüksek oy verenlerin yaptığı yorumlar karşınıza geliyor. Diğer online video sitelerine benzer şekilde burada da kullanıcıya çok farklı streaming dosya formatları sunuluyor.

FİLM İNCELEMELERİ: Diğerlerinden farklı olarak sitede her film için detaylı yorumlar var.

www.adcritic.com

Reklamsız Olmaz!

Hiç reklamsız bir dünya düşünülebilir mi? Tabi ki hayır. Aksi takdirde ürettiğiniz bir şeyi insanlara duyuramayacağınız gibi size uzak olan yeniliklerden de haberinizi olması pek mümkün olmaz. Zaten günümüzde artık öyle ilginç reklamlarla karşılaşyoruz ki onları seyretmek bazen bir zevk bile olabiliyor. İşte bu tip reklamlara daha sonradan tekrar ulaşmak için internet üzerindeki adcritic'e başvurabilirsiniz. Bu site dünya üzerindeki ilginç reklamları değerlendirmeye tutarak gerçekten başarılı ve ilginç olanlara sitesinde yer veriyor. Sitede ayrıca vizyona yeni girecek en son filmlerin yüksek kalitede trailer'ları da bulunuyor. Tüm bu streaming videolara ulaşmak için sisteminizde QuickTime kurulu olması yeterli olacaktır.

Geçmişten Geleceğe İnternette Dosya Paylaşımı

Dosya Paylaşımında Devrim: Peer to Peer

Önce FTP vardı. Geçmiş neredeyse web sayfaları kadar eski olan FTP, internet üzerinden dosya transfer protokolü olarak yaratıldı ancak artık eski gücünü kaybetmiş durumda. Peer to Peer teknolojisi ise bu boşluğu hızla dolduruyor. CHIP, geçmişten geleceğe dosya paylaşım teknolojilerini inceliyor.

Peer to Peer

Çoğu FTP sunucusu bu dosyaları belirli karşılıklarla sunardı. Karşılık olarak para istenmezdi ama dosya transfer eden kişinin, sunucuya belirli bir oranda dosya göndermesi beklenirdi. Örneğin 1:3 kuralıyla çalışan bir sunucuya bağlandığınızda ya yüklediğiniz her dosya karşılığında 3 dosya indirme hakkına sahip olurdunuz ya da çoğu kez sunucuya gönderdiğiniz dosyalarınızın toplam boyutunun 3 katı boyutunda dosya transfer hakkı kazanırdınız.

FTP sunucularının pek çok dezavantajları vardı: Öncelikle aradığınız bir dosyanın nerede olduğunu bilmeniz mümkün olmuyordu. Bu yüzden ya sunucu sunucu gezerek aradığınız dosyayı bulmaya çalışıyor, ya da bağlandığınız sunucuda bulduğunuz dosya ile yetiniyordunuz. Sunucuların adreslerini bulmak da pek kolay değildi ve içinde pek çok sunucu adresi ile birlikte gelen FTP bağlantı (client) programları sırf bu yüzden tercih sebebi olabiliyordu. Sunucuların pek çoğu da şifre istiyor ve sadece özel kullanıcılara açık tutuluyorlardı. Bu nedenle bir şekilde adresini bulduğunuz sunucuların çoğuna bağlanamıyordunuz. Bağlanabileceğiniz sunuculara ise herkes bağlanmaya çalıştığı için bu sunucularda büyük bir izdiham yaşıyor ve, ya sunucuya bağlanabilmek için uzun süre boş yer beklemek zorunda kalıyor ya da bağlandığınızda sunucuya bağlı kişi sayısı çok fazla olduğu için dosya transferiniz çok ciddi oranda yavaşlıyordu.

Eski FTP teknolojisinin en büyük sorunu: Yavaşlık

Aslında bu dezavantajlar FTP'nin teknolojisinden kaynaklanıyordu: FTP sunucularda tüm dosyalar sunucunun bulunduğu bilgisayarda saklanıyordu ve siz bir dosya transfer edeceğiniz zaman bu bilgisayar size bu dosyayı gönderiyordu. Bu nedenle büyük sunucuları işletmek çok masraflı olabiliyordu. Sunucu üzerinde dosyaları saklamak için hem büyük oranda yere ihtiyacınız vardı, hem de pek çok kullanıcıya hizmet verebilmek için internet kapasitenizin (bandwidth) çok geniş olması zorunluydu. Bunların her ikisinin de hatırı sayılır bir maliyeti olduğundan, tek tük rastlanan büyük FTP sunucuları dışında, pek çok sunucu ancak geçici sürelerle hizmet verebiliyordu.

FTP teknolojisinin dezavantajları sadece sunucudan kaynaklanmıyordu. FTP sunuculara bağlantı için kullanılan client

İÇİNDEKİLER

Napster ve OpenNap: Napster kurtulabilir mi?	184
Hukuki yollar yetersiz: OpenNap çok daha şanslı	186
AOL'dan tarihi hata: Gnutella'nın komik öyküsü	188
Napster clone'ları: Napster'ın tahtını devralanlar	190
Son teknoloji, Freenet: Paylaşım anlayışı değişiyor	193

programlar da pek gelişmiş değildi ve dosya transferi konusunda hayatınızı hiç de kolaylaştırmıyorlardı. Oldukça uzun zaman bu programların içinde yarım kalan dosyaları daha sonra tamamlamayı sağlayan "resume" özelliği dahi yoktu ve uzun bir dosya indirirken herhangi bir problem olduğunda her şeye baştan başlamanız gerekiyordu.

FTP'nin zaman zaman içinde geçirdiği önemli bir evrim internet üzerinde gittikçe yayılan sohbet ortamı IRC'nin FTP ile birlikte kullanılmaya başlaması oldu. Eskiden FTP sunucularına bağlanmaya mahkum olan pek çok sıradan kullanıcı, IRC'nin gücünü FTP ile birleştirerek kendi FTP sunucularını kurmaya başladılar. Bu konuda ev kullanıcılarına bile FTP sunucu kurma imkanı veren basit ve ucuz programların piyasaya çıkması önemli bir ilk adımdı. Ancak ev kullanıcılarının kurdukları FTP server'lar sadece onlar internete bağlıken yani birkaç saat hizmet veren "göçebe" sunucular olduğundan bu sunuculara bağlanacak kişileri bulmak da çok zordu. İşte IRC bu konuda yardıma koştu ve birkaç saatliğine de olsa kendi FTP sunucularını kuran kullanıcılar, IRC sunuculara bağlanıp tek kişilik sohbet odaları yaratarak ve odaların başlığında da FTP sunucu adreslerini ve sunucularının ilgi alanlarını duyurarak pek çok kişiye ulaşmaya başladılar.

Napster ve Peer to Peer ile dosya paylaşımında devrim

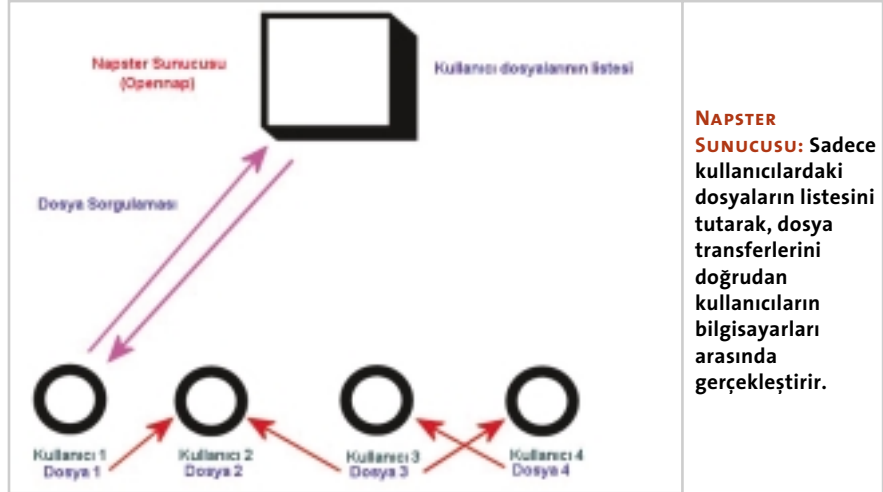
İşte bu dönemde Napster (<http://www.napster.com>) çıktı ve internette dosya paylaşımında devrim sayılabilecek yeni bir dönem açıldı. Napster'ı programlayan üniversite öğrencisi Shawn Fanning bu programı hazırlarken Napster'ın yaratacağı devrimin farkında bile değildi ve asıl amacı kendi yakın arkadaşları ile MP3'lerini kolayca paylaşabileceği kişisel bir →

FTP (File Transfer Protocol) kullanılarak bilgisayarınıza internet üzerinden dosya transfer etmek için, internet üzerinde kurulu bir FTP sunucusunun adresini bilmek gerekliydi. Bu adrese internet tarayıcı programlarla bağlanmak da ilk başlarda mümkün değildi. Tek yol FTP sunucularına bağlanmak için kullanılan "FTP bağlantı (client)" programlarını kullanmaktı. Programlara bağlanmak istediğiniz sunucunun adresini yazar ve gerektiğinde sunucu tarafından belirlenen şifreyi de girerek sunucuya bağlanır ve sunucu içinde dizinler arasında gezerek aradığınız dosyayı bulur ve bilgisayarınıza transfer ederdiniz.

program hazırlamaktı. Ancak hazırladığı program internet kullanıcıların tam da aradıkları ve tüm beklentileri karşılayan programdı. Program internet üzerinde MP3 bulunmasını ve transfer edilmesini çok kolaylaştıran çok akıllıca bir tasarıma sahipti ve eskiden FTP sunucuların yaşadığı dezavantajların neredeyse tamamını da ortadan kaldırılıyordu. Napster'ın çalışma prensibi aslında çok basitti: Napster'ın kurulumu yapıldığında program kurulduğu bilgisayardaki MP3 dosyaların bir listesini çıkarıyor ve siz programı çalıştırarak Napster ağına katıldığınızda bu listeyi (ama dosyaların kendisi değil) Napster'ın sunucularına göndererek tüm kullanıcıların dosyalarından oluşan büyük bir liste oluşturuyordu. Herhangi bir Napster kullanıcısı bir MP3 dosya arandığında ise arama isteği Napster'ın sunucusuna gidiyor ve oradaki büyük liste içinde arama yapılarak aranan dosyanın kimlerin bilgisayarında bulunduğunu gösteren bir liste halinde arayan kişiye geri döndürülüyordu. Arayan kişi bulduğu sonuçlar içinden birini transfer etmeye çalıştığında ise transfer doğrudan doğruya dosyayı alan kişi ile gönderen kişinin bilgisayarı arasında (Peer to Peer) oluyor ve bu transfer işleminde arada hiçbir aracı kullanılmıyordu. Yani artık eskiden olduğu gibi yüzlerce kullanıcıya dosya göndermeye çalışan hantal FTP sunucular yoktu ve onun yerine herkes doğrudan doğruya birbirinin bilgisayarına bağlanarak dosya transfer edebiliyordu.

Peer to Peer'in en büyük avantajı dosyalara kolay ulaşmak

Bu sistemin getirileri çok fazlaydı: Öncelikle artık aradığınız dosyayı bulmak çok kolaydı. Tek tek sunucu gezmek yerine tek bir sunucuya bağlanıyor ve aramanızı orada yapabiliyordunuz. Bu arama eskiye göre de çok hızlıydı, çünkü sunucu dosyaların kendisini değil sadece listesini tuttuğundan sunucu üzerindeki yük çok azdı ve herkes hızlı şekilde sunucunun arama hizmetinden yararlanabiliyordu. Bu sistemde dosya sayısı da çok fazlaydı ve aradığınız dosyayı çoğu kez pek çok kişinin bilgisayarında bulabiliyor ve istediğiniz birinden transfer edebiliyordunuz. Ve tabii en önemlisi dosya transferi artık çok hızlıydı, çünkü sınırlı bir hat kapasitesi ile pek çok kişiye hizmet etmeye çalışan bir sunucuya bağımlı değildiniz ve dosya transfer hızınız doğrudan doğruya sizin ve bağlandığınız karşı tarafın hızı ile orantılıydı ve ikinizin

de hızlı bir bağlantısı olması durumunda dosya transfer hızınız da bu oranda artıyordu. Bu getiriler Napster'ın 20 milyon gibi çok yüksek kullanıcı rakamlarına ulaşmasını sağladı ancak telif hakları konusunda internette dosya paylaşımından en çok zarar gören Amerikan müzik endüstrisinin de dikkatlerini Napster üzerine çekti ve Napster telif haklarını ihlal etmekle suçlanmaya başladı.

Telif hakları yasası Napster'ın sonunu hazırladı

Suçlama bir yönden haklıydı, çünkü Napster kullanan kullanıcıların büyük çoğunluğu paylaşım konusunda telif haklarına saygılı davranmıyor ve müzik eserlerinin telif haklarını ihlal edecek şekilde paylaşım yapıyorlardı. Hatta zaman içinde Napster teknolojisi kullanılarak yapılan transferlerin neredeyse tamamı yasadışı bir hal almaya başlamıştı. Öte yandan bu suçlamaya

karşı Napster'ın savunması da kendi içinde tutarlıydı çünkü Napster telif haklarını ihlal eden eserlerin hiçbirinin kendi sistemlerinde bulundurulmadığını ve hatta transferin dahi kendileriyle ilgili olmadığını belirtiyordu. Napster sadece dosyalarını paylaşmak isteyen kişilerin hangisinde hangi dosyanın olduğunu listesini tutuyordu ve bir ihlal varsa bile bunun Napster'la bir ilgisi yoktu, ihlali yapanlar tamamen kullanıcılarıydı.

Müzik endüstrisi bu açıklamayla tatmin olmadı ve Napster'a karşı milyon dolarlarla ifade edilen çok yüksek miktarda tazminat davası açtı. Bu dava bir kaç yıl sürdüysen de Napster sonuçta bu davayı kaybetti ve mahkeme Napster'ın teknolojinin telif haklarını ihlal ettiği sonucuna vardı. Bu karar sonrasında ise Napster programı öncelikle pek çok sanatçının eseri ile ilgili sansür uygulayarak telif haklarını ihlal eden eserleri arayan kullanıcıları sisteme almamaya başladı, bir yandan da kullanıcılardan para alarak çalışacak şekilde düzenlemeler yapmaya girişti.

Napster kapansa da klonları yerini aratmayacak

Napster'ın ne kadar çok ilgi çektiğini gören diğer yazılım firmaları da Napster gibi çalışan pek çok program hazırlamaya başladılar ve aslında hiçbirisi ilk çıkan Napster'ın ününe ve kullanıcı sayısına erişemediyse de aralarından Napster'dan daha üstün özellikleri olan pek çok program çıktı. Ancak Napster o kadar ilgi toplamıştı ki bu teknoloji ve diğer programlar bile "Napster clone (kopyaları)" olarak anılmaya başladı.

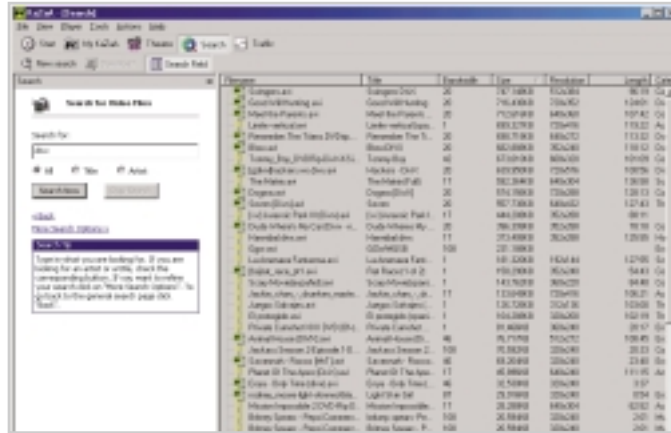
Bu yeni programların çalışma prensipleri başlangıçta Napster'la tamamen aynıydı ve teknolojik açıdan gerçekten de onun bir kopyasından ibarettiler. Ancak arala-

NAPSTER ÜYELİĞİ: Artık Napster'ın web sitesinde üyelik sistemine geçiş için duyurular da yerlerini almaya başladılar.

rından Napster'in eleştirilen bazı yönleri-
ne yeni ve başarılı çözümler getiren pek
çok program da çıktı. Örneğin Napster
teknolojisini bir adım ileri götürerek ara-
dığınız dosyayı parçalayıp aynı anda bir-
den fazla kişinin bilgisayarından çekmeni-
zi sağlayan Kazaa (<http://www.kazaa.com>) gibi programlar da bu dönemde pi-
yasaya sürüldü. Bu programlar kullandık-
ları bu teknoloji ile hem program transfer
hızınızı çok arttırıyor, hem de dosyanın
transferini daha güvenli hale getiriyordu,
çünkü artık dosyayı çektiğiniz kişilerden
biri veya birkaçı bilgisayarını kapatsa bile
dosyayı diğer kişilerden çekmeye devam
ediyordunuz.

Ancak Napster'ın başına gelenler bu yeni programlar için de büyük bir tehlikeydi ve gerçekten de bunların kullanıcı sayıları arttıkça bu programlar için de yasal işlemler ve davalar söz konusu olmaya başladı ve bir kısmı Napster'la aynı sonu paylaştı. Diğer bir kısmı ise bugün halen internette kullanımda, ancak hem bu programları kullanan kullanıcılar, hem de programı pazarlayan firmalar ileride Napster'ın başına gelenlerin onları da bek-

TEKNOLOJİNİN BİR ADIM ÖTESİNDE:
Kazaa, Napster teknolojisini bir adım ileri götürerek aradığınız dosyayı parçalayıp aynı anda birden fazla kişinin bilgisayarından çekmenizi sağlıyor.

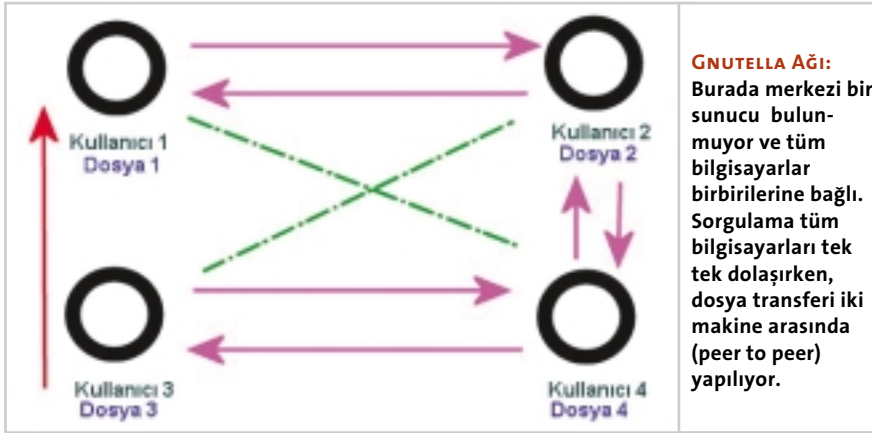
lediğini biliyor. Bu teknoloji ile hizmet veren dosya paylaşım programları ileride ya kapanmak ya paralı hale dönüşmek ya da telif haklarını ihlal etmeyen bir paylaşım konusunda sansür uygulamak zorundalar ve herkes bunun bilincinde.

Napster ağı, Opennap ile hayatta kalabilir mi?

Fakat Napster'ın açtığı yol Napster'in başına gelenleri gören tasarımcılara yeni ufuklar açtı ve dünya üzerinde pek çok Napster hayranı bu ağı ayakta tutmanın yollarını

aramaya başladılar ve sonuçta kendi içlerinde bir çözüm de buldular.

Napster programını hazırlayan Napster firması kendi sunucusu üzerinden hizmet veriyordu ve ağa bağlı herkesin makinesindeki paylaşılan dosyaların listesi de bu sunucuda tutuluyordu. Eğer dava Napster aleyhinde sonuçlanır ve bu sunucu kapanırsa ağdaki paylaşım da sona erecekti. Ama eğer dünyanın çeşitli yerlerinde Napster'la aynı prensiplerle çalışan çeşitli sunucular kurulursa Napster kapansa dahi Napster ağını ayakta tutmak mümkün

dosya barındıran ağlar bir arada değerlendirildiğinde devasa bir dosya kaynağı oluşturuyorlar. Örneğin OpenNap ağlar konusunda revaçta olan programlardan biri olan WinMX (<http://www.winmx.com>), yeni açılan ağları elle ya da otomatik olarak sistemimize dahil edebiliyor ve aynı anda istediğiniz kadarına bağlanıp, yaptığınız aramayı tüm ağlara bir anda gönderebiliyor. Toplam 30 kadar ağa aynı anda bağlandığınızda bu yaklaşık olarak 40.000 kişi ve milyonlarca ifade edilecek sayıda dosyaya ulaşmanız anlamına geliyor ki, bu açıdan değerlendirildiğinde WinMX ve OpenNap ağları pek çok arama için binlerle ifade edilen sayıda sonuç döndürerek Napster'in bile ulaşmayı zor hayal edeceği bir dosya paylaşım ortamı sunuyor.

İstenmeden oluşturulmuş yeni bir teknoloji: Gnutella ağı

Napster ve benzeri programlarla internet dosya paylaşımı teknolojisi yaşam mücadelesi verirken, bu teknoloji bir kez daha kabuk değiştirip farklı bir yola dönüşmeye başladı ve bu yoldan Gnutella Ağı doğdu.

Aslında Gnutella'nın hikayesi biraz da komik: Gnutella ağını yaratanlar, dünyanın en büyük internet devlerinden biri olan Netscape ve ICQ'nun sahibi ve dünyanın en büyük internet servis sağlayıcısı AOL (American Online) grubunun bir alt şirketinde çalışan bir grup programcıydı ve hazırladıkları teknoloji de AOL tarafından desteklenen bir proje için hazırlanıyordu. Proje tasarlanırken ortaya yavaş yavaş Gnutella ağı çıkmaya başladı ve işin sonunda Napster gibi ama belki de ondan daha üstün bir dosya paylaşım teknolojisi doğacağını gören AOL apar topar bu projeye son verdi. İşin mizahi tarafı, tüm bunlar olurken AOL'un Napster'e karşı büyük bir hukuki mücadele vermesiydi. AOL firması dünyanın en büyük medya devlerin-

den biri olan Time-Warner grubuna aitti ve bu grup da bir medya kuruluşu olması nedeniyle doğal olarak internet üzerindeki telif haklarını ihlal eden dosya paylaşımlardan çok rahatsızdı ve bu nedenle de Napster'a karşı hukuk savaşına başlayan Amerikan Müzik Birliği'nin en etkin ve önemli üyelerinden biriydi. Time Warner'ın Napster'la bu savaşı sürerken, ona ait bir ufak şirkette Napster'dan daha üstün kabul edilen ve hukuken mücadele edilmesi imkansız yeni bir teknoloji olan Gnutella'nın ilk adımları atıldı. AOL bu projenin gelecekte başına açabileceği sorunları görüp projeye derhal son verdiyse de, aslında biraz geç kalmıştı, çünkü projenin kaynak kodları bir şekilde çoktan internete dağılmıştı.

Bu kaynak kodları geliştiren bir grup programcı zaten ana hatları belirmiş Gnutella ağını ve bu ağa bağlanmayı sağlayan ilk program olan Gnutella (<http://www.gnutella.com>) programını piyasaya sürdüler. Gnutella programı kendi adıyla anılan "Gnutella Ağı"nın kısa sürede büyümesini sağladı. Artık dosya paylaşımı konusunda Napster alternatifsiz değildi ve pek çok kullanıcı sansürlenmesi ve yasaklanması imkansız olarak görülen bu yeni ağı kullanmaya başladı. "Kapatılamazlık" ve "yasaklanamazlık" iddialarının kaynağını Gnutella ağının temelinde aramamız gerek. Napster'la savaşa giren kuruluşların hedefi belirli ve kolaydı: Milyonlarca kişinin bilgisayarlarındaki dosyalarla tek tek başa çıkmaları mümkün değildi ama herkesin bilgisayarında hangi dosyanın olduğunu belirleyen ve adeta bir "telefon rehberi" gibi çalışarak paylaşımı olanaklı kılan Napster'ın merkez sunucusunu devre dışı bıraktıklarında milyonlarca kullanıcının dosya paylaşımı bir anda sona erecekti ve öyle de oldu. Ancak Gnutella ağında böyle bir sunucu yoktu, onun yerine

ağa bağlı her bilgisayar kendi içinde ufak bir sunucu görevi görüyordu.

Diğerlerinden farklı ve merkezi bir bilgisayar yok

Herhangi bir Gnutella kullanıcısı bu ağa dahil olmak istediğinde merkezi bir sunucuya değil, kendisine en yakın herhangi bir ya da bir kaç ağ kullanıcısına bağlanıyor ve böylece hepsi bir ya da birkaç bağlantıyla birbirine bağlanan binlerce bilgisayardan oluşan adeta devasa bir örümcek ağına benzer ağa dahil oluyordu. Sistemde merkezi bir yönetim olmadığından kimin hangi dosyaya sahip olduğunu bilen bir merkez sunucu yoktu. Bu yüzden herhangi bir kullanıcı bir dosyayı bulmak istediğinde aradığı dosyayı kendi bağlandığı "yanındaki" bilgisayara söylüyor, eğer o dosya o bilgisayarda varsa sonuç kendisine geri döndürülüyor, yoksa o bilgisayar da kendi bağlı olduğu bilgisayarlara bu isteği ileterek dosya bulununcaya kadar zincirleme bir iletişim başlatıyordu. Gnutella'nın dosya paylaşım teknolojisi bu yönüyle "kulaktan kulağa" oyununa çok benzer. Gnutella ağı bu yapısı nedeniyle tam anlamıyla "yok edilemez" bir özelliğe sahiptir ve yaratıcılarının ifadesi ile bir "nükleer saldırıdan sonra bile ayakta kalacak şekilde tasarlanmıştır". Gerçekten de bir nükleer saldırı ile dünyanın bir bölümü yok olsa ve buradan ağa bağlanan makineler ağdan ayrılrsa bile dünyanın diğer bölgelerindeki makineler ağı ayakta tutacaktır.

Ağın sağlamlığı yüksek ama hız nispeten yavaş

Aslında Gnutella ağının bu yapısı pek çok avantajı beraberinde getirirken, Napster'a göre dezavantajları da yok değil: Örneğin →

POPÜLER NAPSTER CLONE'U: Gnutella'nın da Napster'in akibetine uğramasının ardından Gnutella bayrağı devraldı.

geliyor. Bu teknoloji özellikle de çok büyük boyutlu (>=100 MB) dosyaların transferini çok kolaylaştırıyor ve bu nedenle de edonkey daha şimdiden DivX, MPEG gibi görüntü ağırlıklı bu tarz büyük dosyaları paylaşmayı seven kullanıcıları bir araya toplamayı başardı ve gün geçtikçe de ünü artıyor.

Freenet tek taraflı paylaşımın önüne geçiyor

İnternet kullanıcılarının dosya paylaşımına duyduğu ilgi her geçen gün arttıkça bu ilgiyi paraya çevirmeyi hedefleyen firma ve programcılar da bu konuda yenilikler yapmak için sürekli çalışıyorlar. İnternet üzerinden dosya paylaşımı konusunda yenilikler bitmiyor ve her geçen gün yeni özelliklere sahip ağırlar ve programlar bir yana, ileride hayata geçmesi düşünülen pek çok proje de daha tasarım aşamasındayken internet kullanıcılarına duyurulmaya çalışıyor.

Bu projelerden biri olan FreeNet projesi, hayata geçirmeyi planladığı yenilikleri ile daha tasarım aşamasındayken konuyu takip eden pek çok kişinin ilgisini çekmeyi başardı. FreeNet (<http://freenet.sourceforge.net>) gnutella gibi merkezi bir sunucuya sahip olmayan yeni bir ağ ortamı öngörüyor. Bu sistemi diğerlerinden ayıran özellik ise FreeNet'e dahil olan ve böylece Gnutella örneğinde olduğu gibi ağı bir parçası haline gelen tüm kullanıcıların ağı içindeki dosyaları farkında olmadan ve zorunlu olarak paylaşma mecburiyetlerinin olması. Bugüne kadar ortaya çıkan tüm sistemlerde herkes bilgisayarındaki istediği dosyayı ağına paylaşımına açık tutuyor, istemediklerini ise paylaşımına açmıyordu. FreeNet'in getirdiği sistem de ise ağına bilgisayarınızdaki hangi dosyaları sunacağınızı yine siz belirliyorsunuz ama göreviniz bununla bitmiyor. Aynı zamanda harddiskinizde önemli miktarda bir alanı da FreeNet için açmak zorundasınız ve ağ bu alanı sizin haberiniz bile olmadan kullanarak ağda paylaşılan dosyaları bu alanda saklıyor. Böylece herkesin bilgisayarında kendi paylaştırdığı dosyaların dışında ağdaki diğer kullanıcıların paylaştırdığı dosyalar da bulunuyor ve ağına dahil olmak isteyen bir kullanıcının bu özelliği kapatması veya devre dışı bırakması mümkün değil. Tabii bu durumda bilgisayarınızda barınan bu dosyaların hem hukuki açıdan hem de sistem güvenliğinizi yönünden başınıza problem çıkartması da muhtemel. FreeNet sistemi

bu problemleri engellemek için bu dosyaları şifreliyor, parçalıyor ve özel bir şekilde saklıyor, böylece değil bu dosyaları çalıştırmak, dosyaların ne olduğunu istesiniz bile öğrenemiyorsunuz. Bilgisayarınız böylece sadece kendisi için anlamsız ve zararsız bir bilgi yığınına ev sahipliği ediyor ve sizin için tek önemsiz dezavantaj da harddiskinizde bu iş için bir alanı ayırmak zorunluluğu oluyor.

Sunduğu avantajlar ile Peer to Peer'in geleceği parlak

İnternette dosya paylaşımı konusunda yaşanan tüm gelişmeler bu konunun gelecekte de hep ön planda kalacağını sinyallerini veriyor. İnternet kullanıcıları dosya paylaşımını çok sevdi ve bu ilgi ve sevgi bitecek gibi de değil, tam aksine her geçen gün artıyor. Dosya paylaşımı zaman zaman yasadışı dosyaların da paylaşımı amacıyla kullanabildiğinden müzik en-

düstrisi, film ve yazılım endüstrileri bu konuya kaygı ile yaklaşıyorlar ve Napster örneğinde olduğu gibi başlangıçta bununla büyük bir mücadeleye de giriştiler. Ancak internette dosya paylaşım teknolojileri her geçen gün daha da gelişip büyüdükçe bu mücadele tek bir ders veriyor: Çoğunluğun istediği bir şeyi, çoğunluğun sevgisine rağmen yok etmek imkansız ve bu çabanın faturası da çok ağır oluyor; hele hele bu çoğunluk dünyanın özgürlüğüne en düşkün insanlardan oluşan internet kullanıcıları ve konu da özgürlük ve serbestlik sözcüklerinin sözlüklerdeki çağdaş karşılığı "internet" olunca.

Sinan Öztürk, ozturk@mailandnews.com

İÇİNDEKİLER

- 194 **Evde Mobil Uygulaması:**
Webpad, Wavemodem, WLAN
- 195 **Cep Telefonuyla Mobil:**
PDA ve PLAM'ler için internet
- 198 **Mobil Sohbet:**
ICQ ve AOL kullanıcılarıyla mobil sohbet
- 199 **Web'e Uygun:**
Windows Me ve 2000'de IrDA

PDA, Notebook, Webpad ve Cep Telefonlarıyla On-line Olmak

Net'te Mobil Gezinti

Yazın sıcak günlerinde, çalışma odanızdaki bilgisayarla internette gezintiye çıkmak canınızı epey sıkabilir. Oysa internette gezinti, tatillerde iki kat eğlencelidir. CHIP sizlere güneş altında sörf yapmanın yollarını gösteriyor.

Yaz mevsimi bazen çekilmez hale gelebilir: Sıcaktan bunalmamak için sürekli duş almak, çeşitli tatil etkinliklerine katılmak zorunda kalmak, spor yapmak! Tüm bunlardan geriye internette gezinmek için çok az bir vakit kalır. Ayrıca PC'nizin başında durmazsanız arkadaşlarınızdan gelecek önemli mesajlara da ulaşamazsınız.

Yaz sıcaklığının üstüne bir de yağmur eklendiğinde, karanlık bir odaya hapsediğiniz demektir. Karanlıkta bir masaya bağlanmak kimi zaman PC'nizden nefret etmeye doğru götürebilir sizi. Ancak yeni teknikler ve yazılımlar sayesinde, artık gü-

neş altında uzanırken de sörf yapabilmek imkanına sahipsiniz.

Webpad ile gezinti: Kablosuz ve çok kullanışlı

Eğer sadece evinizin dört duvarı arasında daha fazla hareket özgürlüğü arıyorsanız ve yürürken kablolarla takılmak istemiyorsanız bu yöntem sizin ihtiyaçlarınızı fazlasıyla karşılayacaktır. Bir webpad ile kanepeye uzanarak e-mail'lerinizi okuyabilirsiniz. Bu tür webPad'ler Avrupa'da telekom firmaları tarafından satılırken henüz Türkiye'de yaygın olarak kullanılmamaktadır. Ancak Nokia ve Ericsson'un yeni

prototipleri dışında www.dosch-amand.com adresinde Dosch&Amand'ın Fre-ePAD modelini ve T-Sinus Pad'ı bulabilirsiniz.

Her iki webpad'in ağırlığı da iki kilonun biraz altında ve dokunmatik ekran ile donatılmış. Baz istasyonu her iki donanımı da ISDN çıkışına bağlıyor ve merkez ile webpad arasındaki iletişim DECT standartlarında (Digital Enhanced Cordless Telecommunications) gerçekleştiriliyor. Bu yöntem yıllardır telsiz telefonlarda tercih ediliyor ve DECT aygıtları veri kanallarını dinamik olarak kullanabiliyorlar. Böylelikle telsiz telefon ve webpad aynı or-

Mobil Internet Bağlantısı

tamda sorunsuz olarak iletişim kurabiliyor.

Ev içinde webpad ile sörf yapmayı tercih edenler maksimum hareket özgürlüğüyle kablosuz bir çözüm elde edebiliyor. Ancak bunun için birkaç mobilyadan vazgeçmeniz gerekebilir, çünkü webpad'ler oldukça pahalı. Örneğin, T-Sinus-Pad yaklaşık 1500 dolara satılıyor. Burada ayrıca internete bağlanmak için ek donanım da ihtiyacınız olacak. T-Sinus 45 isdn baz istasyonu 200 dolara mal oluyor; ayrıca DSL kullanıcıları T-Sinus 930X için yaklaşık 330 dolar ödemek zorunda kalıyor.

Bunun yerine kendinize gerçek bir sörf tahtası alıp internet gezintisinin yerini tuttuğunu hayal edebilirsiniz. Akıcı bir şekilde web sayfalarına ulaşmak için güçlü bir işlemciye ihtiyaç duyulmaz. Ancak ne yazık ki Windows CE 2.12'in hatalarından ve 16 MByte RAM sınırından ötürü iki internet sayfasını aynı anda gezeemezsiniz. Aynı zamanda ekran başında geçireceğiniz uzun on-line saatler bel ağrılarınıza neden olacaktır, çünkü ekrana 90 derece açıyla durmanız gerekiyor. Aksi takdirde ekrandaki yazıların ve renklerin yerine siyah bir ekran görünür.

Wavemodem'li dizüstü bilgisayar: Basit ve hızlı bağlantı

Bir notebook çok daha yüksek bir hız sergileyebilir, üstelik sadece 400 MHz'lik bir Celeron işlemciyle birinci sınıf gezinti yapabilirsiniz. Bu hız internet bağlantısı için yeterli olacaktır, ancak dizüstü bilgisayarın tek eksiği kablosuz internet bağlantısıdır. Burada Olitec Wavemodem gibi bir kablosuz DECT-Modem yardımınıza koşar. Olitec paketi analog telefon hattınız ile kusursuz çalışan bir baz istasyonu ve bunun yanında bilgisayarınızın seri por-

tuna takılan bir mobil parçadan oluşur. Her ikisi birlikte 200 marka satılmaktadır.

Ancak çok mantıksız ve hareketinizi sınırlandıracak bir şekilde bu paketin mobil bölümünün elektrik ihtiyacı prizden karşılanıyor. Yine de modem bir kez kurulduğunda sorunsuz şekilde çalışıyor. Ancak testlerde 33,6 KBits/s hızındaki normal bir modemin Wavemodem ile 28,8 KBit/s hızına düştüğü gözlemlendi.

Wireless-LAN ile kablosuz ağ: 200 metreye kadar 11 MBit/s hız

Eğer maliyet sizin için en önemli konu değilse kablosuz LAN ile (WLAN – Wireless-LAN) dört duvar arasındaki en profesyonel çözüme sahip olabilirsiniz. Masaüstü PC'niz için bir PCI kartı ve dizüstü bilgisayarınız için PCMCIA kartını toplam 500 marka satın alabilirsiniz. Böylelikle bilgisayarlarınız arasında 11 Mbit/s'lik bir veri transfer hızı gerçekleştirilir. İnternet bağlantınız bu yüzden eskisi kadar hızlı olamaz.

Kablosuz LAN'da güvenlik en önemli konulardan biridir. Eğer başka bilgisayarlardan sisteminize ulaşılmasını istemiyorsanız Wave-Lan'ın Encrytion menüsündeki "Data Security" seçeneğini aktif hale getirmelisiniz. Böylelikle kablosuz ağına istenmeyen katılımcılara görünmez.

Eğer tatillerde sık sık dizüstü bilgisayarınızla çalışıyorsanız, kusursuz bir ekran satın almaya dikkat etmelisiniz. 120 mum/m2'lik bir aydınlatma gücü aydınlık bir ortamda da yazı ve resimleri görmeyi kolaylaştırır. Ne yazık ki parlak bir ekran batarya kullanım süresini de düşürür. Bu yüzden dizüstü bilgisayarınızın fonksiyon tuşlarıyla gereksiz yerlerde ekranı karartmalısınız.

Eğer masaüstü bilgisayarınızdan 200 metreden daha fazla uzaklaşırsanız inter-

net bağlantısından ve kablosuz LAN'dan vazgeçmeniz gerekir. İdeal bir ortamda bir Wireless-LAN'ın erişim süresi bu mesafede sona erer. Eğer baz istasyonla mobil bölüm arasına duvar ya da herhangi bir engel girerse erişim mesafesi 50 metreye kadar düşer.

Mobil ağ üzerinden internet: Cep telefonları

İnternette ihtiyacınız olabilecek bilgileri ulaşmak için cep telefonunuzun veri hattının açık olması gerekir. Dahili modeme sahip cep telefonunuzu bir PDA ile birlikte kullanmak hafif ve pratik bir çözüm oluşturur. Her iki donanım da IrDA standardında (Infrared Data Association, www.irda.org) Infrared arabirimiyle bağlanmalıdır.

Modemsiz cep telefonlarında ise Soft-GSM yazılımı (www.softgsm.com) GSM-Modem'leri taklit etmek için kullanılıyor. Uyumlu PDA'ların ve cep telefonlarının bir listesini web sayfalarında bulabilirsiniz. 200 dolara bilgisayarın sadece işlemcisini alabilirken diğer taraftan yepyeni bir cep telefonu edinebilirsiniz. Tercih edeceğiniz modelin güçlü bir bataryaya sahip olması gerekir, çünkü Infrared arabirimi ile iletişim çok fazla enerji kullanmasına neden olur.

Aynı zamanda cep telefonlarındaki işlemciler IR bağlantısı sırasında işlemci gücünün sınırlarına ulaşır. Cep telefonunuzda hata düzeltme özelliğinin de bulunması bağlantının sağlamlığı açısından önem taşır.

Eğer sıradan bir cep telefonu kullanıyorsanız çoklu ortam efektlerinden de vazgeçmelisiniz. Çünkü 9,6 KBit/s'lik maksimum hız Flash animasyonlarının ve grafik oyunlarının görüntülenmesine izin vermez. Hatta resimler bile görüntülen-

MUCİZE EKRAN: Dosch&Amand'ın FreePAD'ı Linux sistemiyle çalışıyor.

TELEFON DİREKLERİ: Wavemodem antenleri kablo salatmasının oluşmasını engelliyor

KABLOSUZ AĞ: Wireless-Lan ile 11 MBit/s iletişim hızına ulaşabilirsiniz.

Mobil Internet Bağlantısı

meyi yavaşlatır ve band genişliğinden yararlar.

Yeni mobil iletişim standartları olan HSCSD (High Speed Circuit Switched Data) ve GPRS (General Packet Radio Service) ile bu durum ivmeli bir şekilde iyileştirilir. Ancak bugüne kadar hiçbir servis sağlayıcı (Provider) normal GSM bağlantısına göre bedeli daha yüksek olan band genişliğinin teknik imkanlarını tamamiyle kullanmıyor. Yeni mobil iletişim standardının yüksek maliyetli olmasının en büyük etkisi hesaplama biçiminde yatıyor. Faturalama on-line geçen süreye göre değil de veri transferine göre yapıyor. Türkiye'deki cep telefonu operatörlerinde şimdilik deneme yayınında bulunan GPRS standardında ücretli kullanıma geçildiğinde, örneğin CHIP On-line gibi bir sitenin cep telefonundan açılması bir milyon TL'ye mal olacak... Microsoft hızlı sörfteki beklentilerini yükseltti. Pocket-PC'lerdeki Explorer ayarlarında resimleri ve ses efektlerini kapatabiliyorsunuz.

PDA'da e-mail:**Para kazandıran araçlar**

Windows-CE aygıtlarıyla yenilikleri kullanarak daha fazla zaman ve para tasarrufu sağlayabilirsiniz. Eğer mail sunucunuz postalarınız için IMAP (Internet Message Access Protocol) desteği sağlıyorsa yoğun mesaj alışverişi yapanlar için Ruksun Software'in (www.ruksun.com) IMAPForce yazılımı büyük kolaylık sağlayacaktır. IMAP protokolü sayesinde e-mail'leriniz merkezi bir bilgisayarda saklanır ve yeni postalar PDA'nın kısıtlı kapasitesini daraltmamış olur.

Ücretsiz e-mail servisi veren çoğu kuruluş, mesajların sadece kullanıcının bilgisayarında saklandığı ve yönetildiği POP3-Mail-Account sunar. Pocket-Outlook ayarlarında değişiklik yaparak para ve hafıza tasarrufu yapabilirsiniz: "Extras" menüsü altındaki "Options"da POP3-Account'unuzu seçin ve sadece son günün mesajlarının yüklenmesini aktif hale getirin.

Eğer çok fazla gereksiz e-mail alıyorsa-

PARMAK SİNEMASI: Pocket-PC'ler karmaşık sayfalar görüntülenmek istendiğinde yavaşlıyor, ancak yine de WAP'dan daha iyi olduğu tartışılmaz.

nız e-mail'lerin sadece konu başlıklarını görüntülemelisiniz. İsteğe bağlı olarak Outlook, mesaj içeriklerinin sadece belirlenen satırlarını da görüntüleyebilir. Ayrıca dosya eklentilerini de (Attachment) ka-

ISDN'DEN DAHA HIZLI

» Araba kullanırken sörf yapmak: Aracınızda 153 Kbit/s hızında internet

TEKNOLOJİ İÇİN DAHA FAZLA ALAN: Megacar'ın internet aracında hareket alanından taviz vermeniz gerekiyor.

■ İnternetin tartışılmaz başarısını kimse inkar edemez. Günümüzde araştırmacılar interneti aracınıza adapte etmek için çalışıyorlar. Ancak 200 km. hızla giderken M-Commerce ne işinize yarabilir? Kişisel PKW e-mail'lerinin okunması, trafik bilgilerin alınması, video konferanslar ya da ayrıntılı yol haritalarının sorgulanması Bill Gates'in ya da Blade Runner'ın en büyük hayali. Volkswagen'in yeni araçlarında şimdilik web'den e-mail'ler ve trafik bilgileri alınabiliyor. Hatta bir MP3 çalıcı bile entegre edilmiş. VW, Golf'un "eGeneration" modelini HP Journada 548 tipinde bir PDA ve Nokia'nın 6210 modeliyle birlikte

piyasaya sunuyor. Her iki aygıt da birbirine bağlanıyor ve veriler cep telefonundan PDA'ya akıyor. Dualband cep telefonu HSCSD veri modunda çalışıyor, ancak servis operatörünüzün bu teknolojiyi desteklemesi gerekiyor. Aksi takdirde sıradan GSM modellerinin 9,6 Kbit/s hızıyla yetinmek zorundasınız. İletişim tam ters şekilde de gerçekleştiriliyor. Aranacak telefon numaraları PDA'nın ekranından seçildiğinde arama gerçekleştiriliyor.

VW HP Journada üzerinde özel bir arabirim geliştirmiş. Ancak Windows CD 3.0 işletim sistemi halen kullanılıyor ve PDA Golf'un dışında da kullanılıyor. Cep telefonu için herhangi bir anlaşma yapılmamış. Bu yüzden kendi bağlantınızı seçme imkanına sahipsiniz. VW'in bu aracı tabii ki sadece internetten satılıyor. www.volkswagen.de adresinde yaklaşık 44.000 marka satılan bu araç hakkında daha fazla bilgi bulabilirsiniz. BMW'nin yeni 7 serilerinde de internet bağlantısı bulunuyor. Bu konuda büyük bir araştırmayı CHIP'in gelecek sayılarında bulabileceksiniz

Trafiğe takılmadan mobil gezinti: ISDN'den daha hızlı internet

Internet ve "megacar" projesindeki IVM Engineering hakkında daha fazla bilgiyi www.megacar.com adresinde bulabilirsiniz

niz. Aracınızda düz ekran mı yoksa bir Webpad mi bulunması gerektiğini megacar'dan öğrenebilirsiniz. Lüks araçlardaki ev konforunu aratmayacak donanımlar sadece görüntüsüyle şaşırtmakla kalmıyor. Bunun için otobanda web bağlantısının hızı test edilmiş: MegaCar ile 16 normal GSM veri kanalını birleştirip iki ISDN kanalı hızına eşit 153 Kbit/s'lik bir transfer hızına ulaşılabilir.

Ancak her iki sistemin de hataları bulunuyor. Seyahat sırasında sürücü internetten faydalanamıyor. Bu sistemler genellikle arka koltukta oturanlar için tasarlanmış.

SADECE KOPİLOTLAR İÇİN: VW'nin "eGeneration" modeli sürücünün dikkatini dağıtabilir.

Mobil Internet Bağlantısı

bul etmeyin, çünkü bu eklentilerin çok azı PDA üzerinde görüntülenebilecektir.

Palm için browser:**On-line ya da off-line gezinti**

Palm kullanıcılarının öncelikle browser tercihi yapmaları gerekiyor. Palmscape (www.ilinx.co.jp/en/products/ps.html) yazılımının test sürümü sadece iki hafta kullanılıyor. Daha sonra kayıtlı kullanıcı bedelini ödemeniz gerekiyor. Palmscape çerçeveleri (frame) doğru görüntüleyebiliyor, ancak on-line bankacılık için gerekli olan SSL (Secure Socket Layer) desteklenmiyor. Browse-it yazılımı PalmOS 3.0 üzerindeki tüm sistemlerde çalışıyor. Ancak bu yazılımı indirmeden önce kayıt olmanız ve e-mail adresi ile birlikte adınızı da belirtmeniz gerekiyor. Eğer web sitelerini önce bilgisayarınıza indirip daha sonra Palm'e kaydetmek ve okumak isterseniz Pendragon Browser yazılımını (www.pendragon-software.com) kurmalısınız. Bu ücretsiz yazılım internet sayfalarını belirli zamanlarda veya on-line olduğunuzda günceller. Dosyalar Hotsync ile Palm'inize gönderilir. Ayrıca web sayfalarını belirlenen bağlantı derinliğinde kaydedebilirsiniz. Böylelikle sayfalarda bağlantılara tıkladığınızda hata mesajıyla karşılaşmazsınız.

Windows CE için Newsreader:**Ya Japonca ya da paralı**

Sayırsız haber grubuna kaydolmak, buradaki mesajları okumak ve yenilerini yaz-

ARTIK YOLUNUZU

KAYBETMEYECEKSİNİZ: PDA ve cep telefonuyla şehir haritasını takip ederek yolunuzu bulabilirsiniz.

mak için Pocket-PC'lerde uygun Newsreader yazılımını kullanmanız gerekir: Rukusun'un NewsForce Shareware yazılımı hızlı önizleme, off-line çalışma ve yazılan mesajların toplu olarak gönderilmesi gibi önemli özellikleri sunuyor. Ancak ne yazık ki bu yazılımın kayıtlı kullanıcı olma bedeli 30 dolar civarında, yani oldukça yüksektir.

Aynı işlemleri yapabilen Ink Spot yazılımının da (www.dejavusoft.com) bedeli 30 dolar. Buna karşılık Newsreader PPCNewz (www.thebytefoundry.com) yazılımı ücretsiz olarak dağıtıyor, ancak deneme kurulumu sırasında bazı sistem dosyalarının üzerine yazdığı ve çalışma sırasında hata mesajlarına neden olduğu tespit edildi. Cesur gezginlere <http://user.globe.or.jp/hirami/softs/kawara.html> adresi önerilebilir. Bu web sitesi Japonca yazılardan ötürü pek fazla anlaşılamıyor ancak bu adresten İngilizce olarak kullanılabilen ücretsiz Newsreader yazılımını indirebilirsiniz.

AOL ve ICQ ile sohbet:**Yalnızlığa karşı araçlar**

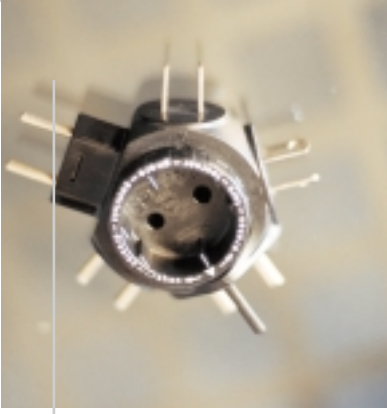
PDA ile kısa sohbetler yapabilirsiniz: AOL istemcisini PalmOS için uyarlamış. Avrupa'da yaygın olan AOL kullanıcıları böylelikle e-mail'lerini cep telefonlarından okuyabiliyor ve dahili Instant Messenger ile tanıdıklarına kısa mesajlar gönderme imkanına sahip oluyorlar. Windows-CE aygıtlarında ise AOL Mail ile on-line işlemler arasında şimdilik sadece e-mail istemcisi kullanılabiliyor. Instant Messenger ise kısa bir süre içerisinde kullanıma sunulacak.

AOL kullanıcısı olmasanız da her iki programı ücretsiz olarak AOL'dan (www.aol.com/anywhere/pda/) indirebilirsiniz. Ayrıca bu adres altında uyumlu cihazların bir listesini de bulabilirsiniz.

AOL'un Messenger yazılımını kullanmayan ve arkadaşlarını ICQ ağından seçenler "Buddy-List"lerine artık seyahatlerde de ulaşabiliyorlar. www.icq.com/pda/ adresinde PalmOS ve Win CE için bu iletişim yazılımlarını bulabilirsiniz. Her iki sürüm de şimdilik beta sürümleri oldukları için takılmalara ve hatalara neden olabiliyorlar. Testlerde bir Windows-

SADECE HİLEYLE: Eğer Windows Me ya da 2000'de cep telefonunuzu dizüstü bilgisayarınızla birlikte kullanmak istiyorsanız Microsoft'un hatalarını düzeltmelisiniz.

KÜÇÜK VE PRATİK: Priz dönüştürücülerini büyük bilgisayar marketlerinde bulabilirsiniz.

CE aygıtında (Casio Cassiopeia) ICQ her mesaj gönderiminin ardından düzenli olarak çıktı.

Windows ME için IrDa: Microsoft'un hatalarını düzeltin

Bir cep telefonuyla tabii ki dizüstü bilgisayarlar için de internet bağlantısı kurabilirsiniz. Ancak Windows Me ve 2000 altında birkaç ayar yapmanız gerekir. Bu işletim sistemleri dizüstü bilgisayarların IR-Portlarını Windows 98'deki gibi sanal COM portları olarak görmezler. Cep telefonları ve PDA'lar ise genel olarak bu tür bir iletişim kurar.

Sistem kaydındaki bir düzeltme Windows ME'deki bu sorunu ortadan kaldıracaktır. "Denetim Masası"ndaki "Yeni Donanım Ekle" kaydını açın ve Windows'un otomatik aramasının ardından listeden "Hayır, donanımı listeden ben seçmek istiyorum." seçeneğine tıklayın. "Diğer Aygıtlar" altındaki üreticiler arasından önce "Microsoft"a sonrada "Kızılötesi İletişim Aygıtı" modeline tıklayın.

Şimdi sistem kaydındaki çalışma başlıyor. Bu Windows dosyası için gerekli düzenleyiciyi "Çalıştır" menüsünden "regedit" yazarak açın. Soldaki listeden sırasıyla HKEY_LOCAL_MACHINE, ENUM, INFRARED, COM, ROOT\INFRARED\000 altında PC'nizin kızılötesi iletişimi için gerekli ayarları bulun.

Ekranın sağındaki "Portname"i çift tıklayın ve kızılötesi donanım için COM3 gibi bir Com-Port seçin. Ardından "Kayıt Düzenleyicisi"ni kapatın. Windows'u tekrar başlattığınızda yeni IR arabiriminiz kullanır hale gelecektir.

Windows 2000 için IrDa: Open Source sayesinde hızlı yardım

Bir sanal Com port açma işlemi Microsoft'un profesyonellere yönelik Windows

2000 sisteminde daha kolay gerçekleştiriliyor. Open-Source-Projekt olan IrCOMM2k (www.ircomm2k.com) ile Microsoft tarafından dahil edilmeyen arabirim canlandırılıyor ve böylelikle mobil telefonunuz tekrar modem olarak kullanılabilir. Microsoft'un yeni işletim sistemi olan XP'de (Beta, build 2462) ise IrCOMM2k hatasız olarak kurulamıyor. Bu yüzden eğer XP'yi tercih ediyorsanız kızılötesi bağlantıyı kullanmak için geliştiricilerin sürücülere uyum sağlamasını ve web'de yeni bir güncellenmenin sunulmasını beklemelisiniz.

Temiz sokaklarda gezinti: Webwasher ile daha fazla hız

Yavaş GSM standardında interneti ekrana getirmek için çoklu ortam içeriklerinden vazgeçtiğimiz gibi Webwasher ile can sıkıcı reklam alanlarını da engellemek gerekir. Bu kullanışlı program ev kullanıcıları, okullar ve üniversiteler için ücretsiz dağıtılıyor (www.webwasher.com)

Webwasher kişisel bilgisayarınızda istenmeyen reklam alanlarının indirilmesini engelleyen bir yerel Proxy olarak çalışır. Ayrıca bu programla belirli web adreslerini, Popup pencerelerini yasaklayabilir ve isteğe göre script'lerin ve animasyonların engellenmesini sağlayabilirsiniz. Webwasher band genişliğinden tasarruf edilmesini ve dolayısıyla internette gerekli bilgiye daha hızlı ulaşılmasını sağlıyor.

Yurt dışında bağlantı: Adaptör ve modem çantanızda

Eğer yurt dışında seyahate çıkacaksanız net bağlantısı için iki şey çok önemlidir: Adaptör ve modem. Elektrik ihtiyacını sağlayacak adaptörler çantanızda fazla yer kaplayabilir ancak farklı prizler ve farklı güçteki kaynaklar için en azından özel bir adaptöre ihtiyacınız olacaktır. Ülkelere göre prizler köşeli, yuvarlak, silindirik ya da düz olabilir. Gideceğiniz ülkede kullanılan priz çeşidini önceden öğrenmelisiniz. Seyahatleriniz için analog bir modem de oldukça önemlidir. ISDN ya da DSL bağlantıları oldukça gelişmiş teknolojilerdir. Amerika'da ve Avrupa'da bile farklı bölgelerde ve bazı otellerde henüz analog teknoloji kullanılmaktadır. Modem bağlantısı dünyanın her yerinde modem üreticileri tarafından International Telecommunication Union'ın (www.itu.int) belirlediği standartlarda gerçekleştirilir.

Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

ZAMAN DARALIYOR

KAMPANYA

DEVAM EDİYOR!

10 MB WEBALANI

+ pop3 E-Mail

- * Aylık Sınırsız Trafik
- * Sınırsız E-Mail Yönlendirme
- * CGI PERL PHP4 MySQL Desteği
- * %100 Türkçe Kontrol Paneli
- * Frontpage 2000 uyumlu
- * Kurulum ücreti YOK!

49

Milyon TL!

www.isminiz.com

Alanadı Tescilli

15

Milyon TL!

Kolay, Ekonomik, Güvenilir
bir web sitesi sahibi olmanın
TAM ZAMANI!

www.medyabim.net

Medyabim Internet Hizmetleri
Reyhan Mah. Fevzi Çakmak cad.
Suya İş Mrk. Kat:3 No:18 / BURSA

TEL: (0224) 220 97 82

Virüs, Spam ve Casuslara Karşı Koruma

Nihayet Güvenli E-Mail'ler

E-posta internet çağının en çok kullanılan uygulaması. Ancak iletiler rahatlıkla okunabilir ve değiştirilebilirler. Ayrıca her bir yeni e-posta ile katil virüsler ve casusluk araçları da bir tıkla mesafede. CHIP, elektronik iletlerinizi virüs saldırılarına ve istenmeyen spam mesajlara karşı nasıl koruyacağınızı açıklıyor.

Cuma, 17:30. Hak ettiğinizi düşündüğünüz hafta sonu tam başlamak üzereyken şefiniz kötü haberi veriyor: Önemli dokümanların acilen düzenlenmesi gerekiyor. Tabii ki hemen işe başlıyorsunuz, ama bu arada bir arkadaşınıza da, e-posta yoluyla tatil akşamı son anda gelen bu işten dolayı şikayette bulunuyorsunuz. Arkadaşınız da sizinle aynı fikirde. Ardından işinizi bitirip gönül rahatlığıyla hafta sonu tatiline çıkıyorsunuz. Ancak planladığınızdan biraz daha fazla boş zamanınız olacak: Pazartesi 09:30 itibarıyla arkadaşınıza ve tabii size süresiz izne çıkabileceğinizi bildiriliyor.

Bu nasıl olabilir? Çok basit: Şefiniz, internet bağlantısının işyerinde ne sıklıkla özel işler için kullanıldığını görmek için IT bölümünden geçen haftanın e-posta kayıtlarını aldı. Ve tabii ki Cuma günkü iletlerinizden hiç hoşnut kalmadı. Bazı resmi kurallar çerçevesinde şeflerin bu tür incelemeler yapmaları mümkün. Bunun için internetin özel kullanımının kesinlik yasak olması ve çalışanların da bu tür incelemelerden haberdar olmaları gerekiyor.

Bu tür bir senaryo ile karşılaşması muhtemel olanlar düşünmeliler: İletileriniz açık metinler biçiminde gönderiliyor. Ve tabii ki posta şifrelerinizde. Bilgisayarınız ile posta servisiniz arasında her ağ düğümü posta trafiğinizi incelemek için

teorik olarak kullanılabilir. Daha kötüsü, tipik bir LAN (Local Area Network) içerisinde her veri paketine tüm ağdan erişebileceği için aynı ağ segmentinde bulunan her bilgisayar posta trafiğine gizlice dahil olabilir.

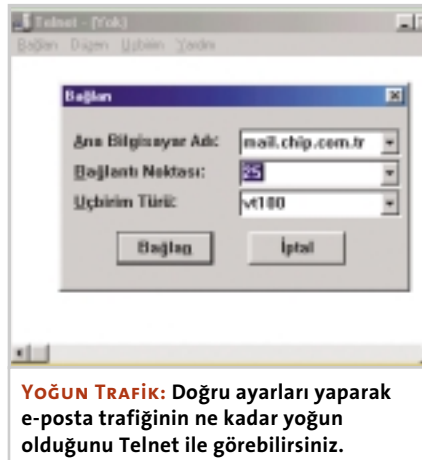
Şifreleme olmadan e-posta güvenliği olmaz

Bunun için erişimi çocuk oyuncağı haline getiren basit ve ücretsiz bir program olan Net Analyzer (http://home.ntware.com/workstation/network_management_2.html) yeterlidir. Daha ciddi olanlar ise Telnet ile POP3 sunucularına

bağlanarak posta trafiğinin açık metin biçiminde gerçekleştiğine şahit olabilirler. Bu, ne işyerinde ne de ücretsiz posta hizmeti sunan servislerin bulunduğu ağlarda gizli ilet olmadığı anlamına geliyor.

CHIP, iletlerinizi nasıl güvenli hale getireceğinizi ve virüsler, spam ve casusluklara karşı etkili bir şekilde nasıl korunabileceğinizi gösteriyor. PGP ve benzeri araçlarla çalışmak çok kolay değildir ve birkaç saatlik çalışma gerekebilir. Ancak alınan sonuç için değer.

Çünkü e-postalarınızı sadece işverenler değil reklam ajansları ve hatta bağlı bulunduğunuz yönetim bile okumak isteyebilir. Şifre kullanılmaması, mektubun zarfa konmadan elinden geçen herkesin okuması için açık olarak gönderilmesine benzetilebilir. Tabii ki bunu kimse istemez!

Güvenli Outlook

E-postalarınızı Outlook ile de şifreleyebilirsiniz. Bu yazı içerisinde bunun nasıl yapılacağını ve şifreleme için neler gerektiğini bulabilirsiniz.

E-postaları şifrelenmiş olarak göndermek için iki program mevcut: Pretty Good Privacy (PGP) veya Outlook'un kendisi. PGP'yi nasıl kullanacağınızı ve bu programın Outlook'a göre avantajlarını ie ab 206. sayfadan itibaren okuyabilirsiniz. Ancak Outlook ve Outlook Express programları da içerinde şifreleme fonksiyonları barındırıyorlar. Outlook ile e-posta ve eklentileri şifrelemek ve şifreleri açmak için aşağıdakilere ihtiyacınız olacak:

- Bir tane özel ve bir tane açık şifreden oluşan bir çift şifre. (Outlook bu şifre çiftini "Sayısal Kimlik" olarak adlandırıyor.)
- E-posta göndermek istediğiniz tüm kullanıcılara açık şifre.

E-posta alıcılarının ihtiyaçları:

- Sizin sahip olduğunuz açık şifre
- S/MIME normlarına uygun iletiler alıp, gönderebilen Outlook Express, Outlook 2000 veya Netscape Messenger gibi bir e-posta istemci. (S/MIME, çoklu ortam dosyalarının şifreli olarak taşınmasına izin veren çok amaçlı bir protokoldür.)

1

Hazırlık: High Encryption Pack kurulumu

Başlamadan önce Outlook için High Encryption Pack'i (www.microsoft.com)

yüklemelisiniz. Bunun nedeni Outlook'un Türkçe versiyonunun şifreleme için normalde sadece 40 Bit uzunluğunda anahtarlar kullanabiliyor olmasıdır. Söz konusu paketin kurulumu sonrasında ise daha güvenli olan 168 Bit uzunluğunda anahtarlar (3DES sisteminde) veya RC2 algoritması ile 128 Bit anahtarlar kullanılabilir.

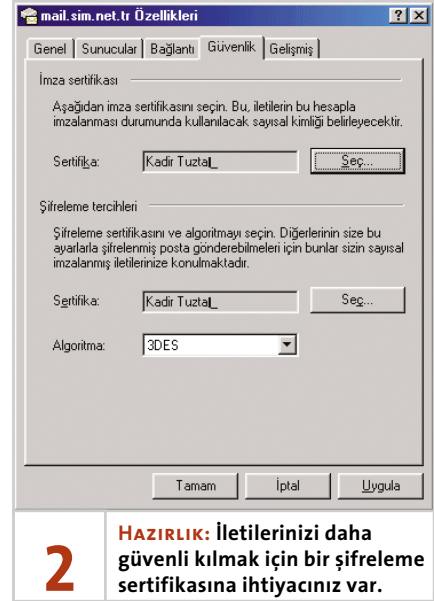
! DİKKAT: Haberleştiğiniz kişiyi söz konusu güncellemeden haberdar edin. Çünkü iletileriniz ancak High Encryption Pack'in yüklü olduğu sistemlerde çözülebilirler.

2

Dijital ID talep etmek ve yüklemek

Outlook altında kullanılan X.509 standartlarındaki bir dijital sertifika iki yoldan elde edilebilir. İlk yol: Outlook içerisinde bulunan özel fonksiyon yardımıyla Verisign veya Thawte gibi Amerikalı sunuculardan dijital sertifika talebinde bulunabilirsiniz.

Özel kullanıcılar Thawte'den ücretsiz olarak bir sene süreli bir sertifika alabilirler. Ancak Verisign sadece altı haftalık bir deneme sertifikası sunuyor. Bunun için Outlook altında Araçlar/Seçenekler/Gü-

2

HAZIRLIK: İletilerinizi daha güvenli kılmak için bir şifreleme sertifikasına ihtiyacınız var.

venlik kartı üzerinde bulunan Sayısal Kimlik Al düğmesine tıklayın ve açıklamaları takip edin.

İkinci Yol: TC Trustcenter'dan da Outlook için bir sayısal kimlik talebinde bulunabilirsiniz. Almanya asıllı olan bu firma özel kullanıcılar için sunduğu imkanlar ile beğeni topluyor ve tabii geçerliliği bir sene olan ücretsiz sayısal kimlik sunuyor: TC Express Class1.

Ticari kullanıcılar ise TC Certificate Class 3 için Trustcenter'a senelik 62 Euro ödüyorlar. TC Trustcenter sertifikalarına http://www.trustcenter.de/set_en.htm adresinden istekte bulunabilirsiniz. Daha sonra talimatları takip edin ve sertifikayı yükleyin. Bu sayede Outlook altında kullanabileceğiniz bir sayısal imza sahibi olabilirsiniz. →

MİCROSOFT RAKİPLERİ

» Ücretsiz Outlook alternatifleri

Qualcomm Eudora

En yaygın olarak kullanılan e-posta istemcisi Qualcomm'un Eudora programı için e-postaları ve eklentilerin şifrelenmesini ve çözülmesini sağlayan PGP eklentisi mevcut. Eudora Windows, MacOS ve PalmOS ortamlarında çalışıyor. Çeşitli sürümlerinin yanında beraberinde bir reklam panosu satın almanız gereken ücretsiz olarak sunulan Light versiyonunu kullanabilirsiniz. (www.eudora.com/privacy)

Bilgi için: www.qualcomm.com

Fiyat: ücretsiz (Reklam eklentisi)

Pegasus Mail

E-posta istemcisi Pegasus Mail Windows, MacOS ve DOS altında çalışıyor. QDPGP (<http://community.wow.net/grt/qdpgp>) aracı ile sahip olduğu PGP eklentisi sayesinde Pegasus Mail ile şifrelenmiş iletiler gönderilebilir ve alınabilir.

Bilgi için: www.pmail.com

Fiyat: ücretsiz

Netscape Messenger

N. Communicator'ın e-posta istemcisi Outlook Express gibi iletileri ve eklentilerini şif-

releyebiliyor ve çözebiliyor. Bunun için Outlook sertifikalarının alındığı aynı Trustcenter sayfalarından alınabilen X.509 normlarına uygun sertifikalara ihtiyaç duyuyor. Bir çok ücretsiz posta servisi ise kendi sertifikalarını sunuyorlar. PGP kullanıcıları da Netscape için özel bir PGP eklentisi bulunmamasına rağmen Outlook yerine Messenger'ı da kullanabilirler. Bu durumda iletilerin panoda ve dokümanların da gezgin penceresinde şifrelenmesi gerekiyor.

Bilgi için: www.netscape.com

Fiyat: ücretsiz

3**Sertifikayı şifreleme için kullanmak**

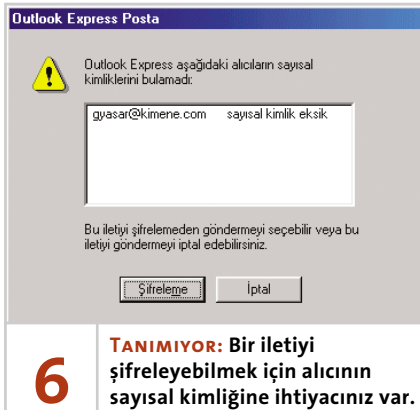
Outlook'un aldığınız sertifikayı kullanabilmesi için aşağıdaki şekilde etkinleştirmelisiniz:

- Outlook Express altında Araçlar/Herşeyler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinde kendi kullanıcı hesabınızı seçin ve Özellikler düğmesine tıklayın.
- Güvenlik kartı üzerinde bulunan İmza Sertifikası ve Şifreleme Tercihleri başlıkları altından daha önceden yüklemiş olduğunuz sertifikaları seçin.
- Algoritma altından da kullanmak istediğiniz şifreleme sistemini seçin. Eğer High Encryption Pack kuruluysa mümkün olan en yüksek güvenliği sunan 3DES veya 128 Bit RC2 şifrelemelerini kullanmalısınız.
- Söz konusu ayarları Outlook 2000'de Araçlar/Seçenekler/Güvenlik kartı üzerinde bulabilirsiniz. Burada bulunan Güvenli E-postayı Kur düğmesine tıklayın ve bir isim girdikten sonra Güvenli İletim Biçimi olarak S/MIME biçimini seçin. Daha sonra her iki standart güvenlik ayarını işaretleyerek aktif hale getirin ve İmzalama Sertifikası ve Şifreleme Sertifikası altından sayısal kimliğinizi seçin. Artık sunulan şifreleme algoritmalarından birini seçebilirsiniz.

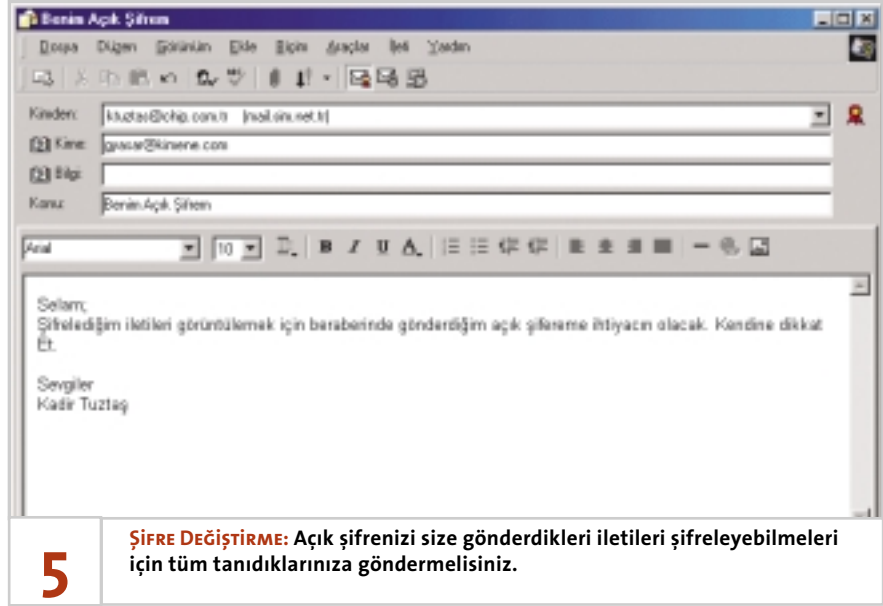
4**Özel şifreyi güvenlik altına almak**

Kendi özel şifreniz olmadan şifreli iletileri çözemezsiniz. Bu nedenle şifrenizin disket üzerinde bir yedeğinin bulunmasında fayda vardır:

- Araçlar/Seçenekler/Güvenlik kartını aktif hale getirin ve burada bulunan Sayı-

6

TANIMIYOR: Bir iletiyi şifreleyebilmek için alıcının sayısal kimliğine ihtiyacınız var.

5

ŞİFRE DEĞİŞTİRME: Açık şifrenizi size gönderdikleri iletileri şifreleyebilmeleri için tüm tanıdıklarınıza göndermelisiniz.

sal Kimlikler (Outlook 2000'de "Sayısal Kimlik Al/Ver") düğmesine tıklayın.

- Sayısal kimliğinizi seçin, Ver düğmesine tıklayın ve sihirbazın talimatlarını yerine getirin. Şifrenizin istenmeyen kişiler tarafından kullanılmasını engellemek için bir parola atayın. Outlook veya Windows'un yeniden kurulumu sonrasında şifrenizi tekrar kullanmak isterseniz yukarıda bahsedilen iletişim penceresini kullanarak geri yükleyebilirsiniz.

5**Açık şifrelerin alıcılara dağıtılması**

Sertifikanız dahilinde bulunan açık şifreyi (Public Key) şifrelenmiş e-posta göndermek istediğiniz tüm kullanıcılara dağıtın. Bunun için yapmanız gereken tek şey bir e-posta yazmak ve sayısal kimliğinizi kullanarak imzalamak. Outlook, bu durumda açık şifreyi de otomatik olarak gönderecektir.

6**Açık şifrenin alıcılar tarafından kurulması**

Tabii ki tam tersi olarak size şifreli e-posta göndermek isteyen kullanıcıların dijital sertifikalarındaki açık şifrelere de ihtiyacınız olacak. Bunun için alıcıdan size bir e-posta göndermesini ve bunu dijital sertifika ile imzalamasını isteyin. Bu sayede elde edeceğiniz bir şifreyi kurmak için aşağıdaki işlemleri yerine getirin:

- İmzalanmış e-postayı açın.

- Farenin sağ düğmesini kullanarak e-postanın gönderen kısmındaki isme tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Göndereni Adres Defterine Ekle komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Sayısal Kimlikler kartında sayısal kimlik özelliklerini görebilirsiniz. Daha sonra adresi saklamak için Tamam düğmesine tıklayın.

- Şayet söz konusu kişi adres defterinde zaten mevcutsa bir uyarı mesajı ekrana gelecektir. Bu durumda Kişiler listesindeki nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın ve daha sonra Sayısal Kimlikler kartı üzerinden yeni sayısal kimliği kaydedin.

Outlook 2000 altında ise gönderen ismine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Kişilere Ekle komutunu çalıştırın. Son olarak Kaydet ve Kapat düğmesine tıklayın.

7**E-posta ve eklentilerini şifrelemek ve imzalamak**

İletileri şifreleyerek ve imzalayarak koruyabilirsiniz. Eğer siz bir e-postayı dijital imza ile donattıysanız alıcı ancak o zaman ileti içerisinde başkasının değişiklik yapamayacağından emin olabilir.

- E-postayı hazırlayın ve istediğiniz bir dosyayı iletiye ekleyin.
- Kime veya CC alanlarına alıcının ismini girin. Bunun sonucunda Outlook alıcının açık şifresini otomatik olarak adres defterinde arayacaktır.
- Outlook Express altında bir iletiyi şif-

relemek için İleti Şifrele veya İletiyi Sayısal Olarak İmzala düğmelerini kullanabilirsiniz. Ancak Outlook 2000'de bunun yerine Seçenekler düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "İleti içeriğini ve eklerini şifrele" veya "Giden iletilere sayısal imza ekle" seçeneklerini işaretleyin.

► Son olarak iletiyi gönderin.

! DİKKAT: Şayet adres defterinde kayıtlı açık şifresi bulunmayan bir adres girecek olursanız bir uyarı mesajı ekrana gelecektir. Bu durumda söz konusu adresi alıcı listesinden çıkartabilir veya e-postayı tüm alıcılara şifrelemeden gönderebilirsiniz.

8

Şifrelenmiş e-postaların çözülmesi

E-postaları ve eklentilerin şifrelerini aşağıdaki şekilde çözebilirsiniz:

- E-postayı alıştığınız şekilde açın
- Kişisel şifrenizin iletiyi deşifre etmek için kullanılması gerektiğini onaylayın. Outlook iletiyi ve eklentiyi sizin okuyabileceğiniz biçime dönüştürdü bile.

9

Aldatıcı güvenlik: Bilgisayarınızı koruyun

Her türlü tedbire rağmen bir şeyi unutmamalısınız: Bilgisayarınızı kullanabilen bir kişi e-postalarınızı internette kovalama ihtiyacı duymayacaktır. Bunun için bilgisayar erişimini sınırlamalısınız.

Windows NT/2000'de açılış esnasında bir şifre sorgusu ve parolalı bir ekran koruyucu yeterli olacaktır.

Windows 98/Me altında ise açılıştaki sorguyu atlatmak çok kolaydır ve parola korumalı bir ekran koruyucuyu devre dışı bırakmak için bilgisayarı kapatıp açmak yeterli olacaktır. Bu nedenle Windows 98/Me altında iletilerin otomatik olarak deşifre edilmelerini engellemelisiniz.

Bu sayede en azından Outlook posta kutunuzu yabancı gözlerden koruyabilirsiniz. Gelen Kutusu'nu aktif hale getirin ve nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Buradaki Gelişmiş başlığı altından ileti klasörünüz için bir parola atayabilirsiniz. Bu sayede Outlook her açılışta parola soracağından, bunu bilmeyenler iletilerinizi göremezler.

PGP ile Güvenli Posta

PGP, kullanımı biraz zor olmasına rağmen en güvenli şifreleme aracı olarak geçiyor. CHIP'in açıklamaları ile bu aracın püf noktalarını öğreneceksiniz.

PGP'nin (Pretty Good Privacy) kaynak kodu açık olduğu için programın güvenlik açıkları rahatlıkla kapatılabilir. Bu durum söz konusu aracın kullanımının yaygınlaşmasını ve şifreleme için neredeyse bir standart haline gelmesini sağladı.

Outlook'un şifreleme fonksiyonunu kullanırken S/MIME ve X.509 normlarındaki sertifikalar ile çalışan Outlook veya benzeri e-posta istemcileri ile çalışmak zorundayken PGP örneğin Atari veya Amiga gibi eski işletim sistemi veya bilgisayarlar ile veri veya ileti alışverişinde bulunulmasına imkan tanıyor.

Outlook'un şifreleme fonksiyonuna kıyasla diğer avantajları: PGP kullanıcıları kendi oluşturdukları özel şifreler üzerinde her türlü kontrole sahipler. Buna karşılık Outlook altında şifreleme ve şifre çözümü için gerekli anahtar çifti yabancı bir kaynağa dayanıyor. Yani sizin kişisel şifrenizi kimlerin bildiğini yüzde yüz kontrol edemiyorsunuz. Ayrıca PGP'deki kişisel şifrenize başkalarının erişimini engellemek için parola kullanabilirsiniz. Outlook'ta bu tür bir özellik bulunmuyor.

1

Pretty Good Privacy'i nerede bulabilirsiniz?

PGP'nin ücretsiz sürümünü www.pgpi.com adresinden, Windows için ticari versiyonlarını ise Network Associates'den

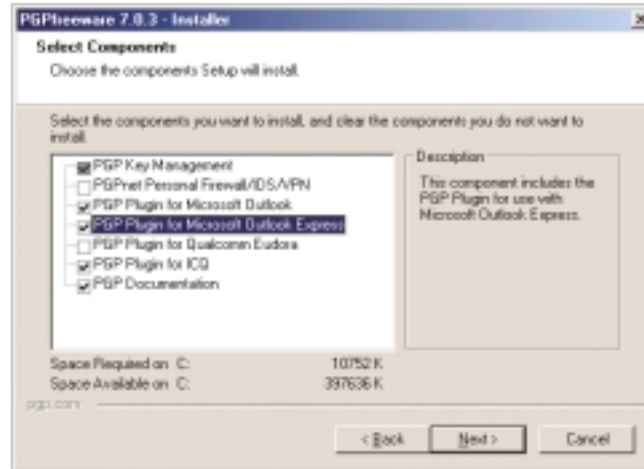
temin edebilirsiniz. PGP'nin Windows versiyonu kurulum esnasında eğer uygun eklentiyi seçerseniz Outlook 2000, Outlook Express veya e-posta istemcisi Eudora içerisine kendini yerleştiriyor. PGP Windows Gezgini altında dokümanların şifrelenmesi için kullanılabilir ve bunun haricinde pano içeriğini şifreleyebilir ve daha sonra çözebilir. Araç böylece istenen herhangi bir e-posta istemcisi ile rahatlıkla kullanılabilir. PGP'nin Windows haricinde DOS, Unix, Macintosh ve ayrıca Palm ve Psion ve daha bir çok işletim sistemi üzerinde çalışabilen versiyonları mevcut.

2

Pretty Good Privacy kurulumu

- Kurulum programını başlatın ve ekrana gelen direktifleri takip edin.
- Windows kurulumunuz için gereken bileşenleri seçin. Örneğin Exchange/Outlook veya Outlook Express kullanıyorsanız (veya her ikisi için de), bunlara uygun eklentilerin yüklenmesini sağlamalısınız.
- Programım sorunsuz olarak çalışabilmesi için kurulum sonrasında Windows'un kapatılıp yeniden açılması gereklidir.

Outlook ana penceresinde artık bir PGP menüsü ve iki tane ek düğme ekrana gelecektir. Ayrıca Windows görev çubuğunda PGP'yi ve içerdiği araçları herhan-

2

SEÇİM GÜNÜ: PGP kurulumunda kullandığınız Outlook versiyonu için uygun eklentiyi seçmelisiniz. Benzer şekilde ICQ sohbetlerinizi de PGP ile şifreleyebilirsiniz.

gi bir uygulamadan çalıştırmanızı sağlayacak asma kilit şeklinde bir simge ekrana gelir. Windows Gezgini'nde de PGP ile karşılaşabilirsiniz: Dosya ve farenin sağ tuşuna tıklanarak açılan nesne menüsü üzerinde.

3

PGP ile anahtar çifti oluşturmak ve kullanmak

PGP ile şifrelemek ve şifre çözmek için kendi anahtar çiftinize sahip olmanız gereklidir. PGP versiyonuna bağlı olarak Key Generation Wizard kendisi çalışabilir veya bunun PGPKeys aracı üzerinden çalıştırmanız gerekebilir.

► Bunun için Windows görev çubuğunda bulunan PGP simgesine tıklayın ve "PGPKeys" komutunu kullanın veya Outlook istemci penceresinde PGP/Launch PGPKeys" komutunu çalıştırın. PGPKeys penceresinde PGP ile veya PGP'de çalışan birkaç Network Associated çalışan açık anahtarları hazır olarak bulunur.

► Kendi anahtar çiftinizi oluşturmak için ilk olarak Keys/New Key komutunu çalıştırmalısınız.

► Anahtar çifti ile bağlantı kurulacak olan isim ve e-posta adresi bilgilerinizi girin.

► Şimdi kullanacağınız "Passphrase" yani kişisel şifrenizi korumak için kullanacağınız parolayı iki kere girin. PGPKeys artık anahtar çiftinizi oluşturacak, sabit disk üzerine kaydedecek ve anahtar listeniz içerisine ekleyecektir.

! DİKKAT: Eski versiyonlarda istediğiniz şifreleme algoritması ve şifre uzunluğunu kendiniz seçmek zorundasınız. Bu konuda dikkat etmeniz gerekenleri "TEKNİK

ALTYAPI: ŞİFRELEME SİSTEMLERİ" kutusunda bulabilirsiniz.

► Eğer PGPKeys'i kapatacak olursanız program anahtar çiftinin yedeğinin alınmasını önerecektir. Ekrandaki talimatları takip edin ve PUBRING.PKR (Public Key Ring) ve DECRING.PKR dosyalarının güvenli bir ortamda saklamanız gereken bir disket üzerine kopyalayın.

PGP anahtar çiftinizi normalde sabit disk üzerine kaydeder. Eğer daha güvenli olmasını istiyorsanız bunu disket üzerinde saklayabilir ve böylece erişilmesini engelleyebilirsiniz. SECRING.PKR dosyasının saklandığı yeri şu şekilde belirleyebilirsiniz: Boş bir disketi sürücüye yerleştirin, PGPKeys penceresindeki Edit/Options/Files komutunu çalıştırın ve "PGP Keyring Files" altından özel ve en iyisi açık şifrenizin de saklanacağı konum olarak A: sürücüsünü girin.

4

Açık anahtar alıcılara dağıtmak

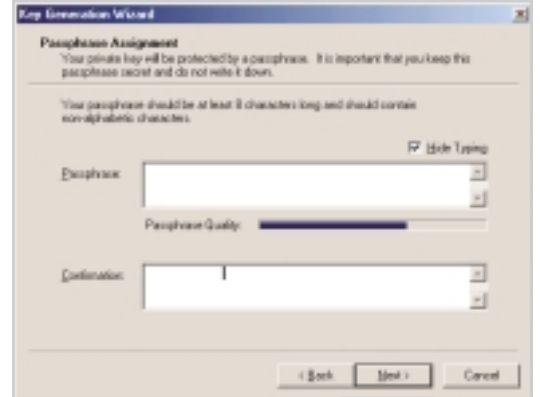
PGP'de kullanıldığı gibi Public Key şifrelemesinde sadece sizin açık şifrenizi kullanabilenler ileti gönderebilirler. Bu nedenle PGP anahtarınızı şifrelenmiş e-posta veya dosya değişiminde bulunmak istediğiniz tüm kullanıcılara göndermelisiniz.

► Bunun için PGPKeys'i çalıştırın ve anahtar çiftinizi seçin.

► Açık şifrenizi pano üzerine kopyalamak için Edit/Copy komutunu çalıştırın.

► Açık şifrenizi göndermek istediğiniz herkese bir e-posta hazırlayın ve panodaki anahtarınızı ileti içerisine ekleyin.

► İletinin alıcıya ulaşmadan önce herhangi bir kimse tarafından değiştirilme-

CÜMLECİKLER: Parola girişini yabancı gözlerden saklayabilirsiniz. Böylece kişisel anahtar daha güvenli saklanabilir.

3

sini engellemek için e-postayı dijital olarak imzalamak zorundasınız. Bunun için "Sign message before sending" düğmesine tıklayın veya "PGP/Sing on send" komutunu çalıştırın. Daha sonra e-postayı gönderin ve PGP-Passphrase'i girin.

Eğer Outlook 2000 kullanıyorsanız söz konusu anahtar Sürük&Bırak yardımıyla PGPKeys penceresinden Outlook ileti penceresine taşıyabilirsiniz. Outlook bunun sonucunda e-postaya içerisinde anahtarın bulunduğu bir metin dosyası ekleyecektir. Söz konusu anahtar alternatif olarak PGPKeys penceresinde Keys/Export komutunu kullanarak bir metin dosyası içerisine kaydedebilir ve bunun daha sonra e-posta eklentisi olarak gönderebilir ve iletiyi imzalayabilirsiniz.

! DİKKAT: Bu yöntem Outlook Express için de geçerlidir ancak daha karmaşıktır. Anahtar dosyasını ilk olarak Windows Gezgini'nde PGP ile şifrelemeli (bkz: 6. ipucu) ve daha sonra e-postaya eklemelisiniz.

TEKNİK ALTYAPI: ŞİFRELEME ÖZELLİĞİ**» Şifreleme: Simetrik veya asimetrik?**

Gönderilen iletileri sadece alıcının okuduğundan emin olmak isteyenler mektuplarını şifrelemeliler. Tam tersi olarak alıcı da şifreli ve imzalı bir mektubun direkt olarak gönderen kişiden çıktığından emin olabilir. İki tane şifreleme sistemi bulunur: Simetrik şifrelemede şifreleme ve şifre çözümü için aynı anahtar kullanılır. Asimetrik sistemde (Açık Şifre Sistemi) ise iki anahtar kullanılır: Şifreleme

için alıcının açık anahtarı (Public Key) ve şifre çözme için de alıcının özel anahtarı (Private Key) kullanılır.

Simetrik şifrelemede şifreli mesajı gönderen kişinin aynı zamanda alıcıya anahtarı da göndermesi şarttır. Gerçek bir güvenlik ikilemi. Asimetrik şifreleme ise bu sorunu ortadan kaldırıyor: Çünkü bu yöntemde açık anahtar gönderilirken, özel anahtar evdeki bilgisayarınızda koruma altında tutu-

luyor. Aslında açık anahtar kullanılarak diğer anahtar hesaplanabilir. Ancak bunun için çok zahmetli çalışmalar gereklidir. Nedeni: Aslında tüm anahtar, basit tabiriyle çarpanları anahtar parçalarını oluşturan, çarpılan iki asal sayıdan meydana gelen bir üründür. Bu yeni bir sistem değildir: Rivest, Shamir ve Adleman adındaki matematikçiler 1982 yılında bu algoritmanın patentini almışlar.

5

Diğer açık şifreleri entegre etmek

Aynı şekilde size şifreli e-posta göndermek isteyen kullanıcıların da açık anahtarlarına ihtiyacınız vardır. Başkalarının açık anahtarlarını PGP şifre kulübüne aşağıdaki şekilde dahil edebilirsiniz:

- Eğer başka kullanıcılardan açık anahtar içeren bir ileti alırsanız Outlook ileti penceresinde "Begin PGP Public Key Block" ifadesi ile başlayan bir metin ekrana gelir. Bu bloğu birleştirme çizgileri de dahil olacak şekilde işaretleyin.
- İşaretlediğiniz bu metin bloğunu panoya kopyalayın ve PGPkeys penceresine tekrar ekleyin. Veya Sürükle&Bırak yardımıyla PGPkeys penceresine taşıyın.
- PGPkeys anahtar sahiplerinin sadece e-posta adresini görüntüler ve anahtarı ithal etme seçeneğini sunar. Anahtarı, diğer anahtar grubu içerisine eklemek için Import düğmesine tıklayın. Şayet anahtar metin dosyası biçiminde saklanıyorsa PGPkeys penceresinde Keys/Import komutunu çalıştırın ve dosya olarak ekleyin.

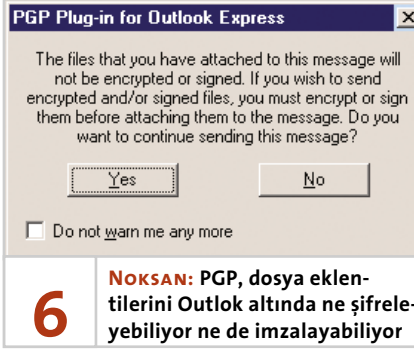
6

E-posta ve eklentilerini şifrelemek

PGP'nin güncel versiyonu Outlook Express 5.x ile çalışırken iletileri ve dosya eklentilerini aynı anda şifreleyemiyor. Bu program kombinasyonunu kullananlar dosyaları ilk olarak Windows Gezgin'i'nde şifrelemek ve imzalamak, daha sonra bunları Outlook Express iletilisine dosya olarak eklemek ve son olarak iletiyi şifrelemek zorundalar. Buna karşılık profesyonel Outlook 2000 altında e-posta ve dosya eklentilerinin şifrenmesi işlemleri sorunsuz olarak gerçekleştiriliyor.

Eğer Outlook Express ile gizli dosyalar göndermek istiyorsanız bunları Windows Gezgin'i'nde şifrelemelisiniz:

- Bu nedenle söz konusu dosya(lar) için gezgin penceresinde Dosya/PGP/Encrypt & Sign (veya sadece "Encrypt") komutunu çalıştırın. Daha sonra PGP şifre listesinden alıcıyı seçin.
- Şimdi Outlook Express altında bir ileti hazırlayın ve Kime veya CC alanlarına tüm alıcıların adreslerini girin. Bunun sonucunda PGP alıcıların e-posta adresleri yardımıyla ssöz konusu kullanıcılara ait açık şifrelerin olup olmadığının kontrol edecektir.

6

NOKSAN: PGP, dosya eklentilerini Outlook altında ne şifreleyebiliyor ne de imzalayabiliyor

- İletiyi eklenti olarak şifrelenmiş dosya(ları) seçin. Şifrelenmiş dosyaları sahip oldukları ".asc" dosya uzantılarından (Örneğin: işteklifi.doc.asc) tanıyabilirsiniz.
- Araç çubuğu üzerindeki "Encrypt message before sending" ve "Sign message before sending" düğmelerine tıklayın veya Outlook penceresindeki PGP menüsünden "Sign on send" komutunu çalıştırın.
- Hazırladığınız iletiyi gönderin ve imzanın onaylanması için kendi parolanızı girin. Outlook 2000 kullanıcıları ilk işlemi yapmak zorunda değiller.

7

Alınan iletilerin deşifre edilmeleri

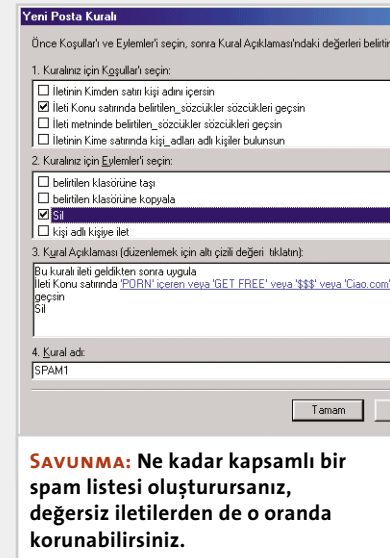
- Bir iletiyi deşifre etmek için ilk olarak Outlook altında açın.
- Daha sonra ileti penceresindeki "Decrypt message and verify signature" düğmesine tıklayın veya "PGP/Decrypt/Verify" komutunu çalıştırın.
- Kendi parolanızı girin.
- Eğer ileti penceresini kapatacak olursanız Outlook değişikliklerin kaydedilip kaydedilmeyeceğini soracaktır. Eğer kaydetmek isterseniz Outlook iletiyi ve eklentilerini şifresiz olarak saklayacaktır. Eğer istemezseniz iletiyi daha sonra açtığınızda bir kez daha deşifre etmek zorunda kalırsınız. Bu türlerin otomatik olarak deşifre edilmeleri gerekiyorsa Outlook altındaki PGP/Options/Email kartı üzerinde bulunan "Automatically decrypt/verify when opening messages" seçeneğini işaretleyin.
- ! **DİKKAT:** Bu durumda PC'nize erişimi sınırlamak için kesinlikle bir parola kullanmalısınız. Ancak bu sistem sadece güvenli erişim fonksiyonu sunan Windows NT/2000 profesyonel sistemlerinde mevcuttur. Windows 98 altında sisteme dahil olmak için parola sorgusunu [Esc] tuşuna basarak geçmek yeterli olacaktır.

İSTENMEYEN İLETİLER**» Spam'lere karşı hesabınızı korumak**

Gelen Kutu'sunu spam'lere karşı korumak için

Spam, zaman ve sinirlerinizi harcayan istenmeyen (reklam) iletileri olarak adlandırılabilir. Spam'lerden sakınmak için bazı kurallara uymalısınız.

- Spam'lere hiçbir zaman cevap vermeyin. Bazı kullanıcılar spam'lere cevap atarlar ancak bu hiçbir zaman bir kazanç sağlamaz. Bu sayede sadece e-posta adresinizin çalıştığı ortaya çıkar.

- Hiçbir haber servisine "gerçek" e-posta adresinizle üye olmayın. Bunun için gerçek adresini saklayacak ücretsiz bir e-posta hizmeti kullanmalısınız. Bu sayede devamlı yeni adresler kullanabilir ve spam dolu adresleri ortadan kaldırabilirsiniz. Web sayfanızda da gerçek adresiniz yerine bir ücretsiz e-posta hizmeti adresi kullanabilirsiniz. Devamlı olarak arama motorlarına kayıt olanlar da bunun için özel olarak gerçek gibi görünen ama boşa çıkan adresler düşünmeliler.

- Süzgeç fonksiyonlarınızı kullanın. Bu zahmetli ancak etkili bir yöntemdir. Konu satırında "GET FREE", "HOT GIRLS" veya "\$\$\$" gibi kelimeler bulunan iletileri silen bir süzgeç bir çok spam iletilisini engelleyecektir. Spam Killer (www.spamkiller.com) veya Spam Eater (www.hms.com) gibi özel araçlar da e-posta yazılımına eklenerek muhtemel spam iletilerini rahatlıkla ayırt edebilirler.

“donanım yazılım
internet”

Mail Virüslerine Son

Virüsler ve trojanlar internet çağının baş belalarıdır. CHIP'in tehlikelerden etkili bir şekilde korunmanızı sağlayacak tavsiyelerini aşağıda bulabilirsiniz.

Kendisini dosya uzantısı olarak gönderebilen virüsler her geçen gün daha çok yayılıyor. Programcılar tüm uyarılara rağmen en azından birkaç kullanıcının bu dosya eklentilerini çalıştırdığını söylüyorlar. Ve her geçen gün artan kurt iletileri maalesef gerçekleri yansıtıyor.

Virüslere şans tanımayın: Etkili ve basit araçlar

İPUCU 1: E-postalar aracılığıyla yayılan virüs ve trojanlara karşı alınabilecek en önemli tedbir Outlook ve Outlook Express posta istemcilerinden kaçınmak olacaktır. Ancak Microsoft'un posta araçları çok kullanışlı olmasına rağmen güvenlik açıkları nedeniyle pek tavsiye edilmiyor.

İPUCU 2: İkinci bir tedbir olarak bilginiz haricinde e-posta ile gönderilen dosya eklentilerine hiçbir şekilde tıklamamalısınız. Bu dosya eklentisi çok iyi tanıdığınız birinde gelse bile geçerlidir: Loveletter ve benzerleri kendilerini o anki sahiplerinin bağlantılarına gönderirler.

İPUCU 3: Bir dosya eklentisine asla direkt olarak e-posta programı üzerinden tıklamayın. Bunu önce ataç olarak kaydedin ve daha sonra gezgin penceresini kullanarak açın. Eudora ve Mail Warrior eklentileri standart olarak sabit diske kaydediyor. Eklentinin kaydedilmesi esnasında anti virüs programı bu dosyayı kendi normal anti-virüs fonksiyonlarını kullanarak kontrol edebilir.

İPUCU 4: Bu bağlamda Microsoft'un konforlu fonksiyonlarını kapatabilirsiniz. Gezgin penceresinde Görünüm/Seçenekler/"Bilinen dosya türleri için dosya uzantısını gizle" devre dışı bırakın.

Böylece dosyanın tam ismini görebilirsiniz: Normalde sadece "zararsız.txt" ismi ekrana gelirken aslında bunun arkasında "zararsız.txt.vbs" isminde tehlikeli bir Visual Basic Script saklanıyor olabilir.

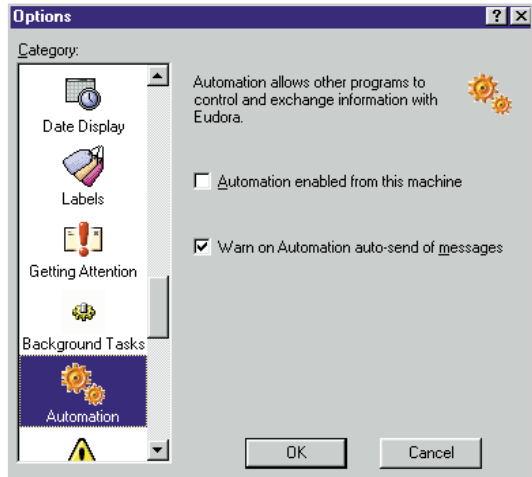
Aslında .COM, .EXE veya .VBS uzantı-

larına sahip dosyalar ile karşılaşırsanız şüpheli davranın. Virus_warning.jpg.vbs bir JPG resmi olarak gizlenir ve mothers-day.vbs ise ilk bakışta herhangi bir şüphe yaratmaz. Bu nedenle kullanıcılar direkt olarak bu scriptleri çalıştırabilirler.

! DİKKAT: Ancak tehlikeli dosya eklentilerinin isimlerinin akılda tutulması günümüzde yeterli değildir. W32/NewApt kurdu sadece kendini eklenti olarak göndermekle yetinmez aynı zamanda gönderilen dosyanın ismini devamlı olarak değiştirir. Bu durumda tek çözüm var: Kesinlikle açmamak.

Renkli, şık ve tehlikeli: HTML e-postalardan sakının

İPUCU 5: HTML iletilerden sakının. Çünkü Outlook ve Netscape Messenger bunları browser üzerinden görüntüler. Bu sa-

MAKSİMUM KONTROL: Eğer bir ileti otomatik olarak gönderilecekse Eudora kullanıcısına bunu isteyip istemediğini soruyor.

yede e-posta içerisine gizlenen Java programları ve ActiveX kontrolleri çalıştırılabilir. Browser'ın güvenlik ayarlarına bağlı olarak bilgisayarınızla bir sinir harbi yaşayabilirsiniz, çünkü Outlook bu tür iletileri görüntülemeyi ret eder. Bobbleboy gibi virüsler ActiveX kontrollerini kullanırlar ve bu tür programlar üzerlerine tıklanmadan çalışırlar.

Kuzey Yıldızının Yerini Uydular Aldı

Labirentte Peynir Aramak

GPS (Küresel Yer Belirleme Sistemi) kullanan cihazlar büyük şehir kaosunda yolunu kaybetmiş insanlara yeni bir seçenek sunuyor. Labirente içinden değil, üstünden bakmak!

Her yere giden bir yolun ve her yolu gösteren tabelaların olduğu büyük şehirlerde yaşamak, binlerce yıl küçük köylerde kavimler halinde hayat süren, savaşımlardan, hastalıklardan, felaketlerden kaçmak için sık sık göç etmek ve yer değiştirmek zorunda kalan insanların sahip olduğu yön bulma yetisini köreltmış olabilir mi? Veya bu gün büyük şehirlerde yaşayan insanlar acaba eski insanlara oranla daha fazla yol, daha fazla mesafe mi kat ediyorlar ve yön bulmak için atalarının sahip olduğu güneş, yıldız, rüzgar gibi doğal araçlardan daha fazlasına mı ihtiyaç duyuyorlar?

Belki de hepimizin işine, okuluna gidip gelmek için İstanbul'un bir ucundan diğer ucuna her gün yolculuk etmek zorunda kaldığı mesafeyi yüzlerce yıl önce yaşayan insanların çoğu hayatları boyunca

ca yürümemişlerdi? Aslında kesinlikle eminiz ki, o uzak geçmişte yaşamış insanlar ataları ile veya yürüyerek bir yere ulaşmaya çalıştıklarında köprüde bakım veya yolda doğalgaz, elektrik hattı kazısı olduğu gerekçesi ile erimesi saatler süren uzun trafik sıkışıklıklarına katlanmak zorunda kalmamışlardı.

Yön bulmak ve insan beyni: Yüzyıllardır gelişen yetenek

Yön bulma yeteneğinin insan beyninin çalışma şekli ile bağlantılı olduğunu biliyoruz. Üç boyutlu çalışmaya, matematik ve geometriye daha yatkın erkek beyninin, edebiyat ve güzel sanatlar konusunda daha gelişkin kadın beynine oranla harita okumak veya kafa karıştırıcı, labirent benzeri mekanlarda yön bulmak konusunda daha başarılı olduğu bilim adamları

rının tespitleri arasında yer alıyor. Ancak bir beyin yön bulma konusunda ne kadar gelişmiş olursa olsun, her gün değişen, kazılan, bozulan, yapılan büyük şehir yollarından hangisinin açık hangisinin kapalı olduğunu, hangi tabelayı izlerse evine veya işine giderken saatlerce sürecektir bir trafik sıkışıklığının pençesine düşeceğini, hangi yolu izlerse tamirat için kazılmış ve yağmur suyuyla dolduğu için fark edilmeyen bir çukura düşüp şehrin ortasında bir kaşık suda boğularak öleceğini bilecek kadar güçlü olamaz.

Neyse ki, teknoloji insan beynini zorlamadan 1 Mb büyüklüğünde bir harita ve yön bulma programı yardımı ile büyük şehirlerde yaşayan insanların çevre kirliliği ve stresle örülmüş yaşamlarının bir de trafik nedeni ile harcanmaması için uygun seçenekler sunuyor.

Dünyanın yörüngesinde dolaşan uyduları sadece büyük devletler veya şirketler kullanmıyor. Uygun bir cep telefonuna sahip veya otomobiller ya da dağcılık gibi doğa sporları ile uğraşanlar için ayrıca satılan GPS cihazlarını kullanan her birey de uydular sayesinde iletişim sağlayabiliyor veya yönlerini bulabiliyorlar. Büyükşehir yaşamında bir uydu telefonu gereksiz kalırken, sadece yön bulmak için kullanılan yüksek fiyatlı GPS cihazlarını kullanmak da ekonomik sebeplerle cazibesini yitiren bir seçenek olarak duruyor. Oysa günümüzde yaygın kullanım alanı bulmuş ve muhtemelen geleceğin standart PC'leri olma yolunda hızla ilerleyen el bilgisayarlarına sahip olanlar da bir büyükşehir kaosunun ortasında ölümcül tuzaklara, hayati karışıklıklara takılmadan yollarını uydular vasıtası ile bulmak imkanı na sahipler artık.

El bilgisayarlarıyla uydulara hükmetmek

Palm işletim sistemi kullanan Palm, Handspring gibi markaların el bilgisayarlarına takılan küçük ve aynı işlevli diğer cihazlara nispeten uygun fiyatlı GPS modülleri ile randevularınızı tutan, günlüklerinizi koruyan, şiiirlerinizi saklayan, mektuplarınızı düzenleyen küçük elektronik asistanlarınız bir anda otomobilinizin içinde sizi gideceğiniz yer konusunda uyarı ve yönlendiren birer co-pilot veya Türkçe'si ile "şoförün yanında oturup bilmişlik taslayan yolcu" oluveriyorlar. Ancak bu yolcunun bildikleri gerçekten işinize

GPS Modülü: Masum bir Handspring Visor'u bir modül ile canavar bir GPS cihazına dönüştürmek mümkün.

yarıyor çünkü gideceğiniz yere ulaşan alternatif yolları ve yolunuzun durumunu görerek hem zamandan hem yakıttan tasarruf edebiliyorsunuz. Bozulmayan sınırlarınızın ise maddi karşılığını hesaplamak size kalmış.

TED, Teknolojik Eğitimsel Danışmanlık Ltd. Şirketinin Palm Os cihazları için Türkiye'ye uyarladığı Quo Vadis programının ilk aşamasında İstanbul, Ankara ve İzmir haritalarını bulmak mümkün olacak. Şirket daha sonraki aylarda 15 ili de kapsama alanına almak niyetinde. Peki ne yapacak bu program bizim için?

El bilgisayarların genişleme slotuna takılacak bir uydu alıcısı sayesinde uydudan gelen bilgileri derleyerek kullanıcının hizmetine sunacak program, gitmek istediğiniz noktayı dokunmatik ekranınızda işaretlediğinizde size en kısa yolları ve alternatif güzergahları belirtecek. Kullanıcının hızını, yüksekliğini ölçecek. Yanlış yöne giden kullanıcıyı uyarabilecek, gökyüzündeki uyduların durumu hakkında bilgi verecek. Her ay update edilecek program o ay şehir içinde yapılacak kazı ve bakım/onarım maskesi altında şehirliye ızdırap çekirmek ve hiç olmazsa bir kısmının bu kargaşadan bıkararak başka yerlere göç etmesine sebep olmak için özellikle hazırlanmış gibi görünen tüm faaliyetler ve zekice saklanmış tuzaklar hakkında kullanıcıyı uyarabilecek.

Cep bilgisayarlarının uydularla iletişim kurmasını sağlayan bu modüllerin batılı

ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yaygın olarak satışı için çalışmalar yapılıyor. KVK bayilerinde satışı planlanan modüllerin fiyatları yüz doları bulurken İstanbul'un Avrupa ve Anadolu yakaları için ayrı ayrı hazırlanmış haritalara sahip olmak için de aynı miktarı ödemek gerekecek. Ancak Ankara, İzmir veya diğer şehirlerin haritaları için İstanbul haritasının yarısından daha az bir fiyat geçerli olacak.

Nereye gideceğini bilmek, neyle karşılaşacağını görmek

Cep bilgisayarlarının kullanımına açılan GPS olanağı ile yön bulma konusunda insanlığın yarattığı, yörüngede dolanan uydular, o uyduların bakımlarını sağlayan yer istasyonları ve yüksek eğitimli binlerce

Trafik Sorunu: Büyük şehir yaşantısının kabusu trafik sorunu şu anda ancak GPS ile çözülür görünüyor.

insanın işbirliği ile oluşmuş bir mucize artık geniş halk kitlelerinin erişebileceği bir hizmet halini alıyor. Ancak insanlığın son on yılda yaşadığı değişim o kadar büyük ki, bir zamanlar hayal bile edilemeyen imkanlar, teknolojik buluşlar veya özel örnek vermek gerekirse son on yıldır kimi cihazlarla bu sisteme ilgi duyanların hizmetine yavaş yavaş açılmış olan GPS hakkındaki gelişmeler dünya kamuoyunu artık heyecanlandırmıyor bile. Ve heyecanlanmamak ifadesi olumsuzluk eki taşısa da, aslında bu durum insanlığın uygarlık yolunda aradığı yönü bulmasının en olumlu kanıtı olarak gözüküyor.

Bilgi için: www.handspring.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

KÜRESEL YER BELİRLEME: Uydular sayesinde GPS sistemi kullanarak dünyanın neresinde olduğunuzu belirleyebilirsiniz.

WEB GÖZCÜSÜ

**İnternetteki
en güncel
güvenlik açıkları**

Virüs Alarmı

Kırmızı Kod: Web Alarmı

İnternet'te sıkı yönetim ilan edildi: Red Code olarak bilinen kurt, endüstrinin en büyük sunucularını hedef aldı.

■ Star Trek'in her bölümünün jeneriğinde "To boldly go where no man has gone" (Hiç kimsenin gitmediği yerlere cesurca git) yazısı ekrana gelir. Tehlike yaklaştığı zaman ise kırmızı alarm verildi. Red Code de yeni dünyalara adım attı ve kırmızı alarm durumuna geçildi. Kurt, "distributed Denial of Service" saldırılarını (dDoS) için özel internet kullanıcılarının bilgisayarlarını değil, çok daha bü-

yar bulursa hemen kendini yüklüyor ve 99 tane kopya oluşturuyor.

Bu kurdun herhangi bir bilgisayara bulaşıp bulaşmadığını anlamak için tüm versiyonlar söz konusu bilgisayarda C:\NORTWORM dosyasını kontrol ediyorlar. Şayet bu dosya bulunursa kurt 25 gün sürecek bir tür kış uykusuna yatıyor. Eğer bu dosya yoksa Red Code zaman sınırlı dDoS ataklarını başlatıyor. Ancak kurt çok özel bir amaca sahip: Sistem zamanı ayın 20 ile 28. günleri arasını gösteriyorsa bu sunucu üzerinde bulunan web sayfaları veri paketleri ile dolduruluyorlar. Erişilen web sayfalarının sistem yöneticileri ilk veri grubu karşısında hemen harekete geçip cevap veriyorlar: Kurdun sayfayı kullandığı IP adresi değişiyor.

Şayet tarih ayın 20'sinden öncesini gösteriyorsa Red Code yayılmaya devam ediyor: IP adresleri oluşturuyor ve güvenlik açığı bulunan IIS'ler arıyor. Ancak FBI'ın uyarılarına kulak asan çok sayıda yönetici Microsoft tarafından sunulan yamayı yüklediği için bu arama sonucunda çok az IIS ortaya çıkarılabiliyor. Buna karşılık ilk saldırı dalgasından yaklaşık 200.000 bilgisayar etkilendi. İkinci seferde 300.000 sunucunun bu kurttan etkilenmesi bekleniyor. Aradan bir hafta geçmeden büyük bir güvenlik açığı ortaya çıkartarak daha tehlikeli olduğunu gösteren ilk mutasyon Red Code 2 ortaya çıktı: Red Code 2 üzerinde bulunduğu bilgisayarlarda korsanların sunucuya erişmelerini mümkün kılan bir arka kapı açıyor. Her türlü virüs saldırısını önlemek için aslında en etkin yöntem bilinçli kullanım olarak tanımlanabilir.

SALDIRI: Code Red, bir çok yöneticinin virüsler için kırmızı alarma geçmesini sağladı.

yük bant genişliklerine sahip olan sunucuları kullanılıyor. Bunun nedeni ise güvenlik açığı nedeniyle web bilgisayarlarını bir kez daha tehlike altına sokan Microsoft'un Internet Information Server'i (IIS). Kurt, şayet yama yüklenmemiş bir IIS bilgisay-

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI

► Sıkıcı Toplu İletiler

Bir e-posta kurdu sanal mektup kutularını bir kez daha dolduruyor. VBS_POTOK.A Windows NT/2000 kullanıcılarının kullandıkları Outlook'a bulaşıyor ve adres defterindeki ilk 50 kişiye kendini gönderiyor. Bu sıkıcı Spam mekanizması haricinde kurt kendine, bilgisayarı internet üzerinden tehlikeli girişlere karşı açık hale getiren, bir yönetici hesabı oluşturuyor. Söz konusu kurdun bulunduğu iletiyi "New Generation of Drivers" metninden ve DRIVER.DOC.VBS eklentisinden tanıyabilirsiniz.

► Köle At

Bu truva atı Windows kayıt düzenleyicisine bir başlangıç ögesi ekliyor ve böylece Windows çalıştığı sürece uyanık kalmayı başarıyor. 6967 numaralı port üzerinden sahibinin emirlerini dinliyor ve isteğe bağlı olarak bulunduğu sistemin IP adresini e-posta üzerinden gönderebiliyor. Bu trojanın "C:\Windows\System\DIAGCFG.EXE" değerine sahip çalıştır ögesini Windows kayıt düzenleyicisindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunServices" anahtarında bulabilirsiniz.

► Word Teftişi

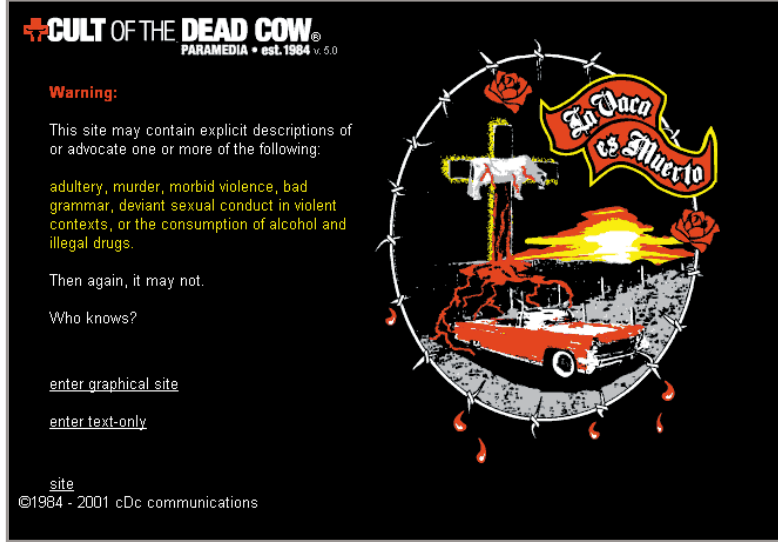
W97M.Inspector.E makro virüsü Microsoft Word ve NORMAL.DOT dosyalarına bulaşıyor. Virüs, bir Word dosyası açılırken, oluşturulurken veya kapatılırken içerisinde bulaşabilir. Bu makro kendi benzerlerine göre biraz daha zararlı: Eğer bir Word dokümanı içerisinde eski versiyonunu bulursa onun kodunu kendinkiyle değiştiriyor.

Symantec virüs araştırmacılarının açıklamalarına göre makro, zarar vermeye başladığında kullanıcılar tarafından fark edilmeyecek şekilde hazırlanmış.

DefCon9

Güvenli Hacker Browseri

Dokuzuncu Hacker buluşmasında bir çok sürpriz ortaya çıktı: Hacker grubu Cult of the Dead Cow'un yeni browseri totaliter yönetimlerin engellerini aşacak.

Las Vegas DefCon 9 için en doğru buluşma noktasıydı: Cult of the Dead Cow (www.cultdead-cow.com) grubunun üyeleri bir tür Napster ağı yardımıyla bilgi serbestliğini garantileyen yeni browserları "Peek a Booty"i tanıttılar. Totaliter rejimler hoşlanılmayan web sayfalarını bir indeks içerisinde alarak halkın in-

ternet üzerinden söz konusu sayfalara ulaşmasını bu zamana kadar haksız bir şekilde engelliyebiliyordu. Daha sonra söz konusu ülkedeki internet servis sağlayıcılar sayfayı sorgulayamıyorlardı. Peek a Booty bu veri zincirini kırmak için internet sayfasını direkt olarak Peer to Peer ağ kullanarak çağırıyor.

Eğer bir kullanıcı yasaklı sayfalardan birini talep ederse bu sorgu ağdaki bir kullanıcı buraya erişene kadar web'deki diğer istemcilere iletiliyor. Daha sonra veriler sayfayı görüntülemek isteyen kullanıcıya gönderiliyor. Bu transfer zincirindeki istemciler sadece direkt bağlantı kurulduğundan

haberdar oluyorlar. Yani hangi kullanıcının istekte bulunduğunu takip etmek mümkün değil. Peek a Booty haberleşmeyi daha iyi korumak için veri şifresi kullanıyor. Bu sene içerisinde sunulacak olan browserın üç notebok ile gerçekleştirilen tanıtım demosunu www.techtv.com adresinden izleyebilirsiniz.

Oyun Saldırıları "Quake" PC'ye Karşı

En ünlü online oyunlardan olan Q3A korsanların sunucu üzerinden Buffer Overflow atakları başlatmasına izin veren bir güvenlik açığına sahip. Böylece bir hacker bilgisayar üzerinde kontrol hakkına sahip olabilir. Şu ana kadar varolmayan bu güvenlik açığı "PointRelease" olarak adlandırılan 1.29f ve 1.29g güncellemeleri ile ortaya çıktı. Q3A'nın üreticisi id Software hızlı davran- dı ve Buffer Overflow'u engelleyen 1.29h güncellemesinin beta-sını yayınladı. Bu açık yüzünden muhaliflerinin bilgisayar oyunlarına yüklenmesi bekleniyor

SirCam Solucanı

Sabit Diski Silen Virüs

Delphi'de geliştirilen e-posta kurdu SirCam bir virüse yakışır şekilde hareket etmiyor: 130 KByte'lık posta eklentisi tanım-mamak için her bulaşma sonrasında dosya uzantısını değiştiriyor. Solucanı, üzerine iki kere tıklayarak yanlışlıkla çalıştıranlar verilerinin gizliliğinden şüphe edebilirler. Çünkü SirCam diğer e-posta adreslerine sadece kendini göndermiyor. Beraberin virüslü bilgisayardan alınmış doküman paketleri de bulunduru-yor.

Bunun için program sadece Outlook veya Outlook Express gibi bir e-posta programıyla ye-

tinmiyor: E-postaların gönderile-bilmesi için bu zararlı dosyanın içerisine bir de STMP sunucu ek-lenmiş. Kurt, illegal yüklerini do-ubleclick.com.mx, enlace.net ve-ya goeke.net gibi açık STMP su-nucular üzerinden de gönderebili-yor. Virüslü iletiyi içerdığı "Hi!How Are you" veya İspanyol-ca versiyonu olan "Hola como estas?" metninden tanıyabilirsiniz. Eğer iletiyi açacak olursanız en büyük tehlike ile karşı karşıya kalabilirsiniz: Symantec virüs araştırmacılarının açıklamaları-na göre solucan 16 Ekim'de bu-lunduğu bilgisayarın sabit diskini muhtemelen silecek.

KISA... KISA...

Müzik Dinlerken Saldırı

Windows Media Player'da denetlenmeyen bir tampon hafıza güvenlik açıklarına neden olabilir: Hafıza aşımına neden olmak için saldırgana gereken tek şey değiştirilmiş bir medya istasyon dosyasıdır. Bunun sonucunda erişilen bilgisayar üzerinde her türlü kod çalıştırılabilir. Bilgisayarın etkilenmesi için basit bir web sayfasının çağırılması yeterli olacaktır. Internet Explorer NCS dosyalarını standart olarak Active X üzerinden çalıştırır. Ancak Microsoft'un yaması hazır. **Bilgi için:** www.microsoft.com

Windows NT İçin Güvenlik

NT servis paketlerinin güvenlik alanında pek bir şey sunmamasına rağmen Microsoft "Security Rollup Package" ile eski işletim sisteminin güvenlik açıklarını kapatmayı hedefliyor. Bu güncellemenin kullanılabilmesi için gereken tek şart Service Pack 6'nın yüklü olması. **Bilgi için:** www.microsoft.com

Güvenli Kayıttan Açık

Güvenli Telnet alternatifi SSH korsanlara Unix bilgisayarlarda herhan-gi bir parola kullanarak tam sistem erişimi sağlıyor olabilir. SSH sunucusu kullanıcı hesaplarını yanlış düzenleyebilir ve böylece bu hesabı kullanıma açabilir. En büyük hasar ise gizli olan standart işletim sistemi hesaplarının artık sisteme bir arka kapı görevi görmesidir.

Hacker Savaşları

Daima kurulu sistemlere zarar vermeleri ile tanınan Bilgisayar korsan-larının, terörizme destek veren ülkelerin internet şebekelerine ve diğer haberleşme sistemlerine karşı savaş başlattıkları ve ilk hedefini Afganistan olduğu belirtildi. Bilgisayar korsanlarının yaptığı açıklamada yüz kadar bilgisayar kor-sanının bu amaçla bir araya gelerek, 'Dispatchers' adlı bir grup oluşturma kararı verdikleri ve ilk olarak Afganistan'a saldıracakları vurgu-landı. Korsanlar, söz konusu ülkelerin bilgisayar sistemlerini çalışmaz duruma getirmeyi ve tüm haberleşme sistemlerini bozmayı hedefliyorlar.

Multimedya, internet ve siberalem çağımızın sihirli sözcükleri. Meydana gelen teknoloji patlamasına sanallaşma kavramı eşlik ediyor. TIME (Telekomünikasyon, IT, Medya, Elektronik) pazarındaki ürün ve hizmetlerin gerçek dünyadan aldıkları pay gün geçtikçe artıyor. İnsanlar, mekana ve zamana üstün gelmek uğraşındalar. Peri masalları, en azından bu yeni ortamlara katılabilen ve onlara hükmedebilenler için, gerçekleşmiş gibi görünüyor.

Örneğin öğrencilerimin artık benimle yüz yüze konuşmaları gerekli değil. Seminerleri ve diploma çalışmalarını internet üzerinden de “görüşebiliyoruz.” Konferanslarımın tüm kopyaları web’de mevcut. Üstelik, genç öğrencilerim bu durumu son derece doğal karşılıyor. Gözümüzün önünde süregelen değişim, teknolojiyle sağlanan iletişimin giderek daha fazla alanda ve oranda insanların birebir ilişkilerinin yerini alması doğrultusunda. Kendi kuşağım için telefon ne kadar sıradansa, günümüz gençleri için de e-mail, chat ve diğerleri o kadar sıradan. Bugün yeni sayılan teknolojiler yakın gelecekte gündelik yaşantımızı öyle çok etkileyecek ki, onlardan hangi sıklıkla yardım aldığımızın bile farkına varamayacağız.

Kısıtlayıcı gerçeklikten sanal sınırsızlığa

Aslında yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin yarattığı olanaklar, az önce bahsettiğimiz iletişim kolaylıklarının çok ötesinde. İnternet sanal dünyanın yeniden yaratılması için, önceden akıllardan dahi geçmeyen, inanılmaz fırsatlar yarattı. Teknoloji bugüne kadar insan hayatını daha kolaylaştırmak, çeşitli güçlüklerle baş edebilmek için vardı. Oysa artık bizleri kısıtlayıcı gerçeklikten kurtarabilmek amacıyla sanal dünyalara taşıyor.

Chat odalarına katılan bilgisayar kullanıcıları kendi bedenlerinin biyolojik gerçekliklerinden veya çevrelerindeki katı davranış normlarından kaçıp kurtulabilir, bunu yaparken bambaşka bir kimlik kullanabilirler. Aile ve arkadaş çevresinde kendi cinsel yönelimleri hakkında konuşma özgürlüğü olmayan bir genç, sanal ortamda herhangi bir yaptırım korkusu ta-

şımaksızın diğer insanlara açılabilir. Mevcut durum yani gerçek dünya, çerçeve olma özelliğini koruduğu ve siberaleminden çıkış zamanla sınırlı olduğu müddetçe, tüm bu gelişmeler endişe verici değil. Sorun, sanal “gezgin” yapay dünyadan gerçeğine dönmek zorunda kalınca, yani yeniden sosyal normların sınırlamalarıyla karşı karşıya kalınca başlıyor.

Bu noktada medyada sıklıkla histerik olarak abartılarak anlatılan tehlike iyiden iyiye belirginleşiyor. Çocuklar, video ve bilgisayar oyunları ile fazla zaman geçirdiklerinde bu durum gerçeklik kaybına ve saldırgan davranışlara yol açabiliyor.

Televizyonlardaki saldırganlıkla ilgili

farklı ülkelerde yürütülen araştırma sonuçlarından çevredeki diğer bir dizi etkenin de göz önünde tutulması gerektiğini biliyoruz. Listenin en başında, ailedeki ve gündelik yaşam alanlarındaki şiddet potansiyeli geliyor.

Teknoloji, algılama şekillerini değiştiriyor

Gelinen bu aşamanın ardından sadece dünyanın sanallaşıp sanallaşmadığından daha ziyade bu sanallaşmanın nasıl sonuçlandığı, kimlerden başladığı ve hangi formları aldığı sorgulanmalı. Yeni ortamlar ve kültür teknikleri algılarımızı yeniden şekillendirirken, hayatımızı olduğu

Martin Stengel'in Geleceğe Bakışı

Dünya...

Teknoloji, şimdiye dek yalnızca varoluşumuzu kolaylaştıran bir araç olarak görüldü. Oysa günümüzde teknoloji bizleri çok farklı dünyalara da götürebiliyor. Siberalemdeki iletişim, fırsatlar kadar tehlikeleri de beraberinde getiriyor. Önemli olan dozu doğru belirleyebilmek.

BENİM VİZYONUM

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak? CHIP, size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyalarıyla tanıtıyor.

PROF. MARTİN STENGEL (56)

**Augsburg Üniversitesi
WiSo Fakültesinde
Uygulamalı Psikoloji
profesörü**

**YÖNETTİĞİ
ARAŞTIRMALAR:**
Geleceğin İletişimi,
İnternetin Geleceği

KİTAP YAZARI:
Veri Otobanında Tam Gaz,
Çalışma Psikolojisi

ve Karşı-dünya

kadar gerçeğe olan ilgimizi de fark ettirmeden yönlendiriyor.

Örneğin ekonomi eğitimine yeni başlayan öğrenciler derslerinde Powerpoint programının kullanılmasını son derece normal karşılarken, aynı fakültede onlardan yalnızca iki yaş daha büyük arkadaşları bu durumu yadırgayabiliyor.

Hizmetleri kullananın “o” insan değil, her biri kendine özgü alışkanlık ve gereksinimlere sahip, farklı bireysel yaşamlara sahip ve özel bir sosyal çevrede bulunan “her bir” birey olduğunun farkına varılmalı. Tartışılması gereken, toplum sanallaşıyor mu sorusu yerine bu sanallaşma nerede gerçekleşiyor, hayatın hangi alanlarında, hangi insanları ilgilendiriyor ve süregelen sanallaşmanın etkisinin ne boyutlarda olduğu...

Teknoloji, algıyı değiştiren yegane etken değil. Onun kullanım alanı ve yöntemi de belirleyici. Siberalemin sunduğu iletişim olanakları doğru oranlarda kulla-

nıldığında daha şimdiden hareket serbestliğimizi muazzam ölçülerde genişletebiliyor. Dostlarıyla sürekli e-posta aracılığıyla haberleşen ve çalışanlarını e-postalarla yönetebileceğine inanan bir insan, insanlar arasındaki birebir iletişimdeki mimik ve jestlerin yerini bilgisayarlardaki çeşitli gülme, kızma, somurtma vb. efektlerin alabileceğini sanıyorlar.

Sıkça ihmal edilen bir noktaya işaret etmek istiyorum. Çünkü bu, daha uygun koşullarda yaşamamız için zorunlu: Teknolojik gelişmelerin insanı doğadan gidecek daha fazla bağımsızlaştıracak öngörülüyor: Ancak diğer yandan insanın doğaya ne kadar uzak olursa, biyofizikal çevreye de etkileyen yeni teknolojilere o kadar bağımlı olacağı düşünülmeli.

Şimdiden tahmin edilebilen yalnızca geleceğin öngörülemezliği

Katıldığım çeşitli araştırmalardan edindiğim tecrübeyi şu sözlerle özetleyebilirim:

Kendisini zorlayan dinamikler nedeniyle ilerleme sürecinin gelecekte izleyeceği yol hakkında, tam tahmin yürütülemeyecektir. Süregelen evrimin, bundan sonraki rotası iki temel soruya bağlı: Kim, hangi hizmetleri istiyor ve kim bunlar için ne kadar ödemeye hazır?

Yeni pazarların borsada uğradığı hezimet, vaat ve beklentilerin potansiyel kullanıcısındaki sınırlı miktarları ödemeye hazır olma gibi ögesel engellere takıldığını sezebilmeyi kolaylaştırıyor. Elbette yeni neslin parmaklarının ucundaki gelişme yolunun geri dönüşü yok. Dijital devrim için “Yollar siz üzerinde ilerlerken şekillenir” sözü geçerli.

Martin Stengel/

Çeviri: Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

KÜNYE

Yayın Koordinatörü (Sorumlu): Gökhan Sungurtekin
sgokhun@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni: Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri:
Sevda Kılıç, chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Haber Merkezi: Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi:
Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD: Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online: Halil Selanik, webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar: Murat Karslıoğlu, Ozan Ali Dönmez,
Garo Antikacıoğlu, Ozan Taylan, Alis Sırmıçıyan,
Sinan Öztürk, (MH) Markus Hermannsdorfer, (Al) Andreas
Ilmberger, (FG) Frnaz grieser, (VP) Valentin Pletzer, (MS)
Martin Stengel, (AH) Artur Hoffmann,

Görsel Yönetmen: Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı: Dilek Kırca

Genel Müdür: Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı: Beste Özerdem

Finans Müdürü: Aylin Aldemir

Pazarlama ve Halka İlişkiler Müdürü: Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü:

Ayten Çar
Özlem Cenker

Abone Bölümü Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abon Servisi:

Ayten Akgüre
Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü: Cem Cenker

Dağıtım Asistanı: Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü: Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş. Adına Sahibi:
Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYINCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü: Gönül Morgül
mgonul@vogel.com.tr

Reklam Koordinatörü: Şebnem Karabıyık
ksebnem@vogel.com.tr

Reklam Müdürü: Nurhan Bağcı Eyiip
bnurhan@vogel.com.tr

Özel Projeler Müdürü: Gülcan Bayraktar
gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri: Aynur Kına
aynur@vogel.com.tr

Market Sorumlusu: Yeliz Koyun
kyeliz@vogel.com.tr

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı
ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım: BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş.:
Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi 231/3
Kasımpaşa/İstanbul

Telefon: (212) 297 17 24 (pbx)

Faks: (212) 297 17 33

Abone Faks: (212) 238 73 43

Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

Web Adresi: http://www.chip.com.tr

Vogel Ankara Temsilcisi: Serra Yurtman

Telefon: (0312) 495 24 47

e-mail:vogelmedya@sim.net.tr

CHIP International Test Merkezi: Sepp Reitberger (Lt.);
Klaus Baasch, Tomasz Czarnecki, Christian Friedrich,
Martin Jäger, Torsten Neumann

REKLAM İNDEKSİ

FİRMA	SAYFA
3M	99
AKADEMİ	203
AOD	97
APC	9
ARMADA	163-167
BEBİM	135-137
BENKO	111
BOĞAZIÇI	AK
CD ROOMDATA	125-127
COMPEL	169
COMPEX	161
ÇİZGİ ELEKT.	143
ÇÖZÜM B.SAYAR	133
DATAGATE	59
DEXAR	215
DORUKNET	159
EBİS	147
EKSEN	49
EMEK	115
EMPA	46-47
EMPATİ	22-23
ERRE	207-209
GOLD	57-65
HESMAK	81
HITECH	61
SEMORE	191
INSELBERG	101
INTEL	85
INTERNET WORLD	227
KAPLAN	109
KONT	79
KOYUNCU	41-43

FİRMA	SAYFA
MARKETLER	232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239
MASCOM	225
MASTERGUARD	55
MEDYASOFT	93-205
MEGABYTE	181
MEGAVİZYON	113-217
MİCROSOFT	ÖKİ-3
MICROSTAR	29-31
MOTOROLA	53
NOKIA	33
PERA	67-69
PHILIPS	5
REDOX	189
SAMSUNG	105-107
SKY	211
SLOT	149
SUPERONLINE	12,-13
SÜRAT	213
SYMANTEC	37
TEST	197
TETRİS	185
THY	51
TURANLI	AKİ
VBR	35
YİMPAŞNET	19
DEULCOM	7
ABBY	87
MASK	186-187
ABT	193
MEDYABİM	199

VOGEL MEDYA YAYINCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itbusiness.com

IT-BUSINESS

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve
internet rehberi

BİLGİS@YAR

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

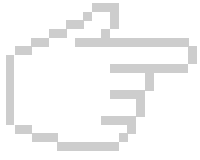
DÜNYA'DA CHIP

► **CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:**

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 16 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

KASIM 2001

İşletim Sistemleri

Windows'tan Sonraki Dünya

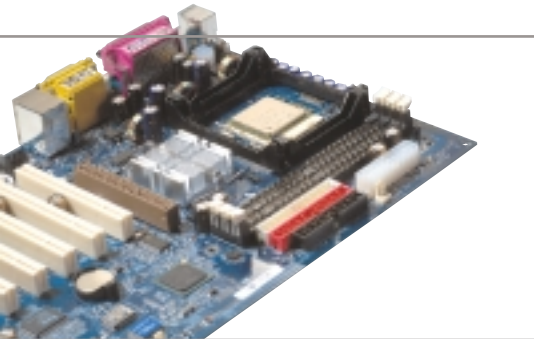
Bilgisayarların hızı, multimedya özellikleri, kullanım kolaylığı ve taşınabilirliği her geçen gün artıyor. Bunlar sayesinde işletim sistemleri de gelişiyor. CHIP, geleceğin işletim sistemlerinin neler yapabileceğini inceliyor.

Yazılım

Temiz Bir Windows

Windows sorunlarından kurtulmanın artık vakti geldi. CHIP, kolay ve hızlı bir şekilde temiz bir Windows sistemine sahip olmanın inceliklerini açıklıyor. Program ve kayıtlarla dolup taşan Windows'u incelemek ipuçları herkesin işine yarayacak.

Test

i845 Anakartlar

CHIP, SD-RAM destekli, i845 chipsetli anakartların neler başardığını test ediyor.

Donanım

İşlemciler Hakkında Herşey

Piyasadaki tüm işlemcilerin karşılaştırmalı performans testi, düşük bütçeli kullanıcılar için terfi seçenekleri, işlemci montajı, BIOS güncellemesi ve overclock rehberi.

DİĞERLERİ...

- Software Video Recorder
- Test: İşlemci Fanları
- Seri: PC'de Resim İşleme

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir